بەڵگەنامە و دێکیۆمێنتەکانی کۆنگرەی ١٧ی حیزبی دێموکراتی کوردستان

- ١٩و٢٠ی خەزەڵوەری ١٣٩٨
- ١٠و ١١ی نوامبری ٢٠١٩

دامەزرانی کۆماری کوردستان، لە چوارچێوەی ئێرانێکی دێموکراتیکی فێدڕاڵدا

بەرنامەو پێڕەوی نێوخۆی
حیزبی دێموکراتی کوردستان
پەسندکراوی کۆنگرەی ١٧ ٣-٢١

ڕاپۆرتی سیاسیی کۆمیتەی ناوەندیی
حیزبی دێموکراتی کوردستان
بۆ کۆنگرەی ١٧ ٣٦

بڕیارنامە و ڕاسپاردەکانی
کۆنگرەی ١٧ی
حیزبی دێموکڕاتی کوردستان ١١٧

پەیامی حیزب و لایەنە سیاسییە
کوردستانی و ئێرانییەکان
بۆ کۆنگرەی ١٧ی حیزبی دێموکراتی کوردستان ١٢٥

بەرنامەو پێڕەوی نێوخۆی
حیزبی دێموکڕاتی کوردستان
(پەسندکراوی کۆنگرەی حەڤدەهەم)
١٩ و٢٠ی خەزەڵوەری ١٣٩٨
١٠ و ١١ی نوامبری ٢٠١٩

پێشەکی

ڕەوتی پێکهێنانی دەوڵەت - نەتەوەکان لە ڕۆژهەڵاتی نێوەڕاست بەدوای شەڕی یەکەمی جیهانیدا، ئەو ئیمکانەی بە کورد نەدا تا ئەو نەتەوەیەش ببێتە خاوەن دەوڵەتی سەربەخۆ. ڕێکخراو نەبوونی وشیاریی نەتەوەیی کورد لە ئاستی پێویستدا لە سەرەتای سەدەی بیستەم دا لە لایەکو دەستتێوەردانی نادادپەروەرانەی زلهێزەکانی ئەو سەردەمە لە کاروباری ناوچەکەی ئێمەدا لە لایەکی دیکەوە، بوون بە هۆی بێبەشکرانی نەتەوەی کورد لە دەوڵەتی سەربەخۆی خۆی. ئەم بارودۆخە بوو بەهۆی دارشتنی سنووری دەوڵەت-نەتەوە تازەپێکهاتووەکانی ناوچەکە بە قازانجی چەند نەتەوەیەکو لەسەر حیسابی دووبارە دابەشکردنەوەی کوردستانو حاشا کردن لە پێناسی نەتەوەیی کوردو مافی بەشداربوونی ئەم نەتەوەیە لە دەسەڵاتی سیاسیدا. هەر ئەو غەدرە مێژووییەش بوو بە سەرەتای دەورەیەکی نوێی خوێناویو پڕتێچوو لە خەباتی ڕزگاریخوازانەی نەتەوەی کورد لە پێناوی وەدیهێنانی مافی دیاریکردنی چارەنووسدا.

هەرچەند پلانی سڕینەوەی سیستماتیکی پێناسی نەتەوەیی کورد لە ئێرانیش دا، بەشێکی جیانەکراو لە پرۆژە «دەوڵەت-نەتەوەی ئێرانی» بە هاتنە سەرکاری ڕەزاشای پەهلەوی بووە، بەڵام هەموو ئەو هەوڵانە نەیان توانیوە ڕێ لە ڕەوتی سروشتیی گەشەسەندنی مێژوویی کەسایەتیی نەتەوەیی کورد لە ڕۆژهەڵاتی کوردستاندا بگرن. ناسیۆنالیزمی مۆدێڕنی کورد لە ڕۆژهەڵاتی کوردستانیش، کە بەشێوەیەکی بەرچاو لە لایەکەوە بەرهەمی پێگەیشتنە بابەتییەکانی کۆمەڵگەی کوردیو لە لایەکی دیکەشەوە بەرهەمی خەباتی نەتەوەیی بژاردەکانی کورد بوو، لە ڕێگەی پێکهێنانی کۆمەڵەی «ژ.ک» هوە لە ساڵی١٣٢١ی هەتاوی (١٩٤٢ی زایینی)دا شێوازی ڕێکخراوەیی بەخۆیەوە گرت. پێناسەی کۆمەڵەی «ژ.ک» بنچینەی لە سەر بەرزبوونەوەی بیری نەتەوەییو ڕزگاریی کورد لە هەموو کوردستانو دامەزرانی دەوڵەتی نەتەوەیی بۆ کورد بوو. ژ.ک لە پاش ٣ ساڵ، بە هۆی بەرینبوونەوەی مەودای چالاکیو لە سەروبەندی پێکهاتنی زەمینە بۆ پێکهێنانی دەسەڵاتێکی کوردی لە ڕۆژهەڵاتی کوردستان کە هەموو

چین‌و توێژەکانی ئەو سەردەمەی کۆمەڵگەی کوردەواری لە ڕیزەکانی خۆی دا جێ بکاتەوە، جێگای خۆی دا بە حیزبی دیموکراتی کوردستان. بەم پێیە، حیزبی دیموکراتی کوردستان لە ٢٥ی گەلاوێژی ساڵی ١٣٢٤ی هەتاوی بەرامبەر بە ١٦ی ئـووتی١٩٤٥ی زایینیدا بە ڕێبەرایەتیی پێشەوا قازی محەممەد، هاتە جێگای کۆمەڵەی «ژێکاف».

دامەزرانی حیزبی دێموکراتی کوردستان لە سەر بناخەی کۆمەڵەی «ژ.ک». بە نوختە گۆڕانێکی گرینگ لە مێژووی گەلی کورددا‌و بە سەرەتای قۆناخێکی نوێ لە خەباتی نەتەوەکەمان دەژمێردرێ. بە ڕێبەرایەتیی ئەم حیزبە بوو کە گەلی کورد بۆ یەکەم جار لە مێژووی خۆی دا توانی کۆماری کوردستان لە بەشێکی کوردستان‌دا دابمەزرێنێ. کۆماری کوردستان بۆ یەکەم جار ستاتووی دەسەڵاتی کوردیی بە شیوەیەکی مودێرن‌و بە نێوەرۆکێکی دیموکراتیکەوە، نیشان دا. هەرچەند کۆماری کوردستان پاش ١١ مانگ دەسەڵاتداریی دیموکراتیک، بەهۆی هێرشی دەسەڵاتی پاشایەتیی ئەو سەردەمەی ئێرانەوە جوانەمەرگ کرا، بەڵام ئەزموونی دیموکراتیکی دەسەڵاتداری لە کۆماری کوردستان دا، بە لاپەڕەیەکی زێڕینی مێژووی خەباتی سیاسیی گەلی کورد لە پێناوی وەدیهێنانی مافە نەتەوەیی‌و دیموکراتیکەکانی دا دێتە ئەژمار. دامـەزرانی کۆماری کوردستان کە لەجێدا بنەمای لەسەر ئەسڵی ڕێزگرتن لە ئیرادەی خەڵکی کوردستان لەلایەک‌و هەوڵدان لە پێناوی پێکەوە ژیانێکی بەئاشتی و برایانە لەگەڵ نەتەوەکانی دراوسێی لەلایەکی دیکە دانرابوو، نەک هەر لە ئاستی کوردستان‌و ئێرانی ئەو سەردەمەدا، بەلکوو هەم ئەوساو هەم ئێستا لە هەموو ڕۆژهەڵاتی نێوەراست دا بە ڕووداوێکی گرنگ دادەنراو دادەنرێ. هەرچەند پێشەوا قازی محەممەدو بەشێکی دیکە لە ڕێبەرانی حیزب‌و کۆمار بە فەرمانی ڕێژیمی پاشایەتیی ئێران لە سێدارە دران، بەڵام ئەزموونی نەتەوەیی، دێموکراتیک‌و پێشکەوتنخوازانەی کۆماری کوردستان هـەروا ڕێنیشاندەری نەوە لە دوای نەوەی بزووتنەوەی رزگاریخوازانەی گەلی کورد بووەو دەبێ.

لەگەڵ ئەوەی ڕووخانی کۆماری کوردستان زەبرێکی گەورە بوو کە لە پەیکەری حیزبی دیموکراتی کوردستان درا، تێکۆشەرانی ئەم حیزبە لە ماوەیەکی بە نیسبەت کورت دا خۆیان ڕێك خستەوەو خەباتی رزگاریخوازانەی نەتەوەیی‌یان دەست پێ کردەوە.

حیزبی دیموکراتی کوردستان لە ماوەی نزیک بە ٧٥ ساڵ تەمەنی خۆی‌دا

زۆر فەسڵی زێڕینی لە مێژووی نەتەوەی کورددا تۆمار کردوون، زۆر سەرکەوتنی گەورەی بە دەست هێناون‌و تووشی نوشوستی‌و پاشەکشەش بووە.
بێجگە لە دامـەزرانـدنی کۆماری کوردستان کە لووتکەی سەرکەوتنی ئەم حیزبەو بە گشتی بزووتنەوەی رزگاریخوازیی کورد بوو، ئەم حیزبە بزووتنەوەی پڕشکۆی ساڵانی ٤٧ .١٣٤٦ی بەرپا کردوە، چەند جار لە ململانەی هەڵبژاردن دا خۆی تاقی کردۆتەوەو هەموو جارێ سەرکەوتنی بەدەست هێناوەو سەرەنجام بۆ ماوەی چوار دەیە خەباتێکی قارەمانانەی بە دژی دیکتاتۆری‌و سەرەڕۆیی کۆماری ئیسلامی بەڕێوە بردوە.
ئەم حیزبە هەر لەو کاتەدا رووخانی کۆماری کوردستان‌و تێك شکانی راپەڕینی چەکدارانەی ٤٧.١٣٤٦ی بەخۆوە دیوەو چەند جار لە دەورانی رێژیمی پاشایەتی‌و رێژیمی ئیسلامیی‌دا کەوتۆتە بەر پەلاماری پۆلیس‌و هێزە سەرکوتکەرەکان‌و بە دەیان‌و سەدان تێکۆشەری کەوتوونەتە زیندانەوە کە زۆربەیان حوکمی قورس‌و تەنانەت ئێعدامیان بەسەردا سەپاوە.
حیزبی دێموکراتی کوردستان لەو خەباتە قارەمانانەو پڕلە شانازی‌یەدا زیاتر لە پێنج هەزار کادرو ئەندامی شەهید بوون کە بە دەیان کەسیان لە کادری رێبەری بوون‌و لە سەرووی هەمووشیانەوە ناوی سێ رێبەری پایەبەرز: پێشەوا قازی محەممەدو دوکتور قاسملووو دوکتور شەرەفکەندی دەدرەوشێنە. لە نێوان ئەم کۆنگرەیە و کۆنگرەی رابردووش‌دا، ژمارەیەکی بەرچاوی دیکە لە تێکۆشەرانی ئەم حیزبە بە هۆی پیلان و تاوانە تیرۆریستییەکانی رێژیمی کۆماری ئیسلامیی ئێران شەهید و بریندار بوون. هەر ساڵێک لەمەوبەر لە هێرشی مووشەکیی سوپای پاسداران بۆ سەر کۆبوونەوەی رێبەریی حیزب لە ١٧ی خەرمانانی ١٣٩٧ی هەتاوی‌دا، دەیان تێکۆشەری حیزبمان شەهید و برینداربوون کە شەش کەس لە شەهیدەکان ئەندامانی رێبەری بوون.
حیزبی دێموکرات لە مێژووی دەیان ساڵەی خۆی‌دا، چەند جار لە ئاکامی ناکۆکیی نێوخۆیی‌دا تووشی لێکدابڕان و چەند پارچەیی بووە و تێکۆشەرانی ئەم حیزبە لە جیاتی تێکۆشان لە حیزبێکی واحیددا، بوون بە دوو بەش و بەجیا تێکۆشان و خەباتی خۆیان درێژە داوە، بەڵام دواتر کەوتوونەتەوە سەر یەک. لە زۆربەی ئەم حاڵەتانەدا تێکۆشەرانی دێموکرات سەرەڕای ناکۆکییان لە گەڵ یەکتر و تێکۆشانی بەجیایان، هەم لە سەر خەبات بۆ مافەکانی نەتەوەی کورد و

ئامانجە لەمێژینەکانی حیزبی دێموکرات بەردەوام بوون، هەم بەرگرییان لە مێژوو و شانازییەکانی ئەم حیزبە کردوە. ئەم لێکدابڕانانە، سەرەڕای تاڵی و نەخوازراو بوونیان، بەشێکن لە مێژووی حیزبی دێموکرات.

لەپاش دەستپێکی پرۆسەی سەقەتی دروستکردنی دەوڵەت-نەتەوە لە ئێران، دەسەڵاتی فەرمانڕەوا چ لە سەردەمی پاشایەتیو چ لە سەردەمی کۆماری ئیسلامی دا، هیچ کات ئامادە نەبووە هەنگاوێک بۆ چارەسەری پرسی نەتەوایەتیی کوردو نەتەوەکانی دیکەی نێو ئێران هەڵێنێتەوە. روانگەی تەواویەتخوازانەی دەسەڵاتی فەرمانڕەواو حاشاکردن لە فرەنەتەوەبوونی ئێرانو پرسی رەوای نەتەوایەتیی کورد، هۆکاری بەردەوامبوونی ئەو کێشەیە بووە.

مەسەلەی کورد لە ئێران دا بەردەوام نەک هەر لە لایەن دەسەڵاتی ناوەندی‌یەوە، بەڵکوو لەلایەن ناسیۆنالیزمی ئێرانی لە دەرەوەی دەسەلات و تەنانەت لەلایەن بەشێک لە ئوپۆزیسیونی سەراسەریو رووناکبیرانی ئێرانیشەوە وەک مەسەلەیەکی نەتەوەیی حاشای لێ‌کراوە. گرفتی ئەو روانگەیە لەوەدایە کە لەبری ئەوەی نێوەرۆکی نەتەوەیی مەسەلەی کوردو مافی ئەم گەلە بۆ بڕیاردان لە سەر چارەنووسی خۆی بکا بە بنەما، دەیهەوێ لە ڕێی چاونووقاندنو خۆگێلکردن لەو ڕاستی یەوە، هەوڵ بۆ پاراستنی هێژێمونیی پێناسی نەتەوەی حاکم بدا. وەک تابۆڕاگرتنو بەبنەما وەرگرتنی تەواویەتی ئەرزیی ئێرانیش، شتێک نیە جگە لە ئامرازێک لە خزمەتی ئەو بیرە نادیموکراتیکو شۆڤینیستی‌یەدا.

هەر بەهۆی ئەو روانگە تەواویەتخوازانەی توێژی دەسەڵاتدارەوەیە کە تەنانەت باسی دێموکراسییش لە پێوەندی لەگەڵ پرسی نەتەوایەتی لە ئێران دا، خوێندنەوەیەکی چەواشەکارانەی بۆ دەکرێ. بزووتنەوەی کورد لە رەوتی خۆی دا هەمیشە نەبوونی دیموکراسیی بە هۆکارێکی گرینگی چارەسەرنەکرانی مەسەلەی کورد داناوە. ئەزموونەکانی رابردوو دەری دەخەن کە نەتەوەی کورد بەردەوام خوازیاری چارەسەری دیموکراتییانەی مەسەلەی نەتەوەیی کورد لە رۆژهەڵاتی کوردستان‌دا بووە. بەڵام بەداخەوە لەبەر نادێموکرات بوونی دەسەڵاتی زاڵ بەسەر کوردستان دا، بەردەوام ویستی ئاشتیخوازانەی گەلی کورد بە زمانێکی نادیموکراتیکو تێکەڵ بە زەبروزەنگ وەڵام دراوەتەوە. نیەتی ئاشتیخوازانەو ویستی کەڵکوەرگرتن لە دیالۆگو وتووێژ بۆچارەسەری مەسەلەی نەتەوایەتیی کورد لە رۆژهەڵاتی کوردستان، یان هەر لەلایەن نوێنەرانی دەسەڵاتی

فەرمانڕەواوە رەت کراوەتەوە یان وەک داوێک بۆ لەنێوبردنی رێبەرانی سیاسیو لاوازکردنی بزووتنەوەی کورد، کەڵکی لێوەرگیراوە.

ئەزموونو رەوتی رووداوەکان دەریان خستوە کە پڕۆژەی دروستکردنی دەوڵەت-نەتەوەی ئێرانی لەسەر بنەمای کۆکردنەوەی دەسەڵات لە ناوەندو حاشاکردن لە پێناسی نەتەوەکانی ئێرانو سەپاندنی پێناسی نەتەوەیەک بەسەر هەموو نەتەوەکانی دیکەدا، هیچ کاتێک جێی نەگرتوە. لەئارادابوونی پرسی نەتەوەکان وەک گرینگترین پرسی سیاسی لە ئێرانی ئەمرۆدا، بەڵگەیەکی حاشاهەڵنەگری ئەو راستییەیە. سووربوون لەسەر رەوتی ناسیۆنالیزمی تەواویەتخوازی ئێرانییش کە هەر لە سەرەتاوە بە سەقەتی لە دایک بووە، شتێک نیە جگە لە هەوڵێکی نابەرپرسانە بە ئاقاری درێژەدان بە سەنتەرگەرایییەکی مێژوویی‌و لەسەر حیسابی لێڵکردنی هەرچی زیاتری ئاسۆی پێکەوەژیانی داوتەڵەبانەی نەتەوەکانی نێو ئێران.

هەربۆیە، لە ڕوانگەی حیزبی دێموکڕاتی کوردستانەوە، لەبەر ڕووناکایی ئەو خاڵەی سەرەوەداو بە لەبەرچاوگرتنی ویستی لەمێژینەی نەتەوەی کوردو رەوتی سیاسیی ئێستای کوردستان، مەسەلەی نەتەوایەتیی کورد تەنیا کاتێک بەتەواوی چارەسەر دەکرێ کە رەوتی سروشتیی خۆی ببڕێو ویستی ئازادانەی نەتەوەی کورد بکا بە بنچینە. دەرەتانی پێکەوە ژیانی داخوازانەی نەتەوەکانی ئێرانیش – سەرەڕای ئەو مێژووە پڕ ستەمو کارەساتەی رابردوو – کاتێک دەڕەخسێ کە بێ ئەملاوئەولا رێزگرتن لە ئیرادەی سیاسیی نەتەوەکانی نێو ئێرانو یەک لەوان نەتەوەی کورد لە رۆژهەڵاتی کوردستان دا، بکرێ بە بنەمای چارەسەری پرسی نەتەوەیی بۆ داهاتووی ئێران.

نێوەرۆکی بەرنامەی حیزبی دیموکراتی کوردستان رەنگدانەوەی ویستی نەتەوەیی‌و دیموکراتیکی خەڵکی کوردستانە. ئەندامانو لایەنگرانی حیزب دەبێ ئەم بەرنامەیە بەرنە نێو کۆمەڵانی خەڵکی کوردستانو نێوەرۆکی بەندەکانی بۆ خەڵك شیبکەنەوە. هاورێیانی حیزبی لەگەڵ ئەوەی روونکردنەوەی بیروڕای حیزب لە سەر مەسەلە سیاسیو ئابووری‌و کۆمەڵایەتی‌و فەرهەنگی‌یەکان بۆ کۆمەڵانی خەڵک بە ئەرکی خۆیان دەزانن، دەبێ لە پێناو پتەوکردنی هەرچی زیاتری پێوەندیی بەرینی حیزبو گەلو، گەشەدارترکردنی بواری دیموکراتی‌یانەی بزووتنەوەی گەلەکەمان، بە سینگفراوانی‌یەوە پێشوازی لە رەخنەو رێنوێنی‌و پێشنیاری ئەوانیش بکەن.

فەسڵی یەکەم
ئامانجە گشتییەکان

ماددەی یەکەم: ئامانج و پرەنسیپە بنەڕەتییەکان

١. ئامانجی حیزبی دێموکراتی کوردستان وەدیهێنانی مافی دیاریکردنی چارەنووسی نەتەوەی کورد لە ڕۆژهەڵاتی کوردستانە.

٢. دروشمی ستراتیژیکی حیزبی دێموکراتی کوردستان دامەزراندنی کۆماری کوردستان لە چوارچێوەی ئێرانێکی دێموکراتیکی فیدراڵدایە.

٣. حیزبی دێموکراتی کوردستان یەکیەتیی داخوازانەو دادپەروەرانەی نێوان نەتەوەکانی ئێران بە بەردی بناغەی دامەزراندنی ئێرانێکی دێموکراتیکی فیدراڵ دەزانێ.

٤. حیزبی دێموکراتی کوردستان لەپێناوی وەدیهێنانی کۆمەڵگەیەکی ئازادو دێموکراتیک، پلورالیستو دادپەروەرانەدا تێدەکۆشێ.

٥. حیزبی دێموکراتی کوردستان باوەڕی بە ئیدەئالەکانی مافی مرۆڤ و ئاشتی و دۆستایەتیی نێوان گەلان هەیە.

٦. حیزبی دێموکراتی کوردستان خۆی بە پشتیوانی خەباتی کورد لە پارچەکانی دیکەی کورستاندا دەزانێ.

فەسڵی دووهەم
بنەماکانی کۆماری کوردستان

ماددەی دووهەم: پێناسەی کۆماری کوردستان

کۆماری کوردستان پێکهاتەیەکی نەتەوەیی، دیمۆکراتیک‌و کوردستانی‌یە. بەو مانایە کە :

١. دەسەڵاتێکی سیاسیی دێموکراتیکە کە لەلایەن کۆمەڵانی خەڵکەوە بڕیاری لە سەر دەدرێ‌و بەپێی ویست‌و ئیرادەی خەڵک بەڕێوە دەچێ.

٢. هێمای کۆتایی هێنان بە ستەم‌و بندەستی‌یەو نوێنگەی دەسەڵاتی نەتەوەیی کورد لە رۆژهەڵاتی کوردستانە.

٣. مافەکانی هەموو کەمایەتی‌یە نەتەوەیی، ئێتنیکی، زمانی‌و ئایینی‌یەکانی کوردستان دەپارێزێ.

ماددەی سێهەم: چوارچێوەی جوغرافیایی

چوارچێوەی جوغرافیایی کۆماری کوردستان بە لەبەرچاوگرتنی هۆیەکانی جوغرافیایی‌و مێژوویی،و بەپێی ویستی زۆرینەی دانیشتووانی ناوچەکان دیاری دەکرێ.

ماددەی چوارەم: هێمای نەتەوەیی

١. کۆماری کوردستان خاوەنی یاسای بنەڕەتی (قانون اساسی)و ئاڵاو سروودو جەژنی نەتەوەیی‌و زمانی رەسمیی خۆیەتی.

٢. ئاڵای دەوڵەتی فیدراڵ لە تەنیشت ئاڵای کوردستان لە دام‌و دەزگا رەسمییەکانی کۆماری کوردستان‌دا هەڵدەکرێ.

ماددەی پێنجەم: سیستمی دەسەڵات لە کۆماری کوردستان‌دا

دەسەڵات لە کۆماری کوردستان‌دا کە لە قانوونی بنەڕەتیی کۆماری کوردستان‌دا

نەهادینە دەکرێ، لەسەر بنەمای ئەم پرەنسیپە گشتی‌یانەی خوارەوە پێک دێو بەڕێوە دەچێ:

١. هەموو دەسەڵاتەکان بەشێوەی راستەوخۆ یا ناڕاستەوخۆ لەلایەن خەڵکەوەو بەبێ هیچ جۆرە هەڵاواردنێکی ئێتنیکی، ئایینی، رەگەزی (جینسی)، کۆمەڵایەتی، ... هتد پێک دێن.

٢. هەڵبژاردن بۆ ئەو دەسەڵاتانەی لەلایەن خەڵکەوە دیاری دەکرێن لەڕێگای دەنگدانی گشتی‌و نهێنی‌و راستەوخۆوەو بە دابین کردنی مافی یەکسانی هەڵبژاردن‌و هەڵبژێران بەڕێوە دەچێ.

٣. هاونیشتمانان هەلی یەکسانی دامەزران لە پۆستە حکوومەتییەکانیان‌دا پێ دەدرێ.

٤. کۆماری کوردستان مێکانیزمی تایبەتی بۆ بەشداریی ئەو گرووپانە لە دەسەڵات‌دا لەبەر چاو دەگرێ کە بەشێوەی سروشتی لە حاڵەتی کەمایەتی‌دان.

ماددەی شەشەم: جیایی دەسەڵاتەکان

لە کۆماری کوردستان دا دەسەڵاتی قانووندانان‌و جێبەجێکردن‌و دادوەری لە یەکتر جیا دەکرێنەوە :

١. پاڕلمانی کوردستان بەرزترین ئۆرگانی قانوون‌دانانی کۆماری کوردستانە.

٢. حکوومەتی کۆماری کوردستان لەلایەن پارلەمانەوە دەنگی بۆ وەردەگیرێو لە بەرامبەر پارلماندا بەرپرسیارە.

٣. سەربەخۆیی دەزگای دادوەری چ لە دیاریکردن و چ لە کارکردی‌دا دەستەبەر دەکرێ.

ماددەی حەوتەم: جیایی دین لە دەسەڵاتی سیاسی

١. لە کۆماری کوردستان‌دا دین لە دەسەڵاتی سیاسی جیایەو پێڕەوی لە پرەنسیپەکانی سێکولاریزم دەکرێ.

٢. هەموو دانیشتووانی کوردستان لە هەڵبژاردن‌و نیشاندانی ئایین‌و مەزهەب‌و بەڕێوەبردنی رێوشوێنە ئایینییەکانیان‌دا ئازادن.

فەسلی سێهەم
یەکیەتیی نەتەوەکان لە ئێرانی فیدراڵدا

ماددەی هەشتەم: بنەماکانی یەکیەتیی نەتەوەکان لە ئێران

١. سیستمی کۆماریو دیموکراتیکو فیدراڵی لە بەڕێوەبەرایەتیی وڵاتدا دەتوانێ ببێتە دەستەبەری هاوپێوەندیو هاوپەیمانییەکی پتەوتر لەنێو نەتەوەکانی ئێرانداو زەمینەسازی پێکەوەژیانێکی داخوازانەو دادپەروەرانە لە ئێرانی دوارۆژدا.

٢. لە روانگەی حیزبی دیموکراتی کوردستانەوە یەکیەتیی ئارەزوومەندانەی نێوان نەتەوەکان لە ئێران بەستراوەتەوە بە جێبەجێکردنو بەردەوامبوون لەسەر ئەو پرەنسیپانەی خوارەوە :

- فرەنەتەوایەتی بنەمایەکی سەرەکیی قەوارەی سیاسیی سەرتاسەری بێ.
- هەر نەتەوەیەک لە بەڕێوەبردنی کاروباری تایبەت بە خۆیو هەرێمی خۆی لەڕێگای نوێنەرانی هەڵبژێراویەوە ئازادو سەربەست بێ.
- هەموو نەتەوەکان بە شێوەیەکی عادڵانە لە بەڕێوەبردنی کاروباری دەوڵەتی فیدراڵدا بەشدار بن.
- ئەسڵەکانی پێوەندیدار بە رەنگدانەوەی یەکیەتیی نەتەوەکان لە ئێران دا جێبەجێ بکرێن.

ماددەی نۆهەم : ڕەنگدانەوەی یەکیەتیی نەتەوەکان لە ئێران

ڕەنگدانەوەی نیهادیی یەکیەتیی نەتەوەکان لە ئێراندا بەم شێوەیەیە :

١. هێماکانی دەوڵەتی فیدراڵو، پێکهاتەو بڕیارو بەرنامەکانی هەموو ئۆرگانو دامودەزگاکانی دەوڵەتی فیدراڵ دەبێ تەعبیر لە سەروەریی هاوبەشی قەوارەکانی نێو فێدراسیۆن بکەن.

٢. فێدراسیۆنی ئێران خاوەنی دوو ئەنجومەنی نوێنەرانو نەتەوەکان دەبێ. ئەندامانی ئەنجومەنی نوێنەران بەپێی حەشیمەت هەڵدەبژێردرێن؛ ئەندامانی ئەنجومەنی نەتەوەکانیش بۆ هەرکام لە نەتەوەکانی ئێرانی فیدراڵ بەقەدەر یەك دەبن.

٣. هیچ بڕیارێك کە پێوەندیی بە چارەنووسی نەتەوەکانی ئێرانەوە هەبێ بەبێ پەسند کران لەلایەن ئەنجومەنی نەتەوەکانەوە کاری پێ ناکرێ.

٤. ئەگەر بڕیارێک دژایەتیی لەگەڵ بەرژەوەندیی نەتەوەیی هەر یەک لە نەتەوەکان هەبێ، مافی ڤێتۆ بۆ نوێنەرانی ئەو نەتەوەیە لە ئەنجومەنی نەتەوەکان دا پارێزراو دەبێ.

٥. دیوانی بەرزی فێدراڵ کە لە پسپۆرانی سەر بە هەموو نەتەوەو قەوارەکانی نێو فێدراسیۆن پێک دێ، پارێزگاری لە پرەنسیپە بنەڕەتییەکانی یەکیەتیی نەتەوەکان دەکاو کێشەکانی پێوەندیدار بە دابەشکردنی سەڵاحییەتەکان چارەسەر دەکا.

فەسڵی چوارەم
کۆماری کوردستانو دەوڵەتی فیدراڵ

ماددەی دەهەم: زمانی رەسمی

١. زمانی کوردی زمانی رەسمیی داموودەزگاکانی کۆماری کوردستانەو لە هەموو پلەکانی خوێندندا بەکار دەبرێ.
٢. ئەو زمان یا زمانە ڕەسمییانەی بۆ نامەنووسینو پێوەندی‌یە ئیداری‌یەکانی نێوان هەرێمەکانو دەوڵەتی فیدراڵ بەکار دەبرێن و هەروەها سیاسەتی زمانی لە ئاستی دەوڵەتی فیدڕاڵدا، بە رێکەوتنی گشتیی پێکهاتەکانی نێو فیدراسیۆن بڕیاری لە سەر دەدرێ.

ماددەی یازدەهەم: دابەشکردنی سەڵاحییەتەکان

١. بێجگە لە کاروباری پێوەندیی دەرەوە، سوپای فێدڕاڵ، دانانی بەرنامەی درێژخایەنی ئابووری‌و سیستمی دراوی کە لە سەڵاحییەتی دەوڵەتی فیدراڵ‌دان، بڕیاردانو بەرنامەدانان لە سەرجەم بوارەکانی دیکەدا لە سەڵاحییەتی دامەزراوەکانی کۆماری کوردستان‌دایە.
٢. سیاسەتو بەرنامەکانی دەوڵەتی فیدراڵ بە لەبەرچاوگرتنی بەرژەوەندی‌و ویستی پێکهاتەکانی فێدراسیۆنو هەوڵدان بۆ قەرەبووکردنەوەی هەڵاواردنی رابردوو بەدژی نەتەوەکانی ئیران دیاری دەکرێنو دەبرێنە پێش. بەتایبەتی :
- سوپای فێدراڵ لە رووی پێکهاتەی هێزو فەرماندەیی‌یەوە رەنگدانەوەی فرەنەتەوایەتی‌و فرەهەرێمی لە ئێراندا دەبێو لە رووی کارکردیشەوە بەدژی

بەرژەوەندیی رەوای نەتەوەکانی ئێران ناجووڵێتەوە.
- سیاسەتی دەرەوەی دەوڵەتی فیدراڵ رەنگدانەوەی مەوجوودیەتی سیاسیو نیهادیو، قازانجەکانی نەتەوەو پێکهاتەکانی ئێران دەبێ. کۆماری کوردستانو هەرێمەکانی دیکە بە هەماهەنگی لەگەڵ دەوڵەتی فیدراڵ مافی دامەزراندنو بردنە پێشی پێوەندیی دەرەوەیان لە بوارەکانی تایبەت بە خۆیاندا دەبێ.

ماددەی دوازدەهەم: دابین کردنی نەزمو هێمنی لە کوردستان

١. دابین کردنی هێمنیو نەزمی نێوخۆ لە کوردستان لە ئەستۆی هێزی پێشمەرگەو ئۆرگانە ئینتیزامییەکانی دیکەی کۆماری کوردستانە.
٢. سوپای فیدراڵ ئەرکی دیفاع لە پاراستنی سنوورەکانی وڵاتی لەسەر شانە کە تا ئەو جێگایەی پێوەندیی بە کوردستانەوە هەیە ئەم ئەرکە بە هاوبەشی یان بە لەبەرچاوگرتنی بوونی هێزی پێشمەرگەی کوردستان بەجێ دەگەیەنێ. سپای فیدراڵ هەقی نیە دەست لە کاروباری نێوخۆیی وەربدا.

فەسڵی پێنجەم
پرەنسیپو ئەرکە گرینگەکانی کۆماری کوردستان

ماددەی سێزدەهەم: مافو ئازادییە گشتییەکان

١. لە کوردستان قانوون سەروەرە. هەموو تاکەکانی کۆمەڵگە لە قانووندا و لە بەرانبەر قانووندا یەکسانن.

٢. هەموو ئەو مافو ئازادییانەی لە مەنشووری نێونەتەوەیی مافی مرۆڤ (واتە راگەیەندراوی جیهانیی مافی مرۆڤو هەردوو پەیمانی نەتەوە یەکگرتووەکان سەبارەت بە مافە مەدەنیو سیاسییەکانو، مافە ئابووریو کۆمەڵایەتیو فەرهەنگییەکان)دا هاتوون لە یاسای بنەڕەتی و قانوونەکانی کۆماری کوردستاندا بەڕەسمی دەناسرێن. حکوومەتی کۆماری کوردستان بەرپرسە لە جێبەجێکردنیانو هەڵێنانەوەی هەنگاوی موسبەت بۆ پاراستنو پەرەپێدانیان.

ماددەی چواردەهەم: بووژانەوەی فەرهەنگی
حکوومەتی کۆماری کوردستان:

١. خوێندنی ئیجباری تا تەمەنی پازدە ساڵو خوێندنی بەخۆڕایی تا کۆتایی قۆناغی دواناوەندی دەستەبەر دەکا.

٢. هەنگاوی جیددی بۆ بنەبڕکردنی نەخوێندەواری لە کوردستان هەڵدێنێتەوە.

٣. لە سەرجەم قۆناغەکانی خوێندنداو بۆ هەموو چەشنەکانی پەروەردەو فێرکاری هەلی دەستڕاگەیشتنی کەسانی کەم دەرامەت بە خوێندنو فێربوون پێک دێنێ.

٤. بایەخ بە پەرەئەستاندنی کەلتوور لە کۆمەڵگەدا دەداو یارمەتیی کۆڕو کۆمەڵو ناوەندە ئەدەبیو هونەرییەکان بەتایبەتی لەبواری خزمەت بە زمانو ئەدەبو کەلەپووری کورددا دەکا.

٥. لە بەرنامەی فەرهەنگیو پەروەردەیی خۆیدا جێگەی شیاو بۆ پێویستییەکانی پێگەیاندنو گەشەکردنی منداڵانو لاوان تەرخان دەکا.

ماددەی پازدەهەم: پارێزگاریی کۆمەڵایەتی

حکوومەتی کۆماری کوردستان:

١. داهاتی گشتی بە جۆرێک دابەش دەکا کە یارمەتی بە بەرزکردنەوەی ئاستی ژیانی کەسانی کەمداهات بکا.

٢. سیستمی تەندروستیی گشتی پێش دەخاو لە ڕێگای سیستمی بیمەوە یارمەتی بە دەسڕاگەیشتنی خەڵک، بەتایبەتی کەسانی کەم دەرەتان، بە خزمەتە پزیشکیو دەرمانییەکان دەکا.

٣. یارمەتیو پێڕاگەیشتنی کۆمەڵایەتی بەتایبەتی بۆ بێکاران و کەمئەندامانو بەساڵداچووانو بێکەسان بەمەبەستی دابینکردنی ژیانێکی ئاسایی لە نەزەر دەگرێ.

٤. هەلی کاری گونجاو بۆ هە¬مووان پێك دێنێ.

٥. قانوونی کار بە جۆرێک پەسند دەکاو جێبەجێی دەکا کە ستانداردە نێونەتەوەیییەکانی پێوەندیدار بە مافی کرێکارانو زەحمەتکێشان بەتایبەتی سنووردارکردنی سەعاتی کارو قەدەغەکردنی کاری منداڵانو مەرەخەسیی بە مووچەوەی دایکایەتی بگرێتە خۆی.

٦. پلانی چڕو پڕ بۆ خەبات بەدژی هێندێک پەتای کۆمەڵایەتی وەک ئیعتیادو توندوتیژیی نامووسی بەڕێوە دەبا.

ماددەی شازدەهەم : گەشەسەندنی ئابووری

١. حکوومەتی کۆماری کوردستان بۆ هێنانەدەری کوردستان لە بەجێماویی ئابووریو هەنگاونان بۆ بەپیشەسازی کردنی تێدەکۆشێ. بۆ ئەو مەبەستەش هەردوو کەرتی گشتیو تایبەت بە جۆرێک ڕێک دەخا کە ببێتە مایەی هاندانی وەبەرهێنانی نێوخۆییو دەرەکیو پەرەپێدانی بازرگانیی ڕاستەوخۆی کوردستانو مۆدێرنیزەکردنی کشتوکاڵو بووژانەوەی گەشتوگوزارو کەڵک وەرگرتنی کارناسانە لە سەرچاوە سروشتییەکانو دۆزینەوەی خەللاقییەتە ئابوورییەکانی تایبەت بە کۆمەڵگەی کوردەواری.

٢. سیاسەتی مڵکدارێتیی زەویو زار بە چەشنێک ڕێک دەخا کە هەم قازانجی جووتیارانو هەم پێویستییەکانی پێشکەوتنی کشتوکاڵو ئاژەڵداری دابین بکرێن.

ماددەی حەڤدەهەم: سۆسیالیزمی دێموکراتیک

حکوومەتی کۆماری کوردستان بە لەبەرچاوگرتنی بایەخەکانی سۆسیالیزمی دێموکراتیک بنەماکانی کۆمەڵگەیەکی لە باری ئابووری‌یەوە ئازادو پێشکەوتوو، و لەباری کۆمەڵایەتییەوە ئاسوودەو دادپەروەر، بنیات دەنێ. لەم کۆمەڵگەیەدا کە بایەخەکانی سۆسیالیزمی دێموکراتیک پەیڕەو دەکرێن :

١. بەرژەوەندیی گشتیی خەڵک ئامانجی سەرەکی‌یە.

٢. جەوهەری دێموکراتیکی ئەم سیستمە لەوەدایە کە پێکهاتنی لە پرۆسەی ریفۆرمدا بە شێوازێکی دێموکراتیک‌و بە بەشداریی هەموو چین‌و توێژەکانی نێو کۆمەڵگە دێتەدی.

٣. جەوهەری دادپەروەرانەی سۆسیالیزمی دێموکراتیک لەوەدایە کە هەوڵ دەدرێ مەودای ئابووری‌و کۆمەڵایەتیی نێوان چینەکان کەم بکرێتەوەو یارمەتی بە دابینکردنی هاوسەنگی‌یەکی رێژەیی لەنێوان چین‌و توێژەکانی کۆمەڵگەدا بکرێ.

٤. سیستمی بازاڕی ئازاد لەلایەن دەسەڵاتی سیاسی‌و دێموکراتیکی خەڵکەوە چاوەدێری دەکرێ.

٥. سیاسەتی حکوومەت لەپێوەندی لەگەڵ کەرتی گشتی‌و کەرتی تایبەتدا لە رووی پێویستیی خۆگونجاندن لەگەڵ هەلومەرجی تایبەتیی وڵات‌و رەچاوکردنی قازانجی نەتەوەیی دیاری دەکرێن.

ماددەی هەژدەهەم: یەکسانیی ژن و پیاو

١. حکوومەتی کۆماری کوردستان بە لەبەرچاوگرتنی بەندەکانی پەیمانی نێونەتەوەیی بۆ نەهێشتنی هەر جۆرە هەڵاواردنێک بەدژی ژنان، دابینکردنی یەکسانیی نێوان ژن و پیاو لەنێو خێزان و لە کۆمەڵدا و، لە مەیدانی کار و دەسەڵات و بەگشتی لە هەموو بوارەکانی ژیانی سیاسی و کۆمەڵایەتی و فەرهەنگی و ئابووری‌دا، بە ئەرکێکی گرینگی خۆی دادەنێ و بەرنامەی چڕوپڕ لەو پێوەندی‌یەدا دادەڕێژێ و بەڕێوەی دەبا.
٢. کەڵک وەرگرتن لە مێکانیزمەکانی تەبعیزی موسبەت وەک سیستمی کۆتا لە هەڵبژاردنی پارلمان‌داو دیاریکردنی ڕێژەیەکی گونجاو لە پۆستە بەڕێوەبەرییەکان‌دا بۆ ژنان یەکێک لە ڕێگاکانی گەیشتن بەو ئامانجە دەبێ.

ماددەی نۆزدەهەم: کۆمەڵگەی مەدەنی

کۆماری کوردستان گەشەسەندنی کۆمەڵگەی مەدەنی لە کوردستاندا وەک یەکێک لە ئامرازەکانی پەرەپێدان و چاودێریکردنی حوکمڕانیی درووست لە هەردوو بەستێنی بەشداریی سیاسی و گەشەسەندنی مرۆیی‌دا چاو لێ‌دەکا. هەربۆیە یارمەتی بە گەشەسەندنی دامەزراوەکانی کۆمەڵگەی مەدەنی دەکاو لە بڵاوکردنەوەی فەرهەنگی یەکتر تەحەممووڵ کردن و نەهێشتنی هەموو چەشنەکانی دەمارگرژیی سیاسی و کۆمەڵایەتی‌دا پشتیان پێ دەبەستێ.

ماددەی بیستەم: ژینگەپارێزی

١. پارێزگاری لە سروشتی کوردستان وەک سەرمایەیەکی نەتەوەیی لە ئەرکەکانی کۆماری کوردستانە.
٢. حکوومەت لە هەموو پڕۆژەیەکدا کە کاریگەریی لەسەر ژینگە هەبێ بەتایبەتی لەبواری گەشەکردن و وەبەرهێنان‌دا لایەنی ژینگەپارێزی وەک پارامێترێکی بنەڕەتی لەبەرچاو دەگرێ.

فەسلی شەشەم
سیاسەت بەرامبەر بە بەشەکانی دیکەی کوردستان

ماددەی بیستو یەکەم:
روانگەی کۆماری کوردستان بەرامبەر بە بەشەکانی دیکەی کوردستان

کۆماری کوردستان :

١. گەلی کورد لە هەموو بەشەکانی کوردستانو کورد لە هەر شوێنێك بێ بە ئەندامی یەك نەتەوە دەناسێ.
٢. لە خەباتی رەوای نەتەوەی کورد لە بەشەکانی دیکەی کوردستان بۆ دابینکردنی مافو ئازادیيە نەتەوايەتیيەکانی پشتیوانی دەکا.
٣. لە سەربنەمای قانوونی، پەنای سیاسی بەوکوردانە دەدا کە بە هۆی خەباتی رزگاریخوازانەوە لە بەشەکانی دیکەی کوردستان دەکەونە بەر مەترسیو ناچار دەبن وڵاتەکەیان بەجێ بێڵن.
٤. پێوەندیی رەسمی لەبواری سیاسیو بازرگانیو فەرهەنگیو زانستیدا لەگەڵ ئەو بەشانەی کوردستاندا دادەمەزرێنێ کە بە مافە نەتەوايەتیيەکانیان گەیشتوون.

پێڕەوی نێوخۆی
حیزبی دێموکراتی کوردستان

فەسڵی یەکەم
پێناسەی حیزب

ماددەی یەکەم:
ناوی حیزب، «حیزبی دێموکڕاتی کوردستان»ە.

ماددەی دووهەم:
حیزبی دێموکراتی کوردستان، حیزبێکی رزگاریخوازی نەتەوەیی‌و دێموکراتە کە وڵاتپارێزان‌و ئازادیخوازانی رۆژهەڵاتی کوردستان لە ریزەکانی خۆی دا کۆدەکاتەوە.

ماددەی سێهەم :
حیزبی دێموکراتی کوردستان حیزبێکی سێکولارەو باوەڕی بە جیایی دین لە دەسەڵاتی سیاسی هەیە.

ماددەی چوارەم:
ئارمی حیزب بریتییە لە بازنەیەک کە نیوەی لای ڕاستی چەرخێکە لە ڕەنگی شین و نیوەی لای چەپی چڵە گەنمێکە لە ڕەنگی زەرد؛ لە شوێنی سەرەوەی پێکگەیشتنی ئەم دوو نیوە بازنەیە ناوی حیزب لە زەمینەیەکی سپی‌دا بە هەردوو زمانی کوردی و ئینگلیزی نووسراوەو لە شوێنی خوارەوەی پێکگەیشتنیشیانساڵی دامەزرانی حیزب (١٩٤٥) لە زەمینەیەکی سووردا نووسراوە. نێوەڕاستی ئەم بازنەیە بە چوار چیا بە ڕەنگی کەسک و سپی نەخشاوەو خۆرێکیش لە ناوەڕاستی بازنەکەدا دەدرەوشێتەوە. کۆی ئارمەکەش لە سەر کتێبێک ڕاوەستاوە.

فەسڵی دووهەم
ئەندامەتیی حیزب

ماددەی پێنجەم: مەرجەکانی بوون بە ئەندام

هەموو دانیشتوویەکی ڕۆژهەڵاتی کوردستانو هەموو کوردێکی ڕۆژهەڵاتی کوردستان دەتوانێ ببێتە ئەندامی حیزبی دێموکراتی کوردستان، بە مەرجێك:
١. تەمەنی لە ١٨ساڵ کەمتر نەبێ.
٢. بەرنامەو پێڕەوی نێوخۆی حیزب پەسند بکا.
٣. مرۆڤێکی خۆشناو و وڵاتپارێز بێ.

ماددەی شەشەم: شێوەی وەرگرتنی ئەندام

بۆ ئەوەی کەسێک بە ئەندام وەربگیرێ پێویستە:
١. دوو ئەندامی حیزب بیناسێنن.
٢. لانیکەم شەش مانگ لەژێر تاقیکردنەوەدا بێ.
٣. ئەندامی حیزب و ڕێکخراوێکی سیاسیی دیکە نەبێ.
٤. لەلایەن زۆربەی ئەندامانی شانەیەکی حیزبی یان ئۆرگانێکی سەرەوەترەوە بە ئەندام وەربگیرێ.

فەسڵی سێیەم
ئەرک‌و مافەکانی ئەندام

ماددەی حەوتەم: ئەرکەکانی ئەندامی حیزب

ئەرکی ئەندامی حیزبە کە:
١. بۆ وەدیهێنانی ئامانجەکانی حیزب کە لە بەرنامەدا هاتوون تێ‌بکۆشێ.
٢. بۆ پاراستنی یەکیەتیی سیاسی‌و تەشکیلاتیی حیزب هەوڵ بدا.
٣. بەپێی پێڕەوی نێوخۆ پەیڕەوی دیسیپلینی حیزبی بێ.
٤. لە یەکێک لە ئۆرگانەکانی حیزبدا تێ‌بکۆشێ‌و لە کۆبوونەوە پێوەندیدارەکانیدا بەشدار بێ.
٥. نهێنی‌یەکانی حیزب بپارێزێ.
٦. پلەی زانیاریی خۆی بەرێتە سەرێ.
٧. سیاسەتی حیزب بەرێتە نێو کۆمەڵانی خەڵک‌و پێوەندی لەگەڵ ئەوان بەهێز بکاو لە بیروڕاو ئەزموونی ئەوان کەڵک وەربگرێ.
٨. هەقی ئەندامەتی بدا.

ماددەی هەشتەم: مافەکانی ئەندامی حیزب

ئەندامی حیزب مافی ئەوەی هەیە کە :
١. بە ئەندام یان بەرپرسی هەر کام لە ئۆرگانەکانی حیزب هەڵبژێردرێ یان دیاری بکرێ.
٢. لە نێوخۆی حیزب‌داو لە کۆبوونەوەی پێوەندیداردا راشکاوانە لە هەموو ئەندامێک یا ئۆرگانێک رەخنە بگرێ.
٣. لە رێگای تەشکیلاتی‌یەوە رەخنەو پێشنیارو پرسیارو بیروڕای خۆی ئاراستەی

هەر ئۆرگانێکی حیزب بکا.
٤. لە نێوخۆی حیزبدا سیاسەتی حیزب بخاتە ژێر پرسیارو پێشنیاری گۆڕینی بکا.
٥. لە هەموو ئۆرگانێك لەلای ئۆرگانی سەرەوەتر شکایەت بکا.
٦. لە هەر کۆبوونەوەیەکی ئۆرگانی خۆیدا کە تێکۆشانی حیزبیو سیاسیی ئەو هەڵسەنگێنیو بیهەوێ بڕیاری لەسەر بدا، بەشدار بێ.

ماددەی نۆهەم: سزادانی ئەندام

١. ئەو کەسانەی ئەرکی خۆیان بەجێ ناگەیەنن یان بەپێچەوانەی پێڕەوی نێوخۆی حیزب دەجووڵێنەوە یان کردەوەیەك ئەنجام دەدەن کە زیان بە ئیعتیباری حیزب دەگەیەنێ، بەپێی رادەی سەرپێچییەکەیان سزا دەدرێن. سزای حیزبی بریتییە لە:
- سەرکۆنە بە دەم
- سەرکۆنە بە نووسراو
- ئەستاندنەوەی لێپرساوی
- هەڵپەساردن
- دەرکردن لە حیزب

٢. سزای حیزبی لەلایەن رێکخراوی حیزبیی هەر ئەندامێکەوە بە زۆرینەی دەنگ دیاری دەکرێ.
٣. مەبەست لە سزای حیزبی، رێنوێنیی ئەندامەو تەنیا ئەو کاتە ئەندام سزا دەدرێ کە رێگای دیکە وەك رەخنەو ئامۆژگاری لە چاککردنی ئاکاری ئەودا کاریگەر نەبووبێ.
٤. ئەندامی دەرکراو مافی ئەوەی هەیە لە ئۆرگانی سەرەوەتر داوای پێداچوونەوە بکاو دەتوانێ ئەو داوایە بۆ کۆنگرەش بنێرێ.
٥. درێژترین ماوەی هەڵپەساردن ساڵێکە. ئەندامی هەڵپەسێردراو پاش ماوەی هەڵپەساردن رابردووی حیزبیی بۆ لەبەر چاو دەگیرێو بەگوێرەی نەزەری ئۆرگانی خۆی بەرپرسایەتیی پێدەدرێ.

فەسڵی چوارەم
پێکهاتەی ڕێکخراوەیی حیزب

ماددەی دەهەم: بنەمای قەوارەو کاری ئۆرگانەکانی حیزب

١. ئەسڵە بنەڕەتییەکانی دارشتنی قەوارەی حیزب ئەمانەی خوارەوەن:
- هەموو ئورگانەکانی حیزب لە خوارێ¬ ڕا بۆ سەرێ هەڵدەبژێردرێن.
- ئۆرگانەکانی حیزب بە ڕێکوپێکی ڕاپۆرتی تێکۆشانی خۆیان هەم بەو ئەندامانە کە هەڵیان بژاردوون‌و هەم بە ئۆرگانی سەرەوەتر دەدەنەوە.
- بڕیاری ئۆرگانی سەرەوەتر لەلایەن ئۆرگانی خوارەوەترەوە جێبەجێ دەکرێ.
- لەنێو حیزب دا بۆ هەموو ئەندامان بەبێ جیاوازی یەك دیسیپلین هەیە.
- لە ئورگانەکانی حیزب دا بڕیار بە شێوەی بەکۆمەڵ‌و بە زۆرینەی دەنگ دەدرێ.
- تاکپەرستی‌و سەرەرۆیی لە هیچ پلەیەکی تەشکیلاتی‌دا ڕێگای پێ‌نادرێ‌و لێپرسینەوەی لەسەر دەکرێ.
- زانیاریی پێویست سەبارەت بە ئاڵوگۆڕ و پرسەکانی بواری تەشکیلات، پەیوەندی‌یەکان‌و مەسەلە سیاسی‌یەکان، بە شێوەیەکی سیستماتیک لەنێو حیزب‌دا بڵاو دەکرێتەوە.

٢. لە حیزب‌دا بوونی گرووپ‌و فراکسیۆنی ئاشکرای فیکری‌و سیاسی بە ڕەسمی دەناسرێ‌و هەموو گرووپێک هەقی هەیە بیروبۆچوونی خۆی لەنێو تەشکیلاتی حیزب‌دا دەربڕێ.

تێبینی:
- مکانیزمی پێوەندیدار لە لایەن کۆمیتەی ناوەندییەوە تەنزیم دەکرێ.
- هەر چەشنە دەستەبەندییەکی نهێنی قەدەغەیەو سزای لەسەرە.

ماددەی یازدەهەم: ڕێکخراوەکانی حیزب

١. بناخەی ڕێکخراوی حیزب شانەیە. ژمارەی ئەندامانی شانە نابێ لە سێ کەس کەمتر بێ.
٢. ڕێکخراوەکانی حیزب بەهۆی کومیتەی دێ، گەڕەك، شار، ناوچە، شارستان‌و ناوەندەوە بەڕێوە دەبرێن.
٣. ئەرکی شانەو کومیتەکان بردنی سیاسەتی حیزب بۆ نێو کۆمەڵانی خەڵك‌و جێبەجێ کردنی بڕیارەکانی کۆمیتەی ناوەندی‌و ئورگانە بەرپرسەکانی پێوەندیدارو بەڕێوەبردنی کاروباری حیزبی‌یە.
٤. کۆمیتەی هەر ڕێکخراوێك لەلایەن ئەندامانی ئەو ڕێکخراوە یان نوێنەرانی ئەوانەوە هەڵدەبژێردرێ.
٥. بەرزترین ئۆرگانی هەر ڕێکخراوێك کۆنفرانسی ئەو ڕێکخراوەیە کە هەر دوو ساڵ جارێك لە ئەندامانی حیزبیی ئەو ڕێکخراوە یان نوێنەرانیان پێك دێ.
٦. ڕێکخراوەکانی حیزب لە مەڵبەندی چالاکیی خۆیاندا دەتوانن بەرنامەو پلانی کاری تایبەت بە خۆیان دابڕێژن.

تێبینی:
- لە هەلومەرجی تایبەتیدا کومیتەی ناوەندی دەتوانێ شێوەی گونجاوی دیکە بۆ ڕێکخراوی حیزب پەسند بکا.
- ڕێکخراوەکانی حیزب لە دەرەوەی کوردستان بەگوێرەی ئاییننامەیەکی تایبەت‌و گونجاو کە بە پەسندی کومیتەی ناوەندی دەگا، بەڕێوە دەچن.

فەسڵی پێنجەم
ئۆرگانەکانی بەڕێوەبەریی حیزب

ماددەی دوازدەهەم: کۆنگرەی حیزب

١. کۆنگرە بەرزترین ئۆرگانی حیزبە کە هەر چوار ساڵ جارێك لە ئەندامانی ئەسڵیو جێگرو ڕاوێژکارانی کۆمیتەی ناوەندی، ڕاوێژکارانی دەفتەری سیاسیو، ئەندامانی کۆمیسیۆنی پارێزگاری لە پێڕەوی نێوخۆی حیزبو، بەڕادەیەك کە کۆمیتەی ناوەندی لە نوێنەرانی ئەندامانی دیکەی حیزب دیاریی دەکا؛ پێک دێ.
٢. کونگرەی نائاسایی لە سەر داخوازی کۆمیتەی ناوەندی، یان دوو لە سێی کۆمیسیۆنو کۆمیتەکانی سەر بە کۆمیتەی ناوەندی پێك دێ.

ماددەی سێزدەهەم: ئەرک و دەسەڵاتی کۆنگرە

کۆنگرەی حیزب :

١. ڕاپۆرتی کۆمیتەی ناوەندی هەڵدەسەنگێنێو بڕیاری لەسەر دەدا.
٢. ڕێبازی گشتی، ستراتیژیو تاکتیکیی حیزب دیاری دەکا.
٣. بەرنامەو پێڕەوی نێوخۆی حیزب بەپێی پێویست دەسکاریو پەسند دەکا.
٤. ئەندامانی ئەسڵیو جێگری کۆمیتەی ناوەندیو، ئەندامانی کۆمیسیۆنی پارێزگاری لە پێڕەوی نێوخۆی حیزب لەنێو ئەندامانی کۆنگرەدا هەڵدەبژێرێ.

تێبینی:

- کۆمیتەی ناوەندیی حیزب مافی ئەوەی هەیە ئەوپەڕەکەی بە ئەندازەی یەک لە چواری ژمارەی ئەندامانی ئەسڵیی خۆی، لە ئەندامانی حیزب ڕاستەوخۆو بە مافی دەنگدانەوە لە کۆنگرەدا بەشدار بکا.
- کەسانێك دەتوانن ببنە ئەندام یان جێگری کۆمیتەی ناوەندی کە هەر نەبێ سێ ساڵ رابردووی ئەندامەتیی چالاکانەیان لە رێکخراوێکی حیزب¬دا هەبێ.
- رێژەی نوێنەرانی هەر رێکخراوێکی حیزبی بۆ کۆنگرە بەپێی ژمارەی ئەندامانی ئەو ریکخراوە دیاری دەکرێ، بەمەرجێک لانیکەم دوو لەسەر سێی ئەندامانی رێکخراوەکە لە کۆنفرانس بۆ کۆنگرەدا بەشدار بن. لە غەیری ئەوەدا، ژمارەی بەشدارانی کۆنفرانسەکە دەکرێتە بنەما.

ماددەی چاردەهەم: کۆنفرانسی گشتیی حیزب

١. کۆنفرانسی گشتیی حیزب لەکاتێكدا دەبەسترێ کە:
- دەرەتانی بەستنی کۆنگرە نەبێ.
- گیروگرفتێکی وا هاتبێتە پێش کە کۆمیتەی ناوەندی نەتوانێ چارەسەری بکا.

٢. لە هەلومەرجێکی ئەوتۆدا کۆنفرانس سەلاحییەتی کۆنگرەی هەیە.

٣. کۆنفرانس لە ئەندامانی ئەسڵی، جێگرو راوێژکارانی کومیتەی ناوەندی، ڕاوێژکارانی دەفتەری سیاسی، ئەندامانی کۆمیسیۆنی پارێزگاری لە پێڕەوی نێوخۆ، نوێنەرانی کۆمیتەکانی شارستانو ناوەند، کۆمیتەو کومیسیۆنەکانی سەر بە دەفتەری سیاسیو کۆمیتەی بەرێوەبەریی کاروباری حیزب لە دەرەوەی کوردستان پێك دێ.

٤. رادەی نوێنەرانی ئەو کۆمیتەو کۆمیسیۆنانە لەلایەن کۆمیتەی ناوەندییەوە دیاری دەکرێ، بە مەرجێک ژمارەی نوێنەرانی هەڵبژێراو لە ژمارەی ئەندامانی ئەسڵیو جێگرو راوێژکارانی کومیتەی ناوەندی و، ئەندامانی کۆمیسیۆنی پارێزگاری لە پێڕەوی نێوخۆ و ڕاوێژکارانی دەفتەری سیاسی زیاتر بێ.

ماددەی پازدەهەم: راپرسی

١. راپرسی لە حیزبدا لە کاتێكدا بەڕێوە دەچێ کە پرسێکی گرینگی چارەنووس‌ساز بێتە پێش کە کۆمیتەی ناوەندی نەیهەوێ بە تەنیا بڕیاری لەسەر بدا. لەو حاڵەتەدا پێویستە هەرنەبێ دوو لە سێی ئەندامانی کۆمیتەی ناوەندی خوازیاری ڕاپرسی بن.

٢. کومیتەی ناوەندی بەرپرسە کە لە زووترین کات دا (ئەوپەڕەکەی مانگێک) کۆمیتەیەک بۆ جێبەجێکردنی ئەو راپرسییە لە نوێنەرانی ڕێکخراوەکانو ئۆرگانەکانی بەڕێوەبەریی حیزب پێک بێنێ.

تێبینی:

- یەک لە سێی ئەندامانی کۆمیتەی جێبەجێکردنی راپرسی لە نوێنەرانی کۆمیتەی ناوەندیو یەک لە سێی لە نوێنەرانی کۆمیسیۆنەکانی سەر بە دەفتەری سیاسی و یەک لە سێی لە نوێنەرانی کۆمیتەی کاروباری حیزب لە دەرەوەی کوردستان دەبن.

- ئەم کۆمیتەیە لە ئامادەکردنی پرسیارەکانی راپرسی، شێوەی بەجێگەیاندنیو راگەیاندنی ئاکامەکەی بەرپرسە.

- پرسیارەکانی راپرسی دەبێ بە پەسندی کومیتەی ناوەندی بگەن.

- ئاکامی ڕاپرسی دەخرێتە دەستووری کاری یەکەم کۆبوونەوەی کۆمیتەی ناوەندی کە لە دوای ڕاپرسییەکە پێک دێ.

ماددەی شازدەهەم: کۆمیتەی ناوەندی

١. لە ماوەی نێوان دوو کۆنگرەدا کۆمیتەی ناوەندی بەرزترین ئۆرگانی حیزبەو کاروباری حیزب بەڕێوە دەبا.

٢. ئەرکو دەسەڵاتی کومیتەی ناوەندی بەم جۆرەیە:

- سکرتێری گشتیی حیزبو دەفتەری سیاسیو جێگری سکرتێر هەڵدەبژێرێ.

- بەرپرسی چاوەدێریو بڕیاردان لەسەر سیاسەتی گشتیی حیزب لە چوارچێوەی پەسندکراوەکانی کۆنگرە دایە.

- بەرپرسی گشتیی داهاتو دەرکەوتی حیزبەو رادەی حەقی ئەندامەتیی ئەندامانی حیزب دیاری دەکا.
- لانیکەم ساڵی چوار جار کۆ دەبێتەوە. ئەندامانی جێگرو راوێژکارانی کۆمیتەی ناوەندی و ڕاوێژکارانی دەفتەری سیاسی لە کۆبوونەوەکانی کومیتەی ناوەندی دا بەشدار دەبنو دەنگی مەشوەرەتی‌یان هەیە.
- ئامادەکاری بۆ پێکهێنانی کۆنگرە و شێوەی هەڵبژاردنی کۆمیتەی ناوەندی دەکا.

تێبینی:

- کۆمیتەی ناوەندی دەتوانێ هەتا دوو لەسەر سێی ئەندامانی ئەسڵیی خۆی لە بواری دیاریکراوی شارەزایەتی‌دا راوێژکار بۆ خۆی هەڵبژێرێ.
- کۆبوونەوەکانی کۆمیتەی ناوەندی بە بەشداریی لانیکەم دوو لە سێی ئەندامانی ئەسڵی فەرمی دەبن.
- بڕیارەکانی کۆبوونەوەی کومیتەی ناوەندی وەختێك قەتعی دەبن کە زیاتر لە نیوەی هەموو ئەندامانی ئەسڵی، یان دوو لە سێی ئەندامانی ئەسڵیی بەشدار لە کۆبوونەوەکەدا دەنگیان بۆ بدەن.
- کۆمیتەی ناوەندی هەقی هەیە لە کارەکانی سکرتێری گشتیو ئەندامانی دەفتەری سیاسی بکۆڵێتەوەو لێپرسینەوەیان لێ بکا.
- لە حاڵەتێکدا کە تەرمیمی کۆمیتەی ناوەندی پێویست بێ، ئەو کارە بە هەڵبژاردنی یەک یا چەند جێگر بە ئەندامی ئەسڵیی کۆمیتەی ناوەندی ئەنجام دەدرێ.

ماددەی حەڤدەهەم: دەفتەری سیاسی

١. دەفتەری سیاسیی حیزب لە سکرتێری گشتیو ژمارەیەک ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی پێک دێ کە کۆمیتەی ناوەندی بڕیاری لەسەر دەداو هەڵیان دەبژێرێ.

٢. ئەرکەکانی دەفتەری سیاسی ئەمانەی خوارەوەن :

- لە ماوەی نێوان دوو کۆبوونەوەی کۆمیتەی ناوەندی‌دا بەرپرسی جێبەجێکردنی بڕیارەکانی کۆمیتەی ناوەندیی حیزبە.
- لە چوارچێوەی سیاسەتی گشتیی حیزب‌دا هەڵوێستو روانگەکانی حیزب دیاری دەکاو رایاندەگەیەنێ.

- کاروباری کۆمیسیۆنەکان لە کۆبونەوەکانی خۆی دا تاوتوێ دەکاو بڕیاری پێویستیان لەسەر دەدا.
- کۆبوونەوەکانی خۆی بە پێی پێویست پێك دێنێ‌و ڕاپۆرتی تێکۆشانی خۆی دەداتەوە بە کۆمیتەی ناوەندی.
٣. دەفتەری سیاسی بەپێی پێویست‌و بە پەسندی کۆمیتەی ناوەندی، چ لە ڕووی ئەزموونەوەو چ بۆ پسپۆڕیی تایبەت، ژمارەیەک ڕاوێژکار بۆخۆی دیاری دەکا:
- ستاتووی ڕاوێژکارانی دەفتەری سیاسی بە پێی ئایینامەیەکی تایبەت ڕێک دەخرێ. ڕاوێژکارانی دەفتەری سیاسی لەو کۆبوونەوانەی دەفتەری سیاسیی‌دا کە مەسایلی کەلانی پێوەندیدار بە سیاسەت و بەڕێوەبردنی حیزبییان تێدا تاوتوێ دەکرێ، بە دەنگی مەشوەرەتییەوە بەشدار دەبن.
- ژمارەی ڕاوێژکارانی دەفتەری سیاسی نابێ لە ژمارەی ئەندامانی دەفتەری سیاسی زیاتر بێت.

تێبینی:
- ئەو مەسەلانەی پێوەندییان بە هەموو حیزبەوە هەیە دەبێ لە کۆمیتەی ناوەندی‌دا باسیان لێ بکرێ‌و بڕیاریان لەسەر بدرێ.
- بڕیارِ پێوەندیی بە هەر کۆمیسیونێکەوە هەبێ، پێویستە بە بەشداریی بەرپرسی ئەو کۆمیسیۆنە بێتە بەرباس‌و پەسند بکرێ.

ماددەی هەژدەهەم: سکرتێری گشتیی حیزب

١. سکرتێری گشتیی حیزب :
- وتەبێژی رەسمیی حیزب بەڕووی دەرەوەی حیزب دایە.
- بەرپرسی گشتیی پێوەندییەکانی دەرەوەی حیزبە.
- هەماهەنگی لەنێوان ئۆرگانەکانی بەڕێوەبەریی حیزبدا پێک دێنێ.

٢. لە غیابی سکرتێری گشتیدا، جێگری سکرتێر ئەرکەکانی جێبەجێ دەکا.

ماددەی نۆزدەهەم: کۆمیسیۆنەکانی کاری حیزب

١. کۆمیسیونەکانی کاری حیزب بەپێی لێکدانەوەو پەسندی کۆمیتەی ناوەندی دیاری دەکرێن.

٢. ئەم کۆمیسیۆنانە بەپێی ستراتیژیی درێژخایەن‌و پلانی کاری ساڵانەو چەند ساڵەی خۆیان کە لە کۆمیتەی ناوەندی¬دا دەنگیان بۆ وەردەگیرێ، کار دەکەن.

٣. هەر یەک لەم کۆمیسیۆنانە لە چوارچێوەی ئاییننامەدا لە بەجێگەیاندنی ستراتیژیو پلانی کارو بڕیاری رۆژانە لە کاری خۆیان دا سەربەخۆن.

فەسڵی شەشەم
کۆمیسیۆنی پارێزگاری لە پێڕەوی نێوخۆی حیزب

ماددەی بیستەم:

کۆمیسیۆنی پارێزگاری لە پێڕەوی نێوخۆی حیزب لە کەسانی شارەزای بەرنامەو پێڕەوی نێوخۆی حیزب لەلایەن کۆنگرەوە هەڵدەبژێردرێ

ماددەی بیست‌ویەکەم :

ئەرک‌و سەڵاحییەتەکانی کۆمیسیۆنی پارێزگاری ئەمانەن :

١. چاوەدێری بەسەر بەڕێوەچوونی پێڕەوی نێوخۆ لە رێکخراوو ئۆرگانەکانی حیزب‌دا دەکا.

٢. لە رێگای نوێنەرانیەوە بەشداری کۆنفرانسەکانی حیزب دەبێ‌و لەسەر سەڵاحییەتی کۆنفرانسەکان‌و دروستیی هەڵبژاردنی ئەندامانی کۆمیتەکان‌و نوێنەرانی کۆنگرە نەزەر دەدا.

٣. بە شکایەتی ئەندامانی هەڵپەسێردراو یان دەرکراو رادەگاو ئەگەر سزاکەیانی بەپێچەوانەی پێڕەوی نێوخۆ زانی، پێشنیاری هەڵوەشاندنەوەی دەدا.

تێبینی:

١. کۆمیسیۆنی پارێزگاری کاری بەسەر مەسایلی ئیجرایی حیزبەوە نیە.

٢. کۆمیسیۆن لە سزای ئیداری یان سزای پێشمەرگایەتی ناکۆڵێتەوەو تەنیا کاری بە سزای حیزبی‌یە.

٣. کۆمیسیۆن نەزەرو پێشنیارەکانی بۆ پەسندکردن دەداتەوە بە کۆمیتەی ناوەندی.

فەسڵی حەوتەم
داهاتی حیزب

ماددەی بیست‌و دووەم: سەرچاوەی داهاتی حیزب

داهاتی حیزب بریتی‌یە لە :
١. هەقی ئەندامەتیی ئەندامانی حیزب.
٢. یارمەتیی ئەندامان‌و لایەنگران‌و دۆستانی حیزب.
٣. دەسکەوتی پرۆژەو وەبەرهێنان.

فەسڵی هەشتەم
چەند پرەنسیپی گشتی

- سیستمی کارو چالاکی‌و کۆبوونەوەو کۆنفرانسەکانی حیزب بە شێوەی سیستم‌و بە بەرنامەو پلانی نووسراوەوە بەڕێوە دەچێ. هەموو تەشکیلات‌و ئۆرگان‌و تیمەکانی کاری حیزب پرۆگرام‌و پلانی کاری خۆیان دەبێ‌و جێبەجێی دەکەن.
- بە مەبەستی بایەخدان بە رۆڵی ژنان لە ریزەکانی حیزبدا، دەبێ گرنگییەکی زۆر بە پەروەردەو پێگەیاندنیان بدرێ بۆ ئەوەی دەرەتانی تواناسازیی پێویستیان بۆ بەڕێوەبردنی کار لە بەشە جۆراوجۆرەکانی تێکۆشانی حیزب‌دا بۆ برەخسێندرێ. هەروەها دەبێ میکانیزمی گونجاو بە مەبەستی بەشداریی ژنان لە رێبەرایەتیی حیزب‌و ئۆرگانە بەڕێوەبەرییەکانی دیکەی حیزبدا لەبەرچاو بگیرێ‌و لە پرەنسیپی «هەڵاواردنی پۆزەتیف»یش کەڵک وەربگیرێ.
- لە نێو حیزب‌دا وێڕای گرینگیدان بە کەسایەتیی ئەندامانی حیزب و رێزگرتن لە مافەکانیان، پاراستنی دیسپلین و ئینسجام ئەرکی هەموو لایەکەو هەرچەشنە کردەوەیەک کە زیان بە نەزمی نێوخۆیی بگەیەنێ لێپرسینەوەی لێ‌دەکرێ.

***

ڕاپۆرتی کۆمیتەی ناوەندیی حیزبی دێموکڕاتی کوردستان بۆ کۆنگرەی ١٧ی حیزب

ڕیزبەند:

*** پێشەکی**
*** هەلومەرجی نێونەتەوەیی و شوێندانانی لەسەر پرسی ئێران**
*** ڕۆژهەڵاتی نێوەڕاست**
*** ئێران، «بەرجام» و کۆمەڵگەی جیهانی**
*** هەڵسەنگاندنی ڕەوشی ئابووریی وڵات بە پشتبەستن بە چەند پێوەرێک**
- بێکاری
- قەیران لە سیستەمی بانکیی ئێراندا
- قەیرانی تایبەت بە سندووقی خانەنشینانی وڵات
- قەیرانی گەندەڵیی ماڵی

*** کۆماری ئیسلامیی ئێران و مافی نەتەوەکان**
*** کۆماری ئیسلامی و پرسی مافی مرۆڤ**
*** کۆمەڵگە و خەسارە کۆمەڵایەتییەکان**
*** ئۆپۆزیسیۆنی کۆماری ئیسلامیی ئێران**
*** کوردستان و پرسی کورد**
- ڕۆژهەڵاتی کوردستان
- باشووری کوردستان
- باکووری کوردستان
- ڕۆژاوای کوردستان

*** حیزبی دێموکراتی کوردستان**

- ڕوانگە و هەڵوێست
- ئامانج و هەڵوێستە سیاسی و نەتەوەییەکانی حیزبی دێموکڕاتی کوردستان
- گوتاری ڕۆژهەڵاتتەوەری
- چالاکیی پێشمەرگانە و خەباتی چەکداری
- کۆمەڵگەی مەدەنی و هەڵوێستی حیزبی ئێمە
- تێرۆریزمی کۆماری ئیسلامی لە دژی حیزبی دێموکڕاتی کوردستان
- حیزبی دێموکڕاتی کوردستان و حیزبی دێموکڕاتی کوردستانی ئێران
- حیزبی دێموکڕاتی کوردستان و حیزبەکانی ڕۆژهەڵاتی کوردستان
- ناوەندی هاوکاریی حیزبەکانی کوردستانی ئێران

*** چالاکیی ئۆرگانیزمی حیزب لە نێوان کۆنگرەی ١٦ بۆ ١٧**

*** پوختە و دەرەنجام**

هاوڕێیانی خۆشەویست!
بەشدارانی بەڕێزی حەڤدەهەمین کۆنگرەی حیزبەکەمان!

لەلایەن کۆمیتەی ناوەندیی حیزبی دێموکراتی کوردستانەوە پڕ بەدڵ بەخێرهاتنتان دەکەم بۆ کۆنگرەی (١٧)ی حیزبە تێکۆشەرەکەمان و، بەو بۆنەیەوە پیرۆزباییتان لێ ¬دەکەم. هیوادارم بە هاوکاری و یارمەتیی ئێوەی بەڕێز و بە توانا فیکرییەکانی هەموو لایەکمان، کۆنگرەیەکی پڕ دەسکەوت و سەرکەوتوومان هەبێ، کۆنگرەیەک کە وێڕای هەڵسەنگاندنی سیاسەت و تێکۆشانی حیزب لە ماوەی نێوان کۆنگرەی ١٦ و ١٧، بتوانێ بەرچاوروونی و ڕێنوێنی بداتە ڕێبەرایەتیی داهاتووی حیزبەکەمان و هەموو ڕێڕەوانی ڕێگەی دێموکرات.

هەموومان دەزانین کە بەستنی کۆنگرە لە ژیانی سیاسی و ڕێکخراوەیی هەر حیزبێکی سیاسیدا گرینگە و، کۆنگرە گرینگترین ئۆرگانی حیزبە و بە هەنگاوێکی تەشکیلاتیی چارەنووسساز دادەنرێ. دیارە هەلومەرجێکیش کە کۆنگرەی حیزبێکی تێدا دەبەسترێ، دەتوانێ کاریگەریی لە سەر بایەخ و هەستیاریی ئەو ڕێکخراوە سیاسییە هەبێ. بە داخەوە سروشتی مەسەلەی کورد و چارەنووسی نەتەوەکەمان تا ئێستاش بە شێوەیەک بووە کە خەباتکارانی ئەو گەلە لە هەموو بەشەکان، بە تایبەتی لە ڕۆژهەڵاتی کوردستان زۆربەی کات بەرنامەی سیاسی و حیزبیی خۆیان لە هەلومەرجی هەستیار و نائاساییدا داڕشتوە و جێبەجێ کردوە. دیارە ئەوە ئەگەر بۆ هەموو کۆنگرەکانی حیزبی دێموکراتی کوردستانیش دروست نەبێ، بۆ کۆنگرەی حەڤدەهەمی حیزبەکەمان واقعییەتێکی حاشاهەڵنەگرە؛ لەبەر ئەوەی:

یەکەم، هەر وەک لە ڕاپۆرتی کۆمیتەی ناوەندیی حیزب بۆ کۆنگرەی (١٦)دا ئیشارەی پێ کرابوو، سەرەڕای خەبات و فیداکاریی بێدریغ و بەردەوامی تێکۆشەرانی گەلی کورد بۆ دابینکردنی مافە ڕەواکانی ئەو گەلە، ئەو فاکتەر و ئاستەنگانە کە بوونەتە کۆسپی سەر ڕێگای چارەسەر، یان لانیکەم بردنەپێشی مەسەلەی کورد

لە ئێران بە ڕێگەی سیاسیدا، بەداخەوە ئاڵوگۆڕێکی ئەوتۆی بەسەردا نەهاتوە، و سەرەڕای زۆر ئاڵوگۆڕی سیاسی کە لە دنیا و ناوچەی ئێمەدا و تەنانەت لە گەڵ پرسی کورد ڕوویان داوە، خەباتی کورد لە ئێران بۆ مافەکانی هەروا ڕێگەیەکی سەخت و دژوار دەپێوێ.

دووهەم، دۆخێکی تایبەت کە چەند دەیەیە بە سەر ڕۆژهەڵاتی کوردستاندا زاڵە و بۆتە هۆی بەرتەسکبوونەوەی تێکۆشانی هێزە سیاسییەکانی و، مانەوەی ڕێبەرایەتییەکانیان لە دەرەوەی سنوورەکانی ڕۆژهەڵاتی کوردستان، هەروا بەردەوامە و بەداخەوە بە هۆی ئەو بارودۆخە نەخوازراوە، کۆنگرەی (١٧) ی حیزبەکەمان بەبێ بەشداریی نوێنەرانی تەشکیلاتی نێوخۆی وڵات دەگیرێ. حاشا لەو ڕاستییەش ناکرێ کە درێژەکێشانی ئەو دۆخە نەخوازراوە، بە شێوەیەکی گشتی شوێنەواری نێگەتیڤی لەسەر ڕێژەی بەشداریی چالاکانەی خەڵک لە ژیانی ڕێکخراوەییدا داناوە. سێهەم، یەکێک لە باسەکانی پلینۆمی نۆهەمی دوای کۆنگرەی ١٦ی حیزبی دێموکڕاتی کوردستان، باس لە بەستنی کۆنگرەی حەڤدەهەمی حیزب و هەڵبژاردنی کۆمیتەی ئامادەکردنی کۆنگرە بوو کە لە ڕۆژی ١٧ی خەرمانانی ١٣٩٧ی هەتاویدا (بەرامبەر بە ٨ی سیپتامبیری ٢٠١٨ی زایینی) کاتژمێر ١٠:٤٥ی پێشنیوەڕۆ، کۆبوونەوەی کۆمیتەی ناوەندی کەوتە بەر هێرشی مووشەکیی ڕێژیمی کۆماری ئیسلامیی ئێران و بەداخەوە ١٤ کەس لە کادر و پێشمەرگەکانی حیزب شەهید بوون کە ٦ کەسیان ئەندامی ڕێبەریی حیزبەکەمان بوون. هەروەها لەو مووشەکبارانەدا پتر لە ٤٠ کەسیش لە ئەندامانی ڕێبەری، کادر و پێشمەرگە و ئەندامانی حیزب و بنەماڵەکان بریندار بوون. بەهۆی ئەو ڕووداوە تاڵ و خوێناوییەوە، پێشنیار دەکەین کە کۆنگرەی حەڤدەهەمی حیزبەکەمان بە «کۆنگرەی شەهیدانی ١٧ی خەرمانانی قەڵای دێموکرات» ناودێر بکرێ. هیواداریین ئەم ناوە زیاتر هانمان بدا تا بە هێز و وزەیەکی زیاترەوە درێژەدەری ڕێگای خەباتی شەهیدانی ١٧ی خەرمانان و هەموو شەهیدانی سوورخەڵاتی حیزب و گەلەکەمان بین و بە ئاوڕدانەوەیەک لە مێژووی خوێناوی و پڕ لە کارەسات و قوربانیدانی حیزبەکەمان و سەرباری هەموو کەند و کۆسپەکان، شانازیی بکەین کە ئەمڕۆ ئێمە میراتگر و هەڵگری پەیامی شەهیدان و جێگای هیوای ئۆگرانی بزووتنەوەی مافخوازانەی خەڵکی کوردستان و ڕێبواری ڕێبازی حیزبی دێموکراتی کوردستانین. ئەوە کە ناوی

پیرۆزی شەهیدان لە سەر ئەم کۆنگرەیەیە، دەبێ زیاتر هانمان بدا بۆ ئەوەی بە لەبەرچاوگرتنی هەموو ئەو فاکتەرانەی لە سەرەوە ئاماژەیان پێ‌کراوە، ئازایانە و بە ڕووحێکی شۆڕشگێڕانەوە کار و چالاکییەکانی خۆمان و چۆنیەتیی خەباتەکەمان هەڵسەنگێنین و بە لێکدانەوەی ورد و بەرپرسیارەتییەوە خۆمان لە جاران زیاتر ئەرکدار بکەین. هیوادارم بە ئاڵوگۆڕی بیرورا و پێشنیار و دۆزینەوەی ڕێکاری گونجاو و دروست، کۆنگرەیەکی سەرکەوتوو و پڕ دەسکەوتمان هەبێ، تا لە ژێر ڕۆشنایی بڕیارەکانی کۆنگرەدا خۆمان بۆ قۆستنەوە و کەڵکوەرگرتن لە دەرفەتەکان باشتر ئامادە بکەین. خۆئامادەکردنێک کە بتوانێ کاریگەریی بەرچاوی لەسەر خەباتی فرەڕەهەندی حیزب و گەلەکەمان هەبێ و بتوانین کەرەسەی پێویست و ڕێکخراوی تۆکمەی بۆ ئامادە بکەین. ئەرکی ئەندامانی بەشداری کۆنگرەیە کە بە لێکدانەوەی سیاسی لە پێوەندی لەگەڵ هەلومەرجی ئێران، ناوچە و جیهاندا و بە پێشنیاری بەرنامە و پلان؛ گوڕوتینێکی زیاتر بدەینە ڕەوتی تێکۆشانی حیزب و جووڵانەوەی کورد لە ڕۆژهەڵاتی کوردستان لە داهاتوودا. هەر لەو کاتەدا بە لێکدانەوەیەکی ورد و هەمەلایەنە تێ بکۆشین حیزبەکەمان بە جۆرێک تەیار و ئامادە بکەین کە وەڵامدەری پێویستییەکانی خەبات و ئەرک و بەرپرسیارەتییەکان بۆ ئێستا و داهاتووی ڕۆژهەڵاتی کوردستان بێ و بە هەڵسەنگاندن و تاوتوێکردنی هەمەلایەنەی ڕووداو و فاکتەرەکان بتوانین ڕاپۆرتەکە دەوڵەمەندتر و حیزبەکەمان بەهێزتر بکەین. پلان و بەرنامەکانمان بۆ ماوەی نێوان دوو کۆنگرەیە و پێویستە ئەرکە گرینگەکان بۆ کورتماوە و درێژماوە دیاری بکەین، سەرنج بدەینە خاڵە بەهێز و لاوازەکانمان بۆ ئەوەی لە بەرنامەڕێژیی کار و تێکۆشانی داهاتوومان‌دا و، لە بازنەی بەربڵاوتری خەباتی فرەڕەهەندا، خەباتی حیزب و جووڵانەوەکەمان ببەینە پێشێ.

هەلومەرجی نێونەتەوەیی و شوێندانانی لەسەر پرسی ئێران

لە کۆتایی سەدەی بیستەم و دەستپێکی سەدەی ٢١ی زایینی و هەرەسهێنانی یەکیەتیی سۆڤییەت و تەواوبوونی شەڕی سارددا بە ڕواڵەت لە نێوان دوو جەمسەری خۆرهەڵات و خۆرئاوا، چاوەڕوان دەکرا گۆڕانکاریی گرینگ لە پێوەندیی نێونەتەوەیی و نێوان دەوڵەتاندا ڕوو بدا. بە تایبەت دوای ١١ی سێپتامبر شیمانەی ئەوەش دەکرا ململانێ و کێبەرکێی بلووکی ڕۆژهەڵات و ڕۆژئاوا تا ڕادەیەکی بەرچاو لە کزی بدا، بەو شێوەیە پێشبینیی دنیایەکی ئەهوەنتر دەکرا و وا دەخوێندراوە کە کێبەرکێی ستراتێژییەکانی ئەم دوو جەمسەرە جێگای خۆیان بدەن بە ڕکەبەریی ئابووری و، جەمسەربەندیی ئابووری لە دنیادا زۆرتر خۆی بنوێنێ.

هەروەها ئەو خەیاڵەش لای کۆمەڵگەی نێونەتەوەیی چەکەرەی کردبوو کە کۆتاییهاتنی شەڕی سارد تا ڕادەیەک هۆکارەکانی ڕکەبەری و بلووکبەندیی نیزامی زۆر کەمتر دەکاتەوە و بەشەرییەت کەمتر شاهیدی شەڕ و خوێنڕشتن دەبێ، دونیایەکی ئەرخەیانتر و سەقامگیرترمان دەبێ، زەمینە خۆشتر دەبێ بۆ حاوانەوەی گەلان و وڵاتان لە سەر گۆی زەوی و؛ ئەو هەموو ئیمکاناتەی کە جەمسەرەکان بۆ شەر و ڕاوەستان لە بەرانبەر یەکتردا بەکاری دێنن، پتر بۆ ئاشتیی نێودەوڵەتی، خۆشبژێوی دانیشتووانی سەر گۆی زەوی و جێگیرکردنی دێموکراسی و پاراستنی ژینگە و ڕەچاوکردنی مافی مرۆڤەکان تەرخان دەکرێ. بۆیەش نەزمێکی نوێی جیهانیی جیاوازتر لە پێش دەسپێکی سەدەی ٢١ی زایینیدا چاوەڕوان دەکرا.

بەڵام ئێستا پاش تێپەڕینی نیزیک بە ٢٠ ساڵ لە سەدەی ٢١ کە ئاور لەو مێژووە نە زۆر دوورە دەدەینەوە، دەبینین بەداخەوە بەشەرییەت مەودایەکی زۆری ماوە بگاتە ئەو ئیدەئالانەی بۆ دونیایەکی ئەمنتر، ژیانێکی خۆشتر و ژینگەیەکی پاکتر و ڕەچاوکردنی مافی تاک و کۆی بەشەرییەت و پێکهاتەکانی لێی دەیڕوانی. وە ئێستاش هەمدیسان جەمسەربەندییەکان بە شێوەی دی، بەڵام بەهەمان نەفەس و تێڕوانینی ڕابردوو شکڵیان گرتۆتەوە و شەڕی بەرژەوەندییەکان ڕۆژهەڵاتی نێوەڕاستی _ئەم بەشە لە جیهان کە ئێمەی تێدا دەژین_ بەرەڕووی زۆر ئاسۆ و سیناریوی ناڕوون کردۆتەوە. ئەوەی گرینگیی نادرێتێ ئەمنییەت و ئاسایش و مافی گەلانی بندەست و ستەملێکراوە و ئێستاش ئەولەوییەت هەر بەرژەوەندیی وڵاتانی زلهێزە و گۆڕانێکی ئەوتۆ لە بەرژەوەندیی نەتەوە بندەستەکاندا ڕووی نەداوە.

دیارە ئەم کێشانە هەر لە خۆرهەڵاتی نێوەڕاست نابیندرێن، بەڵکوو لە ئورووپای کانگای دێموکراسی و پاراستنی مافی مرۆڤیش، گەلانی مافویست و خاوەن ئیرادەش کە دەیانەوێ لە ڕێگای مەدەنی و ڕاپرسییەوە چارەنووسی خۆیان بگرنە دەست، نەک پێشیان پێ دەگیرێ، بەڵکوو ڕێبەرانیشیان بەو تاوانە پەرتەوازە دەبن و دادگایی دەکرێن، و لە کاتالۆنیای ئیسپانیا ئەم ڕاستییە کەوتە بەر چاو. تەنانەت یەکیەتیی ئورووپا کە ئەو چاوەڕوانییەی لێ دەکرا ببێ بە یەکیەتییەکی بەهێزی ئابووری و یارمەتیدەری پێکهێنانی کۆڕ و کۆمەڵی مەدەنی و داکۆکی لە مافی مرۆڤ و دابینکردنی ژیانی خۆشتر بۆ دانیشتووانی ئەو یەکیەتییە و تەنانەت ئەو بیرۆکە و ئیدەئالانە پەلوپۆ بهاوێژن بۆ بەشەکانی دیکەی دنیاش، کەچی دەبینین ئەویش نەیتوانیوە هەموو ئیدەئالەکانی کۆمەڵگە دەستەبەر بکا، بەڵکوو بە گرتنەبەری هیندێک سیاسەت ڕێگەی بە دەوڵەتانی نابەرپرسیاری وەک کۆماری ئیسلامیی ئێران داوە کە بێخەم درێژە بە ڕەفتارە نادێموکراتیکەکانیان بدەن. هەر لە ئورووپا، سیاسەتی زێدەخوازیی ڕووسیە لە ئۆکراین و دەستبەسەر داگرتنی «کرێمە» وەک بەشێک لە خاکی ئەو وڵاتە کە گەمارۆی ئابووریی ئەمریکا و ئورووپا لەدژی ڕووسیەی بەدوودا هات، زەمینەی کێشەیەکی دیکەی لەو ناوچەیەدا خۆش کردوە. دیارە ئاکامی ڕاپرسی لە بریتانیا و مەیلی هاتنەدەرەوەی ئەم وڵاتە لە یەکیەتیی ئورووپاش کاریگەری و لێکەوتەی خۆی دەبێ.

کە لە ئورووپا دوور کەوینەوە دەچینە ئەو سەری دنیا، لە ئاسیای دوور و لە «میانمار» موسڵمانانی ڕووهینگیا بە زەبری زۆر قەڵاچۆ دەکرێن و ڕەفتاری دڕندانە و دوژمنکارانەیان لەگەڵدا دەکرێ و لە گرووپی چەند سەدهەزار کەسیدا ناچار بە ژیانی ئاوارەیی و کۆڵەمەرگی لە کەمپەکاندا دەکرێن و کەم لایەن هەیە ئەوان و مافەکانیانی بۆ گرینگ بێ.

لە ئەفریقاش دەمێکە شاهیدی ژیانی کۆڵەمەرگی خەڵکی ئەو قارەیەین و خەڵکی زۆربەی ئەو وڵاتانە بەدەست حاکمانی زاڵم و خۆسەپێنەردا دەناڵێنن، هەر بۆیە کۆرەوی پەناخوازان بۆ ئورووپا بەردەوامە

ئەگەر ئەنجامێک لەو بەراورد و گەڕانەوە بۆ ئەو مێژووییە وەرگرین، دەبینین دەوڵەتانی زلهێز و خاوەن بەرژەوەندی، هەتا ئێستاش ڕێگەخۆشکەربوون کە حاکمانی خۆسەپێنەر و نادێموکرات لە سەدەی بیست و یەکیشدا تەنگ بە خەڵکی بێبەشکراو لە مافەکانیان هەڵبچنن و بەشێوەی جۆراوجۆر بیانچەوسێننەوە و تەنانەت دەبینین کە خەڵك قەڵاچۆ و قەتلوعامیش دەکرێن، بەڵام ئەوەی کە جێگای ئومێدە ئەوەیە کە سەردەم گۆڕاوە و، میدیا و سۆسیاڵ میدیا هەلی ئەوەی

ڕەخساندووە گەلان ئاگاداری گۆڕانکاری و پێشهاتەکان بن و لە ئاست بێدادی و زوڵم و زۆرداریـدا بێدەنگ نەبنو، خەبات بۆ بەدەستهێنانی مافە سیاسی و کۆمەڵایەتی و فەرهەنگییەکانیان و دابینکردنی دێموکراسی بەردەوامە.

حکومەتی ئێران تا ئێستاش سوودی زۆری لە هەلومەرجی زاڵ بەسەر نەزمی نوێی جیهانی وەرگرتوە و، ئەوەی کە لە کۆمەڵگەی نێودەوڵەتیدا وەک پێویست بەها بە مافی مرۆڤ نادرێ؛ ئەمە دەرفەتی بە کۆماری ئیسلامی داوە کەمترین بایەخ و گرینگی بە مافی گەلان و دانیشتووانی ئەو وڵاتە بدا و زۆربەی سەروەت و سامانی زۆر و زەوەندی ئەو وڵاتە بخاتە خزمەت سیاسەتە زێدەخوازییەکانیەوە. کۆماری ئیسلامی لە ئاکامی جەمسەربەندی و پێکناکۆکیی بەرژەوەندیی دەوڵەتە زلهێزەکاندا و بوونی کێشەی جۆراوجۆری مەزهەبی و دینی و نەتەوەیی زۆرترین دەستێوەردان لە کێشەکاندا دەکا و بە جۆرێک کە ئێستا بۆتە یەکێک لە سەرئێشەکانی دنیای ئەمڕۆ و وەک ئەکتەرێکی دیار لە خۆرهەڵات و ناوچەکەدا خۆی دەنوێنێ و بە دروستکردنی هیلالی شیعی وەک جەمسەرێکی دیاری پاراستنی ئەمنییەتی ئێران خۆی دەرخستووە و لە وڵاتـانی عـێراق، یەمەن، سووریە و لوبنان و کەنداودا حکوومەتی ئێران لە هەر بارێکەوە خۆی باڵادەست دەبینێ، بەڵام پێشبینی دەکرێ ڕۆڵی حکوومەتی ئێران لەو وڵاتانە بەو شێوە بەربڵاوە، دواجار خۆپێشاندان و نارەزایەتیی خەڵکی ئەو وڵاتانەی لێ بکەوێتەوە.

ئەوانە هەموویان هەلومەرجێکی تایبەتیان بۆ حکوومەتی ئێران دروست کردوە. حکوومەتی ئێران لەو پێوەندییەدا ئیدیعا دەکا کە خۆی بە سەرکەوتوو دەبینێ، بەڵام ئەگەر سەیری مێژوو بکەین، بایەخنەدان بە خەڵکی وڵات و، سەروەت و سامانی وڵات بە هەدەردان، و دەستوەردان لە کاروباری وڵاتان و دروستکردنی قەیرانی جۆراوجۆر لە درێژخایەندا قەیرانی نێوخۆیی دروست دەکا و، حکومەتی ناوەندی تووشی کێشەی جیددی دەکا، یانی قەیرانی نێوخۆیی و گوشاری دەرەکی دەتوانێ ببێتە هۆی قەیران و کێشەی جیددی بۆ هەر نیزامێک، بۆ ئەو مەبەستە دەتوانین لە سێ شوێنی ئەو دنیایە نموونە بهێنینەوە کە شوێنەواریان لەسەر داهاتووی ئێران دەبێ و دەتوانێ ببێتە هۆی کێشەی جیددی بۆ ڕێژیمی کۆماری ئیسلامی.

لە مێژووی هاوچەرخدا ویلایەتە یەکگرتووەکانی ئەمریکا ڕۆڵێکی دیارتری لە مەسەلە نێونەتەوەییەکاندا هەبووە. ئەمریکا لە دوای شەڕی یەکەمی جیهانی و کۆتایی شەڕی دووهەمی جیهانی، توانی دەسکەوتێکی گەورەی سیاسی، ئابووری و سەربازی وەدەست بێنێ. بە تایبەتی دوای کۆتاییهاتنی شەڕی سارد لە نێوان بلۆکی

ڕۆژهەڵات و ڕۆژاوادا تا ئێستا، ئەمریکا لە ڕیزی هەرە پێشەوەیە لە بواری سیاسی، ئابووری و سەربازییەوە کە زۆرترین دەوری لە داڕشتنی سیاسەتی جیهانیدا هەبوە.

سووکەئاوڕێک لە مێژووی ٣٠ ساڵی ڕابردوو پێمان دەڵێ کە ئەمریکا بە هاوکاریی هاوپەیمانەکانی و بەهۆی گوشاری سیاسی و بە تایبەتی ئابوورییەوە کاریگەری هەبووە لە سەر گۆڕانکاری لە زۆر لەو وڵاتانەدا کە لە لایەک بە هۆی دژایەتی بەرژەوەندییەکان و لە لایەکی دیکەش بە هۆی دەسەڵاتی سەرەڕۆیانە و خراپیی سیستمی سیاسی و ئیداریی لە نێوخۆی وڵاتەکەیاندا ڕووبەڕووی ناڕازیەتیی خەڵک بوونەتەوە.

یەکێک لەو وڵاتانە یەکیەتیی سۆڤیەتی پێشوو بوو کە بێجگە لەوەی سیستەم و نیزامیی تاک حیزبی و نادێموکراتیکی حکوومەتی گەندەڵی ئابووری و نەبوونی هیچ چەشنە ئازادییەک و پێشێلکردنی بەردەوامی مافی مرۆڤ و زیندانی کردن و لە نێوبردنی کەسانی ناڕازی لە دەسەڵات لە هۆ سەرەکییەکانی هەرەسهێنانی ئەو نیزامە بوون، بەڵام بە دڵنیاییەوە گوشاری سیاسی و ئابووریی ئەمریکا و ئورووپا نەخشی کاریگەریی لەو ڕەوتەدا هەبوو.

لە دوای کۆتاییهاتنی شەڕی نیوەدوورگەی «کۆرە» و دابەشبوونی بە دوو وڵاتی کورەی باشوور و باکوور و هاتنەسەرکاری ڕێژیمی کومونیستیی لە کورەی باکوور، لەم وڵاتە کە لەلایەن «یەکیەتیی سۆڤییەت و چین»ەوە پشتیوانیی لێ ¬دەکرا، دوای زیاتر لە حەفتا ساڵ داخراویی نێوخۆ و گوشاری سیاسی و ئابووری ویلایەتە یەکگرتووەکانی ئەمریکا و هاوپەیمانەکانی بارودۆخێکی دی هاتۆەتە ئاراوە. دەبینین کە پیادەکردنی سیاسەتی توندی ئابووریی حکوومەتی کۆرەی باکوور لە سەر خەڵک و بێبەشکردنی خەڵکی بەڵالێدراوی ئەو وڵاتە لە مافەکانیان و خەرجکردنی سەرمایە و سامانی گشتی بۆ پێکهێنانی سوپایەکی بەهێز و پۆشتە و پەرداخ و تاقیکردنەوەی پەیتا پەیتای مووشەکی جۆراوجۆر و هەڕەشەکردن لە ئەمریکا و هاوپەیمانەکانی تەنانەت هەبوونی چەکی ناوکییش یارمەتیی نەدا و بەهۆی کەڵەکەبوونی قەیرانە نێوخۆییەکان و گوشاری سیاسی و ئابووریی دەرەکی خەریکە لە ڕێگەی وتووێژەوە بەرەو ئاشتبوونەوە لەگەڵ کۆمەڵگەی نێودەوڵەتی هەنگاو دەنێ.

لە نوێترین ڕووداوە سیاسییەکاندا لە ئەمریکای لاتین، ڤێنێزۆئیلا وڵاتێکی دوورەدەست لە ئێرانە کە بە حوکمی جۆری حوکمڕانیی هاوشێوە و هاوبەرژەوەند لەگەڵ کۆماری ئیسلامی، دەسەڵاتدارانی ئێران پێوەندیی سیاسیی گەرموگوڕیان لەگەڵ حکوومەتی ئەو وڵاتە هەیە. دوو حکوومەتی ئێران و ڤێنێزۆئیلا کە

پێوەندییان لەگەڵ ئەمریکا زۆر سنووردار بوو و ئەوەش یەکێک لە هۆیەکانی لێکنیزیکیی سیاسیی و پێوەندیی ئابووریی نێوان ئەو دوو وڵاتە دیکتاتۆرە بوو. ئێستا خەڵکی وەزاڵەهاتوو لە سیاسەتی دەسەڵاتی حاکم بەسەر وڵاتەکەیان بۆ نارەزایەتیدەربڕین بە خۆسەپاندنی «نیکۆلاس مادۆرۆ»ی سەرۆک کۆماری ئەو وڵاتە _کە دەگوترێ بە ساختەکاری لە هەڵبژاردنەکاندا جڵەوی دەسەڵاتی گرتووەتە دەست_ هاتوونەتە سەر شەقامەکان.

خەڵکی ڤێنێزۆئیلا بە بایکۆتکردنی ئامانجداری هەڵبژاردن، کە بەپێی یاسای وڵات سەرۆکی پارلمان دەتوانێ ببێتە سەرۆکی وڵات، دەیانهەوێ «خوان گوایدۆ» بە شێوەی یاسایی دەسەڵاتی وڵات بگرێتە دەست. فاکتەرێکی گرینگی ئەو ڕووداوە ئەوەیە کە کۆمەڵگەی نێودەوڵەتی لە ئاست داوای خەڵکی ڤێنێزۆئیلا بێدەنگ و بێهەڵوێست نەبوون و بە پاساوی دەستوەرنەدان لە کاروباری نێوخۆیی وڵاتان مافی ڕەوای خەڵکی ئەو وڵاتەیان پشتگوێ نەخستوە. لەگەڵ ئەوەشدا کە تا ئێستاش خەڵکی ئەو وڵاتانە بە ئامانجی سیاسیی خۆیان نەگەیشتوون، بەڵام بە لەبەرچاوگرتنی ڕەوتی ڕووداوەکان وا دێتە بەرچاو کە لە کۆتاییدا خەڵکی وەزاڵەهاتووی ئەم وڵاتە بە ئامانجی خۆیان بگەن.

ئەو سێ نموونانەی کە باسمان کردن، ئەگەر بەراوردیان بکەین لەگەڵ دەسەڵات و هەلومەرجی ئێستای ئێران، دەقاودەق نا، بەڵام سەرەڕای جیاوازیی ئەوان لە باری ژێئۆپۆلیتیکیەوە و هێندێک جیاوازیی تر، خاڵی هاوبەش و وێکچوویان لە گەڵ وەزعی ئیستای ئێران و دەسەڵاتی کۆماری ئیسلامی زۆرە. لەم وڵاتانەدا دەسەڵاتی ناوەندگەرا و ڕێژیمی ئیدئۆلۆژیکی حکوومەتی کردوە یان حکوومەت دەکا و بۆ قۆرغکردن و زیاترهێشتنەوەی دەسەڵاتی خۆیان، سەروەت و سامانی وڵاتیان خستوەتە پاوانی خۆیان و بە تاڵانی دەبەن. ئەم ڕێژیمانە تا ڕادەیەکی بەرچاو لە ژێر کاریگەری ئایین و ئیدئۆلۆژیدا هەوڵیان داوە خەڵک بۆ ماوەیەک دەستەمۆ و بەستراوە بە خۆیان بکەن. سیاسەتی قەڵتوبڕ و سانسۆڕ و نەهێشتنی میدیای ئازاد خاڵی هاوبەشی ئەو نیزامە سیاسیانەیە. ئەم وڵاتانە پێوەندیی سیاسی و ئابووریی تۆکمەیان بە یەکەوە هەیە و و ویلایەتە یەکگرتووەکانی ئەمریکا، لەو وڵاتانەدا، بە شێوەی جۆراوجۆر، ڕاستەوخۆ و ناڕاستەوخۆ گوشاری سیاسیی خستوەتە سەریان و گەمارۆی ئابووریی بەسەردا سەپاندوون.

هەر بۆیە ئەگەر بە وردی سەیری ڕووداو و پێشهاتەکانی ئەو وڵاتانە بکەین و خوێندنەوە بۆ شوێنەوار و کاریگەریی گوشارە سیاسی و ئابووریەکان بکەین، هیچ دوور نییە چارەنووسی ڕێژیمی کۆماری ئیسلامیی ئێران، هاوشێوەی چارەنووسی

ڕێژیمەکانی حاکم بە سەر یەکیەتیی سۆڤییەت، کۆرەی باکوور و ڤێنێزۆلا بێ. بێجگە لەو خاڵە هاوبەشانەی کە ئەو وڵاتانە لەگەڵ حکوومەتی ئێران هەیانە، هێندێک خاڵی جیاوازیشیان هەیە کە دەکرێ هۆکار بن بۆ یارمەتیدانی گوشاری سیاسی و ئابووری لەلایەن وڵاتانی دەرەوە، بە تایبەتی ئەمریکا بۆ سەر حکوومەتی ئێران:

یەکەم، گوشاری لە ڕادەبەدەری دەسەڵاتە لە سەر خەڵک کە بووەتە هۆی بێزاری و نائومێدیی خەڵک لە حکوومەت. دووهەم: خەڵک بە ژیانی خۆش و خۆشبژیوی ڕاهاتوون و زۆر زەحمەتە بیانەوێ هەتاسەر هەموو نەهامەتیەک قبووڵ بکەن. سێهەم؛ سەردەمی ئێستا لەگەڵ ئەو سەردەم کە خەڵکی سۆڤییەت تێیدا دەژیان و جۆری گوزەرانی خەڵکی کۆرەی باکوور و ڤێنێزۆئیلاش، زۆر جیاوازە. سەرەڕای هەموو جۆرە گوشارێک کە حکوومەت ڕاستەوخۆ و ناڕاستەوخۆ خستوویەتە سەر خەڵک، بەڵام خەڵکی ئێران ئازایانە و بە شێوەی جۆراوجۆر لە دەربڕینی نارەزایەتی، مانگرتن و هەوڵدان بۆ گۆڕینی بارودۆخەکەیان بەردەوامن و ئێستاشی لەگەڵ بێ، دوای ٤٠ ساڵ هیوابڕاو نەبوون و سوورن لەسەر بەدواداچوونی ماف و ئازادییەکانیان. ئێستاش کە سەردەمی سۆسیال مێدیایە و ئەگەرچی سۆسیال مێدیا لە ئێران سانسۆر و فیلترینگی لەسەرە، بەڵام بە زەحمەتیش بێ، خەڵک بە بەربڵاوی کەلکی لێ وەردەگرن و لەو ڕێگایەوە قسەی خۆیان دەکەن. هەر بۆیە نابێ ئەوەمان لەبەر چاو ون بێ، کە چارەنووسی ڕێژیمی کۆماری ئیسلامیی ئێرانیش بەدەر نابێ لە چارەنووسی حکومەتە خۆسەپێن و دیکتاتۆرەکان.

ڕۆژهەڵاتی نێوەڕاست

ڕۆژهەڵاتی نێوەڕاست لە دوای دوو شەڕی گەورەی جیهانی بەردەوام ناوەندیی قورسایی پێوەندییە نێودەوڵەتییەکان بووە و هۆکارەکەشی هەر ئەوە نییە کە ئێستا چەقی ئاڵۆزی و نائەمنییەکانی جیهانە، بەڵکوو هۆی سەرەکیی ئەوەیە کە نەخشەی سیاسیی ئەو ناوچەیە نەک بە لەبەرچاوگرتنی ماف و ئارەزوو و ویستی گەلانی ناوچەکە، بەڵکوو بەپێی بەرژەوەندیی کاتیی وڵاتانی زلهێزی براوەی شەڕ دارێژراوە و قەیران لە دوای قەیرانی بەدوای خۆیدا هێناوە.

لەم ناوچەیەدا فاکتەری سروشتی، واتە هەڵکەوتی جوغرافیایی هۆکارێکی گرینگە بۆ بەیەکەوە گرێدانی سێ قارەی ئاسیا و ئورووپا و ئەفریقا. دەوڵەمەندیی ڕۆژهەڵاتی نێوەڕاست لە ڕووی سامانی سروشتیی و ژێرزەوی وەک نەوت و ئاو و سەرچاوە

سروشتیەکانی دیکەوە بووەتە هۆی شەڕی بەرژەوەندییەکان و ململانێی زلهێزەکان لەم ناوچەیە. بێجگە لەوانەش، خۆرهەڵاتی نێوەڕاست شوێنی لەدایکبوون و سەرهەڵدانی سێ ئایینی یەهوودی و مەسیحی و ئیسلامە کە مێژوویەکی دوورودرێژ و خوێناوییان لە شەڕ و ڕکەبەرایەتی لەگەڵ یەکتردا تۆمار کردوە. لە ئایینی ئیسلامیشدا کێشە و ناکۆکیی سەدان ساڵەی شیعە و سوننە ڕۆژ بە ڕۆژ زۆرتر بە سیاسی دەکرێ. لەو ساتەوەختەوەشدا کە بوونەتە دوو بەرەی سیاسیی چالاکی دژ بە یەک، هەر کام لە مەزهەبەکان بە جۆرێک لە جۆرەکان «مرجع» و ئادرەسی خۆیانیان پێک هێناوە، بەڵام ئەوەی کە ڕوون و ئاشکرایە، مەرجەعییەتی مەزهەبی شیعە دوای هاتنەسەرکاری ڕێژیمی کۆماری ئیسلامیی ئێران و لە چل ساڵی ڕابردوودا خاوەنی سەرەکیی ئادەرەسی شیعە مەزهەبەکان بووە و ئەمەش وای کردووە کۆماری ئیسلامیی ئێران لە ڕۆژهەڵاتی نێوەڕاستدا دەستی کراوە بێ بۆ دەستوەردان لە کاروباری نێوخۆیی وڵاتاندا. جیا لەوانەش وەک باس کرا نەخشەی سیاسیی ڕۆژهەڵاتی نێوەڕاست لە دوای ڕێککەوتنی سایکس_پێکۆوە بە جێگەی ئەوەی لەسەر بنەمای ویست و بەرژەوەندیی گەلانی ناوچەکە دارێژرابێ، لەسەر ویستی سیاسی و بەرژەوەندیی وڵاتە زلهێزەکانی خاوەندەسەڵات لە ناوچەکەدا دارێژراوە کە هیچ گرینگییان بە چارەنووسی گەلانی ناوچەکە نەداوە.

لە نەخشەی سیاسیی ڕۆژهەڵاتی نێوەڕاستدا کە بە ویست و ئیرادەی گەلانی ناوچەکە ڕەنگرێژ نەکراوە، بە هیچ کلووجێک مافی سیاسی و نەتەوەیی گەلی کوردی لەبەرچاو نەگیراوە. کوردستان بە سەر چەند وڵاتدا دابەش کراون بەبێ ئەوەی لەنێو ئەو وڵاتانەشدا کە بە سەریاندا دابەش کراون، تەنانەت مافە سیاسی و کۆمەڵایەتی و فەرهەنگییەکانیشیان لەبەرچاو گیرابێ.

چۆنیەتیی دروستکردنی وڵاتانی عەرەبی و جێگیرکردنی حکوومەتی نادێموکراتیک لەو وڵاتانە بێ ڕەچاوکردنی مافە سیاسی، فەرهەنگی و کۆمەڵایەتیی پێکهاتەکانیان و، بێبەشکردنی خەڵکی کوردستان لە مافی دیاریکردنی چارەنووس و مافەکانی و لەگەڵ ئەوەش کێشەی عەرەب و ئیسرائیل، بوونەتە سەرچاوەی زۆربەی کێشە و ئاڵۆزییە سیاسی، کۆمەڵایەتی، دینی و مەزهەبی و تەنانەت کولتوورییەکان لە ناوچەکەدا. هەر بۆیە لە چاخی نوێدا پتر لە یەک سەدەیە کە تێکۆشان بۆ ئازادی و بەدەستهێنانی مافی نەتەوایەتی و جێگیرکردنی دێموکراسی لەم ناوچەیە لە ئارادایە. بەڵام سەرەڕای هەوڵ و تێکۆشانی بێوچان، بە تێچووی زۆری ماددی و ئینسانی و مێژوویەکی خوێناوی، نە دێموکڕاسی جێگیر بووە و نە مافی گەلان و پێکهاتەکان دابین کراوە و شەڕ و پێکدادانیش لە ناوچەکەدا کۆتایی پێ نەهاتوە،

هەر بۆیە دوورەدیمەنی ڕۆژهەڵاتی نێوەڕاست لێڵ و ناڕوونە و لەبەردەم گۆڕانکارییە چاوەڕواننەکراوەکاندایە.

ڕەهەندێکی دیکەی ئەم باسە ئەوەیە کە ئاڵۆزی لە ناوچەکەدا، ڕێگەی بۆ دەستێوەردانی کۆماری ئیسلامی لە کاروباری نێوخۆیی وڵاتاندا ئاوەڵا کردوە و ڕێژیم هەلومەرجی ئاڵۆز و ناسەقامگیری ناوچەی بە باشترین شێوە بۆ مەرامە ئیدۆلۆژیکییەکانی قۆستۆتەوە و بەکاری هێناوە. کۆماری ئیسلامی لە چەند وڵاتێکی ناوچەکەدا، بۆ بردنەپێشی ئامانجی زێدەخوازانەی سیاسی و ئەمنیەتیی خۆی، دەستە و تاقمی بناژۆخواز و توندڕۆی بە ناو و لە شێوەی جۆراوجۆردا پێک هێناوە و شەڕی بە وەکالەتیان پێدەکا. هەر لە سۆنگەی سیاسەتی ڕێژیم و تێکگیرانی بەرژەوەندی و ڕکەبەریی وڵاتانی دیکەدایە کە ئێستا ڕۆژهەڵاتی نێوەڕاست بە قۆناغێکی زۆر هەستیاردا تێدەپەڕێ. سیاسەتی دەستێوەردانی ئێران لە کاروباری نێوخۆیی وڵاتانی ناوچە و، شەڕ و ئاڵۆزی،ماڵوێرانی، دەربەدەری، هەژاری و برسیەتی بڕستی لە خەڵکی زۆر لەو وڵاتانە بڕیوە و ژیان و ئەمنیەت و ئاسایشی خەڵکی لەم ناوچەیە خستوەتە مەترسییەوە.

بەباوەڕی ئێمە، بۆ ئەوەی ڕۆژهەڵاتی نێوەڕاست ئەمنیەت، ئاسایش و ئارامی، ئازادی و سەقامگیریی تێدا هەبێ و خەڵک بەختەوەری بەخۆیەوە ببینێ و بە دوور بێ لە هەر دەستێوەردانێکی دەرەکی، پێویستە بیرێکی جیددی لە چارەسەرکردنی کێشەکان بکرێتەوە. مافی گەلان و پێکهاتەکان بەپێی ویست و ئارەزووی خۆیان و بەپێی مەنشووری ڕێکخراوی نەتەوە یەکگرتووەکان دابین بکرێ. خوێندنەوەیەکی تازە بۆ کێشە کەڵەکەبووەکانی ئەم ناوچەیە بکرێتەوە و ڕێگە بدرێ گەلان مافی دیاریکردنی چارەنووسیان بگرنە دەست و حکوومەتی قانوون و هەڵبژێردراوی خەڵک جڵەوی دەسەڵات لەو وڵاتانە بە دەستەوە بگرێ و کۆتایی بە دەستێوەردانی دەرەکی بهێنرێ. بە لەبەرچاوگرتنی ئەو دەستێوەردانانەی کۆماری ئیسلامی لە ناوچەکە دایە کە لە کۆنفرانسە نیودەوڵتییەکانی وەک واشینگتۆن، وارشۆ و مونیخدا کۆماری ئیسلامی بە سەرچاوەی سەرەکیی ئاڵۆزییەکانی ڕۆژهەڵاتی نێوەڕاست و پەرەپێدانی تێرۆڕیزم ناو دەبرێ.

ئێران، «بەرجام» و کۆمەڵگەی جیهانی

«بەرجام» ڕێککەوتنێک بوو کە دوای نزیک بە دوو ساڵ وتووێژی چڕوپڕ لە ڕێکەوتی ٣ی پووشپەڕی ١٣٩٤ی هەتاوییدا لەنێوان وڵاتانی (٥+١) [ئەمریکا، بریتانیا، فەڕانسە، ڕووسیە، چین و ئەڵمان] لە لایەک و کۆماری ئیسلامیی ئێران لە لایەکی دیکە لە سەر بەرنامەی ناوکیی ئێران، ئیمزا کرا. ئەو ڕێککەوتنە بۆ ئەوە بوو کە کۆماری ئیسلامیی ئێران بەرنامەی ناوکیی خۆی ڕابگرێ و بە قبووڵکردنی پرۆتۆکۆلی هاوپێچ، پابەندی پرەنسیپ و بڕیارەکانی ئاژانسی نێودەوڵەتیی وزەی ئەتومی بێ؛ لە بەرامبەر ئەوەدا ئەو گەمارۆ نێودەوڵەتییانە کە لەلایەن شوورای ئەمنییەتی ڕێکخراوی نەتەوە یەکگرتووەکان و یەکیەتیی ئورووپاوە لە سۆنگەی هەوڵەکانی حکوومەتی ئێران بۆ وەدەستهێنانی چەکی ناوکی بە سەریدا سەپابوون و هەروەها گەمارۆ یەکلایەنەکانی ئەمریکا، لە سەری هەڵبگیرێن. بە هێندێک خوێندنەوە و تێگەیشتن، چاوەڕوان دەکرا ڕووح و هەناوی بەرجام ڕێژیمی ئێران ناچار بکا کە بە سیاسەتەکانی خۆیدا بچێتەوە، دەست لە قەیرانخوڵقێنی و زێدەخوازی هەڵگرێ، واز لە دەستوەردان لە کاروباری نێوخۆیی وڵاتان بێنێ و سنوور بۆ بەرنامە مووشەکییەکانی (بالستیک) دابنێ.

نزیک بە سێ ساڵ دوای ڕێککەوتنی بەرجام، ئەمریکا دوای هەوڵێکی بێ ئەنجامی زۆر بۆ پێداچوونەوە و گۆڕینی چەند بڕگەیەکی ئەو ڕێککەوتنە، سەرئەنجام یەکلایەنە لەو ڕێککەوتنە هاتە دەرەوە. سەرۆک کۆماری ئەمریکا هۆکاری سەرەکیی کشانەوەی لە بەرجام بۆ ئەوە گەڕاندەوە کە ئەو ڕێککەوتنە نەک نەبووەتە هۆی ئەوەی ڕێژیمی کۆماری ئیسلامیی ئێران وەک لایەنێکی بەرپرس و بەپرەنسیپ ڕەفتار بکا، بەڵکوو ئەو کرانەوەیە و ئەو ئیمکاناتەش کە لە سۆنگەی بەرجامەوە خرایەوە بەردەستی، ڕێژیمی ئێران بۆ ناسەقامگیریی سیاسی لە ناوچەکەدا و پەرەپێدانی تێرۆریزمی دەوڵەتی و دەستوەردان لە کاروباری نێوخۆیی وڵاتان و زێدەخوازی و، پەرەپێدانی بەرنامەی مووشەکیی دوورهاوێژ بەکاری هێنا.

ئێستا با بزانین هاتنە دەرەوەی ئەمریکا لە ڕێککەوتنی بەرجام دەتوانێ چ شوێن و کاریگەرییەکی لەسەر حکوومەتی کۆماری ئیسلامی و خەڵکی ئێران هەبێ. کۆماری

ئیسلامیی ئێران پێشتریش نیشانی داوە کە لە بەرامبەر گوشاری سیاسی و ئابووریی دەرەکیدا بەچۆکدا هاتوە. دیارە لە پێوەندی لەگەڵ بەرجامدا نەخش و دەوری یەکیەتیی ئورووپا و پێوەندییە هاوبەشە ئابوورییەکانی ئێران وەک ڕووسیە و چین و هەڵوێستی کۆمپانیا گەورەکان گرینگیی تایبەتییان هەیە. ئایا ئەوانە بازاڕی گەورە و پڕ سوود و بەپیت و بەرەکەتی بازرگانی لەگەڵ ئەمریکا و پێوەندییە ئابووری و بانکییەکانیان لەگەڵ ئەو وڵاتە فیدای بازرگانی لەگەڵ ئێران دەکەن؟ ئەوەی ڕوونە، تا ئێستا کشانەوەی ئەمریکا لە ڕێککەوتنی بەرجام و سەپاندنی سزای ئابووری و بانکی بە سەر ئێراندا، کۆماری ئیسلامیی تووشی گەلێک کێشە و قەیرانی قووڵی سیاسی و ئابووری کردوە، بەڵام ئەوەش بەرهەستە کە سیاسەتی دژەگەلی و جۆری مودیریەتی قەیرانەکان لەلایەن ڕێژیمی کۆماری ئیسلامیی ئێرانەوە بووەتە هۆی ئەوە کە، دووکەڵی ئەو گوشارانە پتر بچێتە چاوی خەڵکی هەژار و بێدەرەتانی وڵات و ئاسەواری خراپ لەسەر ژیانیان دابنێ.

زۆربەی چاودێرانی سیاسی پێیان وایە کە ئێران بە هۆی گوشاری سیاسیی دەرەکی، قەیرانی ئابووری و نارەزایەتییەکان لە نێوخۆ، لە بەردەم گۆڕانکارییەکی بنەڕەتی دایە. لە ڕاستیدا هەر دوو هۆکارە دەرەکی و نێوخۆییەکە پێوەندییان بە لایەنی ئابوورییەوە هەیە، واتە گوشار و گەمارۆ ئابوورییەکانی ئەمریکا وەک گوشاری دەرەکی و دارمانی ئابووریی وڵات وەک هۆکاری نێوخۆیی، دەتوانن ڕێژیمی ئێران تووشی قەیرانی جیددی بکەن، بەڵام ئەمانە بەبێ هۆکارگەلی وەک بزووتنەوە سیاسی، مەدەنی و کۆمەڵایەتییەکان لە نێوخۆی وڵاتدا ڕەنگە نەبنە هۆی ئاڵوگۆڕی بنەڕەتی لە ئێراندا. هەرچەند کۆمەڵێک هۆکار لە نێوخۆ و دەرەوەدا دەستیان داوەتە دەستی یەک و داهاتووی کۆماری ئیسلامیی ئێرانیان خستووەتە مەترسییەوە، بەڵام نابێ ئەوەشمان لەبیر بچێ کە کۆماری ئیسلامییش چەند کارتێکی هێشتا بە دەستەوەیە کە دەکرێ ببنە هۆی درێژەپێدانی زیاتری دەسەڵاتی ئەو ڕێژیمە، وەک سەرکوت و توندوتیژی نواندن بەرامبەر بە نارەزایەتییەکان، بەکارهێنانی هەموو ئیمکاناتێک بۆ کۆنترۆڵکردنی خەڵک، کەلکوەرگرتن لە ئیدئۆلۆژی و مەزهەبی شیعە؛ واتە «تەقیە». وەک چۆن لە شەڕی نێوان ئێران و عێراقدا خومەینی ڕێککەوتن لەگەڵ عێراقی بە هەڵدانی جامی ژەهر ناو برد و ڕێبەری ئێستای ئێرانیش، خامنەیی؛ لە کاتی گوشارەکانی ئەمریکا و هاوپەیمانەکانی، بەچۆکداهاتن و ملدانی خۆیان بە «نرمش قهرمانانە» ناو

دەبا. هەروەها ڕۆژی ٣٠ی جۆزەردانی ١٣٩٧ی هەتاوی، خامنەیی بە توندیی دژی ڕێککەوتنە نێودەوڵەتییەکانی دژ بە تێرۆریزم و گەندەڵی بە تایبەت (FATF) هەڵویستی گرت، بەڵام کاتێک زانی گوشارەکان زۆرە و شەپکە توندە، دوای چەند مانگ ڕێگەی دا مەجلیسی شووڕای ئیسلامی پەیوەست¬بوونی ئێران بەو ڕێککەوتنە بێنێتە بەرباس. ئەمانە هەمووی پاشگەزبوونەوە لە قسە و بڕیارەکانی ڕابردوویان بووە و پێدەچێ ئەگەر ناچار بن بیر لە چەندوچۆنیی کشانەوەی ئەمجارەشیان بکەنەوە.

دیارە پێشبینییەکان بە زەحمەتن و مەرج نییە ئەوەی کە پێشبینی دەکرێ هەر ئەوەش ڕوو بدا و، بۆ ئەمەش زۆر نموونەمان لەبەردەست دایە. ئەوانەی بەدواداچوونیان لەسەر سیستەمی حوکمڕانی و ئیدارەی سۆڤییەت دەکرد، لێکهەڵوەشانی ئەو نیزامە سیاسییەیان بە خەیاڵیشدا نەدەهات. کەمترکەسێکیش هەبوو پێشبینیی بەهاری عەرەبی بکا بەو جۆرەی کە ڕووی دا. هەروەها ئامادەیی ڕێبەرانی کۆرەی باکوور و ئەمریکاش بۆ وتوویژ و دانوستان چاوەڕوانکراو نەبوون. ئەم نموونانە دەتوانن لەسەر کۆماری ئیسلامیی ئێرانیش دروست بن و ئەگەر ڕێژیم لە ڕێککەوتنی ژێربەژێر لەگەڵ ئەمریکادا ئاسۆیەک بۆ دەربازبوونی خۆی ببینێ، دوور نییە بۆ خۆقوتارکردن مل بۆ داواکارییەکانی دەوڵەتی ئەمریکا ڕابکێشێ و بۆ ڕواڵەتسازیش بێ بڵێ ئەمەی بۆ «نەجاتی ئیسلام»، خەڵک! و وڵاتی ئێران! کردوە. لەگەڵ هەموو ئەمانەشدا، کۆماری ئیسلامی کۆمەڵێک کیشەی چارەسەرنەکراوی دیکەی لەگەڵ کۆمەڵگەی نێودەوڵەتیدا هەیە، وەک پێشێلکردنی مافی مرۆڤ، بەرنامەی بەرهەمهێنانی مووشەکی بالستیک، پشتیوانیی لە تێرۆریزم، هەڕەشە لە ئیسرائیل، زێدەخوازی و دەستوەردان لە کاروباری نێوخۆیی وڵاتانی دراوسێی و هتد. هەر بۆیە دۆسیەی کۆماری ئیسلامی هەروا ئاڵۆز و بەکراوەیی دەمێنێتەوە.

ئەوەی لێرەدا زۆر گرینگ و جێگەی بایەخە، هێزی کۆمەڵانی خەڵکە. خەڵکی ئێران لە شۆڕشی ساڵی ١٣٥٧ی هەتاویدا نیشانیان دا کە دەتوانن ناوەندی گۆڕانکاری لە هاوکێشە سیاسی و کۆمەڵایەتییەکان بن. دەکرێ خەڵک گوشاری سیاسی و ئابووریی دەرەکی وەک کێشەیەك بۆ سەر ڕێژیم و دەرفەتێك بۆ تێکۆشان و بەگژداچوونەوەی دەسەڵات سەیر بکەن. وە چونکی سیاسەتی گوشاری سیاسی و ئابووریی ئەمریکا بۆ سەر حکوومەتی ئێران بۆ دابینکردنی ماف و ئازادییەکانی

گەلانی ئێران نییە، بەڵکوو وەک خۆیان دەڵێن، بۆ گۆڕینی ڕەفتاری ڕێژیمە لە پێوەندی لە گەڵ پاراستنی بەرژەوەندییەکانی خۆیان و هاوپەیمانەکانیاندا. بۆیە هیچ دوور نییە کە لە دوارۆژدا ئەمریکا لەگەڵ ڕێژیمی ئێران بکەوێتە سات و سەودا. هەر بۆیە هەوڵ و تێکۆشانی گەلانی ئێران لە نێوخۆ و دەرەوەی وڵات تەنیا ڕێگەی ڕزگارییە لەژێر باری زوڵم و ستەمی ڕێژیمی کۆماری ئیسلامیدا کە دەبێ بە ئاراستەی نەمانی ئەم ڕێژیمەدا هەنگاو بنێ.

ئێستا دوای چل ساڵ خەبات و بەربەرەکانیی خەڵک لە دژی ڕێژیم، دەبینین کە کۆمەڵانی خەڵک پتر لە هەموو کاتێ ئازاتر و جەسوورترن و بە بۆنەی جۆراوجۆرەوە خەڵک لە هەموو چین و توێژەکان دەڕژێنە سەر شەقام و هاواری ماف و ئازادییەکانیان دەکەن. ئێستا ئیدی خەڵک زیاتر ترسیان لە هێزەکانی ڕێژیم و دەسەڵاتەکەی شکاوە و هەر کات ئیرادە بکەن دەڕژێنە سەر شەقام. ئەمە ڕێک ئەو دیاردەیەیە کە ماوەی چل ساڵە ڕێژیم بە زەبری چەک و هێز و سەرکوت و زیندان دەیهەوێ نەبێتە ئەمری واقیع، بەڵام ئەوەی ئێستا دەبینرێ بە تایبەتی لە زستانی ساڵی ١٣٩٦ی هەتاوییەوە، ئەوەیە کە ڕۆژانە خەڵک لە بەرامبەر هێزەکانی ڕێژیمدا ڕادەوەستن، لە گۆڕەپانەکاندا دەردەکەون و داوای مافەکانیان دەکەن.

کوردستان هەرچەند بە بەراورد لەگەڵ بەشەکانی دیکەی ئێران پتر بەئەمنیەتی-کراوە، بەو حاڵەش خەڵکی کوردستان لە چل ساڵی ڕابردوودا نەک هەر مەیدانیان چۆڵ نەکردوە، بەڵکوو وەک ئەرکی بەردەوامیان مەیدانداریی نارەزایەتی و «نا» گوتن بە ڕێژیمیان کردوە. هەر ئەوەش یارمەتیدەر بووە بۆ بردنەپێشی بزووتنەوەی سیاسی، کۆمەڵایەتی و مەدەنیی خەڵکی کوردستان.

دەنگدانی مانادار سیاسی لە هەڵبژاردنەکان، بەڕێوەچوونی مانگرتنەکان، داخستنی دوکان و بازاڕ وەک نافەرمانیی مەدەنی، کۆمەڵە ڕەفتارێکی سیاسیی خەڵکی کوردستانن کە وەک پاشخانێک لە خەبات و بەربەرەکانیی مەدەنی دەتوانێ ئەزموونێکی باش بن بۆ ناوچەکانی دیکەی ئێران بۆوەی بتوانن بە تێچووی کەم دەسکەوتی گەورە وەدەست بێنن. دیارە ئەگەرچی لە جەوهەری خۆیدا خواست و نارەزایەتییەکان لە کوردستان جیاوازییان لەگەڵ ویستی خەڵکانی ناوەند و ناوچەکانی دیکەی ئێران هەیە، بەڵام لە بارەی مافی هاونیشتمانیی خەڵکی ئێران و پێکهاتە نەتەوەییەکانی دیکەی ئێرانەوە خواستی نەتەوایەتیی هاوچەشنیش هەیە.

دۆخ و پرسی کورد بە حوکمی مێژووی جووڵانەوەکانی، ڕێکخراوە سیاسییەکانی و داواکارییەکانی لە چەند دەیەی ڕابردوودا لەگەڵ گەلانی دیکەی ئێران جیاوازە و ئەمەیان دەکرێ وەک چەمکی وشیاریی نەتەوەیی سەیری بکەین. بۆیە کورد لەو بوارە لە خەباتدا و لە پرسی شوناسخوازی و پرسی نەتەوەییدا لە پێش نەتەوەکان و خەڵکی بەشەکانی دیکەی ئێرانە.

فاکتەرێک کە لەو بارودۆخەدا دەتوانێ ڕۆڵی بەرگێڕەوەی هەبێ و لەلایەن دەسەڵات و تەنانەت لە زاری نوخبەکانی ئێرانی بەتایبەت کەسانی سەر بە ڕەوتی ڕێفۆرمخوازەوە پەرەی پێدەدرێ، بابەتی تۆقاندنی خەڵکی وڵات لە بەسووریەبوون، بەیەمەنبوون و بەعێراقبوونە. ئەوان بەمجۆرە دەیانهەوێ خەڵکی ئێران بە دۆخی ئێستایان ڕازی بن و بزووتنەوە نارەزایەتییەکان تووشی ڕاوەستان بکەن کە هەموو قازانجەکەی تەنیا دەچێتە گیرفانی ڕێژیمی کۆماری ئیسلامیی ئێرانەوە و تەمەنی ئەم ڕێژیمەی پێ درێژ دەبێتەوە. ئەوە تاوانێکی گەورەیە کە دەیانەوێ خەڵکی ئێران لە ژێر سایەی کۆماری ئیسلامیدا درێژە بە ژیان بدا، غافڵ لەوەی کە گوشار و سەرکوتی ڕێژیم و نەبوونی ئازادی و هەژاری و نەداری وای کردوە کە خەڵک متمانەیان بە ڕێژیم نەمێنێ و ئیدی هیچ سێناریۆیەک پێش لە نارەزایەتی و خۆپێشاندانەکانی خەڵک ناگرێ.

لە حاڵی ئێستادا ئێران لە هەموو بوارەکاندا تووشی دارمان بووە و کەم وڵات لە دنیادا شک دەبەین کە هێندەی ئێران تووشی قەیرانی نێوخۆیی و ناوچەیی و نێودەوڵەتی بووبێ، بۆیە هیچ دوور نییە لە بەردەوامیی ئەم دۆخەدا نیزامی سیاسی ڕۆژ لەگەڵ ڕۆژ زیاتر تووشی دارمان و لە کۆتاییدا تووشی هەرەسهێنان بێ.

هەڵسەنگاندنی ڕەوشی ئابووریی وڵات بە پشتبەستن بە چەند پێوەرێک

بارودۆخی ئابووریی ئێران لە هەلومەرجی ئێستادا زۆر ئاڵۆزە و تاوتوێی پێودانگە ئابوورییەکان پێمان دەڵێ ئابووریی وڵات لە چوار دەیەی تەمەنی دەسەڵاتی کۆماری ئیسلامیدا قەت هێندەی ئێستا داتەپیو نەبووە.

هەژاری، بێکاریی لەڕادەبەدەر، ئاوسان، دابەزینی بایەخی دراوی نیشتمانی، لە کەمیدانی توانای کڕینی خەڵک، قەیران لە نیزامی بانکی و سندووقی خانەنشینان

و هتد لە سۆنگەی سیاسەتی ناکارامەی ئابووری ڕێژیم کە هەرەسهێنانی وەبەرهێنانی نێوخۆیی لێ کەوتۆتەوە؛ کاریگەریی زۆر خراپی لەسەر خەڵک داناوە و ژیانی لێ تاڵ کردوون.

ناوەندی ئاماری ئێران ڕایگەیاندوە کە حەشیمەتی چالاکی ئابووریی وڵات نزیک ٢٦ میلیۆن کەسە کە ئەمە کەم و زۆر ٣٢٪ کۆی گشتیی هەموو حەشیمەتی ئێران پێک دێنێ کە لەگەڵ ستانداردی جیهانی مەودایەکی زۆری هەیە، تازە ناوەندی ئاماری ئێران لە پێوانەی خۆیدا دەڵێ کەسێک لە حەوتوودا لانیکەم یەک کاتژمێر کاری کردبێ بە کارەکەر دادەنرێ! هەروەها قوتابی، خوێندکار و سەربازەکانی سپا و ئەرتەشیش هەر بە کارەکەر دەناسێ و لە ڕیزی بێکارانی وڵاتیان دەرداوێ!

بە پێی ئەو ڕاپۆرتە نوێیانەی ناوەندی ئاماری ئێران، ٤٠ میلیۆن و ٥٠٠ هەزار ئێرانی بەدوای کاردا دەگەڕێ و توێژینەوەی ڕادەی بەکارەوە سەرقاڵبوون لە بەشە جۆراوجۆرەکانی ئابووریدا ئەوە دەسەڵمێنێ کە پشکی چالاکییە بەرهەم-هێنەرەکان ئەوەندە زۆر نییە کە بتوانێ ماتۆری لەکارکەوتووی گەشەی ئابووریی وڵات هەڵسووڕێنی. لە ساڵی ١٣٩٧ی هەتاوید نزیک بە یەک لە چواری لاوانی تەمەن ١٥ بۆ ٢٩ ساڵەی ئێرانی بێکار بوونە و ئەم ڕادەیە بە بەراورد دەگەڵ ساڵی پێشووتر دوو و نیو لە سەد زیادی کردوە. داتاکانی ناوەندی ئامار دەرخەری ئەوەن کە لە گشت بوارەکاندا ڕادەی بێکاری لەنێو ژنان بە نیسبەتی پیاوان لە شارەکان بە بەراورد بە داتاکان زیاتر بووە، بێکاری لە نێو توێژی لاوانی خوێندکاری زانستگە بە ڕادەیەکی بەرچاو زۆرترە، داتاکان باس لەوە دەکەن کە ٤٠٪ی کۆمەڵگەی بێکاران؛ لە خوێندکارانی زانکۆ پێک دێن.

ناوەندی ئاماری ئێران هەروەها دەڵێ کرماشان بە ٢٥.٦٪ زیاترین بێکارانی لەخۆیدا جێ کردۆتەوە و، پارێزگاکانی چوارمەحاڵ و بەختیاری بە (٢١.١٪)، ورمێ (١٥٪) و خووزستان (١٤.٦) بە ڕیز لە دوای کرماشان زۆرترین ڕادەی بێکاریان تێدا دەبینرێ. ئەو ئامارەی ناوەندی ئامار دەیدا جیاوازیی زۆری لەگەڵ لێدوانی خودی کاربەدەستانی ڕێژیم هەیە، بۆ نموونە نوێنەرانی کرماشان لە مەجلیس دەڵێن نرخی بێکاری لەو پارێزگایە لە سەدا ٥٠ زیاترە، هەروەها نوێنەرانی شارە و پارێزگاکانی دیکەی کوردستان لە مەجلیس دەڵێن نرخی بێکاری لە حەوزەکانی ئەوانیشدا لانیکەم دوو هێندەی ئامارە ڕەسمی و ڕاگەیەندراوەکانە.

هەر بەپێی ئامارە ڕەسمییەکان _کە هەمیشە گومانیان لەسەرە و وەک

باس کرا ڕاستییەکان زۆر لە ئامارە ڕەسمییەکان زیاترن_ هێڵی هەژاریی تۆخ (موتڵەق) بۆ خێزانێکی چوارکەسی شاریی نزیک چوار میلیۆن تمەنە، بەو پێیە ٣٣٪ ی حەشیمەتی وڵات تووشی هەژاریی لەڕادەبەدەر و ٦٪ یش لەژێر هێڵی برسیەتی دان، واتە نزیک ٥ میلیۆن کەس داهاتی مانگانەیان تەنانەت بەشی خواردنەکەشیان ناکا. هەر لەم بەستێنەدا ناوەندی توێژینەوەکانی مەجلیس لە خوێندنەوەیەکدا کە بۆ بودجەی ساڵی ١٣٩٨ هەیانبووە، بڕی بوودجە بۆ بەشی ئاوەدانیی وڵات لە لایحەی بوودجەی پێشنیارکراوی ئەمساڵدا نزیک ٦٥ هەزار میلیارد تمەن لەبەرچاو گیراوە کە بە بەراورد دەگەڵ هەژماری یاسایی بوودجەی ساڵی ١٣٩٧ (٦٢ هەزار میلیارد تمەن) تەوفیرێکی وای نەکردوە. بەو پێیە بە لەبەرچاو گرتنی نرخی هەڵاوسان، ئەوە بە مانای دابەزینی بوودجەی ئاوەدانی (عومرانی)ی وڵاتە. بودجەی ئاوەدانکردنەوەمان بۆیە بە نموونە هێنایەوە چونکە ئەو بەشە بەشی هەرە زۆری هێزی مرۆیی وڵات بە خۆیەوە سەرقاڵ دەکا و سەرەولێژ کردنی ئەو بڕە بوودجەیەی کەرتی ئاوەدانکردنەوە دەتوانێ کاریگەریی ڕاستەوخۆی لەسەر ژیانی تاکەکان هەبێ و ئەوەندەی دیکەشیان هەژارتر و بێئەنواتر بکا.

قەیران لە سیستەمی بانکیی ئێران بەهۆی پاوانکرانی بانکەکان لەلایەن ناوەندە ئەمنیەتییەکان و گۆڕینی کارکردی بانکەکان لە بەرژەوەندیی مەرامە سیاسییەکانی دەسەڵات و لەژێر ناوی «ئابووریی بەرگری (اقتصاد مقاومتی)دا؛ دابینکردنی ماڵیی ناکارا لە ناوەندە ئابوورییەکانی بەرهەمهێنەر، قەرزی زۆر گەورەی دەوڵەت بە بانکەکان و هاوکات زۆرتربوونی بێجێی قەرزی بانکەکان بە بانکی ناوەندی کە زۆربوونی ئاوسانی لە بازاردا لێ دەکەوێتە و خەڵک دەبێ تێچووەکەی بدەن، زەبرێکی دی و لێکەوتەیەکی دیکەی قەیرانی ئابوورییە لە ئێراندا.

بارودۆخی سندووقی خانەنشینانی وڵات کە ئەویش لێکەوتەیەکی دیکەی بەڕێوەبەریی ناکارامەی مافیای دەسەڵاتە، لەتێکی دی لە پازێلی قەیرانی ئابووریی وڵاتە. دەگەڵ ئەوەی بەشی هەرە زۆری چاوەدێران و لێکۆڵەران لەسەر ئەو باوەڕەن کە هۆکاری ناڕەزایەتییەکانی ئەم دواییانە ڕەگی دە ئابووری و سیاسەتدا داکوتاوە، بەڵام وێدەچێ بە هۆی بەردەوامیی قەیرانەکان دۆخەکە لەوەش خراپتر بێ، ڕەوشی ناسک و قەیراناوی سندووقەکانی خانەنشینان یەکێ لەو خاڵانەیە کە دەتوانێ لە دوارۆژدا ئاگری ناڕەزایەتییەکانی پێ خۆشتر بکرێ. لە

ماوەی ڕابردوودا خانەنشینانی کارخانەکانی «پۆڵا» و «ذوب آهن» چەندین جار بە هۆی پێنەدانی حەقدەست و مزی مانگانە و هەندێ لە داواکارییەکانیان نارەزایەتییان دەربڕیوە کە زۆر جار دروشمەکانیان گەلێک زبر بوونە، هەر بە تەنیا خانەنشینانی سندووقی پۆڵا نین کە هاواری ناڕەزایەتییان لێ بەرز بووەتەوە، زۆر لە سندووقەکانی تریش دەنگیان لێوە هاتوە و دەگەڵ گرفتی هاوشێوە بەرەوڕوو بوونە، ئەوە لە حالێکدایە کە تەنانەت ناوەندی توێژینەوەکانی پارلمانیش نایشارێتەوە کە بەردەوامیی قەیران لە ڕێکخراوی دابینکردنی کۆمەڵایەتی (تامین اجتماعی) دەتوانێ لە دوارۆژدا بەستێنی نارەزایەتییەکانی ئابووری و کۆمەڵایەتی بەرفرەوانتر بکا.

قەیرانی گەندەڵیی سیستماتیکی ماڵی

گەندەڵیی ماڵی بە مانای کەڵکوەرگرتن لە جێگە و پێگەی سیاسی و ئیداری بۆ وەدستهێنانی دەستکەوتی مادی بۆ قایمترکردنی بەرژەوەندییە کەسییەکان، دیاردەیەکی جیهانییە و کەمتر وڵات هەیە ئەو پەتایەی پێوە نەنووسابێ. بەڵام جیاوازیی زۆر هەیە لە نێوان ئەو وڵاتانە کە تاق و لۆق لە جێیەک گەندەڵی دەکرێ و کەسانێکی تێوە دەگلێن لەگەڵ ئەم وڵاتانەی گەندەڵی هەر هەموو دەسەڵات دەگرێتە خۆ و سیستماتیک پەرەی پێ دەدرێ. لە وڵاتە بەسەروسامانەکاندا ئەو نەخۆشییە هەڵلای لێ ساز دەبێ و کەسەکان دەبێ نرخی قورسی بۆ بدەن و بە توندترین شێوە سزا دەدرێن، لەو وڵاتانەشدا کە گەندەڵی ڕەگی داکوتاوە و بۆتە خۆرە و، قوبحی ئەم تاوانە گەورەیە شکاوە؛ زۆربەی ئەوانەی زیاترین گەندەڵییان کردوە، لە وڵات دەچنە دەرێ و ڕەنگبێ کەسێکیش لەنێوخۆ بگیرێ؛ بەڵام لەبەر بەربڵاویی ئەم گەندەڵییە لەلایەن بەشی هەرە زۆری بەرپرسان و کەسایەتییەکان وەک شانۆیەک دادگایەک دادەنێن و لە ئاکامدا هیچ ڕوو نادا! گەندەڵیی ماڵی لە وڵاتی ئێران سەرجەم جومگەکانی دەسەڵات و هەموو تان و پۆی ڕێژیمی داگرتوە و وەک نەخۆشییەکی ئێپیدێمی خوێنی لەشی کۆمەڵگە و ئەو نیزامەی مژیوە، ئەمەش لە کولتووری سیاسی و هەڵواردنەکان هەر لە شۆرشی ١٣٥٧ەوە دەستی پێکردوە، ئەو هەموو پوول و پارەیە لە ئابوورییەکی بەرهەڵدای

دەوڵەتی و مفتە بە فرۆشتنی نەوت و وزە وەک گۆشتی سەر چەپەڕێی لێ هاتوە و کەسیش نییە پێشی پێ بگرێ؛ چونکە هەموو دەستەڵاتداران تێوەی گلاون. بە پێچەوانەی قسەکانی خامنەیی، ڕێبەری ڕێژیمی کۆماری ئیسلامیی ئێران کە پێی وایە ئەوە هەمووی تەبلیغات و بانگەشەی دوژمنانە و ئەو باسانە نابێ زۆر شەن و کەو بکرێن! چەند خاڵی سەرەکی لەو پێوەندییەدا باس دەکەین:

ئا. دابەشکردنی کۆمەڵگە بە دوو بەشی خودی و غەیرەخودی، هەر لەو پێوەندییەدا، پێوانەی، «دەروەستبوون بە نیزام» جێگای «پسپۆڕی»ی گرتۆتەوە. یەکێک لە گرینگترین سەرچاوەکانی گەندەڵیی سیستماتیک لە ڕێژیمی ئیسلامیی ئێراندا ئەوەیە کە تەنیا ئەو کەسانە خۆیین و لەسەر کورسی دەستەڵاتن کە باوەڕی تەواویان بەو قوتابخانە فکرییە هەبێ و بەڵێنیی بێدەنگی و پاراستنیان پێ بدەن، ئەمە مەڵەغانێکی زۆر تیژ بوو کە هەموو سامانی فکری، کۆمەڵایەتی، فەرهەنگی و ئابووریی وڵاتی پێکەوە درووو زۆرترین کەسی نەشیاو و ناشایستی بە نان و نەوایەک گەیاند. ئیستا ئیدی گەندەڵی گەیوەتە جێیەک کە لە کۆمەڵگەدا کەس باوەڕی بە بەرپرسان نەماوە.

ب. ئابووریی وڵات بەتایبەت دوای شۆرشی گەلانی ئێران کە ئاڵوگۆڕی بەسەردا هات، یەکێ لە سەرچاوە سەرەکییەکانی گەندەڵیی»سیستماتیکە»ە.

یەکەم، بە پێی توێژینەوە جۆراوجۆرەکان، ٧٠ هەتا ٨٠ لەسەدی بەرهەمی پوختەنەکراو «ناخالص»ی نێوخۆیی لە ژێر دەسەڵاتی بەشی دەوڵەتی و دامەزراوە حکوومەتییەکان دایە، لە لایەکی تر نزیک بە ٧٠٪ی بوودجەی گشتیی وڵات تایبەت بە کۆمپانیا دەوڵەتییەکانە. خاوەندار و دەسەڵاتدارانی شادزی ئەو وڵاتە پڕ کێشە و هەژار و گرانییە کە حاکمی بێ ئەملاوئەولای ئابووریی ئەو وڵاتەن، بە لەدەستدابوونی «واژۆ زێڕینەکان» بەدوور لە هەر چاودێرییەک، چوارقوڕنەی ئابووریی وڵاتیان لە ژێر چاودێری دایە. هەر لە هەنارده و هاوردەوە بگرە هەتا وەرگرتنی یارمەتی و قەرزی بێ بەهرە، خاوەندارەتیی کارگە بەرهەمهێنەرەکان لە ژێرناوی ساختەی بەتایبەت (خصوصی)کردنی کەرتی ئابووریدا، داگیرکردنی زەوی و زار و...

دووهەم، هەناردەی نەوت، وەک گرینگترین سەرچاوەی داهات و دابینکردنی

پارە و بوودجەی دەوڵەت، یەکێکی تر لە ڕەگ و ڕیشەکانی گەندەڵییە لەم وڵاتەدا. لە ڕاستیدا چارەنووسی میلیاردها دۆلار پشکی هەناردەی نەوت لە دەسەڵاتی خاوەن «واژۆ زێڕینەکان»دایە.

سێهەم، دامەزراوەکانی نزیک لە دەوڵەت و بە تایبەت کۆمپانیا ئابوورییەکانی ژێر دەسەڵاتی سپای پاسداران لە شارەگەکانی گەندەڵی لە ئێرانن، هەموو لە بیرمانە کە حەسەن ڕووحانی لە کێبەرکێ و بانگەشەکانی هەڵبژاردنەکاندا و لەسەر ئەو دامەزراوانەی سەر بە سپا کە چالاکیی ئابووری دەکەن بە ئاشکرا گوتی: ئەگەر چەک، پارە، ڕۆژنامە، ماڵپەڕ و ڕیکلام هەمووی لە شوێنێک کۆ ببێتەوە، هیچ گومانتان نەبێ ئەو جێیە سەرچاوەی گەندەڵییە.»

ج. حکوومەتی قانوون، دامەزراوەکانی چاودێری و کۆنترۆڵ و ڕاگەیاندنی ئازاد، لە باشترین کەرەسەکانی لەقاودانی گەندەڵین. لە کۆماری ئیسلامیی ئێراندا ئەم ئامرازانە نین و نابیندرێن. ڕێکخراوگەلی وەک «دیوان محاسبات کشوری» و «سازمان بازرسی کل کشور» کە بە ڕواڵەت ئەرکەکەیان چاودێری و بازرەسیی داهات و دەرکەوت و دۆزینەوەی گەندەڵیی ئۆرگانە دەوڵەتییەکانە، هەر بە هێند وەرناگیرێن و ناخوێندرێنەوە. دەزگای قەزایی بۆخۆیشی کە لە نێو گەندەڵیدا نغرۆ بووە! لە هەمان کاتدا کە لە ڕاگەیاندنی ئازادیش بتوانێ بەر بەو گەندەڵییانە بگرێ و لێیان لەهەڵلا بدا هیچ هەواڵێک نییە.

لە دوا ڕاپۆرتی ڕێکخراوی ناسراو بە «شەفافیەتی نێونەتەوەیی»دا کە ژانویەی ٢٠١٧ بڵاو بۆوە، ئێران لە بواری گەندەڵیدا لە نێو ١٧٨ وڵات کە توێژینەوەکەیان لەسەر کرابوو لە پلەی ١٣١دا جێی گرتووە. بەشی هەرە زۆری ئەو نەهامەتییەی کۆمەڵانی خەڵکی ئێران وەک هەژاری هەر ئی ئەو گورزە کاریگەرانەی گەندەڵیی سیستماتیکە کە لە ئابووریی وڵات دراوە.

پرسی نەتەوەکان لە ئێران و مافەکانیان لە نیزامی کۆماری ئیسلامیدا

ئێران وڵاتێکی فرە نەتەوەیە و زۆربەی نەتەوە زوڵملێکراوەکانی ئەم وڵاتە بە تایبەت کورد، بەلووچ و عەرەبەکان لە ناوچە سنوورییەکانی ئێران هەڵکەوتوون و بەهۆی سیاسەتی بەئەمنیەتی کردنی ئەم ناوچانە و هەڵاواردنی سیستماتیک، لە دواکەوتوویی و بێبەشی لە مافەکانیدان ڕاگیراون.

لە مێژووی هاوچەرخی ئێراندا و لەگەڵ دامەزرانی دەوڵەت_نەتەوە لەسەر دەستی ڕەزاخان، سیاسەتی یەکدەستکردنی وڵات بە سەرکوتی نەتەوە نافارسەکان دەستی پێکرد و هەموو شۆڕش و نافەرمانییە مەدەنییەکانی ئەم نەتەوانە بەتوندی قەڵاچۆ کران. ئەم ڕەوتە سیستماتیکە لە سەردەمی دەسەڵاتدارەتیی کۆماری ئیسلامیدا لە شێوەی زبر و نەرمی خۆیدا درێژەی بووە، بەو جیاوازییە کە هەڵاواردنەکان زەقتر و پاشخستنەکان زیاتر بووە؛ بە تایبەت کە خەڵکی کوردستان و بلوچستان و ناوچە عەرەبییەکانی ئێران بەهۆی _کەم و زۆر_سوننی بوونیان پتر کەوتنە بەر تیغی سەرکوت. بەڵام سەرەڕای چوار دەیە بەردەوامیی سیاسەتی حاشا و زەبروزەنگ ڕەوتی شوناسخوازیی ئەم نەتەوانە بەردەوام ڕوو لە گەشە بووە. بە واتایەکی دی ئەمڕۆکە بزووتنەوەی شوناسخوازی لە ڕەهەندە بەربڵاو و جۆراوجۆرەکانی خۆیدا کێشەی سەرەکیی نیزامی سیاسیی کۆماری ئیسلامییە. کێشەیەک کە نە بە ئێعدام، نە بە کوشتوبڕ و نە بە پڕکردن و توندکردنی گرتووخانەکان لە لاوانی شوناسخواز نەیتوانیوە چارەسەری بکا.

کۆماری ئیسلامیی ئێران لە کاتێکدا نەتەوە شوناسخوازەکان لەسەر بنەمای هەڵاواردن لە بەشداریی سیاسی و ئیداریی وڵاتدا دادەماڵێ و شیر لە زمان و کولتووره جیاوازەکان دەسوێ، کە هاوتەریب پرسی نەتەوەخوازی _کە لەجێدا وەڵامدانەوە بە سیاسەتی تواندنەوە و بێبەشبوون لە مافە بنەڕەتییەکان بەهۆی دەسەڵاتی ناوەندییە_ و پرسی مافخوازی بە پشتبەستن بە بەڵگەنامە جیهانییەکانی مافی مرۆڤ لە نێو ئەم نەتەوانەدا ڕوو لە گەشە و بنداکوتانە.

لەم ڕووەوە لە ئێستادا دەبینین کە گوتاری مافخوازی و دابەشکردنی دەسەڵاتە سیاسی و ئیدارییەکان بەسەر ئێتنیک و جۆراوجۆرییەکانی وڵات لە ئێرانی داهاتوودا خەریکە هەموو جومگەکانی کۆمەڵگە لە بەشە سیاسی و

مەدەنییەکەی دەگرێتەوە و تەنانەت لەنێو ئۆپۆزیسیۆنی کۆماری ئیسلامیشدا دەبێتە بنەما و بنەڕەتێک بۆ دروستبوونی بەرە و هاوپێوەندیی سیاسی.
حیزبی دێموکراتی کوردستان کە مانیفێستەکەی لەسەر مافی نەتەوایەتی داندراوە، پتر لە ٧ دەیەیە لە پێناو مافە نەتەوایەتییەکانی کورد لە ئێراندا خەبات دەکا و خوێنی بۆ دەدا و دوو ئەزموونی سەرکەوتووشی لە دوو قۆناغی جیاوازدا لە خۆبەڕێوەبەریدا هەیە. حیزبی ئێمە ئەگەرچی لە زۆر بڕگەی ئەم مێژووەدا تەنیا بووە، بەڵام ئێستا بە گەشبینییەوە چاو لە پەرەسەندنی پرسی شوناسخوازی لەنێو نەتەوەکانی دیکەی ئێراندا دەکا و پێی وایە هەتا پرسی نەتەوایەتی لە ئێران چارەسەر نەکرێ، ئەم وڵاتە سەقامگیری بەخۆیەوە نابینێ.

کۆماری ئیسلامی و پرسی مافی مرۆڤ

لە ماوەی چل ساڵ دەسەڵاتی کۆماری ئیسلامیدا دوو ساڵی لێ دەرچێ، هەموو ساڵێ کۆڕی گشتیی ڕێکخراوی نەتەوە یەکگرتووەکان ڕێژیمی تارانی لەسەر پێشێلکردنی سیستماتیکی مافی مرۆڤ مەحکووم کردوە و بڕیارنامەی لەدژی دەرکردوە. ڕێکخراوی نەتەوە یەکگرتووەکان هەروەها لە ڕێگەی کۆمیسیۆن و شووڕای مافی مرۆڤەوە تا ئێستا شەش ڕێپۆرتێری تایبەتیی بۆ پرسی مافی مرۆڤ لە ئێران دیاری کردوە و ئەگەرچی کۆماری ئیسلامیی ئێران هاوکاریی هیچ کام لەوانی نەکردوە، بەڵام ئەمە خۆی نیشانەی سەرنجی کۆمەڵگەی جیهانی لەهەمبەر پێشێلکرانی مافی مرۆڤ لە ئێرانی بندەستی کۆماری ئیسلامی دایە.
کۆماری ئیسلامیی ئێران بەشێوەیەکی زۆر توند و زاڵمانە بە دژی ماف و ئازادییە مەدەنی و ئایینییە بەکۆمەڵ و تاکەکەسییەکانی خەڵکانی ئێران چووەتە سەنگەر و، کارنامەیەکی ڕەش و پڕ لە تێرۆری جیابیرانی سیاسی، سەرکوتی ماف و ناڕەزایەتییەکانی چین و توێژە جۆراوجۆرەکانی کۆمەڵگەی ئێرانی تۆمار کردوە.
لە کۆماری ئیسلامیی ئێراندا ڕێز لە ژیان و گیانی مرۆڤ ناگیرێ و ئەم ڕێژیمە بەپێی حەشیمەت پلەی یەکەمی ئێعدامی لە دنیادا هەیە. بیرکردنەوەی جیاواز و ناڕەزایەتیدەربڕین تاوانی ئەمنییەتیی دەدرێتە پاڵ و زیندانەکانی وڵات پڕن لە کەسانی جیابیر و مافویست و ئازادیخواز. مافی نەتەوە غەیرەفارسەکان و

کەمایەتییە ئایینی و مەزهەبییەکان نەک-هەر بەڕەسمی ناناسرێن، بەڵکوو سیستماتیک پێشێل دەکرێن و ئەم ڕەوتی هەڵاواردن و زەوتکردنە قانوونمەندیش کراوە.

هەرچەند سیاسەت و ڕەفتاری کۆماری ئیسلامی لەهەمبەر ماف و ئازادییەکانی هەموو خەڵکی ئێران ناڕەوا و دژی ئینسانییە، بەڵام ئەم بابەتە لە کوردستان زۆر جیاوازترە. لە کوردستان بەهۆی ڕوانگەی ئەمنییەتییەوە سەرکوتی ئازادییەکان زیاتر و پێشێلکردنی مافی مرۆڤ چەند قات زیاترە. لانیکەم لە دوو سێ دەیەی ڕابردوودا زۆرترین ئێعدامی سیاسی لە نەتەوەی کورد کراوە، کۆنترین زیندانییە سیاسییەکان لە مێژووی دەسەڵاتدارەتیی کۆماری ئیسلامیدا کورد و ئەندامی حیزبی دێموکراتن، کۆنترین زیندانیی سیاسیی ژن لە ئێران کە سزای زیندانیی تاهەتایی بەسەردا سەپاوە، هەر کوردە.

هەڵاواردن تەنانەت لە شێوەی هەڵسوکەوتی دەزگای قەزایی کۆماری ئیسلامی لەگەڵ زیندانیانی سیاسی و چالاکانی مەدەنیی کورد و پێشێلکردنی سیستماتیکی مافی مرۆڤی کورد لە ئێرانیشدا شتێکی تازە نییە کە پێویستیی بە ئاماژە و لێکدانەوە هەبێ. وەک چۆن بۆ تاوانی! وەک یەک سزای وەک یەک نییە و چالاکانی سیاسی و مەدەنیی کورد لە سەپاندنی ماوەی زیندان و دوورخرانەوە و بێبەشی لە مافەکان لە زینداندا پشکی شێریان پێ دەبڕێ.

پێشێلکردنی مافی مرۆڤ لە کوردستان لە زۆر ڕەهەندی دیکەدا کە پێوەندیی بە پرسی شوناسی کوردەوە هەیە، تۆخ و بەرچاوە. خوێندن بە زمانی کوردی سەرەڕای داوای بەردەوامی خەڵک ئێستاش وەک مافێکی بنەڕەتی لە خەڵکی کوردستان زەوت کراوە، چالاکیی ڕێکخراوە مەدەنی و ژینگەپارێزییەکان لەو بەستێنەدا کە پرسی شوناسخوازی بگرێتەوە بەربەستی زۆری دەخرێتە بەردەم و بەرەوڕووی قەدەغەکران دەبێتەوە. لە کوردستان بەهۆی ئەو کەشە ئەمنییەتییەی بەسەریدا زاڵ کراوە، سروشتی هەر چەشنە مافخوازییەکیش بە حەزی دەسەڵاتی ناوەندی دەگۆڕدرێ و ڕۆژنامەنووسانی ڕەخنەگر، چالاکانی مافخوازی کرێکاری، ژینگەپارێزانی بەهەڵوێست و چالاکانی مەدەنیی کورد یەکدابەدوو پەروەندەی ئەمنیەتییان بۆ دروست دەکرێ و سزای قورسی زیندانی درێژخایەنیان بەسەردا دەسەپێ.

با چاو بە چەند ئامارێکدا بخشێنین کە لەلایەن ناوەندەکانی داکۆکی لە مافی

مرۆڤەوە لە سەر چەند حاڵەتێکی پێشێلکرانی مافی مرۆڤ لە کوردستانی ئێران کۆیان کردووەتەوە:

کۆڵبەرکوژی و سەرکوت و کوشتاری خەڵکی کاسبکاری ناوچە سنوورییەکان دیاردەی بەرچاوی پێشێلکردنی مافی مرۆڤ لە کوردستانن، لە سەرەتای ساڵی ١٣٩٥ی هەتاوییەوە تا ئێستا (کۆتایی پاییزی ١٣٩٧) ٤٦٠ کۆڵبەر و کاسبکاری کورد بەهۆی تەقەی ڕاستەوخۆی هێزە چەکدارەکانی کۆماری ئیسلامی، تەقینەوەی مین، هەڵدێران لە بەرزایی لە سۆنگەی ڕاوەدوونان و هەروەها ڕەق-هەڵاتن لە سەرمان لەسۆنگەی ڕێگەگرتن لێیان گیانیان لە دەست داوە و بریندار بوون. وردەکارییەکان دەری-دەخەن کە لەو ٤٦٠ قوربانییە ٢٠٧ کەسیان کوژراون و گیانیان لە دەست داوە ٢٥٣ کەسیشیان بریندار بوون.

لە ماوەی ئەم سێ ساڵەدا ٩٥٥ کەس لە خەڵکی ئاسایی و چالاکانی مەدەنی و سیاسی لەلایەن دەزگا ئەمنیەتییەکانەوە بە تۆمەتی چالاکیی ئەمنیەتی و سیاسی لە دژی کۆماری ئیسلامی و بەرژەوەندییەکانی ئەو ڕێژیمە گیراون. لەو ٩٥٥ کەسە لانیکەم ٢٥٠ کەسیان دادگایی کراون و سزای لە سێ مانگەوە تا ٣٠ ساڵ (زیاتر لە هەزار و یەک ساڵ) زیندانیان بەسەردا سەپاوە. هەروەها ١١ بەندکراوی کوردیش بە تۆمەتی ئەندامەتیی حیزبە کوردییەکانی ئۆپۆزیسیۆن سزای لە سێدارەدانیان بەسەردا سەپاوە و ١٨ بەندکراوی کوردیش لەژێر ئەشکەنجەدا یان بە شێوەی گوماناوی لە گرتووخانەکانی ناوەندە ئەمنیەتییەکاندا گیانیان لێ ئەستێندراوە.

هەر لە ماوەی ئەم سێ ساڵەدا لانیکەم ١٧٤ کەس لە کوردستان لە سێدارە دراون، کە بەپێی ڕێژەی حەشیمەتی کورد لە ئێران و ئاماری ئێعدامەکان لەم وڵاتە، لەو بوارەشدا کورد هەر بەشی شێری بەرکەوتوە. هەروەها لە ماوەی ئەم سێ ساڵەدا زیاتر لە ١٩٠ کەس بوونەتە قوربانیی تەقینەوەی مین کە ناوەندی مافی مرۆڤی ڕۆژهەڵاتی کوردستان ناو و شوناسی ١٠٨ کەس لەوانی ئاشکرا کردوە کە ٢٢ کەسیان کوژراون و ٨٦ کەسیشیان بریندار بوون.

ئەو چەند ئامارەی سەرەوە لە تەنیشت سەدان نموونەی دی لە پێشێلکرانی مافی کرێکاران، ژنان، مامۆستایان و چین و توێژەکانی دیکەی کۆمەڵ پێمان دەڵێن کە لە کوردستان چ ڕادەبرێ!

ڕاستییەکەی ئەوەیە ئەگەرچی ڕوانینێکی ناوەندگەرا بەنیسبەت پێشێلکرانی

مافی مرۆڤ لە کوردستان هەیە و ئەم دووچاوگی و هەڵواردنە لە ڕوومالّی حاڵەتەکانی پێشێلکرانی مافی مرۆڤ لە کوردستان لەلایەن میدیا و ناوەند و ڕێکخراوە سەرانسەرییەکانی چالاک لەو بەستێنەدا زۆر بەرچاوە، بەڵام کورد بۆ خۆی و حیزب و ڕێکخراوە سیاسییەکانی وەک پێویست نەیانتوانیوە لە میکانیزمە نێونەتەوەییەکانی پێوەندیدار بە مافی مرۆڤ بە قازانجی پرسی کورد و ڕێگەگرتن لە پێشێلکردنی مافەکانی کەلک وەربگرن. جێگای داخ ئەوەیە کە مێدیاکانی ئۆپۆزیسیۆنی سەرانسەریش بە پێی پێویست گرینگی نادەن بە پیشێلکرانی مافی مرۆڤ لە کوردستاندا. تەنانەت ئەو ناوەند و میدیا زەبەلاحانەش کە سەر بە وڵاتە زلهێزەکانن و لە لایەن فارس زمانەکانەوە ئیدارە دەکرێن، ئەو گرنگییەی کە بە پێشێلکرانی مافی مرۆڤ لە تاران و شارەکانی دیکەی دەدەن بە پیشێلکرانی مافی مرۆڤ لە کوردستانی نادەن.

دیارە ڕێکخراوی نەتەوە یەکگرتووەکان و پەسندکراو و کۆنوانسیۆنەکانی و هەروەها ئۆرگان و دامەزراوەکانی سەر بەم ڕێکخراوە؛ وەک شووڕای مافی مرۆڤ دەتوانن دەەرفەتی باش بۆ جووڵاندنی دۆسیەی کورد و ڕاکێشانی پشتیوانیی گشتیی بۆ دۆزەکەمان پێک بێنن. بۆیە دەبێ لە بەرنامەی کاریی داهاتووماندا زیاتر کات و وزەی بۆ تەرخان بکەین.

کۆمەڵگە و خەسارە کۆمەڵایەتییەکان

هەر لە سەرەتای بەدەسەڵات گەیشتنی کۆماری ئیسلامی ڕا تاکوو ئێستا توێژەرە کۆمەڵایەتییەکان، دەروونناس و کۆمەڵناس و بەرپرسە ئیدارییە دەروەستەکان لە ئێران بەردەوام سەرهەڵدان و پەرەسەندنی دیاردە کۆمەڵایەتییەکانیان وەبیر بەرپرسان و دامودەزگا حکوومەتییەکانی پێوەندیدار هێناوەتەوە و ئەوانیان لە ئاسەوارە زیانبارەکانی ئەو دیاردانە وریا کردۆتەوە.

بەڵام ئەگەر لە لایەك كێشە و بابەتە سیاسییەکان بە قورسایی زیاترەوە، سێبەریان خستۆتە سەر کێشە کۆمەڵایەتییەکان و لەم سۆنگەیەوە دیاردە و خەسارە کۆمەڵایەتییەکان بەردەوام پشتگوێ خراون، بەڵام حاشاکردنی کاربەدەستان و شاردنەوەی ڕاستییەکان و نەبوونی ئامارێکی ورد و دەقیقیش لایەنێکی دیکەی ئەم واقعەن کە ئێستا بەرۆکی کۆمەڵگەی ئێرانی گرتوە.

ئاشکرایە کە خەسارە کۆمەڵایەتییەکان لە ئێران زۆر و جۆراوجۆرن، بەڵام دەکرێ لە چەند بەشی گرینگدا پۆلێنیان بکەین، وەک: بێکاری، هەژاری، تەڵاق، ئیعتیاد بە مادده هۆشبەرەکان، قەتڵ، توندوتیژی، تاوانکاری، لەشفرۆشی و لادانە جنسییەکان، خۆکوژی و پەراوێزنشینی و قەیرانەکانی ژینگە و هتد.

ئەگەر بۆ باس لەسەر ئەم خەسارانە پشت بە ئامارە ڕەسمی و نیوە ڕەسمییەکان ببەستین، بۆمان دەردەکەوێ کە تەمەنی تووشبوون بە مادەی هۆشبەرەکان بۆ خوار ١٢ ساڵ دابەزیوە و ئەو دیاردەیە خەریکە لە قوتابخانەکانیشدا پەرە دەستێنێ، هەروەها بەپێی ئامارە ناڕەسمییەکان ٨ تا ١٠ میلیۆن کەس لە ئێران ـ بەشێوەی دایم یان جاروبار ـ مادەی هۆشبەر بەکار دێنن و لە سۆنگەی پەرەسەندنی دیاردەی ئێعتیاد و بێکارییەوە ئاماری تەڵاق بەردەوام ڕوو لە هەڵکشانە و تەمەنی لەشفرۆشی بۆ خوار ١٤ ساڵ دابەزیوە. کارەساتەکە زیاتر لەوەدایە کە بەشی زۆری ژنە لەشفرۆشەکان خوێندەوار و خاوەن مێرد و منداڵن. ئامارەکان دەڵێن ئێستا ١٥ میلیون پەروەندەی قەزایی لە دادگاکانی ئێران کراوەن. هەمیشە زیاتر لە ٢٢٠ هەزار کەس لە زینداندان. کاربەدەستانی ڕێژیم نایشارنەوە کە لە دوای ڕووخانی ڕێژیمی پاشایەتییەوە حەشیمەتی ئێران ٢ بەرانبەر بووە، بەڵام ئەژماری زیندانییەکانی ئێران بووەتە ١٠ بەرامبەر و تەنانەت زیاتریش.

١٨ میلیۆن پەراوێزنشین، ٢ میلیۆن و ٦٠٠ هەزار ژنی سەرپەرستی بنەماڵە، ٣٠ هەزار کوژراوی ڕووداوی هاتوچۆ لە ساڵدا، زیاتر لە ٢٠٠٠ کوشتنی بەئەنقەست و ١٣٠٠ حاڵەتی دەستدرێژی بۆ سەر کچان و ژنان لە ساڵدا، هەبوونی ٢١ میلیۆن بێسەواد و کەم سەواد، پەرەسەندنی خۆکوژی، خەمۆکی و لەزیادبوونی دیاردەی فرۆشتنی ئەندامانی لەش لەڕووی ناچاری و بێدەرەتانی، چەند دیمەنێکی ڕوخساری کۆمەڵگەی ئێرانی ئەمڕۆن. بارودۆخی ژنان و لاوان و خوێندکاران وەک سێ توێژی سەرەکیی کۆمەڵ بە نموونە دێنینەوە:

بارودۆخی ژنان لە چوار دەیەی ڕابردوودا بەهۆی سیاسەتی دژەژنی کۆماری ئیسلامی لە ڕووی مافەکانیانەوە گۆڕانێکی ئەوتۆی بەسەردا نەهاتوە .سەرەڕای گەشەی زۆری ژنان لە ڕووی خوێندەواری و هەڵسووڕانیان لە مەیدانی چالاکییە جۆراوجۆرەکانی کۆمەڵایەتیدا، بەڵام دیسان ژنان قوربانیی ڕوانگەی ئیدئۆلۆژیکی و پڕ هەڵاواردنی نیزامی سیاسیی دەسەڵاتن و مافە سیاسی و مەدەنی و ڕەگەزییەکانیان سیستماتیک پێشێل دەکرێن. هەتا ئێستاش ڕێژەی ژنان لە

پاڕلمانی ئێران نەگەیوەتە سەدی ٥ و لە ماوەی چوار دەیەی دەسەڵاتدارێی ئەم ڕێژیمەدا تەنیا یەک ژن توانیویەتی بۆ ماوەیەک لە کابینەی حکوومەتدا بیێ بە وەزیر. ئێران لە نێو ١٤٤ وڵاتی دنیادا لە ڕووی جیاوازیی ڕەگەزییەوە لە پلەی ١٤٠ دایە. ڕادەی بەشداریی سیاسیی ژنان لە ئێران کەمتر لە سەدی ٧ و ڕادەی بەشداریی ئابووریی ژنانیش لە سەدی ١٥ تێ¬نەپەڕیوە. قەیرانی نێوخۆیی، بە تایبەت قەیرانی ئابووری و بێکاری شوێنی زۆری لەسەر بارودۆخی گشتیی ژنان داناوە و بووەتە هۆی ئەوەی خەسارە کۆمەڵایەتییەکان لە نێو ژناندا پەرە بستێنن.

بەڵام بێمافی و بەشمەینەتیی ژنان وەک دۆخ و واقع نەبووەتە هۆی ئەوەی ژنان پشت لە خەبات و تێکۆشان بکەن و بەتایبەت دەبینین لە بەستێنی مەدەنیدا ژنان لە کوردستان و ئێران هەڵسووڕ و ئامادەی مەیدانن و تەنانەت لە زۆر بواردا ڕچەشکێن و لە ڕیزی پێشەوەی ئەم بزووتنەوە و ناڕەزایەتییانەن کە لە دژی دەسەڵات وەڕێ دەخرێن.

لاوان لە ئێران یەک لە چواری حەشیمەتی وڵات پێکدێنن، بەڵام بەشیان لە بەشداریی سیاسی و ئابووریی وڵاتدا لەوپەڕی لاوازیی خۆیدایە. قەیرانە ئابوورییەکان و خەسارە کۆمەڵایەتییەکان کاریگەریی ڕاستەوخۆیان لەسەر بارودۆخی ئێستای لاوان و ڕوانگەیان بۆ داهاتوو داناوە و پەرەیان بە بێکاری، بێهیوایی و خەمۆکی لەنێو لاواندا داوە و ئەوانیان تووشی کۆمەڵێک خەساری وەک گیرۆدەبوون بە مادەی هۆشبەر کردوە.

لەو بارودۆخەدا دەبینین کە دامەزران و دەسخستنی کار خەونی گەورەی زۆرینەی هەرە زۆری لاوانە، پێکەوەنانی ژیانی هاوبەش بۆ لاوان دژوارتر لە هەموو کاتێکە، مەیلی ڕاکردن لە ئێران لەنێو لاواندا (ئەگەر دەرەتان هەبێ و بوار بڕەخسێ) حەز و خواستێکی بەربڵاوە و ئەم بارودۆخە بۆ لاوانی کورد چەند قات لە لاوانی بەشەکانی دیکەی ئێران بەرچاوترە. بێکاری لە کوردستان کە چەند قاتی ناوچەکانی دیکەی ئێرانە بووەتە هۆی ئەوەی لاوانی کورد _تەنانەت بە بڕوانامەی لیسانس و فەوقەلیسانسیشەوە_ ڕوو لە زۆر کاری بەناو کاری وەک کۆڵبەری بکەن و گیانیان لەپێناو دابینکردنی پارووە نانێک دابنێن.

کۆماری ئیسلامیی ئێران لە چوار دەیەی ڕابردوودا هەوڵی داوە و بەرنامەی بۆ ئەوە داناوە خەونی ئازادی، کەرامەتی مرۆیی، خۆشبژیوی، دێموکراسی، پێشکەوتن و دڵخۆشی لە لاوان بستێنێ و نیزامی پەروەردەییشی بۆ بارهێنانی

وەچە لە دوای وەچە؛ بۆ پاراستنی بەرژەوەندییە ئیدئۆلۆژیکییەکانی بووە، هەوڵ و پلانێک کە کەمترین کرِیاری لەنێو لاواندا هەبووە و لە ئەمرۆکەدا لاوان لە ڕیزی هەرە پێشەوەی نارِازییەکان لە نیزامی سیاسی و دەسەڵاتی کۆماری ئیسلامین.

خوێندکاران توێژی گرینگی دیکەی کۆمەڵگەن. دەزانین کە لە هەموو ماوەی دەسەڵاتدارێی کۆماری ئیسلامیدا، زانستگە مەیدانی تاقیکردنەوەی سیاسەتی جۆراوجۆری ڕێژیم بووە بۆ دەستەمۆکردنی خوێندکاران و لێسەندنەوەی ڕووحی رەخنەگری و پرسیارخولقێنی خوێندکاران؛ وەک شۆڕشی فەرهەنگی، ڕەچاوکردنی سیستمی هەڵاواردن «هەڵبژاردن»، دامەزراندنی دامەزراوەی جۆراوجۆر بە مەبەستی گۆشکردنی خوێندکاران بە بنەما فکرییەکانی ڕێژیم وەک دامەزراوەی نوێنەرایەتیی وەلی فەقیە لە زانکۆ، پاسەوانی، بەسیجی خوێندکاری و هەروەها دەستێوەردانی بەربڵاوی دەوڵەت لە سیستمی بەڕێوەبەرێی زانستگەکان و تەنانەت گۆڕانکاری لە مادە دەرسییەکانی زانستگە بە تایبەت لە زانستە مرۆییەکاندا و لە پەنای ئەوانەشدا بەرگرتن لە هەر چەشنە ڕێکخستنێکی خۆڕسک و سەربەخۆ لە لایەن خوێندکارانەوە و ...

دەگەڵ هەموو ئەو هەوڵانەی کۆماری ئیسلامی لەو ساڵانەدا، دەبینین نە تەنیا زانستگە نەبۆتە پاساوەدەری دەسەڵاتی دیکتاتۆڕی و دژەئازادیی ڕێژیم، بەڵکوو بە پێچەوانەوە بۆتە یەکێک لە سەنگەرەکانی ئازادیخوازی. تا ئەو ڕادەیە کە خوێندکاران لە نەبوونی ئەحزابی سیاسیی قانوونیدا، نوێنەرایەتیی خواستەکانی خەڵکیان کەوتووەتە سەر شان.

سەرەڕای هەموو ئەو بەربەستانە، خوێندکارانی کورد خاوەن-پرسێکی نەتەوەیی و نیشتمانین و ڕەسالەتی مێژوویی خەملاندنی بەها نەتەوەیی و نیشتمانییەکانیان لە سەر شانە و ئەمەش وایکردوە خوێندکاران لە ڕیزی پێشەوەی بزووتنەوەی ئازادیخوازیدا بن. لەگەڵ ئەوەشدا چاوەڕوانیی زۆر زیاتر لە خوێندکاران دەکرێ و لە هەلومەرجی ئێستادا ئاستێک لە پاسیڤیزم لە زانکۆکاندا دەبینرێ، کە دەکرێ هۆکارگەلی جۆراوجۆری هەبێ؛ وەک سەرکوت و زەبروزەنگ، باڵکێشانی جۆرێک لە بێهیوایی بە سەر کەشی سیاسی و کۆمەڵایەتی لە ئێراندا، لاوازیی حوزووری گوفتمانیی حیزبە سیاسییە کوردییەکان و سەرەنجام لاوازیی کولتووری بەرێکخراوکردنی چالاکییەکان.

ئۆپۆزیسیۆنی کۆماری ئیسلامیی ئێران

ئێمە و زۆر لە هێز و لایەنە سیاسییەکان لە سەر ئەو باوەڕەین کە یەکێک لە هۆیەکانی مانەوەی ڕێژیمی کۆماری ئیسلامیی ئێران لە ماوەی ئەو چل ساڵەدا، پەرشوبڵاوی و نەبوونی ئۆپۆزیسیۆنێکی یەکگرتوو و بەهێز لە دژی کۆماری ئیسلامییە. بەداخەوە تا ئێستاش ئۆپۆزیسیۆنێکی کاریگەر کە بتوانێ خەڵک بە دوای دروشمەکانی خۆیدا بێنێتە مەیدان، خۆی دەرنەخستوە تا وەک ئاڵتێرناتیوی ڕێژیمی کۆماری ئیسلامیی ئێران حیسابی لەسەر بکرێ. ئەگەر گوشاری کۆماری ئیسلامی بۆ وەدەرنان و پەرشوبڵاویی هێزەکانی دژبەر بە یەکێک لە هۆیەکانی لاوازی ئەو هێزانە بێنینە ئەژمار، ئەوە هۆیەکی دیکەی ئەو لاوازییەش نەبوونی ئەزموونی بەیەکەوەکارکردن و لاوازیی فەرهەنگی وێکهەڵکردنە. بێجگە لەم هۆیانەش، کۆمەڵێک کێشە و ناکۆکیی فیکری و سیاسی و ڕای جیاواز چ لە پێوەندیی لەگەڵ خەبات بە دژی ڕێژیم و پرسە سیاسییەکانی ئەمڕۆی ئێران و چ لە پێوەندیی لە گەڵ سروشت و ئەڵتەرناتیڤی ڕێژیمی کۆماری ئیسلامی، بوونە ڕێگر بۆ لێکنیزیکبوونەوە و کارکردنی بەیەکەوە لە دژی ڕێژیم. دژبەرانی ڕێژیم لە نێوخۆ و دەرەوەی ئێران زۆر لە یەکتر دوورن و لەسەر ڕووخاندن یان گۆڕینی ڕێژیمیش بە ستراتیژیی جیاواز کار دەکەن کە ئەمانە بوونەتە هۆی درێژەکێشانی دەسەڵاتی کۆماری ئیسلامی لە ماوەی چل ساڵی ڕابردوودا. لەلایەکی دیکەشەوە نەبوونی ئۆپۆزیسیۆنێکی بەهێز و یەکهەڵوێست خەڵکی ئێرانی تووشی نائومێدی و سەرلێشێواو کردوە و دڵنیاییەک نابینرێ هەتا خەڵک بزانن لە دوای نەمانی ڕێژیمی کۆماری ئیسلامیی ئێران چ جۆرە دەوڵەتێک لە ئێراندا دادەمەزرێ و داهاتووی وڵات بەرەو کوێ دەچێ.

لەم ساڵانەی دواییدا، گوشاری زۆری ڕێژیم بۆ سەر خەڵک، قەیرانی ئابووری و چوونەسەرێی نرخەکان، گرانی و بێکاری، گوشاری لە ڕادەبەدەری هێزە ئەمنییەتی و ئیتلاعاتییەکان بۆ سەر چالاکان، وەڵامنەدانەوەی کاربەدەستانی ڕێژیم بە ویست و داخوازییەکانی خەڵک، هاتنە خواری بایەخی دراوی نیشتمانی و درێژەی سیاسەتی سەرکوت، هەموو چین و توێژەکانی لە نیوخۆی وڵاتدا وەزاڵە هێناوە و ڕۆژانە شاهیدی دەربڕینی نارەزایەتی و خۆپێشاندانی خەڵکین لە نێوخۆدا، کە

ئەمە بەستێنێکی گونجاوی بۆ ئۆپۆزیسیۆن ڕەخساندوە. خەڵک لە نێوخۆی وڵات خەریکی خۆسازماندان و فۆرمووڵەکردنی ویست و داخوازییە سینفییەکانیانن و، بۆ دابینکردنی مافەکانیان دێنە سەر شەقامەکان و زۆر جار داخوازییەکان گشتگیر دەبن و دروشمی گۆڕان و ڕووخانی ڕێژیمی کۆماری ئیسلامییش بەرز دەکرێتەوە.

ئەو خۆپێشاندانانە، لە دەرەوەی وڵاتیش هیوایەکیان داوە بە ئۆپۆزیسیۆن و بوونە هۆی لێکنزیکبوونەوەی بەشێک لە ئۆپۆزیسیۆنی ئێرانی کە بۆ یەکخستنی هێزەکانیان و بەخۆداچوونەوە، لە هەوڵی ئامادەکردنی پلاتفۆرمێکدان بۆ داهاتووی ئێران. ئەم جموجۆڵ و بەخۆداهاتنەوەیە تا ڕادەیەک ئێمەشی گرتۆتەوە. حیزبی ئێمە لە نێوخۆ و دەرەوەی وڵات، هەوڵی داوە لەگەڵ کەسایەتی و لایەنە چەپ و دێموکراتەکانی سەر بە نەتەوەکانی دیکەی ئێران بگاتە لێکتێگەیشتن و لە ئاکامی ئاڵوگۆڕی بیروڕادا توانیومانە لەگەڵ چەند لایەنێک لە دوو هاوپەیمانیدا بە ناوەکانی «شوڕای دێموکڕاسیخوازانی ئێران» و هاوپێوەندی بۆ ئازادی و بەرابەری لە ئێران» بگەینە ڕێککەوتن. دیارە ئەگەرچی ئەو دوو هاوپەیمانییە ناتوانن ببنە کۆکەرەوەی هەموو لایەنە دژبەرەکانی ڕێژیمی کۆماری ئیسلامیی ئێران، بەڵام ئێمە لەسەر ئەو باوەڕەین کە:

یەکەم، دەتوانین ببینە پاڵپشتێك بۆ ئەوەی ئەو دوو هاوپەیمانییە گەورەتر ببنەوە.

دووهەم، بزووتنەوەی سیاسیی کوردستان لەو ڕێگایەوە زووتر و باشتر دەتوانێ ئاوێتەی بزووتنەوەی سیاسیی سەرانسەریی ئێران بێ و بەرچاوڕوونیمان زیاتر دەبێ بۆ داهاتووی ئێرانی دوای کۆماری ئیسلامی.

ئێمە پێمانوایە کە هەلومەرجی زاڵ بەسەر ئێراندا، بێزاریی خەڵک و گوشاری دەرەکی لە بوارەکانی سیاسی و ئابووریدا، بەستێنی خەبات دژی ڕێژیمی خۆشتر کردوە و یەکخستنی تواناکان لەگەڵ دژبەرانی کۆماری ئیسلامیی ئێران و کەسانی سێکۆلار و دێموکرات کە باوەڕیان بە مافە نەتەوایەتییەکانی گەلی کورد و گۆڕینی ڕێژیم و دامەزراندنی حکوومەتێکی دێموکراتیک و فیدراڵ هەیە، بە یەکێک لە ئەرکەکان دەزانین.

لێرەدا بە پێویستی دەزانین بۆچوونی خۆمان لە بارەی دیالۆگ لەگەڵ ئۆپۆزیسیۆن بێنینە بەرباس. ئێمە دیالۆگ و دانیشتن لەسەر داهاتووی ئێران و مافەکانی گەلی کورد لەگەڵ هیچ لایەنێک ڕەت ناکەینەوە، بەڵام لەگەڵ ئەو هێز

و لایەنانە دەچینە هاوپەیمانەتییەوە، کە باوەڕیان بە مافە نەتەوایەتی، سیاسی، کۆمەڵایەتی و فەرهەنگییەکانی خەڵکی کوردستان لە چوارچێوەی ئێرانێکی دێموکرات و فیدراڵدا هەبێ و قبووڵی بکەن کە ئەو مافانە لە یاسای بنەڕەتیی ئێراندا بگونجێندرێن.

بە هۆی ئەوەی کە دژبەرانی کۆماری ئیسلامی زۆرتر پەڕیوەی هەندەرانن، کارکردن و دیالۆگ لەگەڵ ئەوان کردەییتر و ئاسانترە و زۆربەیان داوای ڕووخانی ڕێژیم دەکەن و زۆر وکەم پێگەیان لەنێو خەڵکی نێوخۆی ئێراندا هەیە. لەگەڵ ئەو بەشەش لە چالاکانی نێوخۆ کە لەژێر چاودێریی حکوومەتدان و زۆریان باوەڕیان بە ڕووخانی ڕێژیم نییە و پتر باوەڕیان بە ئاڵوگۆڕە تا وەلانانی ئەو ڕێژیمە، هەرچەند کارکردن لەگەڵ ئەوان سەختتر و زەحمەتترە و ئەوان زۆرتر ئەهلی خۆپارێزین؛ هەر بۆیە لەو بارەیەوە بیروبۆچوونەکان جیاوازن و لێکتێگەیشتنەکانمان لێک دوورن. ئێمە دەبێ پشتیوانی ئەو بەشە لە چالاکانی نێوخۆی وڵات بین کە باوەڕیان بە گۆڕانی ڕێژیم هەیە بەڵام ناتوانن زۆر خۆیان دەرخەن. ئێمە پێویستە هەوڵەکانمان لە نێوخۆی وڵات چڕتر بکەینەوە و هەر دوو بەشی دەرەوە و نێوخۆ بە یەکەوە گرێ بدەین بۆ ئەوەی کاریگەریی زۆرترمان لە سەر گۆڕانکارییەکان لە ئێراندا هەبێ.

هەروەک لە سەرەتای ئەم باسەدا ئاماژەمان پێداوە، ئێمە لەگەڵ هەموو لایەنەکانی دژبەری کۆماری ئیسلامیی ئێران، لە سەر مافەکانی خەڵکی کورد لە ڕۆژهەڵاتی کوردستان، دیالۆگ و دانیشتن دەکەین، بەڵام تەنیا لەگەڵ ئەو کەسایەتی و لایەنانە دەچینە بەرەیەکی هاوبەشەوە کە باوەڕیان بە گۆڕانی ڕێژیم و دابینکردنی مافەکانی گەلی کورد و دامەزراندنی حکوومەتێکی دێموکراتیک و فیدراڵ هەبێ؛ ئەگەرچی مەرج نییە شێوەی خەباتەکەمان بۆ گەیشتن بە مافەکانمان وەک یەک بێ. بۆ نموونە لە ڕۆژهەڵاتی کوردستان زۆر لایەن دیالۆگ و دانوستان بە چارەسەرێک بۆ پرسی کورد دەزانن و یەک لەوان حیزبی دێموکراتی کوردستان، دانوستان و وتووێژ بە ئامراز و چارەسەرێک لە چارەسەری پرس و کێشەکان دەزانێ بەڵام ئەوە بەو مانایە نییە کە ئەو لایەنەی کە بەرەی لەگەڵ پێک دێنین ئەویش بەو جۆرە بیر بکاتەوە. هەر بۆیە پێویستە لە بەستنی هاوپەیمانەتی لە گەڵ هێزەکانی ئۆپۆزیسیۆنی ئێرانی، ئەو خاڵە لەبەرچاو بگرین و بە لەبەرچاوگرتنی تایبەتمەندیی کوردستان بچینە نێو هاوپەیمانەتییەکان و دەرگاکان لە خۆمان دانەخەین.

کوردستان و پرسی کورد

هەتا ئێستاش یەکێک لە پرسە گرنگەکانی ڕۆژهەڵاتی نێوەڕاست پرسی کوردە کە بە چارەسەرنەکراوی ماوەتەوە. خەڵکی کوردستان لە نێو ئەو هەمووە هێزە توندڕەو و بناژۆخوازەدا کەوتۆتە نێو جەرگەی ئاڵۆزییەکانی ناوچەکە و وەک نەتەوەیەک بەدوور لە شەڕی ئایینی و فیرقەیی، بۆ دەستەبەرکردنی مافە ڕەواکانی و وەدەستهێنانی مافە نەتەوایەتی و ئازادییە سیاسی و کۆمەڵایەتی و فەرهەنگییەکانی تێدەکۆشێ.

ئاشکرایە کە لە سەد ساڵی ڕابردوودا شۆڤێنیزمی ئێرانی، تورک و عەرەب هەموو هەوڵێکیان خستۆتە گەڕ بۆ داماڵینی شوناسی نەتەوەیی لە کورد لە هەر کام لە بەشەکانی کوردستان، بەڵام نەک هەر لە پلانەکانیاندا سەرکەوتوو نەبوون، بەڵکوو ئەوە کورد بووە کە بە خەبات و تێکۆشانی ڕۆڵە خەباتکارەکانی پاشەکشەی بە شۆڤێنیزمی ناوەندگەرا لە ئێران، عێراق، سووریە و تورکیە کردوە. نەتەوەی کورد ئەگەرچی جوغرافیا و خاکەکەی بەسەر چوار وڵاتدا دابەش کراوە، بەڵام توانیویەتی وەک نەتەوەیەکی شوناسخواز، بوون و مانەوەی خۆی بسەلمێنێ. حاشا لەوە ناکرێ کە هەلومەرجی ناوچەکە بە چاک و خراپ کاریگەریی لە سەر دۆخی کورد و کوردستان هەبووە و هەیە و زۆر جاران هەلومەرج-قۆستنەوە و ڕەخسانی دەرفەتە سیاسییەکان ڕۆڵیان لە بەدیهاتنی دەسکەوتەکاندا هەبووە و بەداخەوە باش کەلکوەرنەگرتن لەو دەرفەتە ڕەخساوانە شوێنەواری نێگەتیڤ و نەخوازراویشی لێ کەوتووەتەوە.

هەلومەرجێک کە دوای گۆڕانی ڕێژیمی سیاسی لە عێراق و دواتر لەدوای سەرهەڵدانی قەیرانی سووریە و شەڕی «دەوڵەتی ئیسلامیی عێراق و شام» (داعش) لە ڕۆژهەڵاتی نێوەڕاست هاتە ئاراوە، دەرفەتێکی باشی بۆ کورد لە باشوور و ڕۆژاوای کوردستان ڕەخساند و کورد لەو دوو بەشەدا بوو بە فاکتەرێکی جێگەی سەرنج لەو گۆڕانکاری و هاوکێشانەدا. بۆیەش کورد لەم دوو بەشەی کوردستاندا توانیی ببێتە گەمەکارێکی بەرچاوی سیاسی و سەربازی بۆ

بەرەنگاربوونەوەی تیرۆریزم و هێزی توندڕۆی دەوڵەتی ئیسلامیی (داعش) و جێگیرکردنی ئەمنییەت و ئاسایش لە هەرێمەکەدا؛ بە چەشنێک کە ئێستا کورد و هێزە سیاسییەکانی کوردستان لە عێراق و سووریە بە شێوەی دیفاکتۆ دانیان پێدادەنرێ و مامەڵەیان لەگەڵ دەکرێ.

زاڵبوون بە سەر داعش لە عێراق و سووریەدا، کاریگەریی هێزە سیاسییەکانی کوردستان، نەخش و دەوری هێزی پێشمەرگە و شەڕڤانی کورد لە یەکلاکردنەوەی شەڕی دژ بە «داعش»دا و ئەزموونی سیاسی و خۆبەڕێوەبەریی، تەمرینی حکوومەتداری و پێکهێنانی دامەزراوە و دامودەزگای دەوڵەتداری، نموونەیەکی سەرکەوتوون بە بەراورد لەگەڵ دەسەڵاتی بەشەکانی دیکەی عێراق و سووریە. لەو دەرفەتەدا کورد کۆمەڵێک دەسکەوتی گەورەی دەستەبەر کردن و توانی سەرنج و پشتیوانیی دەوڵەتان لە ئاستی جیهانیی و ناوچەییدا بۆ لای خۆی ڕابکێشێ. بەوەش کۆمەڵێک پارامێتری نوێ هاتوونە نێو مەسەلە سیاسییەکانی پێوەندیدار بە کوردەوە کە نەک هەر دەتوانن لە ئێستا و داهاتووی بزووتنەوەی سیاسیی کورد لە ناوچەکەدا شوێندانەر بن، بەڵکوو ئەگەر کورد توانیبای و بتوانێ یەکگرتووانە دەرفەتەکان بقۆزێتەوە، دەتوانێ جێ پەنجە و کاریگەریی لە بەشێکی گرینگ لەو ئاڵوگۆڕانەدا هەبێ و بۆ بەرژەوەندیی درێژخایەنی خۆی کەڵکیان لێ¬وەربگرێ.

هەلومەرجی تازەی ڕۆژهەڵاتی نێوەڕاست لەگەڵ ئەوەی کۆمەڵێک دەرفەتی بۆ کورد ڕەخساندوە، هاوکات دەتوانێ سەرچاوەی هێندێک مەترسییش بێ بۆ سەر کورد و خاکی کوردستان. چونکە تایبەتمەندیی هەر پارچەیەکی کوردستان جیاوازە و سروشت و ئەجێندای تایبەت بەخۆی هەیە. دەوڵەتانی حاکم بە سەر کوردستانیشدا سیاسەت و خوێندنەوەی خۆیان هەیە لە سەر پرسی کورد و ئامانجەکانی و هاوکات خۆیان بە دۆستی بەشێک و نەیاری بەشێکی دیکەی کورد پێشان دەدەن. بە سەرنجدان و لێوردبوونەوە لەو سیاسەتە، ئەگەر کورد وشیار نەبێ و سیاسەتی ژیرانە نەگرێتە بەر و ئاگاداری تاکتیک و ئێستراتێژیی دەوڵەتانی نەیاری نەبێ، هیچ دوور نییە بزووتنەوەی سیاسیی کورد بە گشتی لە هەموو پارچەکاندا تووشی زیانێکی قەرەبوونەکراو بێ.

دیارە پێناسەی هاوبەشی کورد بەو مانایە نییە کە چارەسەری کێشە سیاسییەکانی کورد هاوبەش و وەک یەکن، بەڵکوو دابەشبوونی کوردستان

بە سەر چەند وڵاتدا جیاوازیی لە سروشتی پرسی کورددا درووست کردوە و چارەسەری پرسی کورد لە هەرکام لە بەشەکانی کوردستانیش بە لەبەرچاوگرتنی فەرهەنگی سیاسی و تایبەتمەندی و پێکهاتەی کۆمەڵایەتی و یاسایی جیاوازی ئەو وڵاتانە، دەکرێ لێک جیاواز بێ. بەتایبەتی سروشتی سیاسیی بزووتنەوەی کورد بەجۆرێکە کە هەر بەشێکی کوردستان چەند حیزبێکی تایبەت بەخۆی هەیە کە بۆ درێژەپێدانی خەباتی سیاسی و بزاڤی خۆیان، بەشێکیان پێوەندیی ڕاستەوخۆ یان ناڕاستەوخۆیان لە گەڵ دەوڵەتانی ناوچەکەدا هەیە و دەوڵەتانیش بۆ گەیشتن بە ئامانجەکانیان کەڵک لەو دەرفەت و بارودۆخە وەردەگرن. لەم پێوەندییەدا سیاسەتی ڕوون و لەمێژینەی حیزبی دێموکراتی کوردستان بەم شێوەیەی خوارەوە فۆڕمووڵە کراوە:

حیزبی سیاسیی هەر پارچەیەکی کوردستان پێویستە نوێنەرایەتیی ئیرادەی سیاسیی خەڵکی ئەو بەشەی کوردستان بکا. هێزە سیاسییەکانی هەرکام لە پارچەکانی کوردستان پێویستە یارمەتیدەری خەباتی یەکتر بن، بێ ئەوەی دەست لە کاروباری یەکتر وەربدەن. هەروەها پێوەندیی سیاسی و بەرپرسانە لە گەڵ دەوڵەتانی دراوسێ بە ناڕەوا نازانین، بە مەرجێک کە ئەو پێوەندییە زیان بە خەباتی پارچەکانی دیکە نەگەیەنێ و لەسەر حسێبی بەرژەوەندیی کورد لە گشتییەتی خۆیدا نەبێ. بۆ لێکتێگەیشتن و فۆڕمووڵەکردنی ئەو سیاسەتە، حیزبی ئێمە ناوەندێکی گشتگیری کوردی لە فۆڕمی «کۆنگرەی نەتەوەیی کوردستان» بە پێویست دەزانێ، ناوەندێک کە بتوانێ بە داڕشتنی سیاسەتێکی گشتی و کەلکوەرگرتن لە دەرفەتەکان و هێز و پۆتانسیەلی هەموو خەڵکی کوردستان؛ ستاتوویەکی بەهێزتر بە پرسی کورد ببەخشێ.

ڕۆژهەڵاتی کوردستان

به لەبەرچاوگرتنی دۆخی سیاسی و جوغرافیایی ئێران و ڕۆژهەڵاتی کوردستان و مێژووی خەباتی مافخوازانەی خەڵکی ئەم بەشەی کوردستان و بوونی ڕێبەریی سیاسیی حیزبە کوردییەکان لە مەیدانی ئەسڵیی خەباتدا، کوردستان بە بەراورد لە گەڵ بەشەکانی دیکەی ئێراندا، پێگەی سیاسیی باشتری هەیە. بەڵام حاشا لەوەش ناکرێ کە پەرشوبڵاوی و نەبوونی گوتاری سیاسیی هاوبەش و ناکۆکیی هێزە سیاسییەکانی کوردستان، خاڵێکی لاوازە کە بەرۆکی بزووتنەوەی سیاسیی کوردی لە ڕۆژهەڵاتی کوردستان گرتوە. ئەگەر هێزە سیاسییەکانی کوردستان بیرێکی جیدیتر لەو پەرشوبڵاوییە نەکەنەوە و بە هاوکاریی یەکتر ڕێگەچارەسەرێکی گونجاو و ئەمڕۆیی بۆ نەدۆزنەوە، بەدڵنیاییەوە بزووتنەوەی خەڵکی کوردستان ناتوانێ لە هەموو پۆتانسیەل و دەرفەتەکان وەک پێویست کەڵک وەرگرێ. بێجگە لەوەش ئێمە نابێ سیاسەتی حاشاکردنی ڕێژیم لە بوونی نەتەوەی کورد لە ئێران لەبەرچاو نەگرین، بە تایبەتی کە دۆخی ناجێگری ناوچەکە مەیدانی مانۆڕ و تێکۆشانی هێزە سیاسییەکانی ڕۆژهەڵاتی کوردستانی زۆر بەرتەسک کردۆتەوە. ئەو هۆکارانە بوونەتە هۆی ئەوە کە وەزعی بزووتنەوەی کورد لە کوردستانی ئێران دڵخواز و جێی ڕەزامەندیی ئێمە نەبێ. هەر بۆیە پێویستە هەڵسەنگاندنێکی بەرپرسانە و بیرێکی ورد لەم دۆخە بکەینەوە و هەوڵ بدەین بە پێکهێنانی ئاڵوگۆڕ، خۆمان لەو قەتیسمانە دەرباز بکەین.

به باوەڕی ئێمە، خاڵە هاوبەشەکانی نێوان هێزە کوردییەکان لەم هەلومەرجەدا لە ئێمە دەخوازن کە پرسی کورد وەک پرسێکی نەتەوەیی و بەیەکەوەگرێدراوی نەتەوەیەکی ژێردەست و دابەشکراو سەیر بکرێ. هەرچەند حاشا لەوە ناکرێ کە دێموگرافی، پێوەندیی مێژوویی، جێگە و پێگەی سیاسی، قانوونی و کۆمەڵایەتیی کورد لە ئێران لەچاو بارودۆخی کورد لە پارچەکانی دیکەی کوردستان زۆر سەختترە؛ کە لێرەدا ئاماژە بە چەند هۆی سەرەکی دەکەین:

یەکەم؛ مێژووی حکوومەت و دەسەڵاتداریی لە ئێراندا بە بەراورد لەگەڵ

دەوڵەتانی دیکەی حاکم بە سەر کوردستاندا پاشخانێکی ئاسانتری بۆ تاران پێک هێناوە بۆ حکوومەتکردن بەسەر کوردستاندا.

دووهەم؛ ئەگەر لە تورکیە، سووریە و عێراق، پرسی پێکەوەژیان دەکەوێتە نێوان دوو نەتەوە، ئەوە لە ئێراندا چارەسەری پرسی کورد دەکەوێتە نێو بازنەیەکی ئاڵۆز و بەربڵاوی چەند نەتەوە کە مەرج نییە هەموویان وەک یەک لەگەڵ «تاران» ڕەفتار بکەن و خوێندنەوەی هاوبەشیان بۆی هەبێ.

سێهەم؛ لە مێژووودا هەلومەرجی سیاسی و دەرفەتەکان بەو جۆرەی کە بۆ باکوور و باشووری کوردستان ڕەخساون، لە کوردستانی ئێران نەهاتوونەتە پێش. بەڵام لە ماوەی چەند دەیەی ڕابردوودا، سەرەڕای هەلومەرجی تایبەت لە ڕۆژهەڵاتی کوردستاندا، کوردی ئەم بەشەی کوردستان بەشێوەی جۆراوجۆر لەسەر خەباتی خۆی بەردەوام بووە. لە هەموو ئەو ماوەیەدا ئەگەرچی دەرفەتەکان بۆ کوردی ڕۆژهەڵات کەم بوون، بەڵام توانیویانە ئەم دەرفەتانە بقۆزنەوە و دەسکەوتیان لێ بەدەست بێنن کە پێویستە ئاماژە بە دوو نموونەی گرینگ بکەین؛

لەگەڵ کۆتاییهاتنی شەڕی دووهەمی جیهانی، حیزبی دێموکراتی کوردستان لەسەر دەستی پێشەوا قازی محەممەد لە ڕۆژهەڵاتی کوردستان دامەزرا و؛ کۆماری کوردستان وەک یەکەم دەسەڵات و کیانی سیاسی لە فۆڕمی کۆماریدا لە لایەن حیزبی دێموکرات لەو بەشەی کوردستان ڕاگەیاندرا. کۆماری کوردستان هەوڵێکی جیددیی دا بۆ خۆڕێکخستن و بەدامەزراوەکردنی کاروباری کۆمەڵگە و لە ماوەی یازدە مانگدا نموونەیەکی جوانی لە خۆبەڕێوەبەریی کورد پێشان دا و، بوو بە جێگەی هیوا و ئومێدی خەڵکی کوردستان و مۆتەکەی خەونی دوژمنانی کورد. دوای ڕووخانی کۆمار، هەتا ئێستاش، گەلی کورد هەر لە ژێر ئاڵا و ڕێبازەکەی پێشەوا و حیزبەکەیدا درێژەی بە خەباتی خۆی داوە.

دووهەم دەرفەت لە دوای شۆڕشی گەلانی ئێران بۆ کورد هاتە پێش. ڕاپەڕینی گەلانی ئێران بۆ ڕووخاندنی حکوومەتی پاشایەتی لە ساڵی ١٣٥٧ی هەتاویدا، بوو بە هۆی گەشەسەندنی بزووتنەوەی سیاسیی خەڵکی کوردستانی ئێران و بووژانەوەی ڕێکخراوەکانی حیزبی دێموکڕات. حیزب توانی لەو هەلومەرجە بۆ بەرەوپێشبردنی خەباتی گەلی کورد و مافە نەتەوایەتییەکانی بەباشی کەڵک وەرگرێ و چەند هەنگاوێک بچێتە پێش. لەو ماوەیەدا هەستی نەتەوایەتی گەشەیەکی بەرچاوی بەخۆیەوە بینی و قۆناغی شوناسخوازیی کوردی گەیاندە

ئاستێکی بەرزتر و بۆ دابینکردنی ویست و داخوازەکانی کورد، خەباتێکی سەخت و دژوار دەستی پێکرد. لە بەرانبەر سیاسەتی شەڕخوازانەی ڕێژیمی کۆماری ئیسلامیی ئێراندا کورد بۆ بەرگری لە ماف و مەوجوودییەتی خۆی، بەرگرییەکی قارەمانانەی کرد. لەو قۆناغەدا حیزبی دێموکرات دروشمی «دێموکراسی بۆ ئێران و خودموختاری بۆ کوردستان»ی بەرز کردبۆوە کە دواتر و لە قۆناغێکی دیکەی خەباتدا ئەو دروشمەی گۆڕی بۆ «دابینکردنی مافەکانی کورد لە چوارچێوەی ئێرانێکی دێموکراتیکی فیدراڵ»دا و ئێستا ئەم دروشمە بووەتە دروشمی بەشێکی بەرچاو لە هێزە کوردستانییەکانی دیکەش لە ئێران.

حیزبی دێموکراتی کوردستان، بە لەبەرچاوگرتنی هەلومەرجی سیاسی، ئیداری و یاسایی، لە بەرنامەی خۆیدا بۆ چارەسەری دروستی گیروگرفتە سیاسی و ئیدارییەکانی وڵاتی ئێران کە نەتەوەی جۆراوجۆری تێدایە، چەند ڕێکارێکی لە بەرنامەی خۆیدا گونجاندوە و لە ماددەیەکی بەرنامەی حیزبدا هاتوە کە «سنووری کۆماری کوردستان بە لەبەرچاوگرتنی هۆیەکانی جوغرافیایی، مێژوویی و بەپێی ویستی زۆرینەی دانیشتووان دیاری دەکرێ». ئەو ماددیە زۆر ڕوونە و پێویستی بە شیکردنەوە نییە و، دەکرێ وەک ڕێگایەکی جێگەی پەسەند بۆ نیزامی سیاسی و ئیداریی دێموکراتیک و فیدراڵی ئێرانی داهاتوو کەڵکی لێ وەربگیرێ.

حیزبی دێموکراتی کوردستان ڕێککەوتنێکی دیکەشی لە سەردەمی کۆماری کوردستان و کۆماری میللیی ئازەربایجان لەساڵی ١٣٢٥ی هەتاویدا هەیە کە لە نێوان پێشەوا قازی محەممەد و جەعفەر پیشەوەری ئیمزا کراوە کە پێوەندیی بە پێکەوەژیانی ئاشتییانەی دوو گەلی کورد و ئازەرییەوە هەیە. ئەو ڕێککەوتنە لەو کاتدا تا ڕاددەیەک گرژیی نێوان دوو نەتەوەی کورد و ئازەریی لەگەڵ یەکتر کەم کردبۆوە، بەڵام لەبەر ئەوەی کە مافی وەک یەکی کۆماری کوردستان و حکوومەتی میللیی ئازەربایجانی تێدا ڕەچاو نەکرابوو، نەیتوانی هەموو کێشەکان چارەسەر بکا. دەکرێ لە سەر بنەمای ئەو لێکتێگەیشتنە دوو نەتەوەی کورد و ئازەری بگەنە ڕێککەوتنێکی دروستتر و سەردەمیانەتر لە داهاتووی ئێران و ناوچەکەدا.

باشووری کوردستان

بەپێی هەڵکەوتی جوغرافیایی دوو بەشی ڕۆژهەڵات و باشووری کوردستان و سنوورێکی دوورودرێژی نێوان ئەم دوو بەشە و، سەرەڕای دابەشکردن و ڕێگریی حکومەتەکانی ئێران و عێراق لە پێوەندیی خەڵکی ئەو دوو بەشەی کوردستان، هەستی نەتەوایەتی و خەبات و تێکۆشان و پێوەندییە فەرهەنگی و کۆمەڵایەتییەکان ئەوەندە گرێدراوی یەکترن کە تەنانەت چارەنووسی سیاسیی هەر کامیان کاریگەریی بەرچاوی لەسەر ئەوی دیکە هەیە. وەک چۆن سەرکەوتنی هەر بەشێک بووەتە هۆی شادی و خۆشحاڵیی بەشەکەی تر، نسکۆ و تێکشانەکانیش بوونەتە هۆی نیگەرانی و خەمی خەڵکی بەشەکەی تر و لە تەنگانە و ئاوارەییدا بوونەتە پشتیوانی یەکتر و بەهانای یەکترەوە چوون. بە تایبەت کە ئەم بەخەمبوون و بەهاناوەچوونەی ڕۆژهەڵاتی کوردستان لە ڕۆژانی تەنگانەی باشووردا زیاتر و دیارتر بووە.

ساڵی ١٩٩١ی زایینی و، دوای ڕاپەڕینی خەڵکی باشووری کوردستان کە حکوومەتی عێراق دەسەڵاتی بەسەر بەشێکی زۆری کوردستاندا نەما و، بەرەی کوردستانی دەسەڵاتی گرتە دەست و ئەم پرۆسەیە دواتر هەڵبژاردنی پاڕلمان، پێکهێنانی حکوومەتی هەرێمی کوردستان، دامەزراندنی دەزگا و دامەزراوەی ئیداری و حکوومەتیی بەدوادا هات، هەرێمی کوردستان بوو بە قەوارەیەکی شەرعی و دیفاکتۆ و بە هەموو کەموکوڕییەکانیەوە، توانیویەتی لە بوارە جۆراوجۆرەکانی سیاسی، دیپلۆماسی و دەوڵەتداریدا هەنگاوی باش بنێ.

حیزبی دێموکراتی کوردستان بە سیاسەتی ژیرانە و هاوسۆزیی نەتەوەیی و بەرپرسایەتیی بەرانبەر بە پرسە گرینگە نەتەوەییەکان، لە ژیانی سیاسیی خۆیدا بەرپرسانە و دڵسۆزانە جووڵاوەتەوە و بێ ئەوەی دەست بخاتە نێو کاروباری نێوخۆیی باشووری کوردستان، لە زۆر بڕگەی زەمەنیدا، لە دیاریکردنی شێوەی خەبات و تاکتیکەکانی خۆیشیدا ڕەچاوی هەلومەرج و پێوەندییە ناوچەییەکانی باشووری کوردستانی کردوە کە تا ئێستاش ئەو سیاسەتە هەر بەردەوامە.

پێوەندی و تێکەڵاویی ڕۆژهەڵات و باشووری کوردستان لە زۆر بارەوە دەکرێ قسەی لەسەر بکرێ. لەسەر پرسی ڕاپرسی بۆ سەربەخۆیی باشووری کوردستان کە لە ٢٥ی سێپتامبری ٢٠١٧ی زایینیدا بەڕێوەچوو، دەکرێ بە کورتی لەسەر هەڵوێستی حیزبی دێموکراتی کوردستان ڕامێنین. حیزبی دێموکراتی کوردستان

بە لەبەرچاوگرتنی ئەو ئەسڵە دانپێدانراوەی مەنشووری ڕێکخراوی نەتەوە یەکگرتوەکان کە «گەلان مافی دیاریکردنی چارەنووسی خۆیانیان هەیە»، بۆ ڕێزگرتن لە ئیرادەی خەڵکی باشووری کوردستان، لە بەیاننامەیەکدا بەڕەسمی پشتیوانیی لەو مافەی خەڵکی کوردستان لە باشوور کرد. بەڕێوەچوونی ئەو ڕاپرسییە بوو بەهۆی شادی و خۆشحاڵیی خەڵکی ڕۆژهەڵاتی کوردستان و بەو بۆنەیەوە بە شێوەیەک جووڵانەوە و _لەشێوەی هاتنەسەر شەقام و کارنەڤاڵ و .._ کاردانەوەی خۆیان پێشان دا کە کۆماری ئیسلامیی ئێران بۆ سەرکوتکردنی خەڵک پەنای بۆ سیاسەتی هەمیشەیی خۆی، هەڕەشە و گرتن و تۆقاندن بردەوە و زۆر کەس لەو سۆنگەیەوە کەوتنە بەندیخانە و لە ژوورەکانی ئەشکەنجەدان و لە گرتنگەکانی ناوەندە ئەمنیەتییەکاندا خۆیان دیتەوە.

دەرەنجامی ئەو ڕاپرسییە بە هۆکاری جۆراوجۆری ناوچەیی و نێودەوڵەتی بە تایبەتی پیلانی تێکدەرانە و دەستێوەردانی ڕێژیمی کۆماری ئیسلامیی ئێران، گوشاری دەرەکی، بەستێنی نالەباری نیوخۆیی لە عێراق و هەرێمی کوردستان و هتد..، هەرچی بووبێ، لە ڕوانگەی ئێمەوە لە ئیرادە و بایەخی خەڵکی باشووری کوردستان بۆ دیاریکردنی مافی چارەنووس کەم ناکاتەوە و بە ڕێزەوە سەیری ئەو هەنگاوەی خەڵکی باشووری کوردستان دەکەین.

دوای تێپەڕینی زیاتر لە دوو ساڵ بەسەر ڕاپرسیی هەرێمی کوردستاندا و گەلەکۆمەگیی ناوچەیی بۆ بە ئاکام نەگەیشتنی مافی ڕەوای گەلی کورد لە باشوور و کارەساتی ١٦ی ئوکتۆبەری ٢٠١٧ ی زایینی، ئێستا خەریکە لە سۆنگەی خۆڕاگریی خەڵک و هێزە سیاسییەکان و کاری بەردەوامی حکوومەتی هەرێمی کوردستان، دۆخەکە بەرەو باشبوون دەچێ. دیارە حاشا لەوە ناکرێ کە نەبوونی یەکڕیزیی هێزە سیاسییەکان، ناکۆکییەکان، شێوەی بەڕێوەبەریی وڵات و کەڵکوەرنەگرتنی تەواو لە وزە و کارامەیی خەڵک، بەداخەوە تا ڕادەیەک ڕای گشتیی نیگەران کردووە و ئەگەر کەموکوڕییەکان چارەسەر نەکرێن و خەمیان لێ نەخورێ، بێگومان ئەمە کەلێن دەخاتە نێوان خەڵک و حکوومەت کە ئەوەش کەمایەسییەکی گەورەیە و دەتوانێ کۆمەڵگەی کوردی لەو هەرێمە بەرەوڕووی مەترسی بکاتەوە. ئەم کەموکوڕییانە بێگومان کاریگەریی ناڕاستەوخۆیان هەیە لە سەر بیروبۆچوونی خەڵکی بەشەکانی دیکەی کوردستان، لەسەر حیزبە کوردییەکان و پرۆسە سیاسیەکانی پێوەندیدار بە داهاتووی خۆبەڕێوەبەری و مافی دیاریکردنی چارەنووس لە بەشەکانی تری کوردستانیشدا.

باکووری کوردستان

پرسی کورد لە باکووری کوردستان یەکێک لە پرسە مێژوویی و گرینگەکانی وڵات و دەسەڵاتدارییە لە تورکیە. کاتێك تورکیەی تازە پێک هات، حکوومەتی تورکیە حاشای لە بوونی کورد دەکرد و بە هەموو جۆرێک مافەکانی پێشێل دەکرد، ئەوە مێژووی دەیان ساڵ سیاسەت و ڕەفتاری کەمالیستەکانە لە تورکیە؛ بەوحاڵەش کورد کۆڵی نەداوە و بۆ دەستەبەرکردنی مافە ڕەوا و ئینسانییەکانی لە خەبات و تێکۆشان بەردەوام بووە.

لە دوو دەیەی ڕابـردوودا قۆناغێکی دیکەی خەبات لە باکووری کوردستان دەستی پێکرد و بۆ ماوەیەک کرانەوە و هەلومەرجێکی تا ڕادەیەک لەبار بۆ خەباتی گەلی کورد هاتە ئاراوە. کورد لەو دەرفەتە بۆ کاری سیاسی و ڕێکخراوەیی و خەباتی پارلمانی و مەدەنی کەڵکی وەرگرت تا ئەو جێیەی کە دەرفەت بۆ وتووێژی نێوان حکوومەت و بزووتنەوەی سیاسیی کورد ڕەخسا. لەو ماوەیەدا هەردوو لایەن توانیان بە دیالۆگ هەلومەرجێکی لەبار بۆ چارەسەری مەسەلەی کورد پێک بێنن کە ئەوە بوو بە جێگەی دڵخۆشیی کورد لە هەر چوار بەشی کوردستان؛ بەڵام بەداخەوە ئەم ڕەوتە بە ئاکام نەگەیشت.

حیزبی دێموکراتی کوردستان هەر ئەو کات بەرپرسانە پێشوازیی لە وتووێژی نێوان بزووتنەوەی کورد و حکوومەتی تورکیە کرد و وتووێژ و دانووستانی وەک باشترین ڕێگەی چارەسەری سیاسی لە تورکیە ناو برد و لایەنەکانی هان دا بۆ درێژەدان بە وتووێژ و بەئاکام-گەیاندنی ئەم پرۆسەیە. بەداخەوە دوورکەوتنەوەی حکوومەتی تورکیە لە ڕێڕەوی پرۆسەکە و بەشێکیش توندڕۆیی پارتی کرێکارانی کوردستان (PKK)، وتووێژەکانی پەک خست و فەزای دیالۆگی گۆڕی بۆ گرژی و ئاڵۆزی و دواجار شەڕێکی سەخت و خوێناوی دەستی پێ-کردەوە کە تا ئێستا زیانی زۆری لە کۆمەڵگەی کوردی لەو بەشەی کوردستان داوە. لەم پێوەندییەدا حیزبی ئێمە خوازیاری کۆتاییهاتنی شەڕ و، گەڕانەوەی دوو لایەنە بۆ سەر مێزی دیالۆگ کە باشترین ڕێگەیە بۆ چارەسەریی کێشەی کورد لە نێوان حکوومەتی تورکیە و گەلی کورد لە باکووری کوردستان.

ڕۆژاوای کوردستان

لە کۆتایی شەڕی یەکەمی جیهانیدا، کوردستانی ژێر دەسەڵاتی ئیمپراتۆری عوسمانی بە سەر سێ وڵاتی تورکیە، عێراق و سووریەدا دابەش کرا، بەڵام کوردستانی سووریە و کورد لە سووریە و دۆخە سیاسییەکەی وەک بەشەکانی دیکەی کوردستان لە ڕۆژەڤدا نەبوون و پرسی کورد زۆرتر لە چوارچێوەی پرسی فەرهەنگیدا باسی لێ دەکرا و تەنانەت حیزبە سیاسییەکانیشیان داخوازەکانیان زۆرتر لەو چوارچێوەیەدا دەخولانەوە.

لە جەنگەی شۆڕشی وڵاتانی عەرەبیدا و دوای خۆپێشاندانەکانی خەڵکی سووریە دژی ڕێژیمی بەشار ئەسەد و لاوازبوونی حکوومەت لە سووریە، حکوومەت هێزەکانی خۆی بەبێ شەڕ لە ڕۆژاوای کوردستان کشاندەوە و پارتی یەکیەتیی دێموکڕاتیک (PYD) و هێزە کوردییەکانی نزیک لە (PKK) دەسەڵاتی بەشی زۆری ڕۆژاوای کوردستانیان گرتە دەست. بەداخەوە ئەو لایەنانە ڕێگر بوون لەوەی هێزە کوردییەکانی دیکەی دژبەری ڕێژیمی «بەشارئەسەد» لە دەسەڵاتی خۆبەڕێوەبەریی وڵاتدا بەشدارییان هەبێ. دوای ماوەیەک گرووپی تێرۆریستیی دەوڵەتی ئیسلامیی عێراق و شام (داعش) سەری هەڵدا و هێرشی کردە سەر کوردستان و، سووریە بوو بە مەیدانی شەڕ و ململانێی نێوان لایەنە نێوخۆیی، ناوچەیی و نێودەوڵەتییەکان.

لەم هەلومەرجەدا کورد لە ڕۆژاوا توانی دەسەڵاتێکی خۆبەڕێوەبەری دابمەزرێنێ و پارتی یەکیەتیی دێموکڕاتیک (PYD) هێزێکی بەرچاوی لە ڕیزەکانی خۆیدا کۆکردەوە و لە ماوەیەکی کورتدا لە دەرفەتی ڕەخساو کەڵکی وەرگرت و بە گشتی کورد لە سووریە توانی بوون و هێزی خۆی بسەلمێنێ. YPG و YPJ بە هۆی ئازایەتی و ڕێکخستنی هێزێکی پەروەردەکراو و بە هاوکاریی هاوپەیمانیی دژی داعش، بەرەنگاری ئەم گرووپە تێرۆریستییە بوونەوە و ئازایانە بەرگرییان لە ناوچەی ژێر دەسەڵاتی خۆیان کرد و ئەو گرووپە تێرۆریستی و بەهێزەیان تێک شکاند. لەو ماوەیەدا «پەیەدە» توانی نموونەیەکی کارا لە دەسەڵاتی خۆبەڕێوەبەری کە یەک لە سەر سێی خاکی وڵاتی سووریەی گرتبووە خۆ، بە ڕووی دەرەوەدا پێشان بدا و ئەوە جێگای هیوا و دڵخۆشی بوو کە توانییان زۆربەی ناوچەی ژێر دەسەڵاتیان

تا ڕادەیەک لە وێرانی بپارێزن و پێش لە ئاوارە بوونی بەکۆمەڵی خەڵک _ وەک چۆن لە بەشەکانی دیکەی سووریە ڕووی دا_ بگرن.

بە لەبەرچاوگرتنی هەلومەرجی ناوچەکە، لەم قۆناغەدا کە خۆبەڕێوەبەری لە ڕۆژاوای کوردستان لە ئاستێکی باشی سیاسی و کۆمەڵایەتی لە ئیدارەکردنی وڵات دایە، کورد بووەتە فاکتەرێکی دیار و بەرچاو لە شەڕی دژی داعش و ئەگەر نەبێتە قوربانیی پیلانگێڕیی ناوچەیی و نێودەوڵەتی، ئەوە دەتوانێ ببێتە لایەنێکی دیار لە داڕشتنەوەی یاسای بنەڕەتیی وڵاتی سووریە و بەشێک لە مافەکانی خەڵکی ڕۆژاوای کوردستان دەستەبەر بکا.

ئەوەی جێی باس و سەرنجە ئەمەیە کە وێڕای دەسکەوتی چەند ساڵەی کورد لە ڕۆژاوای کوردستان، بەڵام لەوێش هێزە سیاسییەکانی کورد پێویستیان بە بەخۆداچوونەوە و ڕێکخستنەوەی نێوماڵی کورد هەیە. پێویستە بەستێنێکی سیاسیی گونجاو بۆ کار و چالاکیی هەموو هێزە کوردییەکان لە ڕۆژاوا بڕەخسێندرێ و هەموو لایەک بە هەستکردن بە بەرپرسایەتی لە ئاست ڕووداو و مەسەلە چارەنووسسازەکاندا کۆدەنگ و یەک هەڵوێست بن.

لە ئێستاشدا کە قۆناغێکی تازە دەستی پێکردوە و شیمانە دەکرێ هێزەکانی ئەمریکا لە ڕۆژاوای کوردستان بکشێنەوە، لە ئەگەرێکی وادا نەخش و ڕۆڵی ڕووسیە، تورکیە، ئێران و سووریە لە ناوچەکەدا زیاتر دەبێ و ئەوانیش بەپێی بەرژەوەندیی خۆیان بیر لە چارەسەری کێشەکانی سووریە دەکەنەوە، کە بێگومان باس لە ماف و ئازادییەکانی گەلی کورد وەکوو پێویست ناکرێ. لەو بارودۆخەدا پێویستە کورد وەک هێزێکی خاوەن ستراتێژی، یەکگرتووانە و بە وریایی بیر لە پاراستنی خاک و ماف و ئازادییەکانی بکاتەوە و نەهێڵێ ناکۆکییە نێوخۆییەکان ببنە هۆی لە دەستچوونی ئەو دەسکەوتانەی کە بە خوێنی هەزاران شەهید وەدەست هاتوون.

هەر وەک لە ڕاپۆرتدا پێشبینی کرابوو، بینیمان زۆری پێ نەچوو لەگەڵ کشانەوەی هێزەکانی ئەمریکا، تورکیە هێرشێکی بەربڵاوی کردە سەر ڕۆژئاوای کوردستان کە بووە هۆی داگیرکردنی بەشێک لە خاکی ڕۆژاوا و کوشتار و وێرانیی زۆر و ئاوارەبوونی خەڵکی ئەو دەڤەرەی لێ کەوتەوە

حیزبی ئێمە ئەو هێرشەی مەحکووم کرد و بڕیاری سەرۆکی ئەمریکا بۆ کشانەوە لە سووریەی بە هەڵنەسێنگدراو و زیانبار بۆ کوردەکان و بۆ ناوچەکەش قەڵەم

دا. لەگەڵ نیگەرانیی زۆر لە چارەنووسی خەڵکی دەڤەرەکە، دیارە شەرڤانان بەرگرییەکی زۆر ئازایانەیان کرد و کۆڕوکۆمەڵی سیاسی و دەوڵەتی و تەنانەت نێودەوڵەتی هێنایە سەر خەت و؛ خەڵک بەتایبەتی خەڵکی کوردستان و بە تایبەتیتر خەڵکی ڕۆژهەڵاتی کوردستان هاتنە سەر شەقام و؛ وێڕای پشتیوانی لە خوشک و براکانیان لە ڕۆژاڤا هێرشی تورکیەیان مەحکووم کرد و هەموو ئەوانە؛ تا ڕادەیەک کارتێکەریی لەسەر سیاسەتی ئەمریکا و گۆڕانی دۆخەکە تا ڕادەیەکی هەستپێکراو داناوە.

لە ئێستاشدا هەرچەندە سیناریۆکان ناروونن وە پێشبینی بۆ داهاتووی ئەو هەرێمە زەحمەتە، بەڵام بە لەبەرچاو گرتنی ئیمکانات و هەلومەرجێک کە بەڕێوەبەرایەتیی ڕۆژئاوایی کوردستان بە دەستیانەوەیە و تێیدان؛ دەزانین ڕێگا و مەجالی مانۆڕدانی زۆریان لەبەر دەستدا نییە، بەڵام تا ئێرە باشیان کار کردوە و توانیویانە ئۆگرییەکی زۆری خەڵك و کۆڕوکۆمەڵی سیاسی و دەوڵەتان بۆ لای خۆیان ڕابکێشن.

ئێمە هیواداریـن بە فشاری کۆڕوکومەڵی نێودەوڵەتی و ئیقداماتی عەمەلی لە سەر چۆنیەتیی پاراستنی ناوچەی ئارام لەو سنوورە بەتایبەتی بە هێزی ئاشتیپارێزی نێودەوڵەتی و بەرگریی کوردەکان و پشتگیریی دەوڵەتانی خاوەن بڕیار لە ناوچەدا، لە دەستووری داهاتووی سووریەدا کە کار بۆ نووسینەوەی دەکرێ؛ مافی دێموکراتیک و سیاسیی هەموو پێکهاتەکان جێگیر بکرێ و کوردیش مافە سیاسی و نەتەوەییەکانی دەستەبەر بکرێ.

حیزبی دێموکراتی کوردستان
(ڕوانگە و هەڵوێست)

پێشتر هەلومەرجی نێونەتەوەیی، ناوچەیی و مەسەلەی کورد، هەڵسەنگاندن و لێکدانەوەی بۆ کراوە و لەم بارەیەوە حیزبی دێموکراتی کوردستان ڕوانگەی خۆی لە بابەت مەسەلە جۆراوجۆرەکان خستۆتە ڕوو، بەڵام بۆ ئەوەی کۆنکرێت و بەشێوەیەکی ڕوونتر ڕوانین و هەڵوێستی حیزبەکەمان کە لە نێوان دوو کۆنگرەدا کاریان پێ‌کراوە و بە جۆرێک لە کار و چالاکییەکانی حیزبیشدا ڕەنگی داوەتەوە، بخەینە بەر باس؛ لەم ڕاپۆرتەدا بە کورتی ئاماژەی پێ‌دەکەین.

ئامانجی سیاسیی حیزبی دێموکراتی کوردستان

هەروەک لە بەرنامەی حیزبی دێموکراتی کوردستاندا بە ڕوونی هاتوە، حیزبی ئێمە بۆ وەدیهێنانی مافی دیاریکردنی چارەنووسی خەڵکی کورد وەک مافێکی ڕەوای گەلەکەمان لە کوردستانی ئێران تێدەکۆشێ و حیزب لە ژێر ڕووناکایی ئەو مافەدا دروشمی سەرەکیی خۆی فۆرمووڵە کردوە کە « دامەزراندنی کۆماری کوردستانە لە چوارچێوەی ئێرانێکی دێموکراتیکی فیدراڵدا».
حیزبی ئێمە هەر لە دامەزرانییەوە وەک حیزبێکی نەتەوەیی، بە باوەڕی قووڵ بە مافی دیاریکردنی چارەنووسی خەڵکی کوردستان، بۆ ئەو ئامانجە تیکۆشاوە، بەڵام بەپێی هەلومەرجی ناوچەکە، بۆ چارەسەری مەسەلەی کورد وەک پرسێکی سیاسی لە ڕۆژهەڵاتی کوردستان، بە چەند هۆ دروشمی «دامەزراندنی سیستمێکی فیدراڵ لە ئێران»ی بە واقێعبینانە داناوە.
یەکەم؛ بە هۆی تایبەتمەندیی مێژوویی و جوغرافیایی، ئێران وەک وڵاتێکی پان و بەرین و فرەنەتەوە بە جیاوازیی بەرچاوی پێکهاتەکان.
دووهەم؛ بە هۆی ئەوەی کە سیستمی فیدراڵی مۆدێلێکی سەرکەوتوو بووە لە جیهاندا و لایەنە پۆزێتیڤەکانی بە تایبەت لە بواری تێگەیشتن لە جیاوازیی و فرەچەشنی نەتەوەیی، دینی، مەزهەبی و فەرهەنگی لە دنیادا دەرکەوتوە.

سێهەم؛ ئەگەر پێکهاتەکانی ئەم وڵاتە ئارەزووومەندانە بیانهەوێ بە یەکەوە لە چوارچێوەی وڵاتەکەیاندا بژین، پێویستە دەوڵەتی ناوەندی بەپێی ڕێککەوتن، دەوڵەتێکی تێکەڵاو لە هەموو پێکهاتەکان بێ. پێکهاتەکان بەپێی ڕێژە و ڕێککەوتن تێیدا بەشدار دەبن و هەرێم و ناوچە جیاوازەکانی وڵاتیش لە ئیدارە و خۆبەڕێوەبەریی ناوچەکەیاندا خودموختار دەبن. دەسەڵاتەکان بەپێی یاسای بنەڕەتیی وڵات لە یەکتر جیا دەکرێنەوە و وڵات بە دێموکڕاسی و بە بەشداریی هەموو لایەنەکان ئیدارە دەکرێ.

هەرچەند بەداخەوە تا ئێستاش بەستێنی جێگیرکردنی سیستەمی فیدراڵی لە ئێران وەک پێویست نەتەنیا پێک نەهاتوە و نەبۆتە فەرهەنگ، لە نێو بەشێک لە نەتەوە بەنفووز و دەستڕۆیشتووەکانی نێو دەسەڵات و، تەنانەت کەسانی لیبراڵ و ئازادیخوازی ئێرانییش بۆ چەواشەکردنی خەڵک، بە پاساوی ئەوەی کە سیستەمی لامەرکەزی و فیدراڵی دەبێتە هۆی دابەشبوونی ئێران، باوەڕیان نەک هەر بەو سیستەمە، بەڵکوو بە مافی نەتەوەکانیش نییە. بێجگە لەوانەش دەسەڵاتی مەزهەبیی ئێران زۆر بە توندی و بە هەموو شێوەیەک دژایەتیی ئەو شێوە سیستەمە دەکا و پشتی ناوەندگەرایی دەگرێ. بە پێچەوانەی ئەو بیروبۆچوونەی ئەوان کە باوەڕی بە سیستەمی ناوەندگەرایی هەیە، سیستەمی فیدراڵی و بەیەکەوەژیانی ئارەزووومەندانەیە کە، یەکیەتیی وڵات دەپارێزێ و بۆ ئەوەش زۆر نموونە لە دنیادا هەن. لە مێژوودا نیزامی ناوەندگەرا لە وڵاتانی فرەنەتەوەدا ئێستاشی لەگەڵ بێ، هەر کە دەرفەتێکی گونجاو هەبێ لەبەریەک هەڵدەوەشێ، بۆ نموونە یەکیەتیی سۆڤییەت و یۆگوسلاویی پێشوو.

بۆیە بۆ زامنکردنی یەکیەتیی خاکی ئێران، پێویستە سیستەمی سیاسیی وڵات دێموکڕاتیک و لەسەر بناغەی تەوافوق و فیدراڵی بێ، دێموکراسی لە وڵاتدا جێگیر بێ و مافی هاونیشتمانی، فەرهەنگی و کۆمەڵایەتیی دانیشتووان بەپێی یاسا پارێزراو بێ و پێکهاتەکانی نیشتەجێی ئەو وڵاتە مافە نەتەوایەتی و سیاسی و مەدەنییەکانی خۆیانیان هەبێ. هەر بۆیە پێویستە هەوڵ بدەین بۆ گۆڕینی نیزامی سیاسیی ئێستای ئێران بە نیزامێکی سیاسیی دێموکراتیک و فیدراڵ و سێکۆلار.

هەرچەند لە ڕوانگەی حیزبی دێموکڕاتی کوردستانەوە مافی چارەنووسی خەڵکی ڕۆژهەڵاتی کوردستان لە ئەجێندای ئەم حیزبە دایە، بەڵام حیزبی ئێمە وەک حیزبێکی سیاسی و وردبین، بە لەبەرچاوگرتنی هەلومەرج و دۆخی ژئۆپۆلۆتیکی

ناوچەکە، ئێران و کوردستان، و ئامادەنەبوونی بەستێنی گونجاو بۆ گەیشتن بە سەربەخۆیی، لە حاڵی ئێستادا دروشمێکی واقێعبینانەی بەرز کردۆتەوە کە ئەویش دامەزراندنی کۆماری کوردستانە لە چوارچێوەی ئێرانێکی دێموکڕاتیکی فیدراڵدا.

دیارە هەوڵدان بۆ هێنانەدیی ئەو دروشمە لە وڵاتێکدا کە مێژوویەکی دوورودرێژی لە حکوومەتە سەرەڕۆ و ناوەندگەراکان هەیە، لەگەڵ کۆسپی زۆر گەورە بەرەوڕوویە. گەیشتن بەو مافە و وەدیهێنانی ئەو دروشمە پێویستیی بە هەوڵی هەمەلایەنە و یەکگرتووانەی نەتەوەکانی ئێران هەیە. نەتەوەکانی ئێران بەگشتی زوڵم¬ و زۆریی زۆریان لەو نیزامە چێشتوە و بە مافی خۆیانی دەزانن کە لە سیستەمێکی دێموکراتیک و ئازاددا بژین. ئێستا دەبینین کە هەوڵێکی زۆر هەیە بۆ دەستەبەرکردنی ئەو مافە و بەتایبەتی هاوڕێیانی حیزبی لە نێوخۆ و دەرەوەی وڵات بە هەوڵ و تێکۆشانی بەردەوام کار دەکەن و زەمینە بۆ لێکتێگەیشتن لەگەڵ لایەنەکانی دیکەی غەیرەکورد بۆ وەدیهێنانی ئەو دروشمە دەڕەخسێنن. زۆر لە لایەنە سیاسییەکانی دیکەش لە دوو یەکیەتیدا، «شووڕای دێموکڕاسیخوازانی ئێران» و «هاوپێوەندی بۆ ئازادی و بەرابەری لە ئێران» لە دوو هاوپەیمانیی هاوشێوەدا، ئەو شێوە بەڕێوەبەرییە بۆ پێکەوەژیانی گەلانی ئێران بە دروست دەزانن و ئەوانیش فیدراڵیزم بۆ داهاتووی ئێرانی دوای کۆماری ئیسلامی بە گونجاو دەزانن و قبوڵیان کردوە.

ڕەنگدانەوەی ڕاپرسی بۆ سەربەخۆیی لە باشووری کوردستان و هەلومەرجی ئێستای ڕۆژاوای کوردستان و هەلومەرجی ئێستای ئێران ئەو ڕاستییەمان بۆ دەردەخەن کە لە حاڵی حازردا فیدراڵیزم لە ئێراندا سیستەمێکی گونجاوە. بۆیە داوا دەکەین کۆنگرەی حەڤدەهەمی حیزبی دێموکراتی کوردستان بۆ جارێکی دیکەش دروشمی» دامەزراندنی کۆماری کوردستان لە چوارچێوەی ئێرانێکی دێموکراتیکی فیدراڵ»دا پەسەند بکاتەوە.

گوتاری ڕۆژهەڵاتتەوەری

دوای ماوەیەک دوورکەوتنەوە لە سنوورەکان، جێگیربوون لە بەشی باشووری کوردستان و کەمبوونەوەی حزووری هێزی پێشمەرگە لەنێو کۆمەڵانی خەڵکی کورستان بە هۆکاری تایبەتیی سیاسی کە بەشی زۆری پێوەندیی ڕاستەوخۆی بە دۆخی بزووتنەوەی کورد لە باشووری کوردستان و هەستکردن بە بەرپرسیارێتی حیزبی دێموکرات بەرانبەر بە دۆخی حکوومەتی هەرێمی کوردستانەوە هەبوو، پرسی کورد لە ڕۆژهەڵاتی کوردستان مەترسیی گەورەی پیلانگێڕی کەوتبووە سەر. ڕێژیمی کۆماری ئیسلامی ئێران لە درێژەی پیلانی لەپەراوێزخستنی پرسی کورد لە ئێران، بە شێوەی جۆراوجۆر هەوڵی دەدا وا نیشان بدات کە لەم وڵاتەدا دیاردەیەک بە ناوی پرسی کورد، وەک لە وڵاتانی دیکەی عێراق و تورکیەدا هەیە، نییە. بۆ ئەم مەبەستە هاوکات لە گەڵ ئەوەی وای دەنواند کە دۆست و پشتیوانی کوردە لە بەشەکانی دیکەی کوردستان، بەردەوام هەوڵی دەدا بۆ دژایەتی لە گەڵ دەوڵەتانی دەوروبەر لە هەست و پتانسێلی ڕۆژهەڵاتی کوردستان کەڵک وەربگرێت و ڕق و بێزاریی خەڵکی کوردستان بەئاراستەیەکی دیکەدا بەرێ. لەم پێوەندییەدا هەشبوون لەم هێز و لایەنە کوردیانەی سەر بە پارچەکانی دیکەی کوردستان کە خوازراو و نەخوازراو لەم پێناوەدا هەنگاویان دەنا.

بۆیە حیزبی دێموکراتی کوردستان بە دەرککردن بەم مەترسییانە و بە مەبەستی پووچەڵکردنەوەی پیلانی لەپەراوێزخستنی پرسی کورد لە ئێران، بیرۆکەی «ڕۆژهەڵاتتەوەری»ی هێنایە گۆڕێ و لە هەموو بەستێنەکانی خەباتی خۆیدا بە شێوەی کردەیی کاری لە سەر کرد.

بڕیاردان لە سەر حزوور و چالاکیی پێشمەرگانەی تێکۆشەرانی دێموکرات لە نێوخۆی وڵات، گرینگیدانی زیاتر بە خەبات و تێکۆشانی چالاکانی سیاسی و مەدەنی لە نێوخۆی وڵات و دەربڕینی پشتیوانی لە جموجۆڵە ئەدەبی، کولتووری، ژینگەپاریزی و کۆمەڵایەتییەکان لە نێوخۆی وڵات و متمانە پێبەخشینیان و بە گشتی هاندانی خەڵکی نێوخۆی وڵات بۆ کەڵکوەرگرتن لە مەجال و دەرفەتەکان بە مەبەستی مەترەحکردنی ویست و داخوازییە نەتەوەییەکانی خۆیان، بەشێکی

هەرە ئەساسیی بیرۆکەی ڕۆژهەڵاتمێحوەری بوون.

ئەوە کە بیرۆکەی ڕۆژهەڵاتتەوەری لە حیزبی دێموکراتی کوردستاندا شکڵی گرت و بە کردەوە هەوڵی بۆ درا، هێز و وزەی خستەوە بەر جووڵانەوەی کورد لە ڕۆژهەڵاتی کوردستان و ئومێدی دایەوە بە خەڵکی نێوخۆ و چالاکان و، چوونەوەی هـێزی پێشمەرگەی حیزبەکەمان بۆ نێوخۆی ڕۆژهـەڵات، بوو بە جێگەی سەرنجی هەموو لایەنەکان. لە سەرەتادا دژبەرانی ئەو دروشمە پڕوپاگەندەیان لە دژی ساز کرد و ویستیان بە جۆرێک کەمڕەنگی بکەنەوە، بەڵام حیزبەکەمان بە سیاسەتی دروست و ئوسوولیی خۆی ڕۆژهەڵات¬تەوەریی کردە خەباتێکی فرەڕەهەند و زۆری نەخایاند شوێنەوارەکانی ئەو ڕوانگەیە لەسەر خەباتی کورد لە ڕۆژهەڵاتی کوردستان دەرکەوتن. حاشا لەوە ناکرێ کە بەداخەوە ئەم دەسپێکە کۆمەڵێک کۆسپ و تەگەرەی هاتە سەر ڕێ بۆ ئەوەی لە بایەخی کەم بکرێتەوە. هەلومەرجی تایبەت و زاڵ بەسەر ڕۆژهـەڵاتی کوردستاندا و میلیتاریزەکرانی کوردستان لەلایەن هێزەکانی کۆماری ئیسلامیی ئێرانیش یەکێکی تر لەو کۆسپانە بوو کە ئەمە سڕووشتییە و دوژمن دەیهەوێ پێش بە جووڵەی پێشمەرگە و چالاکی لە نێوخۆی وڵاتدا بگرێ، بەڵام بەداخەوە هێندێک کەس لە تاراوگە بە پاساو و بیانووی پاراستنی حکوومەتی هەرێمی کوردستان لە باشووری کوردستان و تەنانەت هێندێک لایەن بە دڕدۆنگی و بەرچاوتەنگییەوە دەیانڕوانییە ئەو گوتارەی حیزب. ڕاستە کە پاراستنی بەرژەوەندیی حکوومەتی هەرێم هەمیشە هۆکارێک بووە بۆ سنووردارکردنی چالاکیی پێشمەرگە لە نێوخۆدا و، حیزبی ئێمە هەمیشە بە بایەخەوە سەیری ئەزموونی هەرێمی کوردستانی کردوە و هاوکار بووە بۆ سەرکەوتن و بەرەوپێشچوونی ئیرادەی سیاسی لە باشووری کوردستان. ئەزموونی هەرێمی کوردستان لەگەڵ ئەوەی کە کاریگەریی پۆزێتیڤی لەسەر هەستی نەتەوایەتی لە ڕۆژهەڵاتی کوردستان هەیە، بەڵام لە لایەکی تر زۆر کەسی لە چالاکان و بە تایبەتی کوردانی ڕۆژهەڵاتی لە تاراوگەی بەخۆیەوە خەریک کردوە و چالاکیی ئەوانی لەنێوخۆی ڕۆژهەڵات کەمڕەنگ کردۆتەوە. زۆر کەس بە ئاگایی یان نائاگاهانە ویستوویانە لە بایەخی خەباتی ڕۆژهەڵاتی کوردستان کەم بکەنەوە. لەو نێوەدا ڕێژیمی کۆماری ئیسلامیی ئێرانیش بێدەنگ و بێهەڵوێست نەبووە و هەوڵی داوە کە بە قازانجی خۆی لەو کەش و هەوایە کەڵک وەرگرێ.

ڕۆژهـەڵاتتـەوەری کە گـوتاری حـیزبی دێـموکراتی کوردستـانە، لە کات و

ساتێکی گونجاودا خرایە ڕۆژەڤی کاری حیزبەوە. ئەم دروشمە توانی سەرنجی خەڵکی ڕۆژهەڵاتی کوردستان بۆ لای وزە و تواناکانی خەباتی خۆی ڕابکێشێ و بایەخی زۆرتری دا بە خەبات لە نێوخۆی ڕۆژهەڵاتدا و، بێ ئەوەی کاریگەریی خراپی لەسەر خەباتی بەشەکانی دیکەی کوردستان هەبووبێ، توانی سەنگ و قورسایی خۆی بخاتە سەر جووڵانەوەی کورد لە نێوخۆی وڵات. چالاکانی سیاسی، مەدەنی، فەرهەنگی و ژینگەپارێزی بوونە پێشەنگی خەڵک بۆ پاراستنی ماف و خاک و ژینگەی کوردستان و بەو شێوەیە خەڵک لە دەوری گوتاری ڕۆژهەڵات-تەوەریی حیزب کۆ بوونەوە. ئەوان بە خۆپێشاندان، مانگرتن، هاوکاری و هاوخەمی بەشێوەیەکی ڕێکخراو، توانیان کاریگەری لەسەر هەستی نەتەوایەتی لە ڕۆژهەڵاتی کوردستان دابنێن. ئەم گوتارە یەکێک لە هەڵوێست و سیاسەتە دروستەکانی حیزبی دێموکراتی کوردستانە کە پێویستە بە لێکدانەوەی ورد و سیاسیانە کاری بۆ بکرێ و پەرەی پێ-بدرێ.

چالاکیی پێشمەرگانە و خەباتی چەکداری

نازناوی پێشمەرگە بۆ تێکۆشەر و پارێزەر و چەکداری کورد شانازییەکەی دەگەڕێتەوە بۆ کۆماری کوردستان کە لەسەر دەستی حیزبی دێموکراتی کوردستان دامەزراوە. لە دەورانی کۆماری کوردستان و لە سپای میللیدا سەرەتا ناوی پێشمەرگە «جەنگاوەری کورد» بوو و بۆ یەکەمجار لە دوای دامەزرانی کۆماری کوردستان بە ڕەسمی لە «وەزارتی جەنگ» بڕیارێک لەو بارەیەوە دەرچوو و ناوی «پێشمەرگە» بوو بە ڕەمزی فیداکاری و خۆڕاگری. ئەو بڕیارە لە ١٥ی ڕێبەندانی ساڵی ١٣٢٤ی هەتاویدا دەرچوو و لە ژمارە (١٢)ی ڕۆژنامەی «کوردستان»دا بڵاوکرایەوە.

ساڵی ١٣٦٣ی هەتاوی کۆمیتەی ناوەندیی حیزبی دێموکراتی کوردستان، ڕۆژی ٢٦ی سەرماوەز، ڕۆژی هەڵکردنی ئاڵای کوردستانی بە ڕۆژی پێشمەرگەی کوردستان ناودێر کرد. حیزبی ئێمە لەوکاتەوە هەموو ساڵێ لەو ڕۆژەدا بەمەبەستی ڕێزگرتن لە پێشمەرگە و خەبات و فیداکارییەکانی ڕێورەسمی تایبەت بەڕێوە دەبا و هەمیشە ڕای وابووە کە «پێشمەرگە باسکی بەهێزی گەلە» و ئەوەش پێناسەیەکە بۆ ڕۆڵە خۆنەویست و تێکۆشەرەکانی کورد کە توانیویانە کورد لە

هێرشی دژمنان بپارێزن. لە هەموو سەردەمەکاندا بزووتنەوەی نەتەوایەتی و سیاسیی کورد لەسەر دەستی پێشمەرگە لە مەیدانی شەڕ و بەربەرەکانیدا ئازایەتی و داستان و قارەمانەتیی بێوێنەی بۆ کورد تۆمار کردوە. پێشمەرگە ئەرکی خۆی بەباشی بەجێ گەیاندوە، بەڵام بەداخەوە دەسکەوتەکان بارتەقای ئەو هەمووە فیداکارییە و تێکۆشانی پێشمەرگە نەبوون.

حیزبی دێموکراتی کوردستان لە سەردەمی کۆماری کوردستانەوە خاوەنی هێزی پێشمەرگەیە و ڕەنگە لەڕووی چەندایەتی و چلۆنایەتییەوە هەمیشە وەک یەک نەبووبێ، بەڵام بەپێی هەلومەرج و زەمان و مەکان ئەو حیزبە پێشمەرگەی هەبووە. حیزبی دێموکڕات هەمیشە فێرگەیەک بووە بۆ بارهێنان و پەروەردەکردنی هێزی پێشمەرگە و ئەو هێزەش لە پێناو سیاسەتەکانی حیزبدا بۆ وەدیهێنانی مافەکانی گەلی کورد خەباتی کردوە و لەپێناو پاراستنی خاک و خەڵکی کوردستاندا قارەمانەتی نواندوە و قوربانیی داوە.

هێزی پێشمەرگەی حیزبی دێموکرات بە ڕابردووی پڕ لە سەروەریی خۆی، هەردەم جێگەی ڕێزی خەڵکی کوردستان بووە و شۆڕشگێڕێکی بەبیروباوەڕی سەنگەری فیداکاری و بەرگری بووە. ئێمە ئەگەر بمانهەوێ ببینە خاوەنی دەسکەوتی گەورە و لە داهاتووی ڕۆژهەڵاتی کوردستاندا نەخش و دەوری بەرچاومان هەبێ، پێویستیمان بە بارهێنان و پۆشتەکردنی هێزی پێشمەرگەیە بەپێی توانا و ئیمکان بە چەک و تیکنیکی سەردەم. ئێمە پێویستە ڕێز لە خەبات و زەحمەت و فیداکاریی پێشمەرگە بگرین و ڕۆژبەڕۆژ لە هەوڵی پەروەردە و گەورەکردنەوەی هێزی پێشمەرگەدا بین.

حیزبی ئێمە هەم لە خوێندنەوەی بۆ دروشمی «خەباتی فرەڕەهەند» و هەم لە گۆتاری «ڕۆژهەڵات تەوەری»دا، وەک هەمیشە پێداگری لە سەر ڕۆڵ و کاریگەرییەکانی خەباتی چەکداری و بوونی هێزی پێشمەرگە کردوە و باوەڕی وایە کە پێشمەرگە بەشێکی پڕ لە شانازییە لە پێناسەی خەباتی نەتەاویەتیی خەڵکی کوردستان و حیزبی دێموکراتی کوردستان.

بێگومان پێشمەرگە یەکێک لە باڵەکانی خەباتی گەلی کوردە و لە داهاتووی سەرکەوتنی گەلەکەشماندا، هێزی پێشمەرگەی کوردستان لە چوارچێوەی دامەزراوەیەکی ڕەسمیدا ئەرکی پاراستنی دەسکەوتەکانی قۆناغی دوای رزگاریی دەکەوێتە سەرشان.

ئێستا کە باس لە داهاتوو و ڕۆڵی پێشمەرگە هاتە ئاراوە، پێویستە قسە لە بیرۆکە و زەروورەتی یەکخستنەوەی «هێزی پێشمەرگەی کوردستان» بکرێتەوە. ئەزموونی ڕابردووی خۆمان لە ڕۆژهەڵاتی کوردستان و دواتر پارچەکانی دیکەی کوردستان ئەوەمان پێ دەڵێن کە، بەستراوەیی هێزی پێشمەرگە بە حیزبەکانەوە لە داهاتوودا دەتوانێ جێی مەترسی بێت. زۆربەی حیزبەکانی ڕۆژهەڵاتی کوردستان کەم و زۆر خاوەنی هێزی پێشمەرگەن، بێگومان لە ئەگەری ئاڵوگۆڕی سیاسی لە ئێران و کوردستاندا ئەو هێزانە زۆر زوو گەورە و بەهێزتر دەبن و ئەگەر لە ئێستاوە بیرێکی قووڵ لەو مەسەلەیە نەکرێتەوە و هەوڵ یەکخستنی ئەم هێزانە لە ژێر ناوی «هێزی پێشمەرگەی کوردستان»دا نەدرێ، دوور نییە خەسار و مەترسیی لێ بکەوێتەوە. بۆ ئەوەی کورد لە ڕۆژهەڵات ببێتە خاوەن هێزێکی یەکگرتووی پێشمەرگە و لە بەرانبەر نەیاراندا بەهێز دەرکەوین و بتوانین وڵاتەکەمانی پێ بپارێزین، پێویستە لە ئێستاوە لە هەوڵی ڕێکخستن و وەسەریەکخستنی ئەو هێزەدا بین و هەموو هێزی پێشمەرگەی کوردستان لە ژێر فەرماندەیی یەک هێزی پێشمەرگەدا ڕێک بخەین و نەهێڵین تووشی پرشوبڵاوی و ڕووداوی نەخوازراو و کارەساتبار بین. ئێمە دەبێ هەموو هەوڵی خۆمان بدەین کە ئەم هێزە بە ڕووحێکی نەتەوەیی و نیشتمانپەروەری پەروەردە و ئینتیمای نیشتیمانیی تێدا بەهێز بکەین.

کۆمەڵگەی مەدەنی و هەڵوێستی حیزبی ئێمە

لە ماوەی زیاتر لە دوو دەیەی ڕابردوودا شان بە شانی بزووتنەوەی سیاسیی مافخوازانەی خەڵکی ئێران دژ بە نیزامی کۆماری ئیسلامیی ئێران، چالاکانی نێوخۆی وڵات لە چین و توێژە جۆراوجۆرەکانی کۆمەڵگەدا بە کەڵکوەرگرتن لە کۆمەڵە دەرفەتێکی هەرچەند بەرتەسک و بچووک، بە وەڕێخستنی کاری ڕێکخراوەیی لە چوارچێوەی مەدەنیدا توانییان ڕەوتێک لە بزاڤی مەدەنی وەڕێ بخەن. ئەدیبان بە دامەزراندنی ئەنجومەنە ئەدەبییەکان، چالاکانی خوێندکاری بە دامەزراندنی ڕێکخراوگەلی خوێندکاری و دەرکردنی گۆڤار و بڵاوکراوەی تایبەت بە خۆیان لە زانکۆکان، کرێکاران بە داواکردنی مافەکانیان و فۆرمووڵەکردنی داخوازەکانیان، ژینگەپارێزان بە دامەزراندنی ڕێکخراو و ئەنجومەنەکانی تایبەت بە کاری ژینگەپارێزی، مامۆستایان بە دامەزراندنی یەکییەتییە سینفییەکانی تایبەت بە

خۆیان و هەتا دوایی، توانییان لە بنیاتنانی کۆمەڵگەیەکی چالاکی مەدەنیدا ڕۆڵی سەرەکی بگێڕن.

بزووتنەوەی مەدەنی بە بوونی چەندین جۆر ڕێکخراو و NGOی تایبەت بە هەرکام لە کۆمەڵ و چین و توێژەکانی کۆمەڵگەی ئەمڕۆی ئێران کە بە چەند قۆناغێکی تایبەتدا تێپەڕیوە، ئەمڕۆ لە هەر ڕوانگەیەکەوە خوێندنەوەی بۆ بکرێ، دەکرێ لە قەوارەی کۆمەڵگەی مەدەنیدا تەنانەت پێناسەی بزاڤێکی سەربەخۆ و خاوەن ئامانجی بۆ بکرێ.

بوونی جووڵانەوەی مەدەنی و ماف و ئازادییەکانی لە ڕووی ڕێکخراوەیی و مافی چالاکینواندنەوە لە ڕێژیمی کۆماری ئیسلامیی ئێراندا بەڕەسمی نەناسراوە و زۆرجاریش کۆسپ و تەگەرەی دەخرێتە ڕێ. هەر ئێستا بە سەدان کەس لە چالاکانی مەدەنیی وڵات هەر لە مامۆستایانی قوتابخانە و چالاکانی کرێکاری و خوێندکارییەوە بگرە تا کەسانێک کە بەتاوانی خۆشویستنی ژینگە دەسبەسەر کراون، لە بەندیخانە دان و بە بیانووی جۆراوجۆر حوکمی ناڕەوایان بەسەردا سەپێندراوە.

بزووتنەوەی مەدەنی لە کوردستان لە چاو شوێنەکانی دیکەی ئێران تا ڕادەیەک هەم بەرچاوترە و هەم چاوی دەسەڵات و ناوەندە ئەمنییەتییەکانی ڕێژیمی زیاتر لە سەرە. ئەم بزاڤە لە کوردستان بە هۆی شوناسخوازیی بزووتنەوە گەورە نەتەوەییەکەیەوە کە لە بەستێنی شۆڕشگێڕانەدا بە ماهییەتی ئاشتیخوازانەوە خاوەنی پاشخانێکی پڕ لە ئەزموون و دەسکەوتە و تا ئێستاش هەر لە سەر ئەم ڕێچکەیە دەڕواتە پێش، هەم ڕیشەدارترە، هەم ئامانجەکانی ڕوونترن. بۆیە گەشەکردن و پەرەسەندنی لەچاو شوێنەکانی دیکەی ئێران خێراتر و لە هەمان کاتدا ڕێکوپێکترە. بەهۆی ڕوونبوونی دورەدیمەنی ئامانجە نەتەوەییەکانی خەڵکی کوردستان لە چوارچێوەی ماف و ئازادییە نەتەوەییەکاندا، نێوەرۆکی بزاڤی مەدەنی لە ڕۆژهەڵاتی کوردستان، بناغەیەکی نیشتمانی و نەتەوەیی و شوناسخوازانەی هەیە. هەر ئەمە وای کردوە کە چالاکانی مەدەنی و هەڵسووڕاوانی ئەم بزاڤە زۆر زوو هەست بە کەسایەتیی خۆیان، ئەرکەکانیان، بەرپرسایەتییەکانیان و ئامانجەکانیان بکەن.

بزاڤی مەدەنی لە کوردستان کە ئێستا بەرهەمەکەی بۆتە کۆمەڵگەیەکی مەدەنیی خاوەن پلان و خاوەن ئیعتبار و متمانەی زۆربەی خەڵکی کوردستان، بە چەند

قۆناغێکی پڕ لە تێکۆشان و لەهەمان کاتدا پڕ لە تێچوو و هەزینەدا تێپەڕێوە. ئێستا چالاکانی مەدەنی لە کۆمەڵگەدا وەک کەسانی بەرپرسیار و متمانەپێکراو سەیر دەکرێن کە ئەمە دەکرێ بۆ کۆمەڵگەی مەدەنی لە کوردستان بە دەسکەوتێکی گەورە دابنرێ.

بزووتنەوەی مەدەنی لە کوردستان لە ماوەی دە پازدە ساڵی ڕابردوودا لە گەڵ ئەوەی هەمیشە هەوڵی داوە ریسالەت و جەوهەری مەدەنییانەی خۆی بپارێزێ و لەم پێوەندییەدا جۆرێک لە کولتوورسازییش بکا، لێبڕاوانە بەرانبەر سیاسەتە دژی گەلییەکانی نیزامی سیاسیی حاکم لە کوردستانیش وەستاوەتەوە و کەمتەرخەم نەبووە. بزووتنەوەی مەدەنی لە ڕۆژهەلاتی کوردستان لە زۆر بواردا توانیویەتی بۆشایی دەسەڵاتێکی هەرێمیی خۆماڵی لە کوردستان پڕ بکاتەوە؛ پارێزگاری لە ژینگەی نیشتمان، بەڕێوەبردنی بۆنە کولتووری و نەتەوەییەکان، ڕێکخستنی ڕەفتاری کۆمەڵگە، داکۆکیکردن لە مافی هاووڵاتیان، بەڕێوەبردنی ئەرکی پاراستنی زمان و کولتووری نەتەوەیی، کارکردن لەسەر کەسایەتیی تاکی کورد و زۆر شتی دیکە لەو ئەرکە گەورە بنەڕەتییانەن کە کۆمەڵگەی مەدەنی لەم ساڵانەدا کاری گەورە و بەرچاوی لەسەر کردوون.

بەهۆی متمانەیەک کە بزووتنەوەی مەدەنی توانیویەتی لای خەڵکی کوردستان دەستەبەری بکا، لە قۆناغی ئێستادا ئەم بزاوتە لە ڕۆژهەلاتی کوردستان توانای ڕێکخستنی ڕەفتای مەدەنیی خەڵکی هەیە و ئەمەش دەتوانێ دەسکەوتێکی بەرزی کۆمەڵایەتی بێ بۆ هەلومەرجێک کە ئەمڕۆ نیشتمانەکەمانی پێدا تێدەپەڕێ.

حیزبی ئێمە بە دەرکێکی ڕاستەقینە لە بارودۆخی سیاسیی کوردستان و هەستکردن بەو گۆڕانە کۆمەڵایەتییەی لە کوردستان لە ئارادایە، پێی وابوو کە جموجۆڵی چالاکانی سیاسی و مەدەنی لە نێوخۆی وڵات نە تەنیا دەبێ ڕێزی لێ بگیرێ، بەڵکوو پێویستە بەهێز و پاڵپشتی بکرێ. بۆیە زۆر ڕاشکاوانە ڕایگەیاند کە بەچاوی ڕێزەوە سەیری تێکۆشان و چالاکیی تێکۆشەران وچالاکانی نێوخۆی وڵات دەکا و خۆی بە پشتیوانیان دەزانێ. ئێمە لەم پێوەندییەدا ڕاشکاوانە و بە سەرنجدان بە دۆخی سیاسیی ئێران و کوردستان وێڕای دەربڕینی پشتیوانیمان لێیان، داوامان لێکردوون کە هەوڵ بدەن بە کەڵکوەرگرتن لە دەرفەت و تواناکان هەرچەند بەرتەسکیش بن، لە پێناو بەرژەوەندییەکانی خەڵکی کوردستاندا چالاک و ئەرکدار بن.

پشتیوانیی حیزبی دێموکراتی کوردستان لە جموجۆڵی چالاکانی سیاسی و مەدەنی لە نێوخۆی وڵات توانی لەلایەک بوێری و جەسارەتێکی هەستپێکراو بە کاری چالاکانی نێوخۆ بدا و لە لایەکی دیکەشەوە سەرنجی کۆمەڵانی خەڵک بۆ لای چالاکانی بوارە جۆراوجۆرەکان ڕابکێشێ کە هەر ئەم تێفکرین و پشتیوانیکردنە لە پێکهێنانی جووڵە جەماوەرییەکاندا شوێندانەر بوو.

حیزبی دێموکراتی کوردستان بۆ جارێکی دیکەش و لە بەرزترین ئۆرگانی خۆی (کۆنگرە)دا پێداگری لە سەر پشتیوانیکردن لە چالاکان و تێکۆشەرانی بوارە جیاجیاکانی نێوخۆی وڵات دەکا و بوونی بزووتنەوەی مەدەنی بە دەسکەوتێکی گشتی نەتەوەیی دەزانێ و لە پێناو بەهێزترکردنی بزاڤی مەدەنی لە کوردستاندا خۆی بە ئەرکدار دەزانێ.

تێرۆریزمی کۆماری ئیسلامی لەدژی حیزبی دێموکراتی کوردستان

تێرۆریزمی ڕەشی سیاسی_ مەزهەبی لە ئێران دژ بە لایەنەکانی دژبەر و کەسایەتییە جیابیر و مخالفەکان _هەروەک کاربەدەستانی کۆماری ئیسلامی بۆ پاراستنی نیزامەکە بەو شێوە بەرینە ڕەچاویان کردوە- تەنیا لە چوار دەیەی ڕابردوو و لە دوای هاتنەسەرکاری ڕێژیمی کۆماری ئیسلامی ئێراندا کورت نابێتەوە. بەڵکوو ڕێبەرانی ڕیزی پێشەوەی ئەم ڕێژیمە لە سەردەمی پەهلەوییشدا تێرۆری سیاسیی زۆریان کردوە و خومەینی و زۆر لە یارانی نیزیکی وەک ڕەفسەنجانی، خامنەیی، خەڵخاڵی و ... پێوەندیی زۆر نیزیکیان لەگەڵ پاشماوەکانی گرووپی «فیداییانی ئیسلام» هەبووە کە کارنامەیەکی ڕەشی لە شێوەی تێرۆری سیاسییدا هەیە. ڕەفسەنجانی، تەڕراح و بڕیاردەری تێرۆرەکانی مێکونووس و ڤییەن، خۆی لە بیرەوەرییەکانیدا دەڵێ ئەو دەمانچەیەی «حەسەنعەلی مەنسوور»ی پێ کوژرا، [ئەو] دابووی بە «محەممەد بۆخارایی» کە تێرۆرەکەی پێ بکا.

لای کاربەدەستانی کۆماری ئیسلامی «تێرۆر» تایبەتمەندیی خۆی هەیە. تێرۆر لای ڕێبەرانی ڕێژیم باوەڕێکی قووڵی ئیدئۆلۆژیکییە و کوشتنی جیابیران و دژبەرانی کۆماری ئیسلامیی ئێران هەر لە سەرەتای هاتنە سەرکاری ڕێژیمەوە هەتا ئێستا بەشێکی حاشاهەڵنەگر لە مێژووی ئەو ڕێژیمە بووە.

ڕێژیمی کۆماری ئیسلامی ئێران تێرۆری بە چەکێکی پێویست و گرینگ بۆ

حەزف و لەنێوبردنی نەیارانی خۆی زانیوە. ئەم ڕێژیمە بۆ لێدانی مخالفانی خۆی بەتایبەت لە نێو هێزە پێشکەوتنخواز و مافویستەکاندا تێرۆری لە چەشن و شێوازی جۆراوجۆری خۆیدا بەکار هێناوە. هەوڵدان و پیلاندارشتن بەمەبەستی زەربەوەشاندنی فیزیکی لە حیزب و لایەنەکان و کەسایەتییە مخالف و جیابیرەکان کە بە ناوی تێرۆریزمی دەوڵەتیی کۆماری ئیسلامی ئێران بۆ هەموو لایەک ناسراوە، هیچ سنوور و جوغرافیاییەکی نەناسیوە. تێرۆریزمی دەوڵەتیی کۆماری ئیسلامی ئێران لە ماوەی چوار دەیە دەسەڵاتداریی ڕەشی خۆیدا دژ بە هێزەکانی ئۆپۆزیسیۆنی ئەم ڕێژیمە، بەشی شێری بەر بزووتنەوەی مافخوازانەی کورد و حیزبی دێموکراتی کوردستان کەوتووە. کارنامەی تێرۆریزمی دەوڵەتیی کۆماری ئیسلامی ئێران دژ بە حیزبی دێموکراتی کوردستان، هەر لە تێرۆری سەرگورد حەبیبوڵلا عەبباسی، ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی و بەرپرسی شوورای نیزامیی حیزب لە ٣١ی خەرمانانی ١٣٥٩ی هەتاوەییەوە تا هێرشی مووشەکی بۆ سەر کۆبوونەوەی ڕێبەریی حیزب لە قەڵای دێموکرات لە ١٧ی خەرمانانی ١٣٩٧، ناوی سەدان ڕێبەر و کادر و پێشمەرگە و تێکۆشەری ئەم حیزبەی تێدا تۆمار کراوە کە بەرچاوترینیان تێرۆری دوو سکرتێری حیزب، شەهیدان دوکتور قاسملوو و دوکتور شەرەفکەندیین.

ئەگەر چاوێک لە جوغرافیای تێرۆرەکان بکەین، دەبینین لە دڵی ئورووپا و لە پێتەختی وڵاتانی ئورووپاشدا ماشێنی تێرۆری کۆماری ئیسلامی ئێران قەڵتوبڕی نەیارانی کردوە. تێرۆری د. قاسملوو و هاوڕێیانی لە ڤییەنی ئوتریش و تێرۆری د. شەرەفکەندی و هاوڕێیانی لە بێرلینی ئەڵمان کە سەری حیزبی دێموکراتیان تێدا کرابووە نیشانە و دەیان تێرۆری دیکە کە کۆماری ئیسلامی بەداخەوە توانیویەتی تێیاندا سەرکەوتوو بێ.

ئامانجی سەرەکی و گشتیی ڕێژیم لەم تێرۆرانە لاوازکردنی بزووتنەوەی مافخوازانە و نەتەوەیی خەڵکی کوردستان بووە و هەیە و بۆ ئەم مەبەستەش حیزبی دێموکراتی کوردستان وەک لایەنی سەرەکی و شوێندار لەم بزووتنەوەیەدا کراوەتە ئامانج و تا ئێستاش ئەم حیزبە بۆ تێرۆریزمی دەوڵەتیی کۆماری ئیسلامی ئێران وەک هەمیشە ئامانجە.

کۆماری ئیسلامیی ئێران لە ماوەی چوار دەیەی ڕابردوودا پتر لە ٤٠٠ کەس لە ئەندامان و تێکۆشەرانی ئۆپۆزیسیونی کوردی داوەتە بەر پەلاماری تێرۆریستی کە

حیزبی دێموکرات بە بوونی ٣١٤ قوربانی، ئامانجی سەرەکی بووە و بە پێی ئەو هێرشە تێرۆریستیانەی لە نێوان کۆنگرەکانی ١٦ و ١٧دا _پەلامارە تێرۆریستییەکەی شەوی یەڵدا، تێرۆری قادر قادری و مووشەکباران کردنی قەڵای دێموکرات_ کراوەتە سەر تێکۆشەرانی ئەم حیزبە، دەتوانین بڵێین کە بەداخەوە تا ئێستایش و لە داهاتوویشدا مەترسیی تێرۆرێزمی کۆماری ئیسلامی ئێران لە سەر حیزبەکەمان نەڕەویوەتەوە.

حیزبی دێموکراتی کوردستان و حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران

پێویستیی چارەسەری پرسی یەکگرتنەوەی دێموکراتەکان هەر وەک ڕابردوو لە نێوان ئەو دوو کۆنگرەیەشدا فکری زۆرێک لە خەڵکی کوردستان و ئەندامانی حیزبی دێموکراتی بە خۆیەوە خەریک کردوە. ئەوە لە حاڵێکدایە کە ئێمە هەر بە دوای لەتبووندا ڕامانگەیاندوە کە بە لەبەرچاوگرتنی ویست و بەرژەوەندیی خەڵکی کوردستان ئامادەین بە وتووێژ و دیالۆگ پرسی دێموکراتەکان چارەسەر بکەین.

لەم پێوەندییەدا و دوای ئاساییبوونەوەی پێوەندییەکانی هەر دوو لا و چەند جار پێکەوە دانیشتن و بیروڕاگۆڕینەوە لە سەر چۆنیەتیی یەکگرتنەوەی دێموکراتەکان، حیزبی ئێمە گەڵاڵەیەکی لەژێرناوی «بۆچوون و هەڵوێستەکانی حیزبی دێموکراتی کوردستان لە پێوەندی لە گەڵ پرسی یەکگرتنەوە» پێشکەش بە لایەنی حدکا کرد کە بەداخەوە پێشوازیی لێ نەکرا.

ڕێبەرایەتیی حیزبی ئێمە لەبەر گرینگی و زەرووڕەتی پرسی یەکگرتنەوە، لە هەموو قۆناغەکاندا هەر لە فکری دۆزینەوەی ڕێگایەکی گونجاودا بووە. بۆ ئەو مەبەستە هەر چەندە تەشکیلاتی حیزب تێڕوانین و تێبینیی لەسەر چۆنیەتی هەنگاونانی ڕیبەریی حیزب بۆ ئەم پرسە هەبووە، بەڵام حیزبی ئێمە تەنانەت ئامادە بوو لە خۆیشی مایە دابنێ.

بۆیە ڕێبەریی حیزب لەسەر ڕێڕەوی درووستی خۆی بەردەوام بوو و بۆ ئەو مەبەستە هەیئەتێکی بۆ بەدواداچوون و دۆزینەوەی ڕێگاچارەسەری پرسەکە پێک هێنا و لەگەڵ هەیئەتی لایەنی حدکا کەوتە دانووستان و، لە ئەنجامدا هەر دوو لایەن لەسەر یادداشتێکی لێکتێگەیشتن ساغ بوونەوە و، هەروەها لەسەر زۆر خاڵیش بە تەوافوق گەیشتن کە یەک لەوان گرتنی کۆنگرەیەکی هاوبەش

بوو لە ژێر ناوی «کۆنگرەی یەکگرتنەوەی حیزبی دێموکرات». بەڵام دوای ساغبوونەوەی لایەنی حدکا لەسەر گرتنی کۆنگرەی خۆیان ڕەوتی دانیشتنەکان تا ڕادەیەکی بەرچاو ساردیی تێکەوت. لە کاتی دەسپێکی کۆنگرەی ١٦ی حدکادا، حیزبی ئێمە نامەیەکی ڕوو بە ئەندامانی کۆنگرە بڵاو کردەوە و داوای لێکردن «ئێستا کە لە پرۆسەکەدا باش چووینە پێش و زەمینەکە لە هەر بارێکەوە لە جاران ئامادەترە، بەڵکوو بە مەبەستی خۆشکردنی بەستێنی باشتر ئەوەندەی دەکرێ کۆسپەکان لەسەر ڕێی یەکگرتنەوە هەڵ بگیرێن»، بەڵام بەداخەوە کۆنگرەی حدکا بە گۆڕینی پێکهاتەی تەشکیلاتیی ئەم حیزبە کە تا ئەو کۆنگرەیە یەکێک لە فۆرمە هاوبەشەکانمان بوو، چەتی خستە پرۆسەکەوە.

هەروەک لە پەیامی دەفتەری سیاسی لە ٢٥ی گەلاوێژی ١٣٩٧ی هەتاوی، بە بۆنەی حەفتاوسێهەمین ساڵەی دامەزرانی حیزبەکەمان هاتووە، «بەداخەوەی کۆنگرەی ١٦ی حدکا بە هۆی پەسەندکردنی هێندێک بڕیاری تەشکیلاتی وای کردوە کە ڕەوتی دانیشتنەکان لەگەڵ یەکتری بەتەواوی لەکزی بدا. ئێمە لامان وایە ئەوکەسانەی بەدواداچوون بۆ ئەو پرسە دەکەن، دەزانن حیزبی دێموکراتی کوردستان چەندە لەو پەیوەندییەدا بەرپرسانە جووڵاوەتەوە بۆ چارەسەری مەسەلەکە، تەنانەت زۆر مایەشی لە خۆی داناوە. دیارە هەر چەندە ئێمە بە دروستی نازانین ڕێگای دیالۆگ و قسەکردن بەربەستی بێتە پێش، بەڵام ئەگەر حاڵەتی لەم جۆرە ڕوو بدا، ئەوە بەرپرسایەتیی ڕاوەستانی وتووێژ بۆ یەکبوونەوەی دێموکراتەکان لە ئەستۆی حیزبی دێموکراتی کوردستان نییە.»

هەر چەند دوای ئەمە و لەو ماویەدا دانیشتن و وتووێژی جیددی لە نێوان حدک و حدکا لەسەر ئەو مەسەلەیە نەهاتووەتە ئاراوە، بەڵام ئەگەر قسەیەکی لێکرابێ؛ حیزبی ئێمە لەسەر هەڵوێستی خۆی سوورە کە پێویستە کار بکرێ بۆ ئەوەی دێموکراتەکان یەک بگرنەوە. حیزبی ئێمە ئێستاش ئەوە بە باشترین ڕێگەچارەی درووست دەزانێ و هەوڵی بۆ دەدا.

حیزبی دێموکراتی کوردستان و حیزبەکانی ڕۆژهەڵاتی کوردستان

سیاسەت و هەڵوێستی حیزبی ئێمە بەتایبەت لەچەند ساڵی ڕابردوودا ئەوە بووە کە لە پێناو هەماهەنگی و هاوکاری و تەنانەت دروستکردنی چوارچێوەیەک بۆ کاری هاوبەشی نێوان حیزب و ڕێکخراوە سیاسییەکانی ڕۆژهەڵاتی کوردستاندا هەوڵ بدا و تێبکۆشێ.

لە چەند ساڵی ڕابردوودا هەرکات دەرفەتی هاوکاری لەسەر پرسگەلی ڕوون هاتووەتە پێش، حیزبەکان هەڵوێستی هاوبەشیان گرتوە. وەک بانگەواز بۆ بایکۆتی هەڵبژاردن لە خولی دوازدەهەمی سەرکۆماری لە ئێران لە ساڵی ١٣٩٦ی هەتاویدا. تەنانەت حیزبی دێموکراتی کوردستان لەبەر پێویستیی یەکهەڵوێستیی حیزبەکانی ڕۆژهەڵات هەر چەندە خوێندنەوەی جیاوازی بۆ هەڵبژاردنەکانی شووڕای شار و گوندەکان کە هاوکات لەگەڵ هەڵبژاردنەکانی سەرۆککۆماری بەڕێوەدەچوو، هەبوو، بەڵام لەبەر پێویستیی هاوکاری و هاوئاهەنگی لەگەڵ حیزبەکانی دیکەی ڕۆژهەڵات؛ بایکۆتی هەڵبژاردنەکانی شووڕای شار و گوندەکانیشی کرد.

حیزبی دێموکراتی کوردستان هاودەنگی و هاوکاریی پچڕپچڕی حیزبەکانی ڕۆژهەڵاتی کوردستانی بە شتێکی ناتەواو بۆ بزوتنەوەی سیاسی ڕۆژهەڵات زانیوە و هەمیشە پێداگریی لەسەر ئەوە کردوە کە پێویستە لە نێو حیزب و ڕێکخراوەکانی کوردستاندا هاوکاریی بەردەوام و بەبەرنامە و بە گوتاری هاوبەشەوە هەبێ، بۆیە لە پاش کۆنگرەی ١٦وە بە لێبڕاویی زیاترەوە بەردەوام کاری لەسەر ئەو پرسە کردوە. ئاکامی ئەم هەڵوێستە و هەستکردن بە بەرپرسایەتیی لایەنەکانی دیکە بوو بە هۆی ئەوەیکە لە ڕێکەوتی ١٩ی بەفرانباری ١٣٩٧ی هەتاوی و لە بنکەی دەفتەری سیاسی حیزبی دێموکراتی کوردستاندا و، بە بەشداریی پێنج لایەنی سیاسیی ڕۆژهەڵاتی کوردستان کە سکرتێرەکانی زۆربەیان تێیدا بەشدار بوون؛ بڕیارێکی گرینگ بدرێ. لەو کۆبوونەوەیەدا بڕیار درا کە «ناوەندی هاوکاریی حیزبەکانی کوردستانی ئێران» پێک بهێنین. ئەو ناوەندە کە زیاتر لە ساڵێکە دامەزراوە و بە شێوەی دەورەیی ئیدارە دەکرێ، لەو ماوە کورتەدا هەر چەندە بە هەموو ئەو ئامانجانە نەگەیشتووە کە ئیدەئالی حیزبی دێموکرات و چاوەڕوانیی کۆمەڵانی خەڵکی کوردستانە، بەڵام هێندێک هەنگاوی باشی هەڵێناوەتەوە

کە دەکرێ بواری باشتر پێک بێنن بۆ هاوپەیمانی یان بەرەیەکی بەرینتر کە لە داهاتوودا بتوانێ جێگرەوەی ناوەندی هاوکاریی حیزبەکانی کوردستانی ئێران بێ.

دیارە حیزبی دێموکڕاتی کوردستان پێوەندییەکانی خۆی لەگەڵ هێزەکانی ڕۆژهەڵاتی کوردستانی هەر لە چوارچێوەی «ناوەندی هاوکاریی حیزبەکانی کوردستانی ئێران»دا بەرتەسک نەکردۆتەوە، بەڵکوو لەگەڵ هێزەکانی دیکەی وەک حیزبی کومونیستی ئێران (کۆمەڵە)، پژاک، یەکیەتیی نەتەوەیی دێموکراتی کوردستان و لایەنەکانی دیکەش پێوەندی و هاوکاریی هەیە.

لە هەنگاوە باشەکانی
«ناوەندی هاوکاریی حیزبەکانی کوردستانی ئێران»

یەکەم، لەو ماوەیەدا بە دانیشتنی بەردەوام و دیالۆگ و قسەکردن لەگەڵ یەکتری، فەزایەکی گونجاوتر لە نێوان حیزبەکانی ئەندامی ناوەندا دروست بووە. بەوەش ئەو قەناعەتە لای هەمووان دروست بووە کە حیزبەکانی ڕۆژهەڵات توانای ئەوەیان تێدا زۆر بەهێزە کە بەیەکەوە کاری هاوبەشی زیاتر بکەن.

دووهەم، ئەو ناوەندە لەو ماوەیەدا فۆرموولێکی لە ئیدارەکردنی ناوەند پیادە کردوە کە یارمەتیی کردوە بە کاری بەکۆمەڵ و دەتوانێ لە داهاتووشدا کەڵکی لێ وەربگیرێ.

سێهەم، ئەو ناوەندە لەو ماوەیەدا چەندین کۆبوونەوە و سیمیناری ڕێک خستوون، چەندین بەیاننامەی هاوبەشی لەسەر ڕووداوەکانی ئێران و بە تایبەتی ڕۆژهەڵاتی کوردستان و بۆنەکان بڵاو کردوەتەوە و خەڵکی ڕۆژهەڵات پێشوازیی لێکردوون و، تا ئەو جێگایەی کراوە خەڵك بە پیلی داوا و بانگەوازی ناوەندی هاوکاریی حیزبەکانەوە هاتوون. تا ئێستا ناوەند سێ بەڵگەی گرینگیشی پەسەند کردوون کە بریتین لە؛ هێڵە گشتییەکانی ناوەند، ئاییننامەی ناوەند و پرەنسیی کارکردن لەگەڵ ئۆپۆزیسیۆن و هێزە ئێرانییەکان.

چوارەم، بوونی دێموکراتەکان لە ناوەندی هاوکاریی حیزبەکانی کوردستانی

ئـێران، نیگەرانیی هاوکارینەکردنی حیزبەکانی لەگەڵ یەکتر تا ڕادەیـەکی زۆر ڕەواندۆتەوە،کە تا پێش پێکهاتنی ناوەند؛ لێک دابڕانەکان شوێنەواری ڕەوانی و تەشکیلاتیی نەگونجاو و نالەباریان لەسەر هەڵسوکەوت و هاوکاریی حیزبەکان دانابوو.

هەر لەو چوارچێوەیەدا پێویستە هێندێک تێبینیش باس بکەین کە ڕێگە خۆشتر دەکا بۆ هەماهەنگی و کۆدەنگیی زیاتر و دواجـار پێکهێنانی بەرەیەکی یەکگرتوو لە هێزە سیاسییەکانی ڕۆژهەڵاتی کوردستان.

یەکـەم، ناوەنـد بەگشتی ئـەو تـوانایەی نییە کە بـتوانێ نەخشی بەرەیەکی کوردستانی بگێڕێ، بۆیە پێویستە کار بکا بۆ ڕێخۆشکردن و هەنگاونانی بەکردەوە بۆ دامەزراندنی بەرەیەکی کوردستانی لە ڕۆژهەڵاتی کوردستان.

دووهـەم، ناوەند بە هـەر هۆیەک بێ تا ئێستاش خـاوەنی دەفتەر و شوێنی ڕەسمیی کاری ڕۆژانـەی نییە، بە بڕوای ئێمە بۆ ئەوەی کەسایەتیی حقووقیی ناوەند باشتر شکڵ بگرێ، پێویستە ناوەندی هاوکاریی حیزبەکانی کوردستانی ئێران نووسینگەیەکی تایبەت بە خۆی هەبێ و، حیزبەکانی ئەندامی ناوەند بە ڕێژەیی پێڕسۆنێل و تێچوو بۆ دەفتەری ناوەند دابین بکەن.

سێهەم، ئێستاشی لەگەڵ بێ ناوەند کۆکەرەوەی هەموو حیزبە سیاسییەکانی ڕۆژهەڵاتی کوردستان، یانی لانی کەم زۆربەی حیزبەکان نەبووە، بۆیە پێویستە ناوەند بیرێک بۆ چۆنیەتیی بەشداریی هێزەکان لەنێو ناوەندی هاوکاریی حیزبەکانی کوردستانی ئێراندا بکاتەوە.

کار و چالاکیی ئۆرگانەکانی حیزب لە نێوان دوو کۆنگرەدا

بەشی کۆتایی راپۆرت تەرخان دەکەین بۆ باسی کار و چالاکیی ئۆرگانەکانی حیزب بۆ ئەوەی هەم ڕێزمان لە تێکۆشانی ئورگانەکان و هاوڕێیانی حیزبی گرتبێ و هەڵسەنگاندنمان بۆ خاڵە لاواز و بە هێزەکانمان کردبێ و هەمیش بەرچاومان بۆ چالاکیی داهاتوومان ڕوونتر بێ.

بە تەواوبوونی کۆنگرەی ١٦ ئورگانەکانی حیزب بە لەبەرچاوگرتنی هەلومەرجی تایبەت و ئیمکاناتی زۆر سنووردار کە لە بەردەستیاندا بوو، کار و تێکۆشانیان دەست پێ-کردەوە کە لێرەدا زۆر بە کورتی باس لە کاری هەر کام لە ئۆرگانەکان دەکەین.

سکرتاریا و پەیوەندییەکان

سکرتاریا یەکێک لە ئۆرگانەکانی سەربە دەفتەری سیاسیی حیزبە کە بەتایبەت لە نێوان ئەم دوو کۆنگرەیەدا کاری سکرتێر و دەفتەری سیاسی و هەماهەنگیی ئۆرگانەکانی رێک خستووە و لە ڕێگای کۆمیتەی حیزب لە دەرەوەی وڵاتەوە ئاگاداری کار و پێوەندییەکانی حیزبە لەگەڵ حیزب و ڕێکخراوەکان لە وڵاتاندا بووە. تەنزیمی کۆبوونەوەکانی دەفتەری سیاسی و کۆمیتەی ناوەندی و هەروەها تەنزیم و رێکخستنی دیدار و چاوپێکەوتنە سیاسییەکانی ڕێبەریی حیزب لە گەڵ حیزب و لایەنەکانە سیاسیی، کەسایەتی و لایەنەکانی دیکە بەشێک لە ئەرکەکانی سکرتاریا بووە. سکرتاریا لە ڕێگای نوێنەرایەتیی حیزب لە شارەکانی هەولێر و سلێمانی و کۆیە بۆ پێوەندی و هەروەها ڕاییکردنی کاروباری حیزب لەگەڵ حیزبەکان لە هەرێمی کوردستان و دامودەزگاکانی حکوومەتی هەرێمی کوردستان لە پێوەندیی بەردەوامدا بووە. سکرتاریا کە ئەرکی بایگانی و ئاڕشیوی بەڵگەنامەکان و بڕیارە ڕەسمییەکانی حیزبی لە سەرشان بووە بەداخەوە لە ئاکامی هێرشی مووشەکیی ڕێژیمی کۆماری ئیسلامی بۆ سەر شوێنی کۆبوونەوەی کۆمیتەی ناوەندی، بەشێک لە ئاڕشیوەکانی زیانیان پێ گەیشتووە کە پێویستە تەرمیم بکرێنەوە.

کۆمیسیۆنی ڕاگەیاندن

لە نێوان دوو کۆنگرەدا دەزگاکانی ڕاگەیاندنی حیزبی دێموکراتی کوردستان «کوردکاناڵ، ڕۆژنامەی کوردستان، ئۆرگانی حیزبی دێموکراتی کوردستان، کوردستان و کورد، ماڵپەڕی ناوەندیی حیزب، ڕادیۆ دەنگی کوردستان، (KDP) میدیا، ماڵپەری کۆمیتەی حیزب لە دەرەوەی وڵات و بەشی میدیای حیزب لە تۆرە کۆمەڵایەتییەکان» لە بڵاوکردنەوەی سیاسەتەکانی حیزبی دێموکرات و کاری میدیایی خۆیاندا چالاک و بەردەوام بوون. میدیای حیزبەکەمان بەگشتی هەم سەرچاوەیەکی باوەڕپێکراو بووە بۆ زانیاریدان بە بەردەنگەکانی و هەم کاریگەریی لەسەر بیروڕای گشتیی خەڵکی کوردستان داناوە. لەو ڕێگایەوە حیزبی ئێمە توانیویەتی سیاسەتی خۆی بەباشی تەبلیغ بکا و کارگێڕانی ئەو دەزگایانە بە هۆی ئەزموونێک کە بوویانە و ئیمکاناتێک کە لەبەردەستیاندا بووە، جێگای شیاویان لەنێو دەزگاکانی ڕاگەیاندنی هاوشێوەی خۆیاندا دەستەبەر کردوە، کە ئەوە ئەگەر بەشێکی دەگەڕێتەوە بۆ سیاسەتی دروست و بەرپرسانەی حیزب؛ بە دڵنیاییەوە بەشی زۆری دەگەڕێتەوە بۆ زەحمەت و ماندووبوونی هەموو ئەو هاورێیانەی کە لە کۆمیسیۆنی ڕاگەیاندنی حیزبدا کار دەکەن.

کوردکاناڵ، ڕۆژانە سێ کاتژمێر بەرنامەی بەرهەم هێناوە و لە ١٢ کاتژمێردا بڵاوی کردووەتەوە _دیارە ئێستا ٢٤ سەعاتەیە_ و سەرنجی داوەتە زۆر بابەتی سیاسی، حقووقی، کۆمەڵایەتی و فەرهەنگی و کولتووری. کوردکاناڵ هەر وەک تەلەڤیزیۆنێکی حیزبی کاری نەکردوە، بەڵکوو سیمایەک بووە لە کۆمەڵی کوردەواری لە سەردەمی ئەمڕۆدا.

کوردکاناڵ تریبوونی سەرەکیی حیزب، وەک چۆن تا ئێستا نەتەوەیی بووە، پێویستە لەمەو بەدواش، دەنگ و ڕەنگی هەموو چین و توێژەکانی کۆمەڵگەی ڕۆژهەڵاتی کوردستان بێ و مژار و ڕووداوەکانی ڕۆژهەڵاتی کوردستان وەک چالاکییە مەدەنی، فەرهەنگی، ئەدەبییەکان بخاتە بەرنامەی کاری خۆی.

کوردکاناڵ ئەوەندەی لە توانایدا هەیە پێویستە لەسەر دروشم و گوتاری یەکدەست بۆ ڕۆژهەڵاتی کوردستان وێژمانسازی بکا. هەر وەها بە سازکردنی تیزێر، دێکیومێنت و بەرنامەی شیکاری (تحلیل)کار لەسەر وردکردنەوە و کانالیزەکردنی دروشمەکانی حیزبی دێموکرات بکا. هەروەها پێویستە سەرنج و

بایەخی زیاتر بە پرسی ژنان، لاوان، خوێندکاران و؛ گرینگیی زیاتریش بە ناوچە جۆراجۆرەکانی ڕۆژهەڵاتی کوردستان بدا.

ڕۆژنامەی «کوردستان» وەک ئۆرگانی حیزبی دێموکراتی کوردستان و ماڵپەڕی «کوردستان و کورد» وەک ماڵپەڕی ناوەندیی حیزبی دێموکراتی کوردستان دوو بەشی گرینگی دیکەی ڕاگەیاندنی حیزبەکەمانن. لە ماوەی نێوان دوو کۆنگرەدا ڕۆژنامەی «کوردستان» بەبێ ڕاوەستان و بەردەوام مانگێ دوو ژمارەی لێ چاپ و بڵاو بووەتەوە. ئەوەی گرینگ و جێی باسە ئەمەیە کە ڕۆژنامە لەو قۆناغەدا توانیویەتی کۆمەڵێک قەڵەم لە نێوخۆی وڵات بۆ لای خۆی ڕابکێشێ و لە ڕووی فۆرم و نێوەرۆکیشەوە قورس و سەنگین بنوێنێ و جێی ڕەزامەندیی خوێنەران و خاوەنڕایانی ئەم بوارە بێ.

ماڵپەڕی «کوردستان و کورد»یش بە دوو زمانی کوردی و فارسی ڕۆژانە ڕووماڵی هەواڵەکانی کوردستان و ئێران و ناوچەی کردوە و بە بڵاوکردنەوەی وتار و بابەت و وتووێژ لەسەر پرسە سیاسی، کۆمەڵایەتی، ئابووری و حقووقییەکان و گەیاندنی پەیام و خوێندنەوەی حیزب بۆ ئەو پرس و بابەتانە وەشانی ڕۆژانە و بەردەوامی بووە. ماڵپەڕی (kdppress) بە زمانی ئینگلیسی و kdpmedia بە زمانی کوردی دوو ماڵپەڕی دیکەی سەر بە ڕاگەیاندنی حیزبی دێموکراتن کە لە دەرەوەی وڵات ئیدارە دەکرێن و بە بەردەوامی ئەرکی خۆیان ڕاپەڕاندوە.

کە باسی ڕاگەیاندن دەکرێ، ناتوانین ڕادیۆی دەنگی کوردستان لە بیر بکەین. هەرچەند ئێستا بەهۆی پێشکەوتن و جۆراجۆریی ئامرازەکانی ڕاگەیاندن و دنیای مەجازی، رادیۆ بە گشتی ئەو برەوەی جارانی ڕەنگە نەمابێ، بەڵام ناکرێ نەخش و پێگەی ڕادیۆی دەنگی کوردستان لە سەردەمێکدا کە گەلەکەمان خەباتێکی سەخت و دژواری دەبردە پێش، لە بیر بەرینەوە. لەو سەردەم و لەو قۆناغ لە بزووتنەوەی کورددا کە نە ئینتێرنێت و نە تەلەڤیزیۆن هەبوو، ئەوە ڕادیۆی دەنگی کوردستان بوو کە ئەرکی بڵاوکردنەوەی بیر و هزری حیزبی دێموکرات و جووڵانەوەی گەلی کورد لە ڕۆژهەڵاتی کوردستان و لە قاودانی سیاسەت و کردەوە دوژمنکارانەکانی رێژیمی کۆماری ئیسلامیی لە ئەستۆ بوو، و ئەلحەق لەو ئەرکەشدا سەرکەوتوو بوو، بۆیەش خۆشەویستی خەڵکی ئازادیخوازی کوردستان بووە بەگشتی.

کۆمیسیۆنی سیاسی_ نیزامی

کۆمیسیۆنی سیاسی_ نیزامی یەکێک لە ئۆڕگانە پڕکار و ماندووەکانی حیزبی دێموکرات بووە. سازماندانی هێزی پێشمەرگە، دابینکردنی پێڕسۆنێل بۆ هەموو ئۆڕگانەکانی حیزب، کارکردن لەسەر کار و تێکۆشانی هێزی پێشمەرگە و پارێزەڕانی ڕۆژهەڵات، بەڕێوەبردنی کۆمیتەی سنووری حیزب، چاوەدێری و پێڕاگەیشتن هەرچوار ناوەندەکەی کوردستان و بەشی تەشکیلاتی ئاشکرا، ڕاپەڕاندن و جێبەجێکردنی ئەرکی جۆراوجۆر و هەمیشەیی ڕۆژانە و دابینکردنی ئیمکاناتی لۆجێستیکی بۆ پێڕسۆنێلی ئۆرگانەکان، بەشێک لە کاری ئەو کۆمیسیۆنە بووە. جیا لەوەش بیرکردنەوە لە ئۆرگانیزمی حیزب بۆ داهاتوو چ بۆ خۆئامادەکردن بۆ هەر هەلومەرجێکی چاوەڕوانکراو لە داهاتووی ڕۆژهەڵات و ڕێکخستنی هێزی پێشمەرگە بۆ بەرپەرچدانەوەی هەر پیلانێکی دوژمن لە هەلومەرجی ئێستادا بۆ پاراستنی شوێنەکانی حیزب؛ لە ئەرکەکانی دیکەی ئەو کۆمیسیۆنە بووە.

جێگیرکردنی پێشمەرگە لە سنوور و تێکۆشانی کۆمیتەی سنوور لە چەند ساڵی ڕابردوودا کاریگەریی زۆری لەسەر ورەی پێشمەرگانە، پێڕاگەیشتن و چوونەپێشی کار و تێکۆشانی حیزب لە سنوور، پێوەندیی ڕاستەوخۆ بە خەڵک و دابینکردنی ئیمکاناتی ماڵی هەبووە. هاوڕێیانی کۆمیتەی سنوور و پێشمەرگەکان لە سنوور سەرەڕای سەختی و هەستیاریی ناوچەکە توانیویانە بە غروورەوە درێژە بە تێکۆشان بدەن. هەروەها «ناوەندە»کان لە بواری پاراستن و کاری تەشکیلاتی و مەئمووریيەتی جۆراوجۆری حیزب، ئەرک و وەزیفەکانیان ڕاپەڕاندوە و ئیدارەی بنکەکان و شوێنەکانی نیشتەجێبوونی خۆیانیان کردوە.

شایانی ئاماژەپێدانە کە لە سەر ڕاسپاردەی دەفتەری سیاسیی حیزب، کۆمیسیۆنی سیاسی – نیزامی بە هەوڵ و هیمەتی ئازایانەی پێشمەرگە ئەرکوەخۆگرەکانی حیزب لە نێوا دوو کۆنگرەدا هەوڵی داوە حزووری پێشمەرگە لەنێو خاک و خەڵکی کورستاندا هەبێ کە وێڕای کۆمەڵێک دەسکەوتی سیاسی و تەشکیلاتی، بەداخەوە دوو پێشمەرگەمان لەم ڕێگایەدا شەهید و چەند هاوڕێیەکیش بریندار بوون.

بەشی تەشکیلاتی ئاشکرای حیزبیش کە بەشێکە لە ئۆڕگانیزمی سیاسی – نیزامی،

لەگەڵ کوردەکانی ڕۆژهەڵات لە باشووری کوردستاندا لە پێوەندی دان و لەو ماوەیەدا کۆمەڵە خەڵکێکی زۆریان وەک ئەندامی حیزب لە کۆمیتەکانی حیزب لە شارەکانی باشووری کوردستان سازمان داوە و بە سەدان کەسیان وەک دۆست و لایەنگر بە سیاسەتەکانی حیزب ئاشنا کردوە.

کۆمیسیۆنی تەشکیلاتی نێوخۆی وڵات

ئەم دروشمە لەمێژە هەیە کە: «ڕێکخراو چەکی هەرە گرینگی ئێمەیە» و لەم پێناوەشدا حیزبی دێموکراتی کوردستان هەم خاوەنی ئەزموونێکی دەوڵەمەند لە کاری ڕێکخستن لە نێوخۆی وڵاتدایە و هەم خاوەنی هێزێکی چالاکی تەشکیلاتییە. ئەندامان و تێکۆشەرانی حیزب لە نێوخۆی وڵات لە ماوەی چەند ساڵی ڕابردوودا سەرەڕای بەئەمنیەتیکرانی کوردستان لەلایەن هێزەکانی ڕێژیمەوە، تاڕادەیەکی بەرچاو توانیویانە لە بەشێکی زۆری بەستێنەکانی خەباتدا چالاک و هەڵسووڕ بن کە جێی ڕێز و قەدرزانینە. بەختەوەرانە ئێستا بە هۆی بەرزیی ئاستی هوشیاریی نەتەوەیی کۆمەڵگە لە لایەک و، دروست و ئوسوولیبوونی هەڵوێست و سیاسەتەکانی حیزبی دێموکراتی کوردستان لە لایەکی دیکەوە، ڕۆژانە خەڵک لە چین و توێژە جۆراوجۆرەکانەوە، پێوەندییمان پێوە دەکەن و خوازیاری پەیوەستبوون بە ڕێزی ڕێکخستنەکانی حیزبن لە نێوخۆی وڵاتدا.

لە هەلومەرجی ئێستای خەبات و تێکۆشانی حیزبەکەماندا کە زیاتر ڕوومان لە نێوخۆی وڵاتە و مەبەستمانە زیاتر کار لە سەر هێز و پۆتانسیەلی کۆمەڵانی خەڵکی کوردستان بۆ بەرەوڕووبوونەوە لە گەڵ سیاسەتەکانی ڕێژیم و بەرجەستەکردنەوەی ویست و داخوازە نەتەوەییەکانمان بکەین، پێویستە وێڕای دەستنیشانکردنی کەموکوڕییەکانمان لەم بوارەدا، زیاتر گرینگی بە پرسی ڕێکخستن بدەین. بۆ ئەم مەبەستە پێش هەموو شتێک پێویستە وێڕای پێناسەکردنەوەیەکی نوێی کاری ڕێکخستن و چاوەڕوانییەکانمان لەم بەستێنە لە خەبات، دان بەو واقعیەتەدا بنێین کە دەشێ بە ڕوانینێکی دیکەوە بیر لە ئەرکەکانی تەشکیلاتی حیزب لە نێوخۆی وڵات بکرێتەوە. لە ئێستای بزووتنەوەی خەڵکی کوردستاندا ئەوە تەنیا چالاکان و هەڵسووڕاوانی سەر بە ڕێکخستنەکانی حیزبی دێموکراتی کوردستان و لایەنەکانی دیکە نین کە لە بواری جۆراوجۆردا کار دەکەن و هەزینە دەدەن، بەڵکوو کۆمەڵگەیەکی ئەکتیڤی نیوەڕێکخراو هەیە کە لە بەشێکی زۆری

بەستێنەکاندا چالاک و هەڵسووڕە. ئەم کۆمەڵگەیە کە بە کۆمەڵگەی مەدەنی دەناسرێ، تا ڕادەیەکی باش و بەرچاو توانیویەتی لە گۆڕەپانی ئاشکرای خەباتدا خۆی بسەلمێنێ.

بەم تێگەیشتنە لە رێکخراوبوونی کۆمەڵگەی کوردستان لە ڕێی کۆمەڵگەی مەدەنییەوە، سەرەکیترین ئەرکی رێکخستنەکانی ئێمە وەک حیزبی دێموکراتی کوردستان، پێویستە لە سەر بنەمای پێکهێنانی «پێوەندی» و نزیکایەتیی ئێمە لەگەڵ کۆمەڵگە، رێکخراوە سینفی و مەدەنییەکان، کەسایەتییەکان و تاکەکانی کۆمەڵگە بێت.

حیزبی ئێمە لە ڕووی گوتاری سیاسییەوە بەخۆشییەوە توانیویەتی وەک هەمیشە نفووزی جەماوەریی خۆی بپارێزێ و خەڵک بە نەوەی جیاواز لە دەوری خۆی کۆبکاتەوە. تێڕوانین و هەڵوێستەکانی حیزب لە ماوەی چەند ساڵی ڕابردوودا توانیویانە زیاتر لە هەمیشە لە دروستبوونی کۆمەڵگەی مەدەنی و جووڵە گشتی و جەماوەرییەکاندا کاریگەریی بەرچاویان هەبێ. تێکۆشەران و هەڵسووڕاوانی سەر بە تەشکیلاتی نهێنیی حیزب لە ماوەی ئەم چەند ساڵەی ڕابردوودا سەرەڕای کەم-ئیمکاناتی و کەشی ئەمنیەتی، کاری زۆر گەورەیان کردوە کە جێی رێز و پێزانینە. بەڵام پێویستە هەموومان بزانین کە زۆر زیاتر لەوە لە حیزبی ئێمە چاوەڕوان دەکرێ. بۆ ئەوەی بتوانین لەم پێوەندییەدا گوڕوتێنێکی تازە بەم بەشە لە ئەرکەکانمان بدەین، پێویستە چ لە ڕووی ئۆرگانی و چ لە ڕووی هێزی ئینسانی(پێرسۆنێل)ەوە قبووڵی کۆمەڵێک گۆڕانکاری بکەین.

کۆمیسیۆنی ماڵی

کۆمیسیۆنی ماڵیی حیزب یەکێک لە ئۆرگانە پڕکار و ماندووەکانی حیزبە کە بە ئیمکاناتێکی زۆر سنووردار تا ڕادەیەکی بەرچاو ئەرکی دابینکارییە مادی و خەدەماتییەکانی بەجێ گەیاندوە. دوای کۆنگرەی ١٦ کە حیزب لە ڕووی ماڵییەوە لە دۆخێکی باشدا نەبوو، دەفتەری سیاسی ناچار بوو زیاتر لە نیوەی بوودجەی ئۆرگانەکان کەم بکاتەوە و ڕادەیەکی بەرچاو لە یارمەتیی مانگانەی پێرسونێل ڕابگرێ و تەنانەت بۆ ماوەیەک کۆمیسیۆنی ماڵی ئیمکانی نەبوو ئەو ڕادەیەش پەرداخت بکا. لێرەدا پیویستە سوپاسی ئۆرگانەکانی حیزب و بنەماڵەکان و یەک بە یەکی کادر و پێشمەرگەکان بکەین کە زۆر بەرپرسانە شانیان دایە

بەر هەلومەرجی نەخوازراو و داسەپاو و خۆیان لەگەڵ هەلومەرجەکە گونجاند. بە خۆشییەوە بە بەرنامەدانانی کۆمیسیۆنی ماڵی و قەناعەتی هەموو لایەک و ددان ¬بەجەرگداگرتنی پێشمەرگە و بنەماڵەکان و تێکۆشانی کۆمیتەی سنوور و هاوکاریی ئەندامان و دۆستانی حیزب بە تایبەتی لە دەرەوەی وڵات، توانیمان تا ڕادەیەك بەسەر بارودۆخەکەدا زاڵ بین. ئێستا بە خۆشییەوە بەشی زۆری ئەم کێشانەمان نەماوە کە دوو ساڵ پێش ئێستا بەرۆکیان پێ گرتبووین، هەر چەندە بە داخەوە لە پەلامارە مووشەکییەکەی ١٧ی خەرمانانددا جیا لە لەدەستدانی کۆمەڵێکی زۆر لە هاوڕێیانمان، تووشی خەرجی و هەزینەیەکی زۆر و پێشبینی‌نەکراو بووین، بەڵام کۆمیسیۆنی ماڵی توانی بە باشی مودیرییەتی داهات و دەرکەوتی حیزب بکا. یەکێک لە کێشە سەرەکییەکانی حیزبی ئێمە کەمیی داهات و سنوورداربوونی سەرچاوەکانی داهاتە کە حیزب و کۆمیسیۆنی ماڵی دەبێ بۆ نەهێشتنی ئەو کەمایەسییە هەوڵ بدەن و پلانیان بۆی هەبێ.

وێڕای کۆمیسیۆنی ماڵی، کۆمیتەی بازرەسیی حیزبی ئێمە تێکۆشانی بەردەوامی هەبووە و ڕاپۆرت دەداتەوە بە کۆمیسیۆنی ماڵی و دەفتەری سیاسی. لەگەڵ ئەوەدا کە کۆمیسیۆنی ماڵی کۆنترۆڵی بە سەر داهات و دەرکەوت و تێچوو و خەرجی ئۆرگانەکانی حیزبدا هەیە، بەڵام کۆنترۆڵ و چاوەدێریی مانگانەی کۆمیتەی بازڕەسی و وردبینیی باشی ئەم بەشە تا ڕادەیەکی زۆر ڕێی لە بەهەدەرچوونی دارایی و ئیمکاناتی حیزب گرتوە، کە ئەوە نەتیجەی ماندووبوونی هاوڕێیان لە کۆمیسیۆنی ماڵی و کۆمیتەی بازرەسییە.

کۆمیتەی ئەمنییەت

کۆمیتەی ئەمنییەت کە لە چەند بەشی سەرەکی پێک هاتوە، بە ئیمکاناتێکی زۆر سنوورداری پسپۆری، لۆجستیکی و پێرسۆنێلی و ماڵی ئەرکێکی زۆر قورسی لەسەرشانە، بەتایبەت بە بەراورد لەگەڵ پیلانی بەربڵاو و دەستکراوەیی زۆری کۆماری ئیسلامی، گرینگی و سەختیی کاری کۆمیتەی ئەمنییەتمان پتر بۆ دەردەکەوێ. هەر چەندە لە چەند ساڵی ڕابردوودا بەداخەوە ڕێژیم زەفەری پێ ‑بردووین و بە تەقینەوە لە شەوی یەلدای ١٣٩٥، تێرۆر و مووشەکباران¬کردنی کۆبوونەوەی کۆمیتەی ناوەندی، ٢١ کادر و پێشمەرگەی لێ شەهید و بە دەیان کەسی لێ بریندار کردووین و وێرانی و خەسارێکی زۆری لە بارەگاکانمان داوە، بەڵام

ئەوانە لە بایەخ و زەحمەتەکانی هاوڕێیانی کۆمیتەی ئەمنییەت کەم ناکەنەوە. بەتایبەتی لە پاش مووشەکبارانی قەڵای دێموکرات لەگەڵ ئەوەی بەداخەوە بەرپرسی کۆمیتەی ئەمنییەت شەهید ببوو، بەڵام کۆمیتەی ئەمنییەت بە هاوکاریی کادر و پێشمەرگەکان زۆر بەرپرسانە کۆنترۆڵی ئەمنییەتی بارەگاکانی حیزبی کرد و بە وشیاری و وردبینی ئەسناد و ئیمکاناتی ماڵیی حیزبی پاراست.

بە سەرنجدان بە پیلانگێڕییەکانی کۆماری ئیسلامیی ئێران دەرحەق بە حیزبەکەمان، کاری کۆمیتەی ئەمنییەت قورس و گرانە. بۆیە پاراستنی ئەمنییەتی حیزب پێویستیی بە خوێندنەوەی تازە و گرینگیپێدانی زیاتر هەیە.

کۆمیسیۆنی ئامووزش

کۆمیسیۆنی ئامووزش کە ئێستا فێرگەی حیزبی دێموکراتیش سەر بەو ئۆرگانەیە، ئەرکیان ئامووزش و پەروەردە و پێگەیاندنی کادر و پێشمەرگەی حیزبە. لەو ماوەیەدا سەرەڕای ئەوەی لە چەندین دەورەدا ئامووزشی دەیان پێشمەرگەیان داوە، چەند دەورەی جۆراوجۆری پەروەردەیی و سیاسییش لە لایەن کۆمیسیۆنەوە پێک هاتووە، لە ساڵیشدا چەندین بۆنە و ڕێورەسمیان بە بۆنەی جۆراوجۆر پێک هێناوە و بەپێی دەرفەت چەند ژمارەیەک لە گۆڤاری «تیشکی نوێ»یان ئامادە و چاپ و بڵاو کردۆتەوە.

لەگەڵ ئەم کار و چالاکییانەی بەشی ئامووزش و پەرورەدەی حیزب کە جێی دەستخۆشین، حاشا لەو ڕاستییە ناکرێ کە لەم بوارەشدا بێ کەموکوڕی نین، بە تایبەتی لە قوناغی ئێستادا کەمایەسیمان پێوە دیارە؛ بۆیە پێویستە لە حیزبی ئێمەدا پەروەردەی سیستماتیک و هەمیشەیی هەبێ و بەرنامەڕێژیی تۆکمەی بۆ بکرێ. لە هەموو قوناغەکاندا دەبێ پەروەدە و پێگەیاندن بێ بە ئەرکێکی ڕۆژانە و ئیجباری و بەدواداچوونی بۆ بکرێ و لە حاڵەتی مەوریدی و پێخۆش-بوونی هاوڕێیانەوە بکرێتە کارێکی بەردەوام و ئیجباری.

ڕوون و ئاشکرایە کە کادرە بە تەمەنەکان کۆڵەکە و بڕبڕەی پشتی حیزبن، ئەم هاوڕێیانە لە تەنگانەدا زۆر بە خەمی حیزبەوەن و هیوا و ئۆمید دەبەخشن کە ئەوە بە خاڵێکی زۆر بەهێز دادەنرێ. بەڵام حاشا لەو ڕاستییەش ناکرێ کە ئەگەر بەگشتی هێزی پێشمەرگە بە دوو بەشی بەساڵاچوو و گەنجدا دابەش بکەین، بەتەمەنەکان و لەگەڵ چوونەسەرێی تەمەنیان چاوەڕوانییەکانیشیان چووەتە

سەرێ. ئەگەر بگەڕێینەوە بۆ ئەو دروشمە کە زەمانێک دەمان گوت پێویستە بزانین چیمان بۆ حیزب کردوە، ئێستا ئەوە گۆڕاوە کە حیزب چی بۆ پێشمەرگە دەکا و ئەمەش لە ڕاپەراندنی ئەرک و کاری حیزبیدا ڕەنگدانەوەی نێگەتیڤی هەیە. هەڵبەت پێشمەرگە گەنجەکانیش جیاوازییان لەگەڵ پێشمەرگەی بەڕابردوو هەیە. بۆیە پێویستە ئێمە بە خوێندنەوەی جیاوازەوە بۆ پێشمەرگایەتی لە ئێستادا و کار و ئەرکی پێشمەرگانە بڕوانین:

یەکەم، ئەو کوڕ و کچانەی دەبن بە پێشمەرگە هەموویان شارەزایی تەواویان لە ڕێگا و ڕێبازی پێشمەرگانە نییە، بەڵکوو زۆربەیان خاوەن هەست و ئیحساسی پیرۆزن و بەو هەستەوە تێکەڵ بە ڕیزەکانی حیزب بوون.

دووهەم، پەروەردەی حیزب هەمیشەیی و تەواو و سیستماتیک نییە. ئەوەندە پەروەردەیەی ئێستاش هەست و ئیحساسی پێشمەرگانە بە تەواوی ناکاتە باوەڕی قووڵی سیاسی پێشمەرگانە.

سێهەم، سروشتییە چاوەڕوانی گەنجی ئەو سەردەمە، هەلومەرجی سەختی پێشمەرگانە، کەمیی ئیمکانات و سەرگەرمی و گرێدراویی گەنجان بە تۆرە کۆمەڵایەتییەکان، ڕانەهاتن بە سەختییەکانی ژیان، شوێنی ژیانی ئێستای پێشمەرگەی حیزب لە شوێنێکی وەک دەشتی «کۆیە و قەڵا»، تێکەڵبوونی ژیانی شەخسی و بنەماڵەکان لەگەڵ پێشمەرگە و دیاردەی چاولێکەری، هەموویان دەستیان داوەتە دەستی یەک. بەداخەوە هەموو ئەو گەنجانەی دێنە ڕیزی تێکۆشەرانی حیزبەوە، هەموویان وەک پێشمەرگە بۆ ماوەیەکی درێژ نامێننەوە، ئەگەرچی زۆربەی زۆری ئەوانە بە باوەڕی حیزب تەیار دەبن و حیزبی و ئۆگری حیزب دەمێننەوە. ئەمە وامان لێ دەکا پتر بیر لە گۆڕینی ئەو بارودۆخە بکەینەوە و زیاتر بایەخ بە کاری پەروەردەیی لە نێو پێشمەرگە لاوەکاندا بدەین و پتر ئۆگری بە مانەوە لە سەنگەری پێشمەرگایەتیان تێدا بەهێزتر بکرێ.

کۆمیسیۆنی کۆمەڵایەتی

لە ڕەوتی خەباتی حیزبەکەماندا گرینگیدان بە کاروباری کۆمەڵایەتیی بایەخ و سەرنجی زۆری دراوەتێ بۆیە کۆمیسیۆنی کۆمەڵایەتی یەکێک لە کۆمیسیۆنە کارییەکانی حیزبی دێموکرات بووە کە بە کارەکانی کۆمەڵایەتی وەک پەروەردە، قەزایی، شەهیدان و چاوەدێریی نەخۆش و کەمئەندامان و دروستکردنی کارت و بەڵگەنامەی جۆراجۆری حیزبی ڕاگەیشتوە. لە ماوەی نێوان دوو کۆنگرەدا ئەو کۆمیسیۆنە بە ئیمکاناتێکی زۆر سنووردار کارەکانی لە هەموو بەشەکاندا ڕاپەڕاندوە. هەروەها نەخۆشخانەی «٢٥ی گەلاوێژ» لە ژێر چاوەدێریی کۆمیسیۆنی کۆمەڵایەتیدا کاری بەرچاوی کردوون و، بەشی شەهیدان بە پێکهێنانی مەراسیمی ١٠ی خاکەلێوە و هەوڵی تەکمیلکردنی بیۆگرافیی شەهیدان، هاوکاری بەرنامەی شەهیدان لە ڕادیۆ و تلویزیۆندا بووە.

وەک باس کرا ئەو کۆمیسیۆنە لە کاتی خویدا یەکێک لە کۆمیسیۆنە پڕ کارەکانی حیزب بووە، بەڵام ئێستا پێویستە خوێندنەوەی تازە بۆ ئەو کۆمیسیۆنە بکرێتەوە و، جارێکی دیکە ئەرکەکانی تەعریف بکرێنەوە.

کۆمیتەی حیزب لە دەرەوەی وڵات

حیزبی ئێمە بۆ ڕاییکردنی کار و ئەرکەکانی حیزب، وەک دیپلۆماسی، پێوەندیی سیاسی و تێکۆشانی ڕێکخراوەیی و پەیوەندیگرتن لەگەڵ کۆڕ و کۆمەڵی سیاسی، نێونەتەوەیی و حیزب و ڕێکخراوە مەدەنییەکان، کۆمیتەیەکی چالاکی لە دەرەوەی وڵات هەیە. لەم چەند ساڵەدا دەتوانین بڵێین حیزبەکەمان دیارترین ڕێکخراوی کوردستانی ئێران بووە کە تێکۆشانی لە دەرەوەی وڵات بەرچاو بووە. جیا لە کاری سیاسی و پەیوەندییەکان و کاروباری دیپلۆماسی کە تیمی پێوەندییەکان و دیپلۆماسیی ئێمە جیا لە چالاکیی بەرچاویان، ڕۆڵی شوێندانەریان لە پێکهێنانی بەرەو ئێئتلافی جۆراوجۆردا هەبووە، کۆمیتەی حیزب لە دەرەوەی وڵات تێکۆشانی تەشکیلاتیی بەرچاوی هەبووە. لە ڕێگای کۆمیتەی حیزبیی وڵاتەکان لە ئورووپا، ئەمریکا، کانادا و ئوستراڵیا بە سەدان کوردی ڕۆژهەڵاتی کوردستان لە نێو ڕێکخراوەکانی حیزبدا وەک ئەندامی حیزب سازمان دراون و بە هەزاران کەسیش وەک لایەنگر لە دەوری هەڵویست و سیاسەتەکانی حیزب

کۆبوونەتەوە. هەروەها لە ڕێگای بەشی ماڵیی کۆمیتەی دەرەوەی وڵات و بە زەحمەت و ماندووبوون و کاری کۆمیتەی وڵاتەکان بە ڕادەیەکی بەرچاو یارمەتی بۆ حیزب کۆکراوەتەو، بە تایبەت لە چەند ساڵی ڕابردوودا کە لە باری ماڵییەوە لە کوردستان تووشی هەلومەرجێکی دژواری ماڵی ببووین، کۆمیتەی دەرەوەی وڵات نەک هیچ تێچوویەکی لە کوردستان وەرنەگرتوە، بەڵکوو تا رادەیەکی بەرچاویش یارمەتیدەر و کۆمەگ بووە بۆ ڕاییکردنی کارەکانی حیزب لە کوردستان کە جێی پێزانینە.

لە دەرەوەی وڵات جیا لە کۆمیتەکانی حیزب، ڕێکخراوە سینفییەکانی وەک «یەکیەتیی ژنان» و «یەکیەتیی لاوان»یش تێکۆشانی بەرچاویان هەبووە و کارەکانیان جێی ڕێزە.

ڕێکخراوە مەدەنی و سینفییەکان:

ناوەندی مافی مرۆڤی ڕۆژهەڵاتی کوردستان

«ناوەندی مافی مرۆڤی ڕۆژهەڵاتی کوردستان» یەک لەو ڕێکخراوانەیە کە دوای کۆنگرەی ١٦ دامەزراوە. ئەم ڕێکخراوەیە لە؛ کۆکردنەوەی بەڵگەکانی پێوەندیدار بە پێشێلکرانی مافی مرۆڤ لە کوردستان، ڕووماڵکردنی ڕۆژانەی حاڵەتەکانی پێشێلکرانی مافی مرۆڤ لە ڕۆژهەڵاتی کوردستان، گەیاندنی هەواڵ و راپۆرتی حاڵەتەکانی پێشێلکرانی مافی مرۆڤ لە کوردستان بە مێدیاکان و کۆڕ و کۆمەڵە مرۆڤدۆستەکان و ناوەندەکانی داکۆکی لە مافی مرۆڤ و بڵاوکردنەوەی ڕاپۆرتی مانگانە، وەرزانە و ساڵانەی پێشێلکاریی مافی مرۆڤ لە کوردستان و تەغزییەکردنی بەشی دیپلۆماسیی حیزب بە ڕاپۆرت و دێکیومێنت لەسەر پرسی مافی مرۆڤ لە ئێران و کوردستان، چالاک بووە.

ماڵپەڕی www.chawnews.com شوێنی بڵاوکردنەوەی کار و بەرهەمەکانی ئەم ڕێکخراوەیەمانە.

یەکیەتیی ژنانی دێموکراتی کوردستان

یەکیەتیی ژنانی دێموکراتی کوردستان لە پاش گرتنی کۆنگرەی ٤ی خۆی کۆمەڵێک پڕۆژە و پلانی بۆ ماوەی کاریی ئەم دەورەیەی بەڕێوبەریی ڕێکخراوەکە داڕشتوە و چەند جار ڤۆرکشۆپی لەنێو بنکەکانی حیزب بۆ ئەندامانی خۆی پێک هێناوە، لەم کۆبوونەوانەدا زیاتر لایەنی کۆمەڵایەتی و دەروونی بە مەبەستی چاوکرانەوەی زیاتری ژنانی بەشدار باس کراون. هەروەها کۆمەڵێک خولی فێرکاری لە بواری جیاوازدا کراونەتەوە، وەک خولی دەرمانی و دەورەی سیاسی و نیزامی و... یەکیەتیی ژنان هەروەها کۆمەڵێک سیمیناری لە بوارەکانی زانیاریی گشتی، سیاسی و تەندروستی بۆ وشیارکردنەوەی ئەندامانی پێک هێناوە و زۆرجار ئەم سیمینارانە لە چوارچێوەی ئەندامان فراوانتر بووە و و بە بەشداریی ڕێکخراوەکانی ژنانی باشوور یان وەک چالاکیی هاوبەش لەگەڵ ڕێکخراوەکانی دیکەی ژنان کراون.

لەم دەورەیەدا یەکیەتیی ژنانی دێموکراتی کوردستان بایەخێکی زۆری بە سەردان و چالاکیی هاوبەش و کۆنتاکت لەگەڵ ڕێکخراوە مەدەنییەکانی هەر چوارپارچەی کوردستان داوە و هەمووکات بڕوای وا بووە کە هاوئاهەنگی و کاری هاوبەش نەتیجەی باشتری دەبێ و زۆرکاتیش بۆ ئەم لایەنە دەستپێشخەر بووە. سەرەڕای دۆخی نالەباری ئابووری و ڕۆیشتنی هێزی زۆری ئینسانی، دیسانیش ئەم ڕێکخراوە کاری بۆ بڵاوکردنەوەی گۆڤاری «ژنان» کردوە و نەیهێشتوە کاروباری ئۆرگانی ڕێکخراوەکە ڕاوەستێ و بە لەبەرچاوگرتنی بارودۆخی ئێستا بە شێوەی ئێلێکترۆنیکی خستوویەتە بەر دیدی خوێنەرانی.

سەرەڕای ئەوە کە بەداخەوە لە ڕووداوی ١٧ی خەرمانانداا سکرتێری ئەو ڕێکخراوەیە شەهید و چەند کەس لە ئەندامانی بریندار بوون، بەڵام ئەم ڕێکخراوەیە بە لێبڕاوییەکی زۆرەوە لە کارەکانی بەردەوامە.

یەکیەتیی لاوانی دێموکراتی ڕۆژهەڵاتی کوردستان

یەکیەتیی لاوان لەم ماوەیەدا لە کار و بەرنامەکانی بەردەوام بووە و لە بواری میدیادا ژمارەیەک گۆڤاری چاپ و ژمارەیەکی تری بە ئەلەکترۆنی بڵاوکردووەتەوە.
لە مەیدانی تەشکیلاتیدا یەکیەتیی لاوان هەم لە نێوخۆ و هەم لە باشووری کوردستان و هەم لە دەرەوە کاری لەسەر ڕێکخستنی لاوانی کورد کردوە و بە پێی دەرفەت لە تێکۆشانی جۆراوجۆردا لاوانی ئەرکدار کردوە.
لە مەیدانی دیپلۆماسییشدا یەکیەتیی لاوان کاری دیار و بەرچاوی کردوە و توانیویەتی لاوانی هەر چوار پارچەی کوردستان لە چوارچێوەی دیبەیت و کۆڕبەنددا لە دەوری یەک کۆ بکاتەوە، هەروەها دیبەیتی لاوانی چوارپارچەی لە چوارچێوەی «پلاتفۆرمی وێران»دا بەڕێوە بردوە. پلاتفۆرمی وێران پڕۆژەیەکی یەکیەتیی لاوان بوو بۆ پەنجەدانان لەسەر بابەتە هەستیارەکان و دۆزینەوەی ڕێگاچارە و دەرخستنی بوێرییەکان، کە ئەمیش بە پشتیوانیی حیزبی دێموکراتی کوردستان کراوە. یەکیەتیی لاوان لەو ماوەیەدا لە ئاستی نێونەتەوییشدا چالاک بووە و توانیویەتی بە ئەندامی لاوانی ئەنتێرناسیونالٲ سۆسیالیست وەربگیرێ.

یەکیەتیی نەتەوەیی خوێندکارانی کورد

ئەم ڕێکخراوە کە سەرەتا بە ئامانجی گرینگیدان بە توێژی خوێندکارانی کوردی ڕۆژهەڵاتی کوردستان و ویستە نەتەوەیی و سینفییەکانیان دامەزرا، لە قۆناغی یەکەمی کار و تێکۆشانی خۆیدا وەرزێکی سەرکەوتووی تێپەڕ کرد. بەڵام دواتر تووشی دەورەیەکی ڕاوەستان و سستی بوو کە کۆمەڵێك هۆکاری هەبوو وەك ڕۆیشتنی نزیك بە تەواوی ئەندامانی دەستەی بەڕێوەبەری بۆ دەرەوە، دواکەوتنی کۆنگرەی خوێندکاران و ...
هەرچەند ئەم ڕێکخراوە تا ئێستا وەک پێویست کاری پێنەکراوە، بەڵام دەکرێ گرینگیی زیاتری پێ بدرێ و بەڕێوەبەرانی ئەرکدار بکرێن کە گوڕ و تینێکی دیکە بە کار و چالاکییەکانیان بدەن.

ناوەندی منداڵپارێزیی ڕۆژهەڵاتی کوردستان

ناوەندی منداڵپارێزیی ڕۆژهەڵاتی کوردستان لە ماوەی نێوان دوو کۆنگرەی حیزبەکەمان لە چالاکییەکانی بەردەوام بووە.
لە ماوەی ئەم سێ ساڵەدا ناوەندی منداڵپارێزیی ڕۆژهەڵاتی کوردستان بە کردنەوەی خولی فێرکاریی هونەری، وەرزشی و زمانی ئینگلیسی؛ بەڕێوەبردنی بۆنە و ڕێوڕەسمەکانی منداڵان لە یادەکانی ڕۆژی جیهانیی منداڵان و پەسندکرانی مافی منداڵاندا و هەروەها، بەڕێوەبردنی فستیڤاڵی هونەری؛ چالاکی نواندوە.

ئەنجوومەنی زیندانییە سیاسییەکانی ڕۆژهەڵاتی کوردستان

ئەنجوومەنی زیندانییە سیاسییەکانی ڕۆژهەڵاتی کوردستان یەک لە ڕێکخراوە مەدەنییەکانی ئێمەیە. ئەم ڕێکخراوەیەمان کە کاروبار و چالاکییەکانی لە پێش کۆنگرەی ١٦ەوە بۆ ماوەیەک سستی و ناچالاکیی تێ کەوتبوو، بەخۆشییەوە ئێستا گەڕێکی دی لە کار و تێکۆشانی دەست پێکردووە.

پوختە و دەرەنجام:

تا ئێرە و لە ڕاپۆرتدا گۆشەیەک لە کار و چالاکیی ئۆڕگانەکانی حیزبمان خستە ڕوو بۆ ئەوەی وێڕای ڕێزگرتن لە ماندووبوونی هەموو هاوڕێیان، خاڵە باش و لاوازەکانیش باس بکەین و دەرفەت بڕخسێنین بۆ ئەوەی هاوڕێیان تێبینی و سەرنجی خۆیان لەسەر تێکۆشانی ئۆڕگانەکانی حیزب لە نێوان دوو کۆنگرەی حیزب بخەنە ڕوو. لە بەشی کۆتاییدا بە پێویست دەزانین ئاماژە بەوە بکەین کە لە چەند ساڵی ڕابردوودا تەنانەت پێش کۆنگرەکانی ١٥ و ١٦ی حیزبیش لەنێو تەشکیلاتی حیزبدا تێبینی لەسەر شێوەی مودیرییەتی حیزب هەبووە. لەنێو ڕیزەکانی تەشکیلاتی حیزبدا و تەنانەت باسی مودیرییەتی حیزب زۆر جار لە دەفتەری سیاسی و لە کۆبوونەوەکانی کۆمیتەی ناوەندیدا باس کراوە. هەروەها بۆ چارەسەری گونجاو چەند جارێک هەیئەت پێک هاتوە و ڕاپۆرتیش دراوەتەوە بە دەفتەری سیاسی و کۆمیتەی ناوەندی؛ بەڵام لە جێبەجێکردندا بەو جۆرە نەبووە کە وەڵامدەری چاوەڕوانیی تەشکیلات و کار و چالاکیی حیزب بێ.

لە ڕاستیدا چۆنیەتیی هەڵبژاردنەوەی کۆمیتەی ناوەندی لە کۆنگرەی ١٦ی حیزب و دەستلەکارکێشانەوەی سکرتێری حیزب لە بەرپرسایەتی و بەجێگەیاندنی ئەرکەکانی لەو ماوەیەدا، زۆرتر بوو بە باس و خواسی هاوڕێیان لە مودیرییەت و چالاکیی حیزب. دیارە ئەوە بە هیچ شێوەیەک لە بایەخ و کاری حیزب و هاوڕێیانی حیزبی لەم ماوەیەدا کەم ناکاتەوە، بەتایبەت وەک باوە و دەڵێن حیزب لە تەنگانەدا جوانە، هەم لەکاتی کشانەوەی سکرتێری حیزب و هەم بەتایبەت لە دوای مووشەکبارانی کۆبوونەوەی کۆمیتەی ناوەندیدا، سەرەڕای ئەوەی ٦ کەس لە ئەندامانی ڕێبەرایەتی و ٨ کەس لە کادر و پێشمەرگەکانی حیزب شەهید بوون و، کارەساتەکە قورس بوو، بەڵام شاندانە بەر کار و خۆڕاگری و هەماهەنگی، ئومێد و هیوای دروست کرد و لە ڕاستیدا بەتاڵاییەک لە کارەکاندا

بەدی ناکرێ. بەڵام ئەوە بەو مانایە نییە لە تەواویەتیی خۆیدا کە ڕووداوێک دێتە پێشێ و هەرەوەز و هیممەتی جەمعی دروست دەبێ، هەموو کێشەکان چارەسەر کراون. بۆیە دەبێ وەڵامێکی گونجاو بۆ پرسیارەکان و ڕێگاچارەیەک بۆ ئەم پرسە بدۆزینەوە تا شێوەی مودیرییەتی حیزبی پێ باشتر بکەین.

لە پێش کارەساتی ١٧ی خەرماناندا، هەیئەتێک لەلایەن دفتەری سیاسییەوە دیاری کرابوو کە کار لەسەر گەڵاڵەیەک بۆ ئەم مەبەستە بکا. پاش تاوتوێکردنی ئەو گەڵاڵەیە لەلایەن هەیئەتی دەفتەری سیاسی و چەند جارێک باسکردنی لە کۆمیتەی ناوەندیدا، سەرەنجام ئەم گەڵاڵەیە لە پلینۆمی دەیەمی حیزبدا بە پەسندی کۆمیتەی ناوەندی گەیشت. ئەم گەڵاڵەیە وەک بەڵگەنامەیەکی نێوخۆیی حیزب ئەگەر بە پەسندی کۆنگرە بگا، لە ڕوانگەی ئێمەوە دەتوانێ خوێندنەوەی تازە دروست بکا لەسەر شێوەی مودیرییەتی حیزب و تا ڕادەیەکی زۆر وەڵامی رەخنە و تێبینیی تەشکیلاتی حیزب بداتەوە.

ئەم گەڵاڵەیە، میکانیزمی چۆنیەتیی هەڵبژاردنی ئەندامانی ڕێبەریی دیاری کردوە و، تەنانەت بەپێی پێویستیی ئەندامانی ڕێبەری بۆ قبووڵی بەرپرسایەتی لە کوردستان و دەرەوەی وڵات بەرچاوڕوونیی داوە. لە گەڵاڵەکەدا هەم توانا و ئۆگریی هاوڕێیان بۆ جۆری بەرپرسایەتی لەبەرچاو گیراوە، هەمیش دەسەڵاتی داوە بە کۆمیتەی ناوەندی و دەفتەری سیاسی تا لە کاتی پێویستدا لێپرسینەوە لەو کەسانە بکا کە کار وەرناگرن یان ئەرکەکانیان بەدروستی بەڕێوە نابەن. بۆ بەرپرسان لە دەرەوەی وڵات و کۆمیتەکانیش هێندێک میکانیزمی گونجاوی داناوە کە دەتوانێ یارمەتی بکا بە هەماهەنگیی باشتر لە نێوان کوردستان و دەروەی وڵات و بە دیارخستنی نەخشی کۆمیتەی وڵاتان لە سەڵاحییەت¬پێدان و ڕاپەڕاندنی ئەرکەکانیان. ئەم گەڵاڵەیە هەروەها بۆ ئەوەی هاوڕێیانی حیزب پێبەند بە ئوسووڵ و بڕیارەکانی حیزب بن ، هەموو لایەکی - لە سکرتێری گشتیی حیزبەوە تا هەر ئەندامێکی دیکەی حیزبی - ئەرکدار کردوە کە بە پاراستنی ئوسووڵ لە کار، ڕاوێژ، هەڵوێست و دەربڕینی ڕوانگەکانی حیزبدا.

ئێمە لامان وایە ئەگەر کۆنگرەی ١٧ی حیزب ئەو گەڵاڵەیە پەسەند بکا، کۆمیتەی ناوەندی لە سەریەتی میکانیزمی جێبەجێکردنی بۆ دابڕێژێ و جێبەجێی بکا. بە جێبەجێکردنی ئەم گەڵاڵەیە ئێمە دەتوانین بەشی زۆری ئەو کێشانەی ڕابردوو لە خۆمان دامالین، بێ ئەوەی ئوسووڵی دێموکراتێکی تەشکیلاتیمان

پشتگوێ خستبێ.

لە کۆتاییدا و بە پێداگری لەسەر ئەوەی «یەکڕیزی و تێکۆشان و هیوا بە دوارۆژ زامنی سەرکەوتنمانن»؛ دەڵێین:

سڵاو لە حیزبی دێموکراتی کوردستان، دامەزرێنەری یەکەم کۆماری کوردستان!

سڵاو لە گیانی پاکی شەهیدانی ڕێگای ڕزگاریی کوردستان بەتایبەتی ڕێبەرانی شەهیدی حیزبی دێموکراتی کوردستان، قازی و قاسملوو و شەرەفکەندی!

سڵاو لە خەڵکی تێکۆشەری کوردستان، سەرچاوەی هێز و بەردەوامیی حیزبی دێموکرات!

سڵاو لە زیندانیانی سیاسیی کورد کە سەمبولی خۆڕاگریی گەلەکەمانن!

سڵاو لە بنەماڵەی شەهیدان و زیندانیانی سیاسی!

سڵاو لە ئەندامان و لایەنگرانی حیزبی دێموکرات کە بە فیداکاری و لەخۆبوردوویی خۆیان ئاڵای حیزبی دێموکراتیان هەروا شەکاوە ڕاگرتوە!

سڵاو لە پێشمەرگەکانی حیزبی دێموکراتی کوردستان کە ئامادەن بۆ هەر چەشنە گیانبازییەک لەپێناو سەرخستنی بزووتنەوەی کورد و ڕزگاریی نیشتمانەکەمان!

بەرز و شکۆدار بێ ئامانجە بەرزەکانی حیزبی دێموکراتی کوردستان!

سەرکەوتوو بێ کۆنگرەی حەڤدەهەمی حیزبەکەمان!

***

بڕیارنامە و ڕاسپاردەکانی کۆنگرەی حەڤدەهەمی حیزبی دێموکڕاتی کوردستان

کۆنگرەی حەڤدەهەمی حیزبی دێموکراتی کوردستان لە هەلومەرجێکدا دەبەسترێ کە ئەو حیزبە دەبێ زیاتر لە رابردوو خۆی بۆ ئەگەری ئاڵوگۆڕ لە ناوچە و ئێراندا ئامادە بکا. لەلایەکی دیکەوە، ئەم کۆنگرەیە دەرفەتێکە بۆ ئەوەی بە ئەزموون وەرگرتن لە سیاسەت و خەباتی تا ئێستای حیزب، بەرچاوڕووونی بۆ ئاقارە سیاسی و خەباتگێڕی و رێکخراوەییەکانی لەمەودوامان دابڕێژین. رێبەریی هەڵبژێردراوی کۆنگرە لەسەریەتی کە بەندەکانی ئەم بڕیارنامەیە و پەسندکراوەکانی دیکەی ئەم کۆنگرەیە و پەسندکراوە موعتەبەرەکانی پێشووتر بەردەوام وەبەرچاو بگرێ و بۆ جێبەجێکردنی بەکردەوەیان تێبکۆشێ.

ئەلف. هەڵوێستمان لەبارەی کۆمەڵێک پرسی گشتیی جیهان، ئێران و کوردستان

١/ ڕووداو و ئاڵوگۆڕە سیاسییەکانی جیهان لە چەند ساڵی ڕابردوودا نیشاندەری لاوازبوونەوەی مێکانیزمەکانی هاوکاریی نێودەوڵەتی و ڕەوتی ڕوو بە داخرانەوەی زیاتری بەشێك لە جەمسەر و دەوڵەتانی مەترەح لە پێوەندییە نێودەوڵەتییەکاندا بەسەر خۆیاندایە. ئێمە لەو باوەڕەداین کە تەنیا کاتێک ئایندەیەکی باشتر چاوەڕوانی مرۆڤایەتی و جیهان دەبێ کە بنەما و مێکانیزمەکانی هاوکاریی نێوان دەوڵەتان بەلەبەرچاوگرتنی ویست و بەرژەوەندیی خەڵک و پێکهاتەکانی وڵاتان بەهێز بکرێن و چیدیکە تاکڕەوی و ململانەی نێوان هێزە گەورەکان نەبێتە هۆی درێژبوونەوە و بێوڵام هێشتنەوەی قەیرانە سیاسی و ئینسانی و ژینگەییەکان. ئەمە بەتایبەتی سەبارەت بە ڕۆژهەڵاتی نێوەڕاست گرینگە.

٢/ سەبارەت بە فشارە نێودەوڵەتی و گەمارۆ ئابوورییەکانی سەر ئێران، لەگەڵ ئەوە کە تێکچوونی زیاتری ژیان و گوزەرانی خەڵک بەهۆی تەحریمەکانەوە جێگەی داخە، بەڵام کۆماری ئیسلامی کە لەڕاستیدا خەڵکی ئێرانی بە بارمتە گرتوە، بە بەرپرسیاری ئەو دۆخە دەزانین. وێڕای بەپێویست زانینی هەر جۆرە فشارێکی نێودەوڵەتی کە مەیدانی مانۆڕی خراپکارانەی کۆماری ئیسلامی لە ناوچەدا بەرتەسک بکاتەوە، لەو باوەڕەداین کە پێویستە کۆمەڵگەی نێودەوڵەتی لە مامەڵەی لەگەڵ کۆماری ئیسلامیدا چیدیکە تەنیا خۆی لە پەروەندە

ئەمنیەتییەکانی وەک پرۆگرامی ناوکی و سەقامگیریی ناوچەدا قەتیس نەکاتەوە. بەڵکوو زیاتر سەرنج بداتە پرسی ماف و ئازادییەکانی خەڵك و پێکهاتەکانی نێو ئێران و نوێنەرانی راستەقینەی ئەوان بە موخاتب وەربگرێ هەتا خەباتی خەڵک بەدژی ڕێژیم لە یەکلا کردنەوەی چارەنووسی ئەو نیزامەدا کاریگەرتر بێ و ئایندەیەکی ڕوونتریش بۆ گەلانی ئێران لەڕێدا بێ.

٣/ هەڵوێست و سەفبەندییەکانی نێوخۆی کۆماری ئیسلامی لە ساڵانی دواییدا باشتر لە ڕابردوو ناکارامەیی و بێئیرادەیی ڕێژیم لە تەواوەتیی خۆیدا بۆ چارەسەری کێشەکانی وڵات و ڕووبەڕووبوونەوەی قەیرانەکان و گوێگرتن لە پەیامی خەڵکی نیشان داوە. هەرلەوکاتەدا وێڕای باڵادەستیی نیهادە ئەمنیەتییەکان و ڕێبەریی نیزام لە جومگەکانی ئیدارەی وڵات و دیاریکردنی سیاسەتە نێوخۆیی و دەرەکییەکانی ئێراندا، جیاوازییەکی جەوهەری لە هەڵوێست و ڕەفتاری باڵە جیاکانی نێو ڕێژیم سەبارەت بەو پرسانە کە بۆ خەڵك گرینگن بەدی ناکرێ. هەربۆیە پێویستە خەڵکی ئێران هەروەک لە دوو ساڵی ڕابردوودا نیشانیان داوە، هەروا کۆی ڕێژیم بە ئامانج بگرن.

٤/ کۆمەڵگەی سیاسیی ڕۆژهەڵاتی کوردستان وێڕای ئەوە کە نابێ لە بەرامبەر پرۆسە سیاسییە سەراسەرییەکانی ئێران غافڵ و بێتەفاوەت بێ، پێویستە ئەولەویەتی کاری حەرەکەت لەسەر بنەمای تایبەتمەندیی ڕۆژهەڵاتی کوردستان و بە پێناسەیەکی قائم بە زات و بەشێوەی هەرچی یەکگرتووانەتر و مەیدانیتر بێ.

٥/ لەبارەی پرسی کورد لە پارچەکانی دیکەی کوردستاندا، پشتیوانی لە خەباتی ڕەوای کورد لەو پارچانەدا و لە هەر چەشنە دەرفەتێکی پێشوەچوونی پرسەکەیان دەکەین. هەر لەو کاتەدا جەخت لەسەر یەکبوونی نێوماڵی کورد لە هەرکام لەو پارچانەدا و تەعامولی نێوان پارچەکان بە ڕوحێکی نەتەوەیی و بە لەبەرچاوگرتنی بەرژەوەندی و پێویستییە خەباتگێڕییەکانی یەکتر دەکەینەوە.

ب. گوتاری سیاسیی حیزب

١/ بە حوکمی ئەوە کە ڕێبەریی بەکۆمەڵ لە حیزبی دێموکڕاتی کوردستاندا ئەسڵێکی هەمیشەییە، هەرچەشنە هەڵوێستێکی سیاسیی کەلان کە نوێ بێ یان جیاوازیی لەگەڵ سیاسەت و هەڵوێستەکانی پێشووی حیزب هەبێ، بەر لە دەربڕین و ڕاگەیاندن، پێویستە لە چوارچێوەی گونجاوی خۆیدا بکەوێتە بەر ڕاوێژ و بڕیاری لەسەر بدرێ. بەرپرسانی حیزبی لە هیچ پلە و مەوقعییەتێکدا لە دەرەوەی حیزب نابێ بەپێچەوانە و جیاواز لە سیاسەتی ڕەسمیی حیزب بدوێن و بجوڵێنەوە.

٢/ بە هەموو ئەو قابلییەتانە بۆ پێداچوونەوە و زەرفیەتسازیی سیاسی و ڕێکخراوەیی کە حیزبی دێموکڕاتی کوردستان هەیەتی، ئەو حیزبە لەڕووی ناسنامەی سیاسییەوە میراتگری جەوهەرەی نەگۆڕی سامانی مەعنەوی و گوتاریی حیزب لە سەردەمی کۆماری کوردستان و مەودای نێوان دوو نیزامی پاشایەتی و کۆماری ئیسلامی بگرە تا پاش شۆڕشی ١٣٥٧ و قۆناغەکانی دواتری خەباتە.

٣/ حیزبی دێموکڕاتی کوردستان وەك حیزبێکی شۆڕشگێڕ خوازیاری کۆتایی هاتنی دیکتاتۆڕی لە ئێران و گۆڕینی کۆماری ئیسلامییە. پشتیوانی لە مێتۆدە مەدەنییەکانی خەبات _سەرەڕای نەبوونی بەستێنی واقعیی بردنەپێشی ئەم جۆرە لە خەبات لەژێر حاکمییەتی کۆماری ئیسلامیدا_ بەمەبەستی هێنانە مەیدانی خەڵک و بە چالش کێشانی ڕێژیمە و بەپێچەوانەی هێندێک تەفسیر کە لە هێندێک لە سیاسەت و دەربڕینەکانمان کراوە، بە مانای باوەڕ بە ئیمکانی ڕیفۆرمی ڕێژیم نییە.

٤/ ڕیسالەتی خەباتگێڕیی حیزبی دێموکڕاتی کوردستان چارەسەری پرسی کورد وەك پرسێکی سیاسییە. ئەمە پێشگیری لەوە ناکا کە پشتیوانی لە خواستە فەرهەنگییەکان و داواکاریی چین و توێژەکان و بەگشتی ئەو پرسانەی بابەتی ڕۆژانەی خەباتی جەماوەرین بکەین، بەڵام هەمیشە دەبێ دوورەدیمەنی ستراتژیک و نەتەوایەتیی خەباتی خۆمانمان لەبەرچاو بێ.

٥/ باوەڕ بە ڕێگاچارەی ئاشتیخوازانەی مەسەلەی کورد لە ئێران پرەنسیپێکی هەمیشەیی حیزبی دێموکڕاتە. بەڵام ڕەفتاری کۆماری ئیسلامی لەگەڵ خەڵکی

کوردستان و حیزبی ئێمە و ئەزموونمان لەبواری وتووێژدا بە ئێمە دەڵێ کە ڕێژیم هەمیشە وتووێژی بۆ مەبەستی بەدخوازانە و خراپکارانەی خۆی بەکار بردوە. ئەگەر کۆماری ئیسلامی بەڕاستی بیهەوێ وتووێژ بکا، ئەوە دەبێ بە ڕەچاوکردنی کۆمەڵێک مەرج و پرەنسیپ (وەك بەڕێوەچوونی وتووێژ بە بوونی لایەنێکی سێهەم وەک چاوەدێر؛ مەعلووم بوون و حیساب لەسەر کرانی پلە و ئیعتباری نوێنەرانی لایەنی بەرامبەر؛ وتووێژ لەسەر خواستەکانی گەلی کورد) بێ. هەر جۆرە وتووێژێک دەبێ بە ئاگاداری و لە چوارچێوەی بڕیاری ئوسووڵیی ڕێبەریی حیزبدا بێ و قۆناغی ئەسڵیی وتووێژی ڕاستەوخۆش پێویستە چەندی دەکرێ بە هەماهەنگی و هاوبەشی لەگەڵ پارتە سەرەکییەکانی دیکەی ڕۆژهەڵات بێ.

٦/ حیزبی دێموکراتی کوردستان لە بەخۆداچوونەوە و زەرفییەتسازیی ڕێکخراوەیی و سیاسیدا هەمیشە ڕچەشکێن بووە. سەیرکردنی ڕابردووی خەباتی خۆمان بە چاوێکی ڕەخنەگرانەوە بەتایبەتی سەبارەت بە کەموکوڕییەکانی نێوخۆی بزوتنەوە و کۆمەڵگەی سیاسیی کوردستان شتێکی بەجێ و پێویستە. بەڵام لەو کارەدا هەمیشە دەبێ شکۆی خەبات و خۆڕاگریی شۆڕشگێڕانەمان و ڕەوایی بڕیاری خۆڕاگریی چەکدارانە لە بەرامبەر سیاسەتی تەواوویستانە و شەڕخوازانەی کۆماری ئیسلامی پارێزراو بێ.

٧/ دێموکراسی هەم وەک ئیدەئالێکی کارپێکراوی ژیانی سیاسی و ڕێکخراوەیی حیزبی دێموکرات و هەم وەک گونجاوترین بەستێن بۆ گفتگۆ و چارەسەری کێشەکان، لە ڕیزی پێشەوەی ئامانج و بەهاکانی حیزبی ئێمەیە. هەرلەوکاتەدا ئەولەویەتی خەباتی ئێمە مەسەلەی نەتەوایەتی و پرسی کورد لە ڕۆژهەڵاتی کوردستانە. هەربۆیە جۆری مامەڵەمان لەگەڵ پرۆسە سیاسییەکانی دەرەوەی کوردستان و ئایندەی ئێران پێش هەموو شتێك لەسەر بنەمای تایبەتمەندیی کوردستان و پرسی کوردە.

٨/ دروشمی فیدرالیزم وەك گونجاوترین سیستم بۆ ئیدارە و پێکەوەژیان لە ئێراندا شیاوی گرینگیپێدان و کارلەسەرکردنی زیاترە. بەڵام ئەو ئەولەویەت و تایبەتمەندییەی پرسی کورد لە ڕۆژهەڵاتی کوردستان کە لە بەندی پێشوودا باس کرا، دەستئاوەڵایی پێویستمان دەداتێ کە هاوشان لەگەڵ هێزە سیاسییەکانی دیکەی کوردستان لە داهاتوودا بەپێی ویستی خەڵکی کوردستان و واقعیات و مومکیناتی هەر قۆناغێک (بەبێ لەبیرکردنی جەوهەری مافی ڕەوای گەلەکەمان) بجووڵێینەوە.

٩/ خەبات بۆ چارەسەری پرسی کورد لە ئێراندا نابێ ئەو ڕاستییەمان لێ بشارێتەوە کە کورد یەک نەتەوەیە و کوردستان یەک نیشتمانە دابەش کراوە. لە عەینی فیدرالیخوازیدا ئێمە بەپشت بەستنی زیاتر بە مانای مافی دیاریکردنی چارەنووس وەک ئیرادەیەکی هەمیشە ئازاد، لەسەر گوتاری سەروەریخوازانەمان بەردەوام دەبین. هەروەها پێویستە ئەو چەمک و هێمایانەی تەعبیر لە سەروەریی گەلەکەمان دەکەن (کۆمار، نەتەوە، ڕۆژهەڵاتی کوردستان، ... هتد) لە ئەدەبیاتی سیاسی و پەروەردەی هزریماندا زیاتر کاریان لەسەر بکرێ.

١٠/ حیزبی دێموکراتی کوردستان لە عەینی ئەولەویەتدان بە خەبات لە ڕۆژهەڵاتی کوردستان و درێژەدان بە پرەنسیپی ڕۆژهەڵاتتەوەری، هاوپێوەندیی نەتەوەیی نێوان پارچەکانی کوردستان (سەرەڕای هەموو کەموکوڕی و لاسەنگییەکانی) بە شتێکی پێویست دەزانێ. هاوکات پێمان وایە هەر پارچەیەکی کوردستان دەبێ بۆخۆی نوێنەرایەتیی بەرژەوەندی و ئاجێندای خەباتی خۆی بکا و موخالفی دەستێوەردانی هەر پارچەیەک لە کاروباری پارچەیەکی دیکەداین. ڕێبەریی حیزب پێویستە لە بەرامبەر دەستێوەردانی لەم چەشنە لە ڕۆژهەڵاتی کوردستاندا بەرنامەی وا دابڕێژێ کە ئەوەندە کاریگەرییەی هەبێ کە سنوورێك بۆ ئەو جۆرە دەستێوەردانانە دابنێ، ئەوەندەش بەرپرسیارانە بێ کە گرژی و نێوان ناخۆشی لەگەڵ هێزی پارچەکانی دیکەی کوردستانی لێ نەکەوێتەوە.

ج. حیزب و کۆمەڵگە

١/ گوتار و بەرنامەمان لەبواری ناسنامەی نەتەوایەتیدا ڕوو بە ڕۆژهەڵاتی کوردستان پێویستە لە هەموو ڕوویەکەوە هەمەلاگیر بێ و هەموو فرەچەشنییەکانی نێوخۆی ئەم کۆمەڵگایە لەبەرچاو بگرێ. هەرچەشنە گوتار و ڕەفتارێک کە بە فەرق و جیاوازیدانان لەنێوان جۆراوجۆرییە فەرهەنگییەکانی نێو ئەم کۆمەلگەیە لێک بدرێتەوە و درزەکانی نێو کۆمەڵگە زیاد بکا، پێویستە خۆی لێ ببوێردرێ.

٢/ حیزبی ئێمە پێویستە لە ڕێگای تیمی کارناسەوە بەدواداچوون و چاوەدێریی دۆخی ڕۆژهەڵاتی کوردستان و کێشە و چاوەڕوانییەکانی خەڵک لە هەموو ڕەهەندەکانەوە بەتایبەتی لەبارەی پرسە ستراتژییەکان (سنوورەکانی خاک، دێمۆگرافی، ژینگە، تایبەتمەندییە لۆکاڵییەکان، ئارێشە کۆمەڵایەتییەکان بەتایبەتی

مـەوادی موخـەدیر، بنیاتگەرایی ئیسلامی، ... هتد) بکا و لە سیاسەتسازی و بەرنامەڕێژیی کار و تێکۆشانیدا لەسەر بنەمای ئەو خوێندنەوە و بەدواداچوونە بجوڵێتەوە.

٣/ تەشکیلاتی ئێمە پێویستە بە ڕێکاری گونجاو لە نێوخۆ و لە دەرەوەی ڕۆژهەڵات پێگەی جەماوەریی حیزب فراوانتر بکاتەوە و بۆ ڕاکێشانی کەسایەتییە شوێندانەرەکان زیاتر تێبکۆشێ. بەرنامەڕێژی بۆ ئەم مەبەستە دەتوانێ زۆر ڕێکار بگرێتەوە و لەو پێوەندییەدا کۆمیتەی ناوەندی دەتوانێ وەکالەت بۆ هێندێک هەنگاوی تایبەتی بداتە دەفتەری سیاسی.

٤/ ناوچـەکانی باکـوور و باشـووری ڕۆژهــەڵات (ورمێ، کرماشـان، ئیلام، لەکستان، ... هتد) و ناوچە کوردنشینەکانی دەرەوەی ڕۆژهـەڵات (بەتایبەتی خـوراسـان) پێویستە لە گوتار و مێدیا و بەڕێوەبەری و تەشکیلاتی حیزبدا ڕەنگدانەوەی زیاتریان هەبێ و لە بەرنامەڕێژیی کار و تێکۆشانمان ڕوو بەو ناوچانە تایبەتمەندییان وەبەرچاو بگیرێ. بەرنامە و گوتاری حیزب بۆ چارەسەری پرسی کورد لە ئێران پێویستە لەڕووی حقوقییەوە وڵامی بۆ مافەکان و هەستیاریی نەتەوایەتیی کوردەکانی دانیشتووی ئەو شار و ناوچانەی ئێران هەبێ کە لەڕووی مێژووییەوە بەشێک لە خاکی کوردستان نین، بەڵام بەشێوەیەکی چڕ کوردیان لێ دەژی.

د. مامەڵەمان لەگەڵ لایەنەکانی دیکە

١/ لە بەستێنی دیپڵۆماسیدا پێویستە حیزبی ئێمە بەرنامەڕێژیی ورد و بەربڵاو بۆ ڕاکێشانی سەرنج و پشتیوانیی نێودەوڵەتی بۆ خـەباتی کورد لە ڕۆژهـەڵاتی کوردستان بکا. ئێمە وێڕای پابەندیمان بە بەها سۆسیال دێموکڕاتییەکان وەک ئیدەئالێک بۆ ئایندەی کۆمەڵگەی خۆمان، پێویستە لە بەستێنی نێونەتەوەییدا بەبێ لەبەرچاوگرتنی سنووربەندییە ئیدئۆلۆژییەکان بجوڵێینەوە و ئەولەویەتیش بدەینە ئەو کاناڵ و ناوەندانەی بەرهەمی مەلمووسیان لە بەرژوەندیی خەباتی گەلەکەمان لێ دەکەوێتەوە.

٢/ لە مامەڵەمان لەگەڵ هێزە ئێرانییەکاندا هاتوچۆ و گفتگۆ لەگەڵ هەموو تەیفەکانی نەیاری کۆماری ئیسلامی چ لە نێوخۆ و چ لە دەرەوەی وڵات بە پێویست دەزانین. بەڵام بۆ هاوکاری و هاوپەیمانی لەگەڵ ئەو هێز و تەیفانە،

بەپێی ماهیەتی دێموکڕاتیکی ئەوان و لەوەش گرینگتر رادەی باوەڕیان بە بەڕەسمی ناسینی مافەکانی گەلی کورد لە ئێراندا دەجوڵێینەوە. سەبارەت بەو تەیفانەی ئۆپۆزیسیۆنی ئێرانی کە گەلی ئێمە ئەزموونی تاڵی لەگەڵیان هەیە، پێویستە پێش هەر جۆرە نزیکبوونەوە و سازانێک، ئەوان حازر بن رەخنە لە ڕەفتاری رابردووی خۆیان بگرن یا لانیکەم بە جۆرێك بدوێن و بجوڵێنەوە کە نیشانەی نەگرتنەوەبەری ئاقارە خراپەکانی ڕابردوویان دەرهەق بە گەلەکەمان بێ.

٣/ لەپێوەندی لەگەڵ پێکهاتە نەتەوەییەکانی دراوسێی کورد لە ئێراندا (بەتایبەتی ئازەرییەکان) پێویستە سیاسەت و تێکۆشانی حیزبی دێموکڕاتی کوردستان بە هەماهەنگی لەگەڵ لایەنەکانی دیکەی بزووتنەوەی ڕۆژهەڵات بۆ جێخستنی مەیدانداریی ڕەوای کورد لە هەموو بوار و جومگەکانی ئایندە و ئاسایشی نەتەوایەتیی کورد هاوکات لەگەڵ هەوڵدان بۆ لێکگەیشتن و پێکەوەژیانی سالم و بنیاتنەر بێ.

٤/ تاکڕەویی حیزبەکان بە قازانجی سەرکەوتنی خەباتی گەلەکەمان نازانین، هەربۆیە لە بەستێنی کاری هاوبەش لەگەڵ حیزب و لایەنەکانی دیکەی ڕۆژهەڵاتی کوردستاندا، وێڕای ڕۆڵی مێحوەری و کارسازی حیزبی دێموکڕاتی کوردستان، ئەولەویەت دەدەینە گەشەکردنی «ناوەندی هاوکاریی حیزبەکانی کوردستانی ئێران» بە چەشنێک کە هەم بنەماکەی بەشێوەی ئوسووڵی فراوان بێتەوە و هەم سازوکاری جیددی و بەکردەوەی لە بوارە سەرەکییەکانی کار و خەباتی هاوبەشدا (سیاسی و گوتاری، جەماوەری، پێشمەرگانە، مێدیایی، دیپلۆماسی) و ئامادەبوون بۆ قۆناغی ئینتقالیی بۆ دابین بکرێ.

٥/ باوەڕمان بە زەروورەتی یەکگرتنەوەی دێموکراتەکان لە جێی خۆیەتی و کاری بۆ دەکەین. بەڵام وێڕای هەوڵدان بۆ سەرکەوتنی هەوڵەکان لەو پێوەندییەدا، پێویستە ئەو هەوڵانە لەپێناو یەکگرتنەوەیەکی هاوسەنگدا بێ. لەهەرحاڵدا حیزبی دێموکڕاتی کوردستان ژیانی سیاسی و ڕێکخراوەیی خۆی بەو پرسە نابەستێتەوە و کار لەسەر تایبەتمەندیی خۆی دەکا.

هـ. بابەتە تەشکیلاتییەکان و هێندێک بواری تێکۆشانی حیزب [نێوخۆیی]

پەیامی حیزب و لایەنە سیاسییە کوردستانی و ئێرانییەکان بۆ کۆنگرەی ١٧ی حیزبی دێموکراتی کوردستان

پەیامی کۆمەڵەی شۆڕشگێڕانی زەحمەتکێشانی کوردستانی ئێران بۆ کۆنگرەی ١٧ی حیزبی دێموکراتی کوردستان

بەڕێز کۆنگرەی حەڤدەیەمی حیزبی دێموکراتی کوردستان!
وێڕای سڵاوێکی گەرم!
بە بۆنەی بەستنی کۆنگرەی حەڤدەیەمی حیزبی دێموکراتی کوردستان، گەرمترین پیرۆزبایی خۆمانتان ئاڕاستە دەکەین. هیوادارین کۆنگرەی حیزبە تێکۆشەرەکەتان سەرکەوتووانە کۆتایی بە کارەکانی بێنێت و ئامانجەکانی دەستەبەر بکات.

نوێنەرانی هێژا!
بەشداربووانی بەڕێز!
کۆماری ئیسلامیی ئێران بە بەرچاوی هەمووومانەوە بەرەوە دارمانێک بە تەواو مانا هەمەلایەنەی ئابووری، سیاسی و،کۆمەڵایەتی دەڕوات. ئەو حکوومەتە نەتەنیا وەک هێزی سەرکوتکەری مافە سەرەتاییەکانی خەڵکی ئێران، بەڵکوو هاوکات و بە تایبەتی دوای سێڵاوەکەی چەند حەوتووی ڕابردوو وەک حکوومەتێکی ناکارامە لەبەر چاوی گەلانی ئێران هەرچی زیاتر ڕێسوا بووە. لە هەمان کاتدا ئێوەی بەڕێز کۆنگرەتان لەسەروبەندێکدا دەبەستن کە کۆماری ئیسلامی لەژێر بەربڵاوترین فشارەکانی نێوخۆیی و دەرەکی دایە، سپای پاسدارن وەک باسکی سەرکوت و تێرۆری نیزام لە نێوخۆ و دەرەوەی مەرزەکانی چۆتە لیستی تێرۆرەوە، کە هەر ئەمە خۆی حەقانییەتی بزوتنەوەی کوردستان لە ٤٠ ساڵی ڕابردوودا نیشان دەدا، کە شەڕی ئێمە شەڕی دژە تێرۆر بووە. سەرجەمی بارودۆخی هەنووکەیی دەخوازێت ئێمەش وەک ئەحزابی سیاسیی شوێندانەر لە

ئاست گۆڕانکارییەکاندا بین و یەکگرتووانە بچینە پێشوازی لە ئەرکەکانمان لە دەورەی داهاتوودا.

کۆمەڵەی شۆرشگێری زەحمەتکێشانی کوردستانی ئێران لە ڕابردوودا و هەنووکەش خوازیاری هاوکاریی هەرچی زیاتری هێزە سیاسییەکانی کوردستانی ئێران بووە و هەیە، لەو پێناوەشدا پێشنیاری کۆنکرێتمان وەک مودیرییەتی هابەشی قۆناغی گوزار، دامەزراندنی میدیای هاوبەش، ڕێکخستنی دیپلۆماسیی هاوبەش و هتد..... پێشکەش بە هەموو حیزبەکانی ناوەندی هاوکاریی کردووە، ئێستاش ئامادەی تاوتوێکردنی هەر پێشنیارێکی دیکەی لەو ئاڕاستەیە داین، هەم بۆ کاری دوو لایەنە و هەم لە چوارچێوەی ناوەندی هاوکاریدا.

جارێکی دیکە وێڕای پیرۆزبایی بەستنی کۆنگرە، هیوادارین کۆنگرەکەتان بە سەرکەوتوویی کۆتایی بێت.

کۆمەڵەی شۆڕشگێڕانی زەحمەتکێشانی کوردستانی ئێران
کۆمیتەی ناوەندی

پەیامی پژاک
بۆ کۆنگرەی ١٧ی حیزبی دێموکراتی کوردستان

بۆ هەموو کادر و ئەندامانی بەشداربووی کۆنگرەی ١٧ی حیزبی دێموکراتی کوردستان!

دەسپێک بە ناوی پارتیمان پارتی ژیانی ئازادیی کوردستان (پژاک)، بەستنی کۆنگری ١٧ی حیزبی دێموکراتی کوردستان لەسەرجەم بەڕێوەبەری و ئەندامان و هەموو تێکۆشەرێک کە لە نێو ڕیزەکانی حیزبی دێموکراتی کوردستاندا تێکۆشان دەکەن پیرۆزبایی دەکەین و سەرکەوتنێکی بەهێز بۆ خزمەت بە گەل و نیشتمان بۆتان ئاواتەخوازین.

بەڕێزان لە سەردەمێکدا کۆنگرەی حیزبەکەتان، حیزبی دێموکراتی کوردستان دەبەستن کە ناوچەکە بە گشتی و کوردستان بە تایبەتی، بە پێسوازی ئاڵوگۆڕی بنگەهی و ستراتژیک هەنگاو دەنێتەوە و سیستمی کۆنی دەوڵەت_نەتەوە کە لە سەدەی بیستەمدا لەلایەن کلۆنیالیست و کاپیتالیزمی ئورووپا بە سەر ناوچەکەدا سەپا، ئەو سیستمە کۆنەپەرەستە بۆ یەکدەست کردنی زمان و کولتوور و تەنانەت ئیتنیکی نەتەوەکانی ناوچەکە، بوو بەهۆی نەهامەتی و کوشتار و ژێنۆسایدی گەلان، لەم پرۆسە نیگریسەدا گەلی ئێمەش لەم داگیرکارییەدا پشکی شێری وەبەرکەوت. سیاسەتی گلۆبالیزم لەو سەدەیەدا لەگەڵ سیستمی کۆنی دەوڵەت_نەتەوەکانی ناوچەکە ناتوانن هاوڕاستا بن و سیستمی نئۆلیبرالیزم بۆ بەستەرسازی پلانەکانی خۆیان پێویستیان بە ڕەوتێکی نوێی بەڕێوەبردن لە ناوچەکەدا هەیە، و بۆ ئەم سیستمە ئاڵوگۆڕییەکانی ڕووکەشی پێویستە بەڕێوە بچن و لەم پڕۆسەیەدا گەلی ئێمە دەتوانی چارەنووسی خۆی لە ئاڵوگۆڕییەکاندا ڕەقەم لێبدات.

کۆماری ئیسلامیی داگیرکەری ئێران بە سیاسەتی شوێنیستی ئیسلامی_ سیاسی،

کوردستانی کردۆتە مۆڵگەی خۆی بۆ تێکڕوخانی ئیرادە و ڕووحی گەلەکەمان، و لەم بوارەدا هیچ کەمکاری نەکردوە. ئێستا ئەم دەستەڵاتدارانە بە سیاسەتی نامودیرانەی خۆیان ئێرانیان بە گشتی بەرەو هەڵدێر بردوە و هەم لە بواری ئابووری کۆمەڵگە لە تەنگاییدایە و هەم لە بواری دیپلۆماسی و تەعامول لەگەڵ سیستمی نوێی گلوبالیزم یەک ناگرێتەوە، بە واتایەکی دیکە کۆماری ئیسلامی ئێران لە قیرانی سیاسی و مەشروعیەتدا بەسەردەبات. بۆیە لەم سەردەمەدا گرینگ کە گەلی کورد بە بێ تێروانینی بینشی سیاسی و ئیدئۆلۆژیکی، سیاسەتیکی نەتەوەیی ڕەچاو بگرێت و لە ڕەوتی ئاڵوگۆڕیەکانی ناوچەکە وەک ئەکترێک ڕۆڵی مێژوویی خۆی بگرێت و ئەوەش تەنیا بە یەکگرتوویی گەل و حیزبە سیاسییەکان دەکەوێتە بواری کردارییەوە. گەلی کورد کە لە سەدەی بیستەمدا بووە بە قوربانی سیستەمی سەرمایەداری و کۆنەپەرەستیی ئەمڕۆ هەلێکی زێڕینی بۆ ڕەخساوە کە بتوانێت مافی زەوتکراوی خۆی بگرێتە دەست و بۆ ئازادیی کۆمەڵگە و وڵاتەکەی تێکۆشانێکی سەردەمیانە بەڕێوە ببا، تێکۆشانێکی بەهێز کە بەشێکی زۆر لە پوتانسیەڵ و هێزی ئازادی و دەرکردنی داگیرکاری لە یەک ڕاستدا ڕێک بخات، ئەمە لە نان و ئاو بۆ داهاتووی گەلەکەمان پێویستترە. بۆیە ئێوە لە سەردەمێکی هەستیاردا کۆنگرەی خۆتان دەبەستن و هاوکات دەتوانن بڕیاری پێویست لەم کۆنگرەیەدا بۆ یەکگرتوویی ڕیزەکانی گەلەکەمان لە کوردستان بە گشتی و ڕۆژهەڵاتی کوردستان بە تایبەتی بگرن.

بەڕێزان ئامادەبووانی کۆنگرە، گرینگ خوێندنەوەیەکی جەوهەری و بنەڕەتی لە سیستمی جیهانی و گلۆبالیزم بکرێت، بۆیە لەسەر ئەم بنەمایە بەکگرتوویی سالمی سیاسی لە ڕیزەکانی گەلەکەماندا خوێندنەوەیەکی ڕاستە و لەسەر ئەم بنەمایە بۆ سەرجەم بەشداربووانی کۆنگرەی حەڤدەهەمی حیزبی دێموکراتی کوردستان، سەرکەوتن ئاواتەخوازین و هیواداریین کۆنگرەیەکی دەوڵەمەند و بە نێوەڕۆک بە سەرکەوتوویی بە کۆتایی بگەیەنن.

دیسان سەرکەوتنتان بۆ دەخوازین بۆ گەیشتن بە کوردستانێکی ئازاد و کۆمەڵگەیەکی دادپەروەر و یەکسانخواز.

هاوسەرۆکایەتیی پارتی ژیانی ئازادیی کوردستان

(پژاک)

پەیامی کۆمەڵەی زەحمەتکێشانی کوردستان
بۆ کۆنگرەی ١٧ی حیزبی دێموکراتی کوردستان

بەڕێز دەفتەری سیاسیی حیزبی دێموکراتی کوردستان!

بەڕێزان کومیتەی ناوەندیی و نوێنەران و بەشداربوانی کۆنگرەی حەڤدەی حیزبی دێموکراتی کوردستان!

لەگەڵ سڵاو و ڕێز، لە لایەن خۆمان و هەموو ڕیزەکانی کۆمەڵەی زەحمەتکێشانی کوردستانەوە پیرۆزبایی بەستنی کۆنگرەکەتان لێدەکەین و ئاواتی سەرکەوتن و پێشوەچوون بۆ کۆنگرەکەتان دەخوازین.

ئێستا و لە کاتێکدا کۆنگرەی ئێوە دەبەسترێ کە هەموو ڕۆژهەڵاتی ناوین بە قۆناغێکی ئاڵۆز و هەستیاردا تێپەڕ دەبێ، کۆماری ئیسلامیی ئێران توشی کێشە و گرفتی ناوخۆیی و دەرەکی بێ چارەسەر هاتووە، ناڕەزایەتیی جەماوەر و قەیرانی ئابووریی ئێران گەیوەتە ئەوپەڕی خۆی، گەندەڵی و لێکترازان هەموو ڕیز و دەزگاکانی دەسەڵاتی تەنیوەتەوە. لە هەمانکاتدا بزووتنەوەی کوردستان سەرەڕای کەند و کۆسپی ناوخۆیی لە هەر بەشێکی، بەڵام هەم سۆزی بیروڕای گشتیی جیهانی بەرەو خۆی ڕاکێشاوە، هەم وەك تەنیا بزوتنەوەی بەرین و جەماوەریی سێکۆلار و دێموکراسیخواز لە ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاستدا خۆی دەرخستووە. خەڵکی کوردستانی ڕۆژهەڵات لەو دوو ساڵەی ڕابردودا و لە بۆنەگەلی جۆراوجۆردا نیشانیان داوە کە خاوەنی وشیارییەکی بەرز و ئیرادەیەکی بەهێزن بۆ یەکگرتویی و کاری هاوبەش. کۆماری ئیسلامی و هەموو باڵەکانی سەرەڕای داگیرکاری و میلیتاریزم نەیانتوانیوە پێگەی سیاسیی خۆیان لە کوردستاندا بەهێز بکەن، بە

پێچەوانەوە لەو چل ساڵەدا بە هەموو شێوازێك لەگەڵ بەرەنگاریی و خەباتی ئەو گەلە بەرەورووو بوون. گومانی تێدا نییە کە کۆمەڵگای ئێران بەرەو لاواز بوونی دەسەڵاتی دیکتاتۆری هەنگاو دەنێ و کۆماری ئیسلامی ناتوانێ لەو گێژاوەی تێی کەوتوە ڕزگاری بێت. هەموو دیاردەکان ئاماژە بۆ ئەو ڕاستییە دەکەن کە بەستێنی گونجاو بۆ گەشەی خەباتی رزگاریخوازی گەلی کورد لە ڕەخساندایەو، خەڵك چاوەڕوانی بڕیاری بوێرانەی هێزە سیاسیەکانی کوردستانە.

ناوەندی هاوکاریی حیزبەکانی کوردستانی ئێران بۆ وڵامدانەوە بەو پێویستییە پێکهات و تا ئێستا هەنگاوی بەنرخی هەڵگرتووە، بەڵام لە حاند چاوەڕوانیی بزووتنەوە و هەلومەرجەکە نییە. هیوادارین کۆنگرەکەتان ئەو پرسە بە جیددی تاوتوێ بکات و بۆ بەهێز کردن و پێشوەچوونی ئەو ناوەندە بڕیاری ئەرینی خۆی بە هەموان ڕابگەیەنێ. هەروەها هیواخوازین کە لەو کۆنگرەدا هەنگاو بۆ یەکڕیزیی پتەوتری حیزبە تێکۆشەرەکەتان هەڵبگرن، چونکوو ئەو هەلومەرجەی ئێستا یەکگرتوویی زۆری هێزە سیاسییەکان دەخوازێ و بەم جۆرە کارئاسانی بۆ یەکگرتوویی بەرینی خەباتی خەڵکی کوردستان مەیسەر دەبێ.

لە ڕێگای ئێوەوە سڵاو دەنێرین بۆ هەموو خەباتکارانی ڕیزەکانی ناو حیزبی دێموکرات

سڵاو لە هەموو بنەماڵەی شەهیدانی حیزبی دێموکرات، یادی ڕۆڵەکانیان بەرز و بەڕێز بێ.

سەرکەوتوو بێ یەکیەتی و یەکگرتوویی حیزبە سیاسییەکانی کوردستان بۆ ڕزگاریی گەل و وەدیهێنانی دێموکراسی

دەستەی کارگێڕیی کۆمەڵەی زەحمەتکێشانی کوردستان

٢٤. ٤. ٢٠١٩ زایینی/ ٤ گوڵانی ١٣٩٨ی هەتاوی

پەیامی یەکیەتیی نەتەوەیی دێموکراتی کوردستان بۆ کۆنگرەی ١٧ی حیزبی دێموکراتی کوردستان

سڵاوی سەرخۆبوون و ئازادی!

بەبۆنەی بەستنی حەڤدەهەمین کۆنگرەی حیزبەکەتان [حیزبی دێموکراتی کوردستان] بە ناوی خۆمان و تەواوی ئەندام و لایەنگرانی یەکێتیمان YNDK، پیرۆزبایی سازدانی کۆنگرەتان لێدەکەین و، خوازیارین کۆنگرەکەتان سەرکەوتووانە کۆتایی بە کارەکانی بهێنێت و بڕیار و ڕاسپاردەکانی جێگەی بایەخ و متمانەی ئەندامانتان و جەماوەری ڕۆژهەڵاتی کوردستان بێت.

بەڕێزان!

کۆنگرە وێستگەی هەڵوێستەکردن و بەخۆداچوونەوە و دانانی بەرنامەیە بۆ کار و خەباتی داهاتوو، بۆیە بەستنی کۆنگرە لە ژیانی هەموو پارت و ڕێکخراوێکدا گرنگیی تایبەتی هەیە، بۆ تاوتوێکردنی کارەکانی ماوەی رابردووی و دەستنیشانکردنی کەمایەسییەکان و شەن وکەوکردنی ڕەوشی سیاسی و ئابووری و کۆمەڵایەتیی وڵات و دەبێتە خاڵی وەرچەرخان و چوونە قۆناغێکی نوێی کار و خەبات، ئێوەی بەڕێز و تێکۆشەریش کۆنگرەکەتان لە قۆناغێکی هەستیاردا دەبەستن و کۆنگرەکەتان ڕووبەڕووی کۆمەڵێك پرسی چارەنووسساز و پەیوەندادار بە داهاتووی نەتەوەکەمان لە ڕۆژهەڵاتی کوردستان دەبێتەوە، بۆ زیاتر سەرخستن و دەوڵەمەندکردنی کۆنگرەکەتان، ئەم سەرنج و تێبینییانە دەخەینە بەردەم ئەندامانی بەڕێز و تێکۆشەری کۆنگرەکەتان:

١) کوردستانی مەزن وڵاتێکی داگیرکراو و دابەشکراو و سامان دزراوە لە لایەن داگیرکەرانی کوردستان، ئێمەش وەکوو هەموو نەتەوەکانی دنیا مافی خۆمانە ئازاد بین و بە مافە نەتەوەییەکانمان بگەین و، دەوڵەتی سەربەخۆی کوردستانمان هەبێت، بۆیە گوتاری سەربەخۆیی کوردستان پێویستە لە کۆنگرەکەتان گرنگیی تایبەتی هەبێت و زیاتر لەسەر ئەم پرسە هەڵوێستە بکەن بۆ بڵاوکردنەوەی وشیاریی زیاتر لەسەر سەربەخۆیی کورد و کوردستان.

٢) سەرجەم هێز و لایەنەکانی ڕۆژهەڵاتی کوردستان بە جیاوازیی بیر و ئایدیایان پێویستە هەموو ناکۆکییەکان وەلا بنێن و لەژێر چەترێکدا گوتاری سیاسییان

یەك بخەن، تا وەکوو سوود لەو دەرفەتانە وەربگرن ك ەدێنە پێش بەتایبەت لە ئێستادا کە ڕژێمی کۆماری ئیسلامیی ئێران لە تەنگەژەیەکی نێودەوڵەتیدایە و ئیدارەی نوێی ئەمریکا ڕاستەوخۆ هەڕەشەی لێ دەکات.

هەموو ئەم پێشێلکارییانەی ڕژێمی ئێران دەرهەق بە ڕۆڵەکانمان دەیکات هەمووی دەکەونە خانەی پێشێلکاریی مافی مرۆڤ و دژی هەموو ڕێککەوتننامە نێودەوڵەتییەکانن کە دەرهەق بە مافی گەلان و دێموکراسی و ئاشتی و ئازادی دەکرێت، بۆیە دەکرێت ڕێکخراوە نێونەتەوەیییەکانی لێ ئاگادار بکرێتەوە و، هەندێك لەم پێشێلکارییانە وەکوو سکاڵا لە دادگا نێودەوڵەتییەکان تۆمار بکرێت.

٤) بەستنی کۆڕ و کۆبوونەوە و کۆنفرانس لە وڵاتانی جیهان بۆ زیاتر ناساندنی دۆزی نەتەوەییمان لەپێناو زیادکردنی پشتگیری بۆ نەتەوەکەمان و ئاشکراکردن و نیشاندانی ڕووی ناشیرینی کۆماری ئیسلامیی ئێران لە ڕووی پێشێلکارییە مرۆیی و نەتەوەییەکان کە ئەمەش بەسوود و قازانج بۆ نەتەوەکەمان دەگەڕێتەوە.

٥) ڕێکخستنی خۆپیشاندان و مانگرتنەکان لە ناوخۆ و دەرەوەی وڵات بۆ بەرەوپێشبردنی خەباتی نەتەوەییمان لە ڕۆژهەڵاتی کوردستاندا.

٦) گرنگی دانی زیاتر بەگرۆتینی لاوان و ئافرەتان دەرفەتیان پێبدرێت لە کەناڵەکانی حیزب و سەرکردایەتی ڕۆڵیان هەبێ لەبەرئەوەی ئەوانن دەبنە ڕۆڵەی بەسوودی نەتەوەکەکان.

٧) درێژەدان و سەرلەنوێ هەنگاونان بۆ بەستنی کۆنگرەیەکی نەتەوەیی کورد بۆ سەرجەم پارت و ڕێکخراو و کەسایەتی و وڵاتپارێزان و نیشتمانپەروەرانی کوردستان بە ئەرکێکی بەپەلەی ئەم قۆناغە دەزانین، بۆ ئەوەی بەوردی تاوتوێی بارودۆخی کوردستان بکەین ئینجا لەژێر ڕۆشناییان تاکتیك و ستراتیژیی نەتەوەییمان دیاری بکەین بۆ هەنگاونان بەرەو سەربەخۆیی کوردستان.

خوازیارین کۆنگرەکەتان سەرکەوتووانە بە بڕیار و ڕاسپاردەی بەسوود و پڕبایەخ تەواو بێت و بەو هۆیەوە کاروخەباتی نەتەوەکەمان لە ڕۆژهەڵاتی کوردستان بەرەوپێش بچێت.

هەر بژین و سەرکەوتن بۆ کورد و کوردستان.

مەکتەبی سیاسیی

یەکێتیی نەتەوەیی دێموکراتی کوردستان

YNDK

پەیامی سازمانی خەباتی کوردستانی ئێران
بۆ کۆنگرەی ١٧ی حیزبی دێموکراتی کوردستان

ئەندامانی بەڕێزی کۆنگرەی حەڤدەیەمی حێزبی دێموکراتی کوردستان!

وێڕای پیرۆزبایی گەرم بە بۆنەی بەستنی کۆنگرەکەتان، ئۆمێد دەکەین بە پەسەندکردنی بڕیار و بەرنامەی شیاو لەمەڕ دۆخی هەنووکەیی ناوچەکە و ئێران، بەستێنی حیزبەکەتان و پێشخستنی جووڵانەوی ڕزگاریخوازانەی نەتەوەیی خۆش بکەن.

ئاشکرایە ئەو دۆخە ناسکەی ئێران و ئەم هەلومەرجەی ڕێژیمی ئاخوندی تێدایە و هەروەها گۆڕانکارییە ناوچەییەکان وامان لێ دەکات کە بیر لە دەسپێکی چوونە نێو قۆناغێکی نوێ بکەینەوە و خۆمان بۆ گۆڕانکارییەکان ئامادە بکەین. قۆناغێک کە ڕێگەخۆشکەرە بۆ ئەوەی جووڵانەوی ڕزگاریخوازانەی نەتەوەیی لە کوردستانی ئێران بە هەموو هێزە شۆڕشگێڕەکانەوە بکاتە جووڵانەوەیەکی ئەکتیڤتر و دیار و شوێندارتر لە ئاستی ئێراندا. کۆی ئەو ڕووداو و پێشهاتانە زەرووڕەتی یەکڕیزی و یەک گوتارییەکی دروست و واقعیمان بیر دێننەوە کە تێیدا هەموو هێزە دیارەکان بەشدار بن و خەباتێکی یەکانگیر بە ئامانجی گۆڕانی قووڵ و بنەڕەتی و هەنگاونان بەرەو وەدیهاتنی دێموکراسی و مافە نەتەوەییەکانمان ببرێتە پێشەوە و هەروەها کاریگەریی هەبێ لەسەر ڕووخان و لەنێوچوونی ڕێژیمی ملهوڕی ئاخوندی لە ئێراندا.

بە ئۆمێدی ئەوەی بەستنی کۆنگرەی حەڤدەیەمتان ببێتە هۆی پێشکەوتنی زیاترتان و قازانجی زێتری دۆزی ڕەوای نەتەوەکەمانی تێدا بێتەدی.

یەکڕیزی و تەباییمان مافەکانی گەلی کورد و تێکۆشان و گەیشتن بە ئامانجی ڕووخانی ڕێژیمی ئاخوندی دەستەبەر دەبێ.

لەگەڵ ڕێزی دووبارەمان

سازمانی خەباتی کوردستانی ئێران
کۆمیتەی ناوەندەی

پەیامی ڕێکخراوی خەباتی شۆڕشگێڕی کوردستان بۆ کۆنگرەی ١٧ی حیزبی دێموکراتی کوردستان

بە ناوی خودای بەخشندەی مێهرەبان

بەڕێزان ڕێبەرایەتیی حیزبی دێموکراتی کوردستان و بەشدارانی کۆنگرەی حەڤدەیەم!

سڵاو و حورمەت بۆ ئێوەی تێکۆشەر!

سەرەتا دەستخۆشیی هەوڵ و هەنگاوی کۆنگرەتان لێ دەکەین و هیوای سەرکەوتنتان لە خزمەت بە گەلەکمان و پرسە ڕەواکەی بۆ دەخوازین.

بەڕێزان!

گەلەکەمان زیاتر لە سەدەیەکە کە لە مەیدانی خەبات بۆ وەدەستهێنانی مافە ڕەواکانیدایە. لەو پێناوەشدا سەختی و چەرمەسەریی زۆری دیوە و قوربانیی گەورە و بەنرخی پێشکەش کردوون، بەڵام بەداخەوە تا ئێستا دەسکەوت و سەرکەوتنەکانی لە ئاستی نسکۆ و قوربانییەکانیدا نین.

گرتنی کۆنگرە لە کاتێکی هەستیاری وەک ئێستادا، کە لە لایەک بزووتنەوکەمان لە ڕۆژهەڵات بە گشتیی و تێکۆشانی هێز و لایەنەکان بەتایبەتی بە قوناغێکی سەخت و پڕ لە دڕدۆنگی و ناتەباییدا تێدەپەڕێ، و لەلایەکی دیکەش ڕەوتی ڕووداوەکان و ئاراستەی ئەگەرەکان بە خێراییەکی چاوەڕواننەکراو بەرەو گۆڕانی گەورە و گرینگ لە ناوچەکە و ئێران و کوردستان بەڕێوەن، حەوجێ بە ئیرادەی بەهێز و بەرپرسیاریی گەورە و واقعبینیی سیاسییە.

کوردستان و ناوچەکە لەمێژە بوونە مەیدانی تێکگیرانی پێوەندی و بەرژەوەندییەکانی زلهێز و دەسترۆیشتووەکانی جیهان. دەبێ تێبکۆشین شوێن لەسەر ئاڕاستە و چەندوچۆنیی ئەو پێوەندیی و بەرژەوەندییانە دابنێین. لە وەها بارودۆخێکدا پێویستە کۆنگرە بە لەبەرچاو گرتنی زەمان و مەکان و بەهاکان،

ئاراستەی هێزەکان و ڕەوتی ڕووداوەکان بخوێنینەوە و ئەوەندەی دەتوانێ پێشبینیی ئەگەر و دەرفەتەکان بکا و لە نێو هەموو ئەوانەدا دەریچەی دربازبوون لە بازنە داخراوەکان بدۆزێتەوە.

خاڵێکی دیکە ئەوەیە کە لە کاتێکدا ڕێژیم و دامودەزگا و دەست و پێوەندییەکانی پاش چوار دەیە سەرکوت و زەبروزەنگ ئێستا لە هەموو کات زیاتر لاواز و لەرزۆک و بێزراون و، گەیشتن بە مافە زەوتکراوەکان لە هەڵکشان و گەشەدایە؛ بەڵام جیاوازی لە بۆچوون و تا ڕادەیەک ناتەبایی لە ویست و هەڵوێستی لایەنە کوردستانییەکان هەست پێدەکرێ. ئەوەش جێگەی داخ و ڕەخنەیە. بۆیە هیواداریـن کۆنگرە لەو پێوەندییەدا بڕیار و ڕێکاری دروست دابڕێژرێ و حیزبەکەتان ئەرکدار بکا بە کردەوە هەنگاو بۆ کۆکردنەوەی هەموو لایەنە سیاسییەکان لە دەوری چەند خاڵێکی گرینگی هاوبەش هەڵبێنێتەوە، تا کورد و بزووتنەوەکەی بە بەفیڕۆدانی کەمترین وزە تەریب لەگەڵ هێزەکا،ن بەرەوپێش هەنگاو بنێ.

حیزبی دێموکرات هێندەی قەوارەکەی و مێژوو و ئەزموونی دەیان ساڵەی تێکۆشانی، جێی چاوەڕوانییە. بەو پێیەش دەبێ لە بەرابەر ئەرکەکان و قۆستنەوە یا بەهەدەردانی هەلەکان خۆی بە بەرپرس بزانێ. بۆیە بە پێویستی دەزانین سەرنجی بەشدارانی کۆنگرەکەتان ڕابکێشن تا بە لەبەرچاو گرتنی بارودۆخی خەباتی حیزبەکەتان و بزووتنەوەکەمان و تایبەتمەندییەکانی کۆمەڵگەی کوردەواری و بەها ڕەسەنەکانی، بڕیاری بەجێ و پێویست بۆ قۆناغی داهاتووی خەبات دەر بکا و سەرکردایەتییەک هەڵبژێرێ کە وڵامدەری هەلومەرج و قۆناغەکە بێ.

ئێمە لە ڕێکخراوی خەباتی شۆڕشگێڕی کوردستان بە هومێدەوە دەستخۆشیتان لێدەکەین و، لە ئێستاوە پیرۆزبایی بە بەشدارانی کۆنگرە و لە ڕێی ئەوانیشەوە بە هەموو ئەندام و لایەنگرانی حیزبەکەتان دەڵێین.

ڕێکخراوی خەباتی شۆڕشگێڕی کوردستان
کومیتەی ناوەندی

پەیامی باباعەلی مێهرپەروەر،
کەسایەتیی سیاسیی بزووتنەوەی کورد
بۆ کۆنگرەی ١٧ی حیزبی دێموکرات

بەڕێزان، ئەندامانی ڕێبەرایەتیی حیزبی دێموکراتی کوردستان!
بەڕێزان، ئەندامانی کومیتەی ئامادەکردنی کۆنگرەی حەڤدەهەم!
ئازیزانی بەشدار لەکۆنگرەی حەڤدەهەمی حیزبی دێموکراتی کوردستان!

لەگەڵ ڕێز و سڵاو ئاواتم سەرکەوتنی پڕدەسکەوتی کۆنگرەکەتانە. ئەمجارەش وەک هەموو جارێک کۆنگرە لە کات و زەمەنێکی هەستیاردا دەبەسترێ. بۆیە هەڵدەگرێ کە بە وردی و بە قووڵی بیر لە کێشەکانی بەردەم و بیر لە ڕێگەچارەکان بکرێتەوە. کە دەڵێین هەستیار بە مانا ڕاستەقینەکەی هەستیارە، لە چ کات و زەمەنێکدا سپای فەرمیی وڵاتێک لە لایەن گەورەترین هێزی ئابووری و سەربازیی جیهان، واتا ئەمریکا کەوتووەتە لیستی تێرۆرەوە، کە ئەمڕۆ سپای پاسدارانی تێکەوتووە. جگە لە گەمارۆکانی دیکەی سەر ئێران بە تێرۆریست ناساندنی سپای پاسداران بێگومان کێشەکانی بەردەم ڕێژیم قورستر و دەرچوون لێیان ئەستەمتر دەکا. کاتی خۆیەتی کە هێزە خەباتکارەکان ئەو دەرفەتە لەکیس نەدەن و سوودی لێ وەربگرن.

بەدرێژایی مێژووی چل ساڵەی تەمەنی کۆماری ئیسلامی، پڕشوبڵاوی و ناکۆکیی نێوخۆیی هێزە بەرهەڵستکارەکان بەتایبەت هێزە کوردستانییەکان، سوود و قازانجی زۆری نسیبی ڕێژیم کردوە. بۆیە ئیستا لە هەر کاتێکی دیکە پتر دەخوازێ کە ئەو هێزانە بەخۆدا بچنەوەوە و ڕێگەی یەکڕیزی کە بەخۆشییەوە دروشمی کۆنگرەکەی ئێوەشە، بگرنە پێش.

گومانم نییە کە بەشدارانی هێژای ئەم کۆنگرەیە دەزانن کە من وەک

خۆم چەند بەپەرۆشی یەکبوونەوەی دووبارەی دوو بەشی لێکدابڕاوی حیزبی دێموکرات بووم و هەم. لەو پێوەندییەشدا چ لەدەستم هاتبێ بەنیسبەت خۆم کردوومە. بەڵام بەداخەوە تائێستا هەموو هەوڵەکان بۆ سەریەکخستنەوەی دووبەشەکەی حیزب بە ئاکام نەگەیشتووە. من وەک خۆم بەو قەناعەتە گەیشتووم کە مخابن، ئەگەر نەڵێم یەکبوونەوەی دووبارەی حیزب مەحاڵە، بەدڵنیاییەوە ئەڵێم بەم زووانە، نابێ. بۆیە تکا لە یەک‌بەیەکی ئەندامانی کۆنگرە دەکەم هەوڵ بدەن ڕێکارێکی وا بخەنە ئەستۆی ڕێبەرایەتیی نوێی حیزبەکەتان کە بەرپرسیان بکا لەوەی کە هاوپەیمانییەکی پتەوی دووقۆڵی لەنێوان دووبەشەکەی حیزبی دێموکراتدا پێک بهێنن. مەبەستم هاوپەیمانییەکی بەدەر لەو هاوپەیمانییەیە کە لەنێوان ئەوچەند هێزە کوردستانییەدا هەیە. پێم وایە ڕێگای گەیشتن بە یەکبوونەوەی دووبارە و ڕاستەقینە لە هاوپەیمانییەکی بەرینی دووقۆڵییەوە تێدەپەڕێ. بەهیوای سەرکەوتنی کۆنگرە.

لەگەڵ ڕێزی دووبارە.

عەلی مێهرپەروەر

۱۳۹۸/۰۱/۲۸

پەیامی کاک هاشم کەریمی
بۆ کۆنگرەی ١٧ی حیزبی دێموکراتی کوردستان

بەڕێزان، ئەندامانی کومیتەی ئامادە کردنی کۆنگرەی ١٧ی حیزبی دێموکراتی کوردستان!

لەگەڵ سڵاو و ڕێز، لێتان ناشارمەوە حەزم دەکرد ئەم کۆنگرە کۆنگرەی هاوبەشی ح.د.ک و ح.د.ک.ا بوایە، جا بە هەر هۆیەک نەکرا، هیوادارم کۆنگرەی داهاتوو کۆنگرەی هاوبەش و لە کوردستانی ڕۆژهەڵات پێک بێ.
هاوڕێیان داواتان لێکردووم کە لە سەربارودۆخی کوردستان و ئێران و ناوچە بۆچوونی خۆم بنووسم، ئەوە وەکوو دەرمان بۆ لوقمان بردنە، بێگومان ئێوەی بەڕێز کە لە وڵات نزیکن لەو بارەوە شارەزاییتان لە من زیاترە، لەگەڵ ئەوەش چەند دێڕێک پێشکەشی بەشداربووانی خۆشەویستی کۆنگرە دەکەم، هیوادارم کەلکی هەبێ.
ڕوون و ئاشکرایە کە پرسی کورد بەهۆی کوشتاری یێزیدییەکان لەلایەن داعش و شەڕی کۆبانی و چەند فاکتەری دیکە لە چەند ساڵی ڕابردوودا لە هەموو کاتێک زیاتر کەوتۆتە بەر باسی کۆڕ و کۆمەڵە سیاسییەکان و یاگەیەنە گشتییەکانی جیهان، بەڵام ئەوە قەت بەرتەقای ئەو خەبات و تێکۆشانە نییە کە گەلی کوردمان لە پێناوی گەیشتن بە ئامانجەکانی لە سەد ساڵی ڕابردوودا ئەنجامی داوە و هۆیەکەشی دەگەڕێتەوە بۆ یەکگرتوویی ڕێژیمە داگیرکەرەکانی کوردستان و نایەکگرتوویی کورد و بەرژەوەندی و چاوچنۆکیی وڵاتە زلهێزەکانی جیهان لە پشتیوانیکردنی ڕێژیمە کۆنەپەرستەکانی ناوچە.
هەلومەرجی کوردستانەکان بەهۆی جیاوازیی ئیدارەی ڕێژیمەکان کە کوردستانیان دابەش کردوە جیاوازە. من بۆ باس لە هەلومەرجی ئێستایان کەمێک بۆ دواوە دەگەڕێمەوە.
لە کوردستانی باشوور دوای ئەوەی ڕێژیمی بەعس ئەو هەموو کاولکارییەی بەسەر کوردستاندا هێنا، سەدام حسەین لەخۆبایی بوو و نانی شوانی خوارد و هێرشی کردە سەر کوەیت و بەرژوەندیی وڵاتانی سەرمایەداریی وەبەر مەترسی دا و هاوپەیمانان لە ماوەیەکی کورتدا هێزی کوردکوژ و مرۆڤکوژی سەدامیان تێک شکاند و حیزبەکانی کوردستان کە پێشتر بەرەیەکیان پێک هێنابوو، هەلیان بۆ ڕەخسا و هەرێمی کوردستانیان دامەزراند، بەڵام بەداخەوە نەیانتوانی بەباشی بەڕێوەی بەرن و لە پێشدا شەڕێکی ماڵوێرانکەر لە نێوان یەکیەتی و پارتی بۆ چەند ساڵ کوردستانی وێرانتر کرد و دوایش کە ئاشتی پێک هات، لەبری سەنعەتی کردنی کوردستان بەپێی ئیمکان و

پێڕاگەیشتن بە کشت و کاڵی زەویی بەپیت و بەرەکەتی کوردستان و چێکردنی سەد و ڕێگەوبان، کەرەسەی سەدی بێخمەش کە گشت کارەبای کوردستانی دابین دەکرد و بۆ چەندین ساڵ ئاوی خواردنەوە و کشت و کاڵی دەشتی هەولێری ئامادە دەکرد، هەرزانفرۆش کرا. حکوومەتی هەرێم زیاتر پەنای بردە بەر کەرتی بازرگانی لەگەڵ ئێران و تورکیە کە بەداخەوە جگە لەوەی زیاتر ئەو دوو وڵاتە بەهرەمەند بوون، گەندەڵی سەرتاپای دەزگای بەڕێوەبەریی تەنیوە و توێژێکی سەرمایەداری مشەخۆر پەیدا بوون و زۆربەی خەڵکەکە لە هەژاریدا ماونەتەوە. جگە لە دووبەرەکی و چەندبەرەکی کە لە ماوەی ٢٤ کاتژمێردا بووە هۆی ئەوە، ناوچە ناکۆکەکانی کوردستان لەگەڵ عێراق کە بە خوێنی هەزاران پێشمەرگە لە دەست داعش ڕزگار کرابوون، بە دوو دەستی بە ڕێژیمی عێراق درایەوە.

لە دیاردە کۆمەڵایەتییە زەقەکان، ڕادەی بەربڵاوی ژنکوشتنە، هۆیەکەشی دەگەڕێتەوە بۆ یاسا و ڕێساکانی دەورانی بەعس کە ئێستاش کاری پێدەکرێ و حیزبە سیاسییە دەسەڵاتدارەکان نەیانتوانیوە بە جیدی بەربەرەکانیی لەگەڵ بکەن و لاوازیی دەزگای دادوەری.

ئەوە لایەکی خەسارناسیی مادی بوو. لەباری مەعنەویشەوە کاتی خۆی یەکیەتیی نیشتمانی خۆی بە حیزبێکی سێکۆلار دەزانی و تەنانەت زۆر لە ڕێبەرانی خۆیان بە مارکسیست دادەنا و پارتی دێموکراتیان بە حیزبێکی عەشیرەیی دەناساند، کەچی زۆری نەخایاند، لە باری عەشیرەییەوە پێش پارتی کەوتنەوە و چ خۆیان و چ ئەوانەی لێیان جیا بوونەوە وەکوو «گۆڕان» و «نەوەی نوێ» بۆ ڕاکێشانی دەنگی خەڵکی موسوڵمان زۆر زیاتر لە پارتی خۆنواندن (تظاهر) بە موسوڵمان بوون دەکەن و لەگەڵ ئیسلامییەکان چ جیاوازییەکیان نییە. ئێستا ئەوە سێ مانگە هەڵبژاردن کراوە، بەڵام لەبەر شەڕەکورسی نەیانتوانیوە وەزارەتی نوێ پێک بێنن، کە دیارە دەستی کۆماری ئیسلامی و تورکیە بۆ ئاژاوەنانەوە لە هەرێم بەهۆی جاسووسەکانیانەوە هەمیشە ئاواڵەیە.

لە کوردستانی باکوور دوای دەیان ساڵ سەرکوت و حاشاکردن لە بوونی نەتەوەی کورد، بە دەستپێکردنی شۆڕشی چەکداری لە لایەن» «پ.کا.کا»وە و خەباتی مەدەنی لە لایەن کۆڕ و کۆمەڵی سیاسی و کولتووریی کوردییەوە، کورد پێێ ناوەتە قۆناغێکی دیکەی خەباتەوە. یەکێکی دیکەش لەو فاکتۆرانە ئەوەیە کە ڕێژیمی تورکیە بەهۆی قەیرانی ئابووری، ئاتاجی بۆ چوونە نێو» بازاڕی هاوبەشی ئورووپا « پەیدا کردبوو و وڵاتانی ئورووپاییش بۆ ئەوەی ببێتە ئەندامی ئەو بازاڕە داوایان لێدەکرد کە ئەو دێموکراسییە نیوەچڵەی لە بەشەکانی دیکەی تورکیەدا هەیە لە کوردستانیش درێغی نەکا. تورکیە بەناچاری ملی ڕاکێشا و ئیجازەی دا کە هێندێک حیزبی کوردی تێکۆشانیان دەست پێبکەن. یەکێک لەو حیزبانە «هادەپە»یە کە هەرچەند پێکهاتەی لە زۆربەی گەلانی تورکیایە، بەڵام زۆرتر بەناوی حیزبێکی کوردی دەناسرێ. «هادەپە» بۆ یەکەمین

جار توانی نوێنەر بنێرێتە مەجلیسی نوێنەرانی تورکیە، بەڵام لەو چەند هەڵبژاردنەدا جاروبار دەنگی باشی هێناوە و جاری واش هەیە کە دەنگی لە کەمی داوە، بۆ نموونە ئەم جارەی ئاخر .هۆیەکەشی دەگەڕێتەوە بۆ دوو شت، یەکەم «هادەپە» وا نیشان دەدا کە زۆر لە «پ.کا.کا» نزیکە و حیزبی نەیار کە دەسەڵاتیشی بەدەستە، واتە «ئا. کە.پە»، بە پشتیوانی لە تێرۆریزم تاوانباری دەکا، بۆیە بەشێک لە خەڵکی بێلایەن و بەرژەوەندخوازی لێ دوور دەخاتەوە ،هۆی دووەم ئەوەیە کە لەو هەڵبژاردنانەدا دەرکەوت کە هێشتا بەشێکی زۆر لە خەڵکی کوردی باکوور مەیلی ئایینییان زاڵە بەسەر مەیلی نەتەوایەتیدا. لەگەڵ ئەوەش داهاتوویەکی گەشتر بۆ کوردی باکوور چاوەڕوان دەکرێ.

کوردی ڕۆژئاوا لەو کاتەوەی کە سووریە لەژێر سەرپەرشتیی فەڕانسە لە ١٩٤٦ی زایینی هاتە دەر و کەوتە دەست ناسیۆنالیستە عەرەبەکان لە هەموو مافێکی نەتەوایەتی بێبەش بوون و کوردستانی ڕۆژئاوا چەوساوەترین بەشی کوردستان بوو و تەنانەت سەدان هەزار کەسیان خاوەنی ناسنامەی سووریەش نەبوون بە بیانووی ئەوە کە لە تورکیەوە هاتوون و مافی خاوەنداریەتی و سەفەر بۆ دەرەوەی وڵاتیشیان نەبوو. وڵاتانی ئیمپریالیستیی ڕۆژئاوا نەک بۆ خاتری ئەوەی ڕێژیمی بەشار ئەسەد دیکتاتۆرە، بەڵام چونکە سووریە لە چوارچێوەی سیاسەتی ئیمپریالیستیی ڕووسیەدا بوو، هێرشیان کردە سەر ئەو وڵاتە. دوای سەرهەڵدانی داعش و تاقمە توندئاژۆ ئیسلامییەکان و ئەو ئازایەتی و بەرەنگارییەی کە شەڕوانان لە شەڕی کۆبانی نواندیان و داعشیان لەو شارە دەرپەڕاند، داعش و دەستە و تاقمی کۆنەپەرستی ئیسلامیی دیکە لە هەر لایەکی سووریەوە سەریان هەڵدا و تورکیە و قەتەر و عەرەبستانی سعوودی یارمەتییان دان و تەنانەت لە پێشدا وڵاتانی ڕۆژئاواش چاوپۆشییان لێکردن. کوردانی ڕۆژئاوا بە یارمەتیی عەرەبەکان و ئەرمەنییەکان و ئاسۆرییەکان و چەرکەسەکان کەوتنە خۆ و ناوچەکانی خۆیان لە داعش و ئەوانی دیکە پاک کردەوە. ئەمریکا نەک بە پشتیوانی لە مافی میللەتان بەڵکوو بە دژایەتیی سووریە و داعش یارمەتیی دان و ئەوان توانیان لە کوردستانی ڕۆژئاوا سێ کانتۆن پێک بێنن کە کانتۆنی عەفرین دوورکەوتە بوو و هێزی نیزامیی ئەمریکاشی لێ نەبوو و زیاتر لە کانتۆنەکانی دیکە لە مەترسیدا بوو و تورکیەش پڕوپاگەندای دەکرد کە کوردستانی ڕۆژئاوا «پ.کا.کا» داگیری کردوە و بۆ بیانوو دەگەڕا. یەپەدە و یەپەژەش بە تایبەت لە عەفرین خۆنواندنیان بە ئاڕمی»پ.کا.کا»وە دەکرد کە بیانووی زیاتری بۆ تورکیە ئامادە دەکرد. تورکیە بە پشتیوانیی ڕووسیە هێرشی کردە سەر عەفرین و دوای کاولکردنی ناوچەکە، خەڵکەکەشی دەرپەڕاند و ئەمریکاش کە بەناو پشتیوانی کوردانی ڕۆژئاوا بوو، چاوی خۆی کوێر و گوێی خۆی کەڕ کرد، بەڵام کوردانی ڕۆژئاوا تا دەرپەڕاندنی داعش لە هەموو کوردستان، کۆڵیان نەدا. ئێستا تورکیە هەڕەشە دەکا کە سنوورەکانی باشووری کەوتۆتە مەترسی و ئەگەر ئیمکانی هەبێ دوو کانتۆنەکەی

دیکەش بە دەردی عەفرین دەبا.

دوای خەباتێکی دەیان ساڵەی گەلانی ئێران کە گەلی کوردیش یەکێک لە خەباتکارانی سەرەکی بوو، ڕێژیمی ئیعدام و ئەشکەنجەی حەمەڕەزاشا ڕووخا و نایەکگرتوویی هێزە دێموکرات و چەپەکان و یەکگرتوویی کۆنەپەرستیی شیعە کە وڵاتانی زلهێزیش لە کۆبوونەوی «گوادلۆپ»دا یارمەتیدەر بوون، خومەینی هاتە سەرکار. بزووتنەوەی کوردستان داوایەکی ڕەوای خستە بەردەستی کاربەدستانی تازەپێگەیشتوو، بەڵام ئەوان بە ئاگر و ئاسن وڵامیان دایەوە. بە پێچەوانەی ئیدیعای حیزبی توودە و چریکی ئەکسەریت و گرووهی حەوت کەسی جیابۆوە لە حیزب، ئەوە بزووتنەوەی کوردستان نەبوو، کە شەڕخواز بوو، بۆ سەلماندنی ئەو ئیدعایەمان چوونی چەندین جارەی کۆڕی حیزبی دێموکرات و تەنانەت بە هاوبەش لەگەڵ ڕێکخراوەکانی دیکە بۆ تاران و قوم خۆی ڕوون و ئاشکرایە. شەهیدکرانی دوکتور قاسملوو و عەبدوڵڵا قادریئازەر لەسەر مێزی وتوویژ بۆ ئاشتی لە لایەن بەناو کۆڕی وتووێژکەری کۆماری ئیسلامییەوە بوو، بەڵام ئەو ڕێژیمە وەسیەتی خومەینی بەجێ دێنا «شەڕ شەڕ تا سەرکەوتن». هێزەکان بەرامبەر نەبوون، لە لایەک چەند هەزار پێشمەرگە بە چەکی سووک و کوردستانی دەوردراو و لە لایەک دەیان بەرامبەر هێزی دوژمن کە بە چەکی مەزهەبی تەیار کرابوون و هەرچی چەک و تەقەمەنی قورس کە حەمەڕەزاشا بە پارەی نەوت کڕیبووی، بۆیان بە میرات بەجێ مابوو. لەگەڵ ئەوەش پێشمەرگە حەوت-هەشت ساڵ لەگەڵ ئەو هێزە زەبەلاحە بەربەرەکانیی کرد کە ئەگەر شەڕی کۆمەڵە و حیزب دەستی پێنەکردایە بەربەرەکانییەکە زیاتر درێژەی دەکێشا. (بە پێویست دەزانم ئێستا کە ناوەندی هاوکاریی حیزبەکانی کوردستانی ئێران پێک هاتووە بە ڕەسمی شەڕی حیزب و کۆمەڵە مەحکووم بکرێ، بۆ ئەوەی جارێکی تر پێشمەرگەی کورد سەنگەر لە یەکتر نەگرن و خوێنی یەکتر نەڕێژن).

ئێستا ڕێژیمی کۆماری ئیسلامی لە چوار بواری جەنایەتکارانەوە کوردستانی ڕۆژهەڵاتی خستۆتە ژێر مەنگەنەوە. یەکەم ناردنی تیرۆر و تیرۆریست بۆ دەرەوەی سنوورەکانی ئێران بۆ کوشتنی شۆڕشگێڕان و تێکۆشەرانی کورد، ئاخرین نموونەی مووشەکبارانی قەڵای دێموکرات بوو. (لەم بەشەدا تێکۆشەرانی گەلانی دیکەش بێبەش نەکراون). دووهەم گرتن و ئەشکەنجە و ئێعدامی ڕۆڵە تێکۆشەرەکانی کورد لە ناوەوەی وڵات بە بیانووی پێوەندی لەگەڵ حیزبە کوردییەکان. سێهەم پەرەپێدانی مادە هۆشبەرەکان لە نێو لاوەکاندا کە تەنانەت کوردستانی باشووریشی تەنیوەتەوە. چوارەم کوشتاری بێبەزەییانەی کۆڵبەرانی کورد کە لە بەر بێکاری و بێداهاتی پەنا بەو کارە پڕمەترسی و دژوارە دەبەن.

خومەینی کە دەسەڵاتی بەدەستەوە گرت بەڵێنی نەوت و کارەبا و ئاوی خۆڕایی بە خەڵکی ئێران دا و بە قسەی خۆی بەهەشتێکی لەم دنیادا بۆ فەراهەم دەکردن. لەو

کاتەوە تا ئێستا نەک تەنیا بەڵێنەکانی خومەینی نەهاتۆتە دی، بەڵکوو ڕۆژبەڕۆژ بایی پووڵی ئێران هاتۆتە خوار و بایی خواردەمەنی پێویستی خەڵک چۆتە سەر، کە چین و توێژی کرێکار و بەشێکی زۆر جووتیار و مووچەخۆری تووشی ژیانی کۆڵەمەرگی کردوە. هەرچەند ئێران وڵاتیکی گەورەیە و ئیمکانی بەدیهێنانی هەر جۆرە بەروبوومێکی کشت و کاڵی هەیە بۆ پێویستیی نێوخۆیی و تەنانەت بۆ ناردنە دەرەوە و بەهۆی بوونی کانگەی ئاسن و خەڵووزی بەرد و مس و زۆر شتی تر بواری گەشەپێدانی زۆرکەرتی سەنعەت هەیە، ڕێژیم ئەو چەند ساڵە نەوەد لە سەدی داهاتی لە فرۆشی نەوت دابین دەکا. ئەویش نیوەی بۆ خەڵکی ئێران خەرج کراوە نیوەکەی دیکەی بۆ پەرەپێدانی چەک و چۆڵی هێرش بردن بەکار هاتووە و یان یارمەتیی تاقمە ئیسلامییە توندئاژۆکان دراوە، یان دراوە بە تێرۆریستەکان بۆ مرۆڤ کوشتن. ئێستا کە ئەمریکا گەمارۆی خستۆتە سەر کەرتی نەوت ڕوون نییە ڕێژیم چۆن دەر دەبا؟

لە باری کۆمەڵایەتییەوە ئەو بەهەشتەی خومەینی بەڵێنی دابوو زۆر لە دەورەی شا خراپتر بووە، گەندەڵی، دزی، بەرتیلخواردن، خۆفرۆشی، تووشبوون بە مادە هۆشبەرەکان زۆر لە جاران زیاتر بوون، لەگەڵ ئەوەی ساڵانە سەدان کەس بە بیانووی تووشبوون بە مادەی هۆشبەر ئێعدام دەکرێن، ئەو نەخۆشییە هەر لە زیادبووندایە و ئێران بۆتە جادەی ترانزیتی گواستنەوەی مادەی هۆشبەر لە ئەفغانستانەوە بۆ تورکیە و لەوێوە بۆ ئورووپا. .

ڕێژیم لە هەموو ماوەی تەمەنیدا یەکێک بووە لە ڕێژیمە دیکتاتۆرە سەرکوتکەرەکان. هیچ حیزبێکی ڕاستەقینە ئیجازەی تێکۆشانی نییە، ئەگەر بە چوار ساڵ جارێک بەناو ئیجازەی هەڵبژاردنی سەرکۆمار و نوێنەرانی مەجلیسی شۆڕای ئیسلامی بدرێ، دەبێ لە بێژنگی «شۆڕای نیگابان» بدرێ، جا ئەو کات دەتوانن بچنە کێبەرکێوە. ژنان مافی یەکسانیان لەگەڵ پیاوان نییە و ناتوانن ببنە سەرکۆمار و قازی و زۆر پۆستی گرنگی دیکەی دەزگای حکوومەت. میللییەتەکان و کەمایەتییە ئایینییەکان، تەنانەت خەڵکی سوونەمەزهەبیش وەکوو ژنان لە زۆر پلە و پایەی حکوومی بەپێی قانوون بێبەش کراون. ڕێژیم تەنات کەسانی سەربە خۆیشی بۆ تەحەمول ناکرێ، ئەوە چەند ساڵە «کەڕوبی» و «مووسەوی» کە لە دامەزرێنەرانی ئەو ڕێژیمەن لە ماڵی خۆیاندا زیندانین. ڕێژیمی کۆماری ئیسلامی ڕێژیمێکی شەڕخوازە، جگە لەوەی کە شەڕێکی غەددارانەی بەسەر نەتەوەی کورددا سەپاند، لەگەڵ ڕێژیمی بەعسی عێراق چەندین ساڵ شەڕی کرد، ئەگەر ڕێژیمی بەعس هەڵگیرسێنەری شەڕ بوو، کۆماری ئیسلامی درێژەدەری شەڕ بوو. خومەینی دەیگوت شەڕ نیعمەتە بۆ مرۆڤایەتی. کۆماری ئیسلامی کۆماری پەت و سێدارەیە، هەر لە هاتنە سەرکاری بە ئێعدامکردنی سەرانی ڕێژیمی شا بەبێ مەحکەمە دەستی پێکرد و دوایی لە شەڕی کوردستاندا خومەینی خەڵخالیی نارد بۆ ئێعدام کردنی ڕۆڵە شۆڕشگێڕەکانی کورد، کە تەنانەت لە یەك جاردا لە مەهاباد ٥٩

لاوی ئەو شارەی ئێعدام کرد. دواییش کە لە شەڕ لەگەڵ عێراق خومەینی جامی ژاری شکستی خواردەوە، فەرمانی دا چەندین هەزار موجاهید و مارکسیست و دێموکرات لە ماوەیەکی کورتدا ئێعدام کران کە تەنانەت دەنگی ناڕەزایەتیی جێنشینەکەی واتە «مونتەزیری» دەربڕی.

کۆماری ئیسلامی لە باری نێونەتەوەییەوە متمانەی خۆی لە دەست داوە، هەموو ساڵێک لە لایەن ڕێکخراوی لێبوردنی نێونەتەوەییەوە لەسەر پێشێلکردنی مافی مرۆڤ مەحکووم دەکرێ و هەروەها لە لایەن ڕێکخراوی مافی مرۆڤی سەربە نەتەوەیەکگرتووەکانیش دەیان جار مەحکووم کراوە. ڕاستە کۆماری ئیسلامی هێشتا لە لایەن چەند وڵاتی وەکوو ڕووسیە و چین و وڵاتانی دراوسێی ئێران و چەند وڵات کە لەگەڵ ئەمریکا ناتەبان، پێوەندیی تا ڕادەیەک باشە، بەڵام ژاپۆن و بریتانیا و فەڕانسە و ئاڵمان جارێ هێندێک بەرژەوەندییان لە ئێراندا هەیە کە ئەگەر بکەوێتە کێبەرکێ لەگەڵ ئەمریکا، بێگومان ئەمریکا هەڵدەبژێرن. ئێستا کە سپای پاسداران لە لایەن ئەمریکاوە خراوەتە لیستی ڕێکخراوێکی تێرۆریستی، بێگومان بارودۆخی ئێران لە باری نێونەتەوەییەوە بەرەو خراپتر بوون دەچێ.

پێکهاتنی ناوەندی هاوکاریی حیزبەکانی کوردستانی ئێران کارێکی ئەرێنی بوو و تا ڕادەیەک خەڵکی دڵخۆش کرد، مانگرتنی سەرتاسەریی کوردستان دوای مووشەکبارانی قەڵای دێموکرات بەشێکی زۆری لەسەر داوای ئەو ناوەندە بوو، لەگەڵ ئەوەش پێویستە ئەو ناوەندە لە هەموو بوارەکاندا پەرەی پێ بدرێ. لە ڕاستیدا خەبات لە نێوخۆی وڵاتدا بنەما و ئەسڵە و فاکتەری دەرەوە یارمەتیدەرە. جا بەهێزکردنی هێزی پێشمەرگە لە باری نیزامی و سیاسییەوە وەکوو پشت و پەنای بزووتنەوە پێویستە و دەبێ بۆ کاتی خۆی دەرفەتی بۆ برەخسێ، نەک ڕیسکی پێ بکرێ. پەروەردە کردنی کادری تەشکیلاتیش گرنگیی خۆی هەیە. هەوڵ بدرێ زانین و زانیاریی کادر و پێشمەرگە پەرە پێ بدرێ کە هەم بۆخۆیان کەلکی دەبێ هەم بۆ گەلەکەیان. بەهێزکردنی تەشکیلاتەکانی دەرەوەی وڵاتیش بۆ ناساندنی کێشەی کورد و حیزبی دێموکرات زۆر پێویستە. پێکهاتەی حیزبی دێموکرات لە کرێکاران و جووتیاران و چین و توێژەکانی کەمداهاتی کۆمەڵگەیە، بۆیە دەبێ دروشمی حیزب لەو بارەوە لەڕووی ڕاستییەوە وەدیهێنانی ئاوات و ئامانجەکانی ئەوان بێ، هەر ئەوانیش لە دوارۆژدا پشت و پەنای بزووتنەوەن. ڕاستە لە بەرنامەی حیزبدا ژنان لەگەڵ پیاوان مافی یەکسانیان هەیە، دەبێ گرنگیی زۆر زیاتر بە نەخشی ژن بدرێ، نموونەی ژن لە حیزبەکانی ڕۆژئاوا و باکووردا نموونەیەکی باشە و دەبێ حیزب لەم ئەزموونە کەلك وەربگرێ.

بە سپاسەوە

هاشم کەریمی

لەندەن ٢٠١٩\٠٤\٢٦

پەیامی یەکگرتووی ئیسلامیی کوردستان
بۆ کۆنگرەی ١٧ی حیزبی دێموکراتی کوردستان

بسم الله ارحمن الرحیم

بەڕێز: حیزبی دیموکراتی کوردستان!

بەڕێزان ئەندامانی کۆنگرەی حەڤدەیەمی حیزب، وێڕای ڕێز و ئیحتراممان!

ئێمە لە یەکگرتووی ئیسلامیی کوردستان پیرۆزبایی بەستنی کۆنگرەی حەڤدەمی حیزبتان لێ دەکەین بۆ بەدەستهێنانی مافە نەتەوەیی و نیشتیمانییەکانی گەلەکەمان. یەکگرتووی ئیسلامی بە ڕێزەوە سەیری تێکۆشانی نەتەوەیی دەکا بۆ گەیشتن بە مافی دەستوریی گەلی کوردی ڕۆژهەلات و هیواخوازە کۆنگرە هەنگاوی یەکخستنی تواناکان و کردنەوەی دەرگایەکی ئاشتی و ئازادی بێت بۆ گەلی کورد.

بێگومان ناوچەکە لەبەردەم کۆمەلێک (تحدی) ئاستەنگی گەورەدایە پێویست بە ئیرادەیەکی پۆلایینە بۆ خۆئامادەکردن بۆ ئەو گۆرانکارییەی نێودەولەتییانەی کە هەمیشە گەلی کورد تیایدا دواکەوتوە.

خوازیارین کۆنگرەکەتان بە کۆمەلێک بڕیار و ڕاسپاردە دەرچێت کە شێوازەکانی دیمۆکراتی و مەدەنی و ئاشتی و ئازادی بکرێتە بناغەی دۆزینەوەی ڕێگاچارەیەکی گونجاو بۆ دۆزی رەوای گەلەکەمان

جارێکی تر پیرۆزە کۆنگرەکەتان هەنگاو بە هەنگاو بۆ دوارۆژێکی رۆناکتر.

سەرکەوتووبن

ئەنجومەنی سیاسی

یەکگرتووی ئیسلامی کوردستان

پەیامی بزووتنەوەی گۆڕان
بۆ کۆنگرەی ١٧ی حیزبی دێموکراتی کوردستان

بەڕێز حیزبی دێموکراتی کوردستان!

بەناوی بزووتنەوەی گۆڕانەوە پیرۆزبایی بەستنی کۆنگرەی حەڤدەیەمی حیزبەکەتان لێ دەکەین. هیوادارین کۆنگرە بە سەرکەوتوویی کۆتایی بە کارەکانی بهێنێ و بڕیار و ڕاسپاردەی پێویست دەربکات لە پێناو یەکڕیزی و بەدیهێنانی ئامانجە نەتەوەییەکان.

بێگومان کۆنگرەکەتان لە کاتێکدا ئەبەستن کە بارودۆخی سیاسیی ناوچەیی و نێودەوڵەتی لە قۆناغێکی ئاڵۆز و هەستیاردایە، بۆ ئەوەی وەها بارودۆخێک بە قازانجی داخوازی و ئامانجە نەتەوەییەکان بێتەوە، یەکێک لە هەنگاوە گرینگەکان تەبایی و یەکڕیزیی نێوان حیزبە سیاسییەکانە کە دروشمی سەرەکیی کۆنگرەکەتانە. لەهەمان کاتیشدا سوودوەرگرتن لە ڕێگا جیاوازەکانی خەباتی سیاسی بە تایبەت خەباتی مەدەنی و جەماوەری.

جارێکی دیکە هیوای بەردەوامی و سەرکەوتنتان بۆ بە ئاوات دەخوازین.

لەگەڵ ڕێزدا بزووتنەوەی گۆڕان
سکرتێری جڤاتی نیشتمانی

پەیامی پارتی کرێکاران و ڕەنجدەرانی کوردستان
بۆ کۆنگرەی ١٧ی حیزبی دێموکراتی کوردستان

بەڕێز کومیتەی ئامادەکردنی کۆنگرەی ١٧ی حیزبی دێموکراتی کوردستان!
سڵاوێکی گەرم!

بە بۆنەی بەستنی کۆنگرەی ١٧هەمینی حیزبتان، حیزبی دێموکراتی کوردستان بە ناوی خۆمان و سەرجەم هەڤاڵانی پارتمان گەرمترین پیرۆزباییتان ئاڕاستە دەکەین. هیواخوازین کۆنگرەکەتان سەرکەوتوو بێ و ئامانجەکانی بپێکێ و بتوانێت بڕیار و ڕاسپاردە و پڕۆژەی گرینگ گەڵاڵە بکات کە گۆنجاو بێ لەگەڵ ئەو قۆناغەی خەبات کە بزووتنەوەی سیاسی لە ڕۆژهەڵاتی کوردستان تێیدایە و هاوتای ئەو ئەگەر و پێشهات و گۆڕانکارییە سیاسییە بێ کە لە ناوچەی ڕۆژهەڵاتی نێوەڕاست چاوەڕوان دەکرێن، هەروەها ئامادەکاری بێت بۆ پێشوازی کردنی قۆناغی ڕاگوزاری و هەستیار لە ناوچەکە. گومان لەوەدا نییە کە یەکرێزیی کاری سیاسی زامنی بەرجستەکردنی داخوازییەکانی گەلەکەمانە کە بەخۆشییەوە لە ئێستادا چوار پارتی سیاسیی کاریگەر و خاوەن پێگەی کۆمەڵایەتی و سیاسیی گرینگ و جەماوەرێکی بەرین لە دەوری یەک کۆبوونەوە و ناوەندی هاوکارییان پێک هێناوە.

ئۆمێدوارین ئەو ناوەندە زیاتر گرینگیی پێ بدرێ و سەرەتایەک بێ بۆ ڕێکخستنی نێومالّی خۆمان لە ڕۆژهەڵات و هاندەر بێ بۆ هاوخەباتی و هاوبەشیی کارکردنی داهاتوو بەرەو قۆناغی ڕزگاریی نیشتمانی و ئازاد کردن و ڕزگارکردنی گەلەکەمان و گەیشتن بە خەونی لەمێژینەی گەل و وڵات و دەربازکردنی قۆناغەکانی ڕابردوو کە پڕ بوون لە نەهامەتی و ناخۆشی، بەرەو قۆناغی دەستەبەرکردنی ئازادی و گەشەکردنی کۆمەڵایەتی و چەسپاندنی دادپەروەری و دێموکراسی و گەشەسەندن و پەرەپێدان و ئاوەدانکردنەوەی کوردستان، بۆ هێنانەدیی بەختەوەری و پێشکەوتنی وڵات.

وێڕای دووبارە پیرۆزبایی هیوای سەرکەوتن دەخوازین بۆ کۆنگرەی ١٧ی حیزبە تێکۆشەرەکەتان، ئۆمێد دەکەین ئەندامانی کۆنگرە ویژدانی خۆیان ئاسوودە بکەن و ڕۆحی شەهیدەکان شاد بکەن بە بڕیار و ڕاسپاردە و پڕۆژەی گرینگ کە لە خزمەتی گەل و وڵاتدا بێ .

هەر سەرکەوتوو بن

پارتی کرێکاران و ڕەنجدەرانی کوردستان
مەکتەبی سیاسی

پەیامی بەڕێوەبەریی پارتی یەکیەتیی دێموکراتی کوردستان بۆ کۆنگرەی ١٧ی حیزبی دێموکراتی کوردستان

برایانی بەڕێزی حیزبی دێموکراتی کوردستان!

سڵاوێکی کوردانە!

بەبۆنەی هاتنی کۆنگرەکەتان، لەگەڵ خۆشحاڵیمان پیرۆزبایی‌شتان لێ دەکەین. بەو هیوایەی هەردەم سەرکەوتوو بن لە خزمەت و خەباتی خۆتاندا کە دەستەبەرکردنی مافی گەلی کوردە لە ڕۆژهەڵاتی وڵاتدا.

هیوادارین کە ئەمڕۆ و لە داهاتوویەکی نیزیکدا ئەو ڕێژیمە زۆردار و ئایینییە کە خەڵکی ئێران و ناوچەی بە ئاگری تێرۆری خۆی سووتاندووە؛ لەنێو بچێ و بە چارەنووسی ڕکەبەر و دیکتاتۆرەکانی دیکەی ناوچە بچێ.

بژی خەبات و تێکۆشانی ئێوە کە لە ڕێگەی کوردایەتی‌دایە.

هەر بژی کوردستانی ئازاد.

لەگەڵ ڕێز و سڵاوی برایانە

کومیتەی بەڕێوەبەریی پارتی یەکیەتیی دێموکراتی کوردستان

پەیامی حیزبی دێموکراتی بێت نەهرین
بۆ کۆنگرەی ١٧ی حیزبی دێموکراتی کوردستان

بەڕێز حیزبی دێموکراتی کوردستان!
لەگەڵ ڕێز و سڵاو!

بە بۆنەی بەستنی کۆنگرەی حەڤدەهەمی حیزبەکەتان، بە ناوی مەکتەبی سیاسیی حیزبمان، گەرمترین سڵاوتان ئاراستە دەکەین، هیوادارین کۆنگرەکەتان بەسەرکەوتوویی کارەکانی خۆی ئەنجام بدات و یەکریزی حیزب بەپارێزێت و بەرەو ئایندەیەکی باشتر بڕوات.

هەروەک لە دروشمەکەتان هاتوە کە (یەکڕیزی و تێکۆشان و هیوا بە دوارۆژ، زامنی سەرکەتنمانن) و بەرەو ئایندەیەکی ڕووناکتر بەرەو ڕووداوەکانی ئێران هەنگاو بنێت بۆ وەدیهێنانی سەرکەوتن و ڕۆژێکی باشتر بۆ گەلی کورد بەتایبەتی و گەلی ئێران بەگشتی.

لەگەڵ ڕێزماندا
حیزبی دێموکراتی بێت نەهرین
مەکتبی سیاسی

پەیامی حیزبی زەحمەتکێشانی کوردستان
بۆ کۆنگرەی ١٧ی حیزبی دێموکراتی کوردستان

بەڕێز دەفتەری سیاسیی حیزبی دێموکراتی کوردستان!
سڵاوێکی گەرم!

بەبۆنەی سازدانی حەڤدەهەمین کۆنگرەی حیزبە تێکۆشەرەکەتان پیرۆزبایی گەرمتان ئاراستە دەکەین، ئاواتەخوازین کۆنگرەکەتان سەرکەوتوو بێت. گومان لەوەدا نییە، کە کۆنگرە لە ژیانی هەموو حیزبێکدا وێستگەیەکی گرینگ بۆ کار و خەباتی تازەی حیزبە، بەتایبەت کە کوردستان و ڕۆژهەڵاتی ناڤین لە دۆخی گۆڕانکاریدایە، هەر بەو هۆیەش دەبێ هێز و حیزبە سیاسییەکان بە وزە و توانای زیاتر بێنە مەیدان و دۆخەکە بە قازانجی خواستە ڕەواکانی گەلەکەمان ئاڕاستە بکەن.

حیزبی زەحمەتکێشانی کوردستان وەک دڵسۆزێکی دۆزی گەلەکەمان لە کوردستان بە گشتی و ڕۆژهەڵات بەدیاریکراوی ماف بە خۆمان دەدەین، چەند دید و بۆچوونێکی خۆمان بۆ کۆنگرە بەڕێزەکەتان بخەینە ڕوو.

١- دووپاتکردنەوەی گرینگیی هاوئاهەنگیی زیاتری نێوان حیزبە کوردستانییەکانی ڕۆژهەڵات بۆ ئەوەی لایەنی کەمی گوتاری سیاسیی هاوبەش دروست بێ بۆ هەموو ئەگەر و پێشهاتەکان. هەروەها هەوڵدانی زیاتر بۆ کاری هاوبەش و جەماوەری و مەدەنی لە نێوخۆ و دەرەوەی کوردستان، کە بێگومان ئەرکی گرانی ئەو کارانە دەکەوێتە ئەستۆی حیزبی دێموکرات.

٢- کاراترکردنی ڕایەڵەکانی پێوەندیی حیزب و جەماوەر و ئاراستە و تەیارکردنیان بۆ هەڵسان بە ڕۆڵی مێژوویی خۆی لە تێکۆشان و گۆڕانەکاندا.

٣- خوێندنەوەی واقیعبینانەی پرسە سیاسی و کۆمەڵایەتییەکانی کوردستان و ناوچەکە، بە شێوەیەک چەمک و پێشهاتە سیاسی و ئابوورییە ئاڵۆزەکانی جیهان زۆرێک لە ئاڵۆزی و ناڕوونی لە هاوکێشە جیهانی و هەرێمایەتییەکاندا دروست کردووە، پێویست دەکات هەموو حیزبێکی سیاسی بەباشی لێیان تێبگا و بیانخوێنێتەوە، لە هەمبەریاندا بەرچاوڕوونانە هەنگاو هەڵبێنێ و دنیابینیی سیاسیی خۆی لەسەر بنیات بنێت و لەگەڵیاندا ڕێ بکات.

٤- ڕووداوەکانی کوردستان جارێکی دیکە گرینگیی سازدانی کۆنگرەیەکی نەتەوەیی دەردەخا کە بتوانێ لایەنی کەمی هاوئاهەنگی بۆ خەبات و چالاکیی پارچەکانی کوردستان دەستەبەر بکات، کە بێگومان ئێوە لەو ئەرکە نەتەوەییەشدا دەتوانن ڕۆڵێکی کارا بگێڕن.

لە کۆتاییدا سەرکەوتن بۆ کۆنگرەکەتان دەخوازین و دووبارە پیرۆزباییمان پەسەند بفەرموون.

لەگەڵ ئەوپەڕی ڕێزماندا

دەستەی سەرۆکایەتیی حیزبی زەحمەتکێشانی کوردستان

پەیامی حیزبی شیوعیی کوردستان
بۆ کۆنگرەی ١٧ی حیزبی دێموکراتی کوردستان

بەڕێز حیزبی دێموکراتی کوردستان!

بە بۆنەی بەستنی حەڤدەهەمین کۆنگرەی حیزبە تێکۆشەرەکەتان، حیزبی دێموکراتی کوردستانەوە بە ناوی حیزبی شیوعیی کوردستان گەرمترین پیرۆزبایی ئاراستەی بەڕێزتان و ئەندامانی کۆنگرەکەتان دەکەین.

بێگومان کۆنگرەکەتان لە هەلومەرجێکدا دەبەسترێ کە گۆڕانکارییەکان لە ناوچەی ڕۆژهەڵاتی نێوەڕاست بە گشتی و ئێران بە تایبەتی بەردەوامە و هاوکات پرسی کورد لە هەر چوار پارچەی کوردستان خەریکە دەبێتە پرسێکی نێودەوڵەتی و بەرەوپێشچوونێکی گەورە بەخۆیەوە دەبینێت.

هیوادارین ڕاسپاردە و بڕیارەکانی کۆنگرەکەتان هەنگاوێک و ئامادەسازییەک بێت بۆ بەهێزکردنی ڕۆڵی حیزبە تێکۆشەرەکەتان لە پێناو یەکڕیزیی بزووتنەوەی ڕزگاریخوازی، هەروەها وڵامدانەوە بەو گۆڕانکارییانەی کە لە ناوچەکە ڕوو دەدەن لە پێناو گەیشتنی گەلی کورد بە مافە ڕەواکانی و عەداڵەتی کۆمەڵایەتی لە ناوچەکەدا.

حیزبی شیوعی کوردستان
مەکتەبی سیاسی

پەیامی کۆما جڤاکین کوردستان
بۆ کۆنگرەی ١٧ی حیزبی دێموکراتی کوردستان

بەڕێزان سەرکردایەتیی دەفتەری سیاسی و ئەندامانی کۆنگرەی حەڤدەیەمی حیزبی دێموکراتی کوردستان!
سڵاوێکی گەرم،
بەر لە هەموو شتێک کۆنگرەی حەڤدەیەم لە ئێوەی بەڕێز، هەموو ئەندام و لایەنگرانی حیزب و بنەماڵەی سەربەرزی شەهیدان پیرۆزبایی دەکەین و هیواداریـن کە ئەم کۆنگرەیە و بڕیارەکانی ببێتە پێشخستنی زۆرتری تێکۆشانی ئازادیخوازی و پتەوترکردنی یەکیەتیی نەتەوەیی گەلەکەمان.

بەڕێزان!
هەر وەکوو ئێوەش ئاگادارن شەڕی سێهەمی جیهانی لە ڕۆژهەڵاتی ناڤیندا بەڕێوە دەچێ و ستاتۆ و هاوسەنگییەکان گۆڕانکاریی خێرایان بەسەردا دێت. کوردستانیش لە ناوەندی ئەم شەڕەدایە و هەموو گۆڕانکارییەکان کاریگەریی ڕاستەوخۆیان لەسەر کوردستان هەیە. ئەمەش دەرفەتی مەزن و هەم مەترسیی مەزن بۆ گەلی کورد دێنێتە ئاراوە. ئەگەر هێز و لایەنە سیاسییەکانی کوردستان بتوانن لەسەر بنەمای یەکیەتیی نەتەوەیی و ڕەچاوکردنی بەرژەوەندیی باڵای گەلەکەمان هەڵسوکەوت بکەن، ئەوا دەرفەتێکی ئەوە هەیە کە خەونی گەلی کورد بۆ ئازادی و دەستەبەرکردنی مافە ڕەواکانی بێتە دی و تێکۆشانی سەدان ساڵەی گەلەکەمان بە ئامانجی خۆی بگات. ئەگەریش کورد نەتوانن ئەم دەرفەتە بقۆزنەوە و بە ستراتیژی و سیاسەتی یەکگرتوو نزیک نەبنەوە، ئەوا تووشی کۆمەڵکوژی و کارەساتی گەورە دەبینەوە. ڕووداوەکانی ئەم چەند ساڵەی دوایی ئەم ڕاستییە دەسەلمێنن.
ئێران و تورکیە دوو هێزی سەرەکیی ناوچەکەن کە لە هەمبەر داخوازییەکانی گەل بۆ ئازادی و دێموکراسی و هەم لە بەرامبەر هاتنە ئاراوەی گۆڕانکاریی سیاسی و کۆمەڵایەتی لە ڕۆژهەڵاتی ناڤیندا ئاستەنگ دروست دەکەن و دەست

بۆ هەموو شێوازێکی سەرکوتکردن و داگیرکاری دەبەن. لەم پێناوەشدا بەردەوام بۆ ئاستەنگکردنی خەباتی ئازادیخوازی گەلی کورد رێککەوتن و هاوپەیمانی دروست دەکەن. ئەم دوو دەوڵەتە ئەگەر لە هەموو بابەتێکدا ناکۆکیش بن، لە سەر سەرکوتکردنی کورد و داگیرکردنی کوردستان کۆکن. هەربۆیە پێویست دەکات کە هەموو هێزە سیاسییەکانی هەر چواربەشی کوردستان بە گیانی یەکیەتیی نەتەوەیی بە ئەرکی ئەم قۆناغە ڕابن و بەرپرسیارێتیی مێژوویی خۆیان بەجێ بێنن.

ڕێژیمی کۆماری ئیسلامی بە پەیڕەو کردنی سیاستی ئیعدام، ئەشکەنجە و زیندانیکردن، گۆشاری سیاسی، کۆمەڵایەتی و پەرەپێدان بە ماددەی هۆشبەر دەیەوێ هێزی خۆڕاگری کۆمەڵگە و بەتایبەت هێزی خۆڕاگری ژنان و گەنجان بشکێنێت و هەیمەنەی خۆی لە ناو خۆ و دەرەوە بپارێزێ. بەڵام لەبەرامبەر ئەم سیاسەتەدا هەموو گەلانی ئێران و بەتایبەت گەلی کورد لە نێو تێکۆشانێکی بەردەوام دان.

ڕێژیمی تورکیەش هاوشان لە گەڵ ئێران درێژە بە سیاسەتی سەرکوتکردنی کورد و هێزە دێموکراسیخوازەکان دەدات. هەر ئێستا بە پیشەنگایەتیی لەیلا گیوڤەن زیاتر لە ٧٠٠٠ تێکۆشەری گەلەکەمان لە زیندانەکانی دەوڵەتی فاشیستی تورکیە و بە سەدان تێکۆشەر و وڵاتپارێزی هەر چواربەشی کوردستان و هەموو جیهان دەستیان بە هەڵمەتی خۆڕاگری مانگرتن لە خواردن کردووە و داوا دەکەن سیاسەتی گۆشەگیری لە دژی ڕێبەر ئاپۆ کۆتایی پێ بهێندرێت.

کۆنگرەی ئێوە لە بارودۆخێکی وەهادا هەموو هەلومەرجی هەرێمی و نێوخۆیی دەخاتە بەرباس و شیکردنەوە لەو بڕوایە داین کە نیقاش و بڕیارەکانی کۆنگرەیە هەم بۆ دیموکراتیزەکردنی ئێران هەم بۆ چارەسەرکردنی کێشەی کورد دەرنجامی مەزنیان دەبێت. لەسەر ئەم بنەمایەش جارێکی دی سڵاو ورێزی خۆمانتان پێشکەش دەکەین و هیوادارین کە کۆنگرەی حەڤدەهەمی حیزب بەسەرکەوتوویی بەڕێوە بچێت و بە ئەنجام بێت.

کۆماجڤاکین کوردستان KCK

پەیامی پارتی دێموکراتی کوردستان- باکوور
بۆ کۆنگرەی ١٧ی حیزبی دێموکراتی کوردستان

سڵاو و ڕێز بۆ بـرادەرانی هـێژا، ئەنـدام و سـەرکردایەتیی حـیزبی دێموکراتی کوردستان!

هـەروەک بۆخـۆتان دەزانـن گـەلی کورد لە چوار پارچەدا لە دۆخێکی دژواردا بەسەر دەبا.

هیوا دەخوازین لە هەر چوار بەشەکەدا و بە حەول و تێکۆشانی گەلی کورد، ڕۆژ لەگەڵ ڕۆژ و بە هێزەوە بەرەو پێش بچین و، گەلی کورد تێکۆشانی خۆی بە یەکڕیزی و یەکدەنگی بڕازێنێتەوە.

بەدڵنیاییەوە ئاکامی خەباتی گەلە بندەستەکان هەر سەرکەوتنە.

ئێمە لەو خـەبات و تێکۆشانە پـیرۆزەی ئێوەدا، سـەرکەوتنتان بۆ بە ئاوات دەخوازین.

بە هـیوای ئـەوەی کـۆنگرەکەتان ببێتە مـایەی یەکـڕیزی و هـاودەنـگی و نۆژەنبوونەوە و، دیسان پیرۆز بێ کۆنگرەکەتان.

سەرتاج بووجاک
سەرۆکی پارتی دێموکراتی کوردستان- باکوور

پەیامی پارتی دێموکراتی کوردستان_تورکیە بۆ کۆنگرەی ١٧ی حیزبی دێموکرات

بەشداربووانی بەڕێزی کۆنگرەی حیزبی دێموکراتی کوردستان!

ئێمە پێمان خۆش بوو بەشدار بین لە کۆنگرە بەنرخەکەتاندا، بەڵام دەرفەتمان بۆ نەڕەخسا. برایانی بەڕێز، ئەندامانی خۆشەویست، ١٧هەمین کۆنگرەی «حدک»تان لێ پیرۆز بێ و سەرکەوتوو بن.

لە کاتی دامەزراندنی حدک ٧٣ ساڵ تێدەپەڕێ و سێ سەرکردەی مەزن (پێشەوا قازی محەممەد، قوتابی ناوبراو د. قاسملوو و د. شەرەفکەندی) خاوەن ستراتێژی تایبەت بوون کە تووشی زوڵمی دەوڵەتی داگیرکەر هاتن و بە شێوەی خۆیان شەهیدیان کردن. ئەمانە شەهیدی پرسی کوردستانن. ئێمە ڕێز لە هەموو شەهیدانی دۆزی کوردستان دەگرین، داواکارین خوا ئەوان وەبەر دلۆڤانیی خۆی بدا. ڕێبوارانی ئەوان ئێستا حیزبی دێموکراتی کوردستانن و بەڕێز سکرتێری حیزب کاک مستەفا و هاوڕێیانی خۆی پارێزەری ئەو ڕێبازەن.

حیزبی دێموکراتی کوردستان بە زیاتر لە تەمەنی ٧٠ ساڵەی خۆی وەک کولتوورێکی لێ هاتووە، هەر بۆیە خۆف و ترس کەوتووەتە دڵی داگیرکەران. سەرکردایەتیی ئەم حیزبە، دەگەڵ فیداکاریی نەتەوەکەی، بە خەبات و تێکوشانی بێوچان و پڕ لە کوێرەوەری و بە تێکۆشانی پێشمەرگە قارەمانەکانی، گەیشتووەتە قوناغی ئەمڕۆ. نەتەوەی کورد دەگەڵ ئەو ژیانەی کە لەژێر زوڵم و زۆریدا و هەم لەژێر گوشاری شەڕ و لەسێدارەداندا، هەروەها بە زیندان و ئاوارە بووندا تێدەپەڕێ. ئەمڕۆ بە هزری گەنجی کورد لە ئێران ئەو ڕێژیمە خەریکە برووخێنێ. تەواى جیهان قارەمانەتیی کوردان و شەهیدبوون و دادوەریی کوردان دەبینێ. بەڵام بەداخەوە چوونکە ئێمە نەتەوەیەکی بێ دەوڵەتین لە ڕوانگەی جیهاندا

بێ کەسین، بێ بایەخین، بێ ڕێزین. ئێمە هەموومان دەزانین کە لە دونیادا هیندێک دەوڵەت هەن کە حەشیمەتیان ١ میلیۆن کەسە و ئاڵای لە ڕێکخراوی نەتەوەیەکگرتووەکاندا دەشەکێتەوە. ئەو دەوڵەتە بچووکانە بڕیار لەسەر کوردان دەدەن کە بۆ ئێمە جێگای داخە.

پێویستە بۆ کوردان ڕێکخستنەکانی کورد دەگەڵ یەکتر هاوڕێ و هاوئاهەنگ بن و بە جیا کار نەکەن. گوێ لەیەکتر بگرن، دەگەڵ یەکتر ڕاوێژ بکەن، چارەسەرێک بدۆزنەوە، پێویستە ستراتژییەک بۆ بەرژەوەندیی نەتەوەی کورد ببینەوە، هەتا نەتەوەی کوردیش وەک گەلانی تر ببنە خاوەن دەوڵەتی خۆی. خاوەنی ئەو، ئاو، نیشتمان، ئاڵا و کولتووری کوردان لە ئاستی نێونەتەوەییدا بەرز ببێتەوە.

ئێمە هیوادارین ئەو ڕۆژە ببینین کە هەموو کوردان هاوکاریی یەکتری دەکەن. کوردستانێکی ئارام و شاد و بەختەوەر ببینین. ئەمرۆ رەوشی کوردان لە ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست بەرەو دەستکەوتی باش هەنگاو دەنێ.

بەڕێزان!

پارتی دێموکراتی کوردستان- تورکیە؛ پیرۆزبایی کوردانە لە هەموو ئەندام و بەشدارانی ١٧ هەمین کۆنگرەی حدک دەکا و بۆ خەبات و تێکۆشانی ئێوە هیوای سەرکەوتن دەخوازین و سڵاو دەنێرین.

بژی کورد و کوردستان
بژی پێشمەرگە
بژی سەربەخۆیی

محەمەد ئەمین کارداش
سەرۆکی گشتیی پارتی دێموکراتی کوردستانی-تورکیە

پەیامی پارتی سۆسیالیستی کوردستانی تورکیە
بۆ کۆنگرەی ١٧ی حیزبی دێموکرات

خوشک و برایانی بەڕێز!
نوێنەرانی تێکۆشەر!
زۆر سپاس بۆ بانگهێشتن‌نامەی ئێوە.
دروشمی «یەکڕیزی، تێکۆشان و هیوا بە دوارۆژ، پارێزەری سەرکەوتنی ئێمەیە»، کە بۆ کۆنگرەتان هەڵبژاردوە، لەگەڵ زەرفییەتەکانی کوردستانی ڕۆژهەڵاتدا دەگونجێ و جێگای ڕێز لێنانە.
ئێمە دڵنیاین کە نوێنەرانی کۆنگرە بەپێی دروشمی کۆنگرەکە، بڕیاری پێویست دەردەکەن و هاوکات ببێتە پاڵپشتێکی بەهێز بۆ بەگوڕتر کردنی خەباتی ئێوە.

بە هیوای سەرکەوتنتان لە کۆنگرەدا.
بژی خەباتی گەلی کوردستانی ڕۆژهەڵات بۆ ئازادی، ئاشتی و دێموکراسی!
بژی هاوکاریی هێزە کوردستانییەکان.

مەسعوود تەک
سەرۆکی گشتی
٢٥ی گوڵانی ٢٠١٩

پەیامی پارتی یەکیەتیی دێموکرات (PYD)
بۆ کۆنگرەی ١٧ی حیزبی دێموکرات

هاوڕێیانی حیزبی دێموکراتی کوردستان!
ئەندامانی کۆنگرە و، ئامادەبووانی بەڕێز!
ئێمە وەکوو پارتی یەکیەتیی دێموکرات گەرمترین پیرۆزبایی خۆمان ئاراستەی ئێوە بەڕێزان دەکەین بەبۆنەی بەستنی حەڤدەمین کۆنگرەی پارتەکەتان و هیوای سەرکەوتنی بەردەوامتان بۆ دەخوازین.

هاوڕێیان!
کۆنگرەی حەڤدەهەمینی پارتەکەتان لە کەش و مەرجێکی تایبەت و چارەنووسسازدا بۆ گەلی کوردستان و گەلانی ناوچەکە بە گشتی بەڕێوە دەچێت. ناوچەکە بە گۆڕانکاریی ڕیشەیی و هەمەلایەن تێپەڕ دەبێت، سیستمی دەوڵەت_نەتەوەیی بن دەکەوێت و هەرچەندە لە هەوڵدان دایە وەکوو جاران خۆی بەسەر گەلاندا بسەپێنن، بەڵام تازە هەموو کەسێک دەزانێت کە خودی ئەم سیستمە هۆی سەرەکیی نەهامەتییەکان بووە کە بە سەر سەری گەل و کۆمەڵگەدا هاتوون و ئێستاش بەردەوامن، بۆیە هەلومەرجەکەی ئێستا وا لە ئێمە دەخوازێ هەر کات لە ئامادەباشیدا و لە ئاستی بەرپرسایەتی قۆناغەکەدا بین و گەلەکەمان بگەیەنینە کەنارەکانی ڕزگار بوون و ئارامی. ئێستا گرینگترین مژار لەبەر دەممان کە پێویستە تێیدا پەلە بکەین ئەویش بەستنی کۆنگرەی نەتەوەیی کوردستانە، ئەم کۆنگرەیەش وا گرینگە لەبەر بوونی چارەنووسی هاوبەشی گەلی کوردستان و حەقیقەتی چارەسەری بەشکراو لە هەر پارچەیەکی کوردستان بە جیا.
ئێمە لەو بڕوایە داین کە گەلی کوردستان لە توانای دایە پێشەنگایەتیی گۆڕانکاری لە ناچەکەدا بکات و هاوکات ڕووبەڕووی هزر و بیروبۆچوونی تاریکپەرەست و شۆڤینست ببێتەوە. تێکۆشانی گەلی کوردستان لە باکوور، باشوور ڕۆژهەڵات و تا دەگاتە ڕۆژئاوا هیچ ڕۆژێک وەستانی بەخۆیەوە نەبینێوە. گەلی ئێمە بەردەوام خۆڕاگر بووە لە تیکۆشاندا و بەوفاش بووە بۆ پرەنسیپەکانی، سەرەڕای ئەو هەموو کوشتار و سیاسەتەکانی لەنێوبردوون کە بەسەریدا سەپێنرابوون.
لەگەڵ سەرەتای دەسپێکردنی گۆڕانکاری لە ناوچەکەدا گەلی کورد لە ڕۆژئاوای کوردستان توانی دووبارە بیسەلمێنێت کە خاوەن بیر و فەلسەفەیکی مرۆڤدۆستانەیە

و لە تواناشیدا هەیە باوەش بە هەموو پێکهاتە نەتەوە و ی دیکەدا بکات و لە گەلیشیاندا بە ئاشتی و ئارامی بژیت. هەروەها گەلی کورد سەلماندی کە دەتوانێت پێشەنگایەتیی گەلانی سووریەش بکات لە ڕووبەڕووبوونەوی هێزی تێرۆریستیی داعش و تێکبردنی بنەماکانی دەوڵـەتی بەناو خەلافەت کە ئەم سەرکەتنەش بە دەستی کچان و کوڕانی کورد بەدی هات کە لە پاڵ پێکهاتەکانی دیکەی سووریەدا داستانی قارەمانێتیی زۆر گەورەیان تومار کرد کە هەموو جیهان پێی سەرسام بوو. چ دەسپێک لە کۆبانی و کۆتاییەکەش لە باغۆز، تێیدا یەکینەکانی پاراستنی گەل و یەکینەکانی پاراستنی ژن بوون بە قیبلە بۆ گەنجانی تەوای جیهان، ئەمەش لەبەر ئەو تێگەیشتنەی کە کورد لەبڕی هەموو گەلانی دونیا شەڕی تیرۆر دەکەن، لە ئەنجامیشدا بە دەیان شەهید لە شەڕڤانانی ئینتەرناسیۆناڵ گیانیان بەخت کرد و لە هەمان کاتیشدا ژنان سەلماندیان کە دەتوانن پێشەنگ بن و دەتوانن ببنە خاوەن پێگەیەکی ڕاستەقینە لە نێو خۆڕاگریدا ئەوانیش لە پاڵ پێشەنگایەتیدا لە هەموو لایەکانی دیکەی تێکۆشان دان.

هاوڕێیانی ئازیز!

ڕۆژی ئیمڕۆ کوردان بە قۆناغێکی چارەنووسسازدا تێپەڕ دەبن و شەڕی مان و نەمان دەکەن لە دژی ئەو دوژمنانەی کە هیچ کاتێک سڵ ناکەن لە نەهێشتن و لەنێوبردنی ئێمەدا، ئیمڕۆ هەموو دنیا شایەدیی ئەوە دەدات کە چۆن دەوڵەتی تورک بە هەموو هێز و توانای خۆیەوە لە باکوور و ڕۆژئاوای کوردستان چ زوڵم و زۆرێک دەرحەق بە گەلی کورد دەکات، لە بەرامبەریشدا گەلی کورد سەلماندوویەتی کە هەموو بڕیارەکانی دەوڵەتی تورک و چەتەکانی لە ورەی کەم ناکاتەوە بۆ بەدەستهێنانی ئازادی و سەرفەرازی و بەردەوامبوون لە پرۆژەی دێموکراتیک لە ڕێی جێبەجێکردنی ڕێبازی نەتەوەی دێموکراتیک.

هاوڕێیانی سەربەرز!

لە کۆتاییشدا دووبارە بە ناوی هاوسەرۆکایەتیی پارتی یەکیەتیی دێموکرات (پەیەدە) هیوای سەرکەوتن بۆ کارەکانی کۆنگرەکەتان دەخوازین و بە هیوای هاوکاری و هەماهەنگیی زیاتر لە نێوان هەموو پارتە کوردستانییەکاندا بۆ سەرفەرازیی گەلی خۆڕاگری خۆمان.

هاوسەرۆکایەتیی پارتی یەکیەتیی دێموکرات (PYD)

پەیامی ئەنجومەنی نیشتمانیی کورد لە سووریە (ئەنەکەسە) بۆ کۆنگرەی ١٧ی حیزبی دێموکرات

هاوڕێیانی بەڕێزی حیزبی دێموکراتی کوردستان!

بە ناوی نوێنەرایەتیی ئەنجومەنی نیشتمانیی کوردی لە سووریە لە هەرێمی کوردستانی باشوور، پیرۆزبایی گرتنی ١٧هەمین کۆنگرەی ئێوە دەکەین و، هیوادارین لە هەموو بوارەکاندا بۆ ئامادەییەکی جوان و دروست لە قۆناغەکانی دادێدا بە سەرکەوتوویی بەڕێوە بچێ.

ڕۆڵی خۆتان لە پێوەندی لەگەڵ خزمەت کردن بە دۆزی نەتەوەی کورد لە ڕۆژهەڵاتی کوردستان چالاک و بەردەوام بکەن.

هەروەها ئێمە هیوادارین، لە خەباتەکەتاندا سەرکەوتوو بن و خاوەنی ڕۆڵ و کاریگەری بن لە پێناو یەکڕیزیی نەتەوەی کورد و، بە ئامانجی دەستەبەر کردنی مافی نەتەوەکەمان لە هەر پارچەیەکی کوردستان تێبکۆشن.

دیسانەوەش سەرکەوتنتان بۆ دەخوازین

نەواف ڕەشید

سەرۆکی نوێنەرایەتیی هەرێمی کوردستانی باشوور

(ئەنەکەسە)

٢٠١٩.٥.٨

پەیامی بزووتنەوەی دێموکراتی گەلی کوردستان بۆ کۆنگرەی ۱۷ی حیزبی دێموکراتی کوردستان

بەڕێز «حیزبی دێموکراتی کوردستان»ی تێکۆشەر!
بەڕێزان ئەندامانی بەشدار لە ۱۷ هەمین کۆنگرەی حیزبی دێموکراتی کوردستان!
بەبۆنەی بەستنی کۆنگرەی حیزبەکەتان، گەرموگورترین پیرۆزباییتان پێشکەش دەکەین. هیوادارین لەم هەلومەرجە دژوار و ئاڵۆزەی جیهان و ناوچەکەدا، ئێران و کوردستان بتوانن بەسەرکەوتوویی لە پێناو دارشتنی پلان بۆ یەکڕیزی و تێکۆشانی هەمە لایەنە و وردبینانە کۆنگرەکەتان کۆتایی پێ بێنن. بە ئاواتین لە پێناو جێبەجێکردنی بەرنامە و ستراتیژیی ۱۷ هەمین کۆنگرەی حێزب هەنگاوی کرداری بنێن.
ئازادیخوازی، داکۆکیکردن لە مافە ڕەواکانی کورد و هەوڵدان بۆ دابینکردنی دادپەروەریی کۆمەڵایەتی ئەو بەها بەنرخ و هاوبەشانەن کە بزووتنەوەی دێموکراتی گەلی کوردستان و حیزبی دێموکراتی کوردستان پێکەوە گرێ دەدات و لە یەکیان دانابڕێ، بۆیە شانازی بە هاوخەباتیتان دەکەین.
پیرۆز و سەرکەوتوو بێت ۱۷ هەمین کۆنگرەی حیزبەکەتان

بزووتنەوەی دێموکراتی گەلی کوردستان
مەکتەبی سیاسی

پەیامی پارتی چەپی دێموکراتی کورد لە سووریە بۆ کۆنگرەی ١٧ی حیزبی دێموکرات

خوشک و برایان، نوێنەرانی کۆنگرەی حەفدەیەمی حیزبی دیموکراتی کوردستان!
پاش سڵاوێکی برایانە!
بەبۆنەی بەستنی کۆنگرەی حەفدەیەم بەناوی سەرکردایەتی و کادرانی پارتەکەمان (پارتی چەپی دێموکراتی کوردی لە سووریە) و بەناوی خۆم بەتایبەتی پیرۆزبایی خۆمانتان ئاراستە دەکەین و هیواخوازین سەرکەوتوو بن و بە کۆمەڵەبڕیارێکی پەیوەندیدار بە خزمەتی کێشەی ڕەوای کورد لە ڕۆژهەڵات و پارچەکانی تری کوردستان کۆنگرە کۆتایی بێت.

هاوڕێیانی کۆنگرە!
کۆنگرەکەتان هاوکاتە لەگەڵ ساتە وەختێکی ورد و هەستیار کە ناوچەکە بەگشتی و ئێران بەتایبەتی پێدا تێپەڕدەبێت، بەجۆرێک کە وولاتە تکگرتووەکانی ئەمریکا و کۆمەڵگەی نێودەوڵەتی گەمارۆ و سزای ئابووری بەئازار دەسەپێنن لەسەر ڕژێمی مەلایی ئێران، کە دوورنیە ووردە ووردە ببێتە هۆی خنکاندنی ڕژێمی ئیسلامی توندڕەو و هەڵگیرساندنی شۆڕشی ناوخۆیی لەباری بەردەوامبوون و توندترکردنی سزاکان.
لێرەوە ئەم قۆناغە پێویستی بە تۆکمەکردنی خەبات و کارکردنە بۆ یەکخستنی گووتاری سیاسی کورد لە کوردستانی ئێران بەپێی توانا.
جارێکیتر هیوای سەرکەوتن بۆ کۆنگرەکەتان و دەرچوون لێی بە کۆمەڵەبڕیارێکی پەیوەندیدار بە خزمەتی کێشەی ڕەوای کورد و پەرەپێدانی زیاتری پەیوەندییە دووقۆڵیەکانمان.

براتان
شەلال گەدۆ
سکرتێری پارتی چەپی دێموکراتی کورد لە سووریە

پەیامی پارتی ماف و ئازادی (هاک-پار)
بۆ حەڤدەهەمین کۆنگرەەی حیزبی دێموکراتی کوردستان

بۆ بەڕێز کاک مستەفا مەولوودی
وێڕای ڕێز و سڵاوێکی گەرم و برایانە!
لە باکووری کوردستانەوە هەزاران سڵاو لە جەنابت، لە دەفتەری سیاسی و لە کۆمیتەی ناوەندی و بەشداربووانی کۆنگرەی حیزبەکەتان.
سڵاو لە نوێنەرانی کۆنگرە، سڵاو لە بەڕێوەبەرانی ئەو کۆنگرە پیرۆزە!
ڕێز و سڵاوی گەرم بۆ ئەو پێشمەرگانانەی بۆ پاراستنی گیان و ماڵ و شەرەفی کوردستان کە هەر ئێستا لە چیاکانی ڕۆژهەڵاتی کوردستان لە پێناو ئازادی و سەربەخۆیی کوردستاندا شێلگیرانە خەبات دەکەن.

هاوڕێیانی هێژا!
ئەمن بە دڵ و گیان حەزم دەکرد بەشداریی کۆنگرەکەتانم کردبا و لە ڕۆژێکی وەها پیرۆزدا پشتگیر و پشتیوانی هاوڕێیانی خۆم بام، بەڵام دەزانم بەداخەوە بۆم ناکرێ و ناتوانم بەشدار بم. لە هەلوومەرجێکی زۆر ئاستەم و دژواردا کۆنگرەکەتان پێک دێ. ڕۆژ نییە کە ڕێژیمی کۆنەپەرەستی ئێران خوێنی کوردان نەڕێژێ، ڕێژیمی زاڵم و داگیرکەر بە هەموو توانایەوە هێرش دەکاتە سەر کورد و کوردستان و بە هیچ شێوازێک ناهێڵێ کورد لەسەر خاکی خۆی بە سەربەستی و ئازادی بژی.
زاڵمانی ئێرانی تەنیا بە تیرۆر و توندوتیژی و شەڕ دەتوانن بوونی خۆیان لە کوردستان بسەلمێنن، ڕیژیمی کۆنەپەرەستی مەلایانی ئێران، هیچ ڕێگایەکی دێموکراتیکانەی لەبەر دەم کوردان نەهێشتووە، هەر بۆیە گەلی کورد بە ناچاری

دەستی بۆ چەک بردووە. ڕێژیم بە تیرۆر و شەڕ و ئاژاوە دەستەڵاتی بەدەستەوەیە، ئەو شێوە ڕێژیمانەی بە زۆرەملی دەسەڵاتیان گرتووەتە دەست لە هیچ کوێی ئەم دنیایە لەسەر کار نامێنن. دەستەڵاتی خوێنڕێژ و زاڵم یەک بە دوای یەکدا بە ڕووڕەشی هەڵدەوەشێنەوە و لە بەرامبەر مێژووی مرۆڤایەتیدا شەرمەزار و تاوانبار دەبن. هەڵبەت ڕۆژێک دادێ زاڵمانی مرۆڤکوژی ئێرانی بەرامبەر بە ئازادی و دێموکراسی چۆک دابدەن.

هاوڕێیانی هێژا!

پێویستە بگوترێ دڵی ئێمە دەگەڵ دڵی ئێوەیە، پارتی ماف و ئازادی «هاک-پار» دەزانێ کە کوردستان چ لە باکوور و باشوور، ڕۆژهەڵات و ڕۆژئاوا وڵاتی ڕەسەنی کوردانە، هەرچەندە ئێستا بە دەستی زاڵمان و خوێنڕژان پارچە پارچە کراوە، بەڵام دیسان ئێمە باوەڕمان وایە ڕۆژێک دادێ زاڵمان بشکێن و کوردستان دیسان وەک پێشوو ببێتەوە یەک پارچە بە دەوڵەتێکی ئازاد و سەربەخۆ.

من بە دڵ و گیان پیرۆز بایی لە کۆنگرەکەتان دەکەم و هیوادارم سەرکەوتوو بن. هەر بژین و بمێنن.

سڵاو لە هەموو تێکۆشەرانی کوردستان

سڵاو لە پێشمەرگە قارەمانەکان

بژی کوردستان

لەتیف ئێپۆزدەمیر
جێگری سکرتێری گشتیی پارتی ماف و ئازادی (هاک-پار)
باکووری کوردستان

پەیامی حیزبی یەکیەتیی کوردستانی سووریە بۆ کۆنگرەی ١٧ی حیزبی دێموکرات

هاوڕێیانی بەڕێزی حیزبی دێموکراتی کوردستان!

بە ناوی نوێنەرایەتیی حیزبی یەکیەتیی کوردستانی_سووریە لە باشووری کوردستان، پیرۆزبایی دامەزراندنی ١٧یەمین کۆنگرەی حیزبەکەتان لێ دەکەین و، سەرکەوتن لە هەموو بوارەکاندا و ئامادەبوونی ڕێکوپێکتان لە قۆناغەکانی دادێدا بۆ بە ئاوات دەخوازین. وە هیوادارین کە ڕۆڵی چالاکی خۆتان لە خزمەت کردن بە دۆزی نەتەوەی کورد لە ڕۆژهەڵاتی کوردستان بە بەردەوامی بگێڕن. هەروەها ئێمە بەهیواین، کە ئێوە لە خەباتی خۆتاندا سەرکەوتوو بن و ببنە خاوەنی ڕۆڵ و کاریگەریتان هەبێ لە یەکڕیزیی ماڵی کورد، بە ئامانجی دەستەبەر کردنی مافی گەلی کورد لە هەر پارچەیەکی کوردستاندا.

دیسانەوەش بە هیوای سەرکەوتنتان.

نەواف ڕەشید

نوێنەری حیزبی یەکیەتیی کوردستانی سووریە

٢٠١٩/٥/٨

پەیامی پیرۆزبایی یەکیەتیی دێموکراتی کوردستان
بۆ حەڤدەیەمین کۆنگرەی حیزبی دێموکراتی کوردستان

بەڕێزان ئەندامانی بەشداربووی کۆنگرەی حەڤدەیەمی حیزبی دێموکراتی کوردستان!

پێش هەرشتێک، هیوای سەرکەوتنتان بۆ دەخوازین و گەرمترین پیرۆزبایی خۆمانتان پێڕادەگەیەنین و ئاواتە خوازین کە ئەنجامی کۆنگرەکەتان یەکگرتنەوەی حیزبی دیموکراتی لێ بکەوێتەوە.

بەڕێزان حیزبی دێموکراتی کوردستان!

وەک یەکێتیی دیموکراتی کوردستان پێشتریش ئەم پەیامەمان هەبووە کە هەروەك خۆتان دەزانن لە کات و ساتێکدا کۆنگرەکەتان دەبەستن کە خۆرهەڵاتی ناوەڕاست بە یەکێك لە دژوارترین قۆناغەکانی مێژوویی خۆیدا تێدەپەڕێت و ناوچەکە بەرەو زایینی ڕەوشێکی نوێ لە مێژووی هاوچەرخیدا هەنگاو دەنێت کە وەك گەلی کورد پێویستە بە وریاییەوە و هەروەها بە هیوای سەرکەوتنەوە مامەڵە لە گەڵ ئەم دۆخەدا بکەین، هەر بەو بۆنەوە ئەرکی هەموو لایەکمانە کە دیسکۆرسی سیاسیمان، پەیامی یەکدەنگی و یەك هەڵوێستی و تەبا بوونی نێو ماڵی گەلی کوردی لە گەڵدا بێت و لەو پێناوەدا باشترین کەرەستە بۆ گەیشتن بە یەکێتیی و یەك هەڵوێستی، بڕیارەکانی کۆنگرەی حیزبەکانە کە ئەرکدارمان بکات بە تەبا بوون لە گەڵ هێزە سیاسیەکانی تر و بە دەستهێنانی کۆدەنگی نەتەوەیی بەرابەر بە نەیارەکانی نەتەوەکەمان ، چوونکوو ئێمە نەتەوەیەکین کە لە قۆناغی ڕزگاریدا بە سەر دەبەین و تەبا بوون و هاوهەڵوێستی و یەکگرتن و یەکێتیی، هەوێن و ڕەمزی سەرکەوتنمانە.

بەڕێزان!

لەم قۆناغە نوێیەدا کە کۆماری ئیسلامیی ئێران لە هەردوو دیوی سیاسەتی ناوخۆیی و دەرەکی خۆیدا تووشی شکستی گەورە بووەتەوە و وەک دەوڵەت

خراوەتە گەمارۆیەکی چڕ و هێزی سوپای پاسداران خراوەتە لیستی تیرۆرەوە و وەک هێزێکی تیرۆریستی سەلمێنراوە، وەك هێزە سیاسیەکانی خۆرهەڵاتی کوردستان، ئەرکی قورسترمان لە سەر شانە، تایبەت حیزبی دیموکراتی کوردستان و ئەو حیزبانەی دیکە، کە خاوەن مێژوویەکی چەندین دەیەیی خەبات دژی کۆماری ئیسلامی و هێزی تیرۆریستی سوپای پاسدارانن، دەبێ بەرنامەی کاری و خەبات و تێکۆشانمان لەم قۆناغە نوێیەدا، بە پرەنسیبەکانی دیموکراسی و باوەڕ بە هێزی گەل، هەنگاوی خێراتر بۆ گوشاری زیاتر لە سەر ڕژیمی کۆماری ئیسلامی هەڵبگیردرێت، ئەزموونی ناوچەکە و خودی کۆماری ئیسلامیش نیشانی داوە کە ئەو ڕژیمانە لە یەکهەڵوێستیی هێزە دیموکراتیکخوازەکان و تێکەڵبوونیان لە گەڵ هێزی گەل، دەترسن و دەزانن کە تەنیا گوشارە دەرەکیەکان ناتوانێت ببێتە مەترسی جیدی لە سەر وجوودیان، بەڵام لەم قۆناغە هەستیارەدا کە فاکتەری دەرەکی هاوکارە بۆ تەنگپێهەڵچنینی کۆماری ئیسلامی، هەهەڵگرتنی هەنگاوی کرداری لە گەڵ ئەم فاکتەرە دەرەکیە و ئامادەبوونی نارەزایەتییە ناوخۆییەکان لە سەرتاسەری وڵاتی ئێراندا، بە پێویست دەزانین.

لەم قۆناغە گرینگەی مێژووی ناوچەکە و ئێراندا، ئەرکی هێزە سیاسیەکان قورسترە چوونکوو هەم دەبێ لە ئاست متمانەیی و هیوای خەڵکی بڕسکاوی ناوخۆ بین و هەمیش بە کۆمەڵگەی نێونەتەوەیی ئەو پەیامە بدەین کە گەلانی ئێران و تایبەت گەلی کورد ناتوانێت چاوپۆشی لە مافەکانی بکات و ئەوان ناتوانن تەنیا بەرژەوەندیەکانی خۆیان ببینن و لەو ڕاستایەدا لە ئەگەری هەرجۆرە نەرمی نواندنێک لە لایەن کۆماری ئیسلامیەوە، لە گەڵی ڕێک بکەون بەو شێوەیەی کە کاربەدەستانی ئامریکایی باسی لێوە دەکەن کە تەنیا مەبەستیان هێنانەوەی کاربەدەستانی کۆماری ئیسلامیە بۆ سەر مێزێکی تری گفتوگۆ جیاواز لە ڕێککەوتنی ناوەکی، ئەوە زەنگێکی مەترسیدارە کە هێزە سیاسیەکان دەبێ بە وریاییەوە لە گەڵ ئەم دۆخەدا بجووڵێن، نابێت هێزە سیاسیەکان کەمتەرخەم بن و بە پێویستی دەزانین کە دەنگی گەلانی ئێران و هێزە دیموکراتیکخوازەکان و مافخوراوانی ئێران بەرزتر بکرێتەوە و ڕابگەیەنرێت کە لە پاڵ بەرژەوەندی ئابووری و ئاسایشی جیهانی و ناوچەیی، نابێت مافی گەلانی ئێران و ڕەوتی دیموکراسیخوازی لە ئێران پشتگوێ بخرێت و بێدەنگی بە سەریدا زاڵ بکرێت و لە پێناو گەیشتن بەو بەرژەوەندیانە.

بەڕێزان!

بۆ سەرکەوتن بەسەر ئەم قۆناغەدا، پێویستە کە هاودەنگی و یەکگرتووی نێو ماڵی کوردی لە خۆرهەڵاتی کوردستان بەهێز بکرێت و حیزبی دیموکرات ئەرکی قورستر لە سەر شانیەتی و دەبێ هەنگاوەکان و بڕیارەکانی بەو ئاراستەیە دا بێت کە دەنگی گەلی کورد لەم ساتە مێژوویەدا بڵند بێت کە ئەوەش بە حیزبێکی دیموکراتی یەکگرتوو دەکرێت، لە ساڵانی ڕابردوو یەکێك لەو خەسارە گەورانەی کە بەر نێو ماڵی کورد لە خۆرهەڵاتی کوردستان کەوت، کەرت و لەت بوون و ئینشعابی حیزبە سیاسیەکانی بوو کە کاریگەری خراپی لە سەر ئازادیخوازان و تێکۆشەرانی گەلەکەمان داناوە و بۆ گەڕانەوەی هیوا و ورە بۆ ئازادیخوازان و تێکۆشەرانی و هەروەها گەلەکەمان، پێویست دەکات کە هەنگاوەکانتان بۆ یەکگرتنەوەی حیزبی دیموکرات چڕتر بکەن و جیدیتر کار لە سەر یەکگرتنەوەتان بکەن، چوونکوو حیزبێکی دیموکراتی بەهێز و یەکگرتوو پێویستە بۆ بەهێز بوون و کاریگەر بوونی دەنگی کورد لە خۆرهەڵاتی کوردستان، سەرەڕای ئەوەش پێویستیەکی جیدیمان بە یەکێتیی و یەك هەڵوێستی بەرانبەر بە ئەم دۆخە نوێیە هەیە کە لە نێوان هەموو هێزە سیاسیەکان بوونی هەبێت و بتوانێت کەشێکی نوێ لە خەباتی سیاسی بخولقێنێت کە متمانە بۆ گەلەکەمان بگەڕێنێتەوە.

یەکێتیی دیموکراتی کوردستان وەك هەمیشە هیوای یەکڕیزی و یەکێتیی هێزە سیاسیەکانی کوردستانی هەیە و لەم قۆناغەشدا بە پێویستی دەزانین کە حیزبەکان بۆ خولقاندنی مێژوویەکی نوێ، هەوڵی یەکگرتن و یەکێتیی بدەن و باشترین میکانیزم بۆ ئەم ئەرکە مێژووییەش بە بڕیارەکانی کۆنگرە دەزانین کە هیوادارین حیزبی دیموکراتی کوردستان بە بەستنی سەرکەوتووانەی کۆنگرەی حەقدەیەمی خۆی، هیوایەکی نوێ بگەڕێنێتەوە بۆ گۆڕەپانی سیاسی کوردستان و لە کۆتاییدا دیسانەوەی هیوای سەرکەوتنتان بۆ ئەخوازین و ئاواتی یەکگرتنەوەی حیزبی دیموکراتمان هەیە و پڕ بە دڵ پیرۆزباییتان لێ دەکەین.

یەکێتیی دێموکراتی کوردستان

٢٠١٩/٠٤/٢٢

پیام همبستگی برای آزادی و برابری در ایران
به کنگره ۱۷ حزب دمکرات کردستان

با سلام به شرکت کنندگان کنگره هفدهم حزب دمکرات کردستان
دوستان عزیز
با درودهای گرم، برگزاری هفدهمین کنگره حزب دمکرات کردستان را به شما یاران عزیز تبریک می گوئیم.

همه ما شرایط کنونی را درمی یابیم. شرایطی که در آن، رژیم حاکم بر ایران به مانند بختکی بر جان و مال و هستی کشورمان چنگ انداخته است و مقاومت و مبارزه مردمی در همه ابعاد، نیاز اتحاد و همکاری میان نیروهائی که متکی به جنبشهای مردمی و اجتماعی هستند و به اراده و حق حاکمیت آن، اعتقاد دارند، را بیش از هر زمان عیان نموده است.

در پاسخگوئی به این نیاز، پس از تلاشهای فراوان، «همبستگی برای آزادی و برابری در ایران»، متشکل از ده جریان سیاسی، اعلام موجودیت نمود. اعضای آن بر پایه «تفاهم نامه» منتشره همراه «فراخوان تاریخ ۲۵ آبانماه ۱۳۹۷ – ۱۶ نوامبر ۲۰۱۸ »، اعتقاد دارند که اصول چهارده گانه آن، مبنای محکم و قابل اتکائی برای گسترش همکاری همه نیروهائی که به جمهوریت، جدائی دین و دولت، دموکراسی و فدرالیسم اعتقاد دارند، می باشد. ما با پایبندی به این اصول و تلاش همه جانبه برای تحقق اهداف مورد نظر، می توانیم امیدی را که اعلام موجودیت «همبستگی»، آفریده است، به واقعیت تبدیل نمائیم.

همانگونه که در بیانیه اعلام موجودیت «همبستگی» تاکید شده بود، ادامه حاکمیت رژیم حاکم جز زیان و مصائب بیشتری برای مردم ندارد. از این رو همراهی و اشتراک مساعی همه نیروهای جمهوریخواه دموکرات برای پشتیبانی

از مبارزات مردم در جهت مقابله با جمهوری اسلامی درایران ، بیش از هرزمان دیگری، ضروری است. در این مبارزه، نیروهای اصلی درگیر در جنبش ملی - دموکراتیک کردستان نقش مهم و ارزنده ای ایفا می کنند از این رو اتحاد و همگرائی آنان با هم و با دیگر نیروهای همراه، حائر اهمیت است. همچنین ما فکر می کنیم که وحدت صفوف هر دو حزب دمکرات، این نقش را دو چندان خواهد نمود.

در این راستا، به گرمی دستهای شما را می فشاریم و برای کنگره شما، موفقیت آرزو می کنیم.

به امید همیاری و همکاری های هرچه گسترده‌تر!

شورای نمایندگان

«همبستگی برای آزادی و برابری در ایران» *

اردیبهشت ماه ١٣٩٨ – آوریل ٢٠١٩

*- احزاب و سازمانهای تشکیل دهنده : کومه‌له زحمتکشان کردستان، شورای موقت سوسیالیستهای چپ ایران، سازمان اتحاد فدائیان خلق ایران، حزب مردم بلوچستان، حزب کومه‌له کردستان ایران، حزب دمکرات کردستان، حزب دمکرات کردستان ایران، حزب تضامن دمکراتیک اهواز، جنبش جمهوریخوهان دموکرات و لائیک ایران، اتحاد دمکراتیک آذربایجان - بیرلیک

پیام تبریک شورای دموکراسی خواهان ایران
به مناسبت ۱۷مین کنگره حزب دموکرات کوردستان

جناب آقای مصطفی مولودی!
کمیته مرکزی و اعضای شرکت کننده درکنگره حزب دمکرات!
تاریخ حزب شما مشحون از مقاوتها و مبارزات پیگیر برای دستیابی به آزادی و حقوق مردم رنجدیده کردستان است. خبر برگزاری کنگره هفدهمتان با فاصله نسبتا» کوتاهی از کنگره قبلی که طی آن متاسفانه تعدادی از کادرهای رهبری واعضای برجسته حزب دموکرات کوردستان، بدلیل به راکت بسته شدن وحشیانه ومشمئز کننده مقرحزب ومحل برگزاری کنگره آن ازسوی رژیم جنایتکار جمهوری اسلامی جان باختند، نشانه اراده استوارشما بر ادامه مبارزه است. مبارزه درراه بی برگشتی که خون هزاران شهید از ملت کورد برای هدفی والا در آن ریخته شده است، و این خبرباعث شادی همه هم‌پیمانانتان درشورای دمکراسیخواهان ایران گشته است.

دوستان گرامی!
برگزاری کنگره ۱۷ شما برای همپیمانان تان در شورای دموکراسی خواهان ایران، ازاهمیت خاصی برخوردار است.آرزو داریم کنگره‌ای پربار و دستاوردهایی قابل توجه برای جنبش عادلانه ملت کرد در ایران داشته باشید و باآرزوی موفقیت کنگره تان وسلامت تک تک مبارزان حزب دموکرات کوردستان، دستانتان رابگرمی میفشاریم و در کنارتان خواهیم بود .

شورای دموکراسی خواهان ایران

پیام شورای موقت سوسیالیست های چپ ایران به کنگره حزب دمکرات کردستان

با سلام!

همکاری شورای موقت سوسیالیستها در ده جریان با حزب دموکرات گواه نزدیکیهای سیاسی در دو جریان است.

همکاری مشترک ما در همبستگی و ضرورت پای بندی همه ی ١٠ جریان بر مفاد تفاهم نامه چون: جمهوری، دموکراسی، جدایی دولت و دین، فدرالیسم، استقلال ایران و عدم مداخله قدرت های خارجی حائز اهمیت است.

سیاستهای مداخله گرایانه و غیر صلح طلبانه جمهوری اسلامی در خارج ازایران، ازحزب الله در لبنان، حماس در غزه ، حوثیهای یمن، واحزاب شیعه در عراق، دخالت گری جمهوری اسلامی در سوریه و... همه نشان از مشارکت در گسترش خشونت و پشتیبانی از تروریسم و تشویق بر جنگ و خونریزی است.

ماجراجویی های جمهوری اسلامی در خارج از ایران، احتمال خطر جنگ و دخالت نظامی آمریکا توسط سیاستهای ترامپ را افزون کرده است. در این مورد مامخالف هر گونه دخالت نظامی آمریکا و دیگر قدرت های خارجی در امور ایران‌هستیم و امر رهایی مردم ایران را به دست خود آنان امکان پذیر می دانیم.

همانطور که نوشته‌اید، وضعیت سیاسی ایران بحرانی است و جمهوری اسلامی بدون توجه به خواستهای مردمی و شرایط سخت زندگی آنها بر سرکوب و فشار های سیاسی خود می افزاید.

در چنین شرایطی اتحاد و نزدیکی اپوزیسیون برای فعالیتهای مشترک سیاسی علیه این نظام ضد بشری ضروری است.

در یکی از بند های تفاهم نامه مشترک مان در «همبستگی برای آزادی و برابری در ایران» نیز تاکید شده است که گسترش فعالیتهای سیاسی مشترک و اتحاد عمل ما می تواند ما را در مبارزه ای که در پیش داریم، یاری رساند.

باری شورای موقت سوسیالیستها چپ ایران، ضمن آرزوی پیروزی در رسیدن به اهدافتان، نشست پر باری را برای شما آرزو می کند.

شورای موقت سوسیالیستهای چپ ایران

٢٧ آپریل ٢٠١٩

پیام سازمان اتحاد فدائیان خلق ایران
به هفدهمین کنگره حزب دمکرات کردستان

رفقای عزیز!

با درودهای گرم، خشنودی خود را از تصمیم شما برای برگزاری هفدهمین کنگره حزب دمکرات کردستان (کنگره شهیدان ۱۷ شهریور ماه) ابرازمیداریم.

می‌دانیم که در صبحگاه ۱۷ شهریورماه ۱۳۹۷، مقر مرکزی حزب دمکرات کردستان، همزمان با برگزاری پلنوم کمیته‌ی مرکزی و حضور غالب رهبران آن، هدف تجاوز موشکی جنایتکاران رژیم جمهوری اسلامی قرار گرفت که منجر به جانباختن تعدادی از اعزا و کادرهاهای ارزنده حزب شما شد. ما با همه بستگان و همرزمان آنان و با دوست، حزب دمکرات کردستان، همدردی دوباره خودار اعلام می‌داریم.

رعایت اصول دمکراتیک درون حزبی، علیرغم همه محضوراتی که بدان آگاهی داریم، از یکطرف، نشان از پایبندی شما به آن اصول است و از طرف دیگر، نشان می‌دهد تا چه حد، تلاشهای مذبوحانه و جنایت آمیز سردمداران رژیم در خاموش نمودن صدای حق‌طلبی و فروکش نمودن شعله‌های مبارزاتی نیروهای مترقی و دمکرات و آزادیخواه، عبث بیهوده است. ما صمیمانه برای برگزاری کنگره شما، موفقیت آرزو می کنیم.

رفقای عزیز!

چهار دهه از حاکمیت سیاه جمهوری اسلامی بر میهن ما می‌گذرد. جنگ کشتار خفقان و استبداد، فقر و نیستی، سکوب و اعدام، ارمغان این بختک برای مردمان ما بوده است. مبارزه و مقاومت علیه این رژیم ضدانسانی، اما از همان آغاز پاگرفت و تا کناون ادامه دارد. جنبش ملی- دمکراتیک در کردستان، از پایه‌های اصلی مقاومت و مبارزه سراسری مستمر و چهل ساله علیه استبدادحاکم به شمار رفته و می‌رود. آینده و نتیجه این مبارزات، با حضور

از نیروهای اصلی درگیر در جنبش مقاومت خلق کرد و دیگر خلقها، گره خورده است.

مبارزات امروزه، در سراسر ایران، در موقعیت بسیار متفاوتی نسبت به دوره‌های پیشین قرار داشته و شاهد شکاف گسترده و بالنسبه قطعی، میان مردوم و حکومت اسلامی هستیم. خیزش دیماه ٩٦، نسانی از این واقعیت بر خود داشت. شکست و ناتوانی رژیم در مراحل و عرصه‌های مختلف، چه در عرصه خارجی و چه‌در عرصه داخلی و بطور کلی سیاستهای شکست خورده اقتصادی در کنار چپاول و دزدی و فساد، بر کسی پوشیده نمانده است. «فاجعه سیل»، نحوه برخورد حکومتیان به آن، و سپس وارد کردن پای شبه‌نظامیان خارجی جهت ایجاد جو ترور و ترس، نیز نیشان داد که این دزدان جنایتکار، تنها به فکر سرکوب و تجاوز و تعدی به مردم هستند و هیچگونه احساسی نسبت به جامعه و مردم ندارند.

در این میان، هر روز که میگذرد، جای خالی یک اپوزیسیون نیرومند و مردمی، بیشتر احساس می‌شود. حزب شما و ما، به همراه دیگر جریاناتی مترقی و آزادیخواه و دمکرات، هموره بادرک صرورت اتحاد و همگرایی، در این راه کوشیده‌اند.

خوشبختانه یکی از این تلاشهای مشترک و چندین ساله، در چهارم اسفد ١٣٩٧ (بیست وسوم فوریه ٢٠١٩)، به تشکیل « همبستگی برای آزادی و برابری در ایران»، بر پایه «تفاهم‌نامه» مورد توافق دو جریان سیاسی انجامید.

ما با تکیه بر اصول این «تفاهم‌نامه» از جمله: جمهوریت، جدائی دین و دولت، دموکراسی وفدرالیسم، پرتوان در آن حضور یافته و فکر می کنیم ادامه کاری و استمرار تلاشهای مشترکمان، می‌تواند از این مسیر، آینده‌ای روشن را برای جامعه ستمدیده ما ترسیم نماید.

برای رسیدن به اهداف فوق‌الذکر، نیاز است نیروهای هر بخش و هر طیف، تا آنجای که مقدور است صفوف خود را متحد کنند. ما ضمن تأکید بروحدت همه صفوف حزب دمکرات، همگرائی و همراهی با همه‌ی نیروهای که به آینده مشترک باور ذاشته و برای آن مبارزه می کنند، را ضروری می‌دانیم .

جنبشهای اجتماعی کارگران و زحمتکشان، که هر روزه در حال گسترش و قوام است، تا جنبش زنان که نقش معین و برجسته‌ای در مبارزه و مقاومت چهل

ساله ایفا نموده و می‌نماید، تا مبارزات فرهنگیان، روشنفکران و دانشجویان مبارز و آزادیخواه، و سپس جنبش نیومند درون ملیتهای گوناگون، ارکان اصلی تحول در آینده ایران به شمار می‌روند.

تکیه بر این جنبشها و خواستهای حق‌طلبانه آنان، و اتکا به حق حاکمیت مردم، یگانه راه برای رهایی از چنگ حکومت اسلامی است.

سرنگونی این رژیم جنایتکار، حق منحصر به فر مردم ایران به شمول همه‌ی ملیتهای ساکن آن است از این رو، و همانگونه که در توافق ده جانبه، تأکید سده است، هر گونه آلترناتیو سازی و دخالت خارجی، ضمن محکوم بودن آن، کمکی به آینده مورد نظر نکرده بلکه اتفاقاً مانعی بزرگ در راه شکل گیری آن خوهد بود.

قدرتهای خارجی به‌ویژه قدرتهای اصلی درگیر در خاورمیانه، بارها نشان داده اند که سرنوشت مردم، به هیچ وجه برای آنها حائز اهمیت نیست. تجربه و خونبار وخسران بار کشورهای همسایه، دال بر این واقعیت است. آخرین نمونه آن، کشور سودان است که در حالیکه مردم به ستوه آمده خواهان برکناری کل نظام پیشین و استقرار حکومت غیر نظامی و دمکراتیک هستند، قدرتهای ارتجاعی منطقه‌ای و جهانی از جمله ایران و عربستان وآمریکا، مخالف این تغییر بنیادی و پیروزی نهایی مردمند.

لازم است برای پاسخگویی مناسب و درخور وضعیت کنونی تلاشهای خود را، به ویژه اکنون که «همبستگی برای آزادی و برابری»، در بر گیرنده حزب شما و ما و دیگر جریانات همراه، امید نوینی را آفریده است، دو چندان کنیم تا مردمان ما، سرنوشت خویش را بدست گیرند و با اتکا به نیروها و توافقهایی که در سرتاسر کشور نهفته است، ایرانی آباد، آزاد، دمکراتیک و فدرال، و عاری از هرگونه تبعیض را بنیان گذارند.

به این امید، ضمن موفقیت کار کنگره شما، دستهای شما را به گرمی میشماریم.

کمیته مرکزی

سازمان اتحاد فدائیان خلق ایران

پیام «حزب مردم بلوچستان»
به «حزب دمکرات کوردستان»
بمناسبت برگزاری «گنگرەی ١٧ شهریور»

حزب دمکرات کوردستان با پیشینەی تاریخی هفتاد و چهار ساله و مبارزەی بیوقفه در جهت رفع ستم ملی از ملیت‌های ساکن کشور کثیرالملەی ایران و برخورداری آنها از حقوق برابر انسانی، از پرچمداران بارز مبارزه در این راه، در میان طیفی وسیع از مبارزان حق طلب وابسته به ملل خارج از حاکمیت ساکن ایران مي‌باشد.

پراکندگی اپوزیسیون دموکرات ایران از یک سو، و انشعابات احزاب متعلق به ملیت‌های خارج از حاکمیت، و واگرایی نیروهای برانداز وابسته به آنها از یکدیگر از سوی دیگر، باعث دوام و بقای جمهوری ترور و وحشت اسلامی ایران تا هنوز شده است. و این تداوم نتیجەای جز فقر، بیکاری، اعتیاد، فحشا، اعدام، ترورهای داخلی و خارجی، صدور تروریسم و... در پی نداشته است.

از میان بردن هرگونه ستم ملی، جنسیتی، نژادی و مذهبی، و ایدئولوژیکی بیمارگونەی جاری در ایران، به گذار از نظام جمهوری اسلامی و استقراریک نظام دمکراتیکِ سکولارِفدرال بسته است. و در این راه، اتحاد عمل مبارزاتی نیروهای وابسته به ملیت‌های خارج از حاکمیت از یکسو و همبستگی آنان با نیروهای دموکرات مبارز مرکز ایران (ملیت فارس) از سوی دیگر، ازملزومات ضروری پیروزی در جهت گذار از نظام حاکم هستند.

جمهوری اسلامی ایران با انجام عمل تروریستی بمباران مقر حزب دموکرات کوردستان در هفدهم شهریور ماه سال گذشته، و آنهم در خاک یک کشور مستقل وعضو سازمان ملل متحد، نشان داد که برای چند صباحی در قدرت

ماندن و چپاول و ویران نمودن بیشتر ایران، از انجام هیچ جنایتی رویگردان نی ست.

اتحاد و حرکت جدّی در جهت بازپیوندِ نیروهای جدا شده از بدنەی حزب تاریخی ملت کورد به عنوان حزب مادر، و اتحاد مبارزاتی‌شان با دیگر احزاب و سازمان‌های مبارز کوردستان، ضرورتی است سرنوشت ساز، که نقشی تعیین کننده و پیروزمند در تحولات آیندەی ایران ومنطقه بازی خواهد کرد.

وضعیت تأسف بار کنونی کشوری که مي‌توانست با وجود منابع فراوان طبیعی و انسانی‌اش یکی از پیشرفته‌ترین کشورها و مردمش در زمرەی مرفه‌ترین مردم جهان باشند، نارضایتی گسترده و در حدّ انفجار و طغیان را در سراسرایران فراهم آورده است. این وضعیت فاجعه بار مناسب‌ترین بستر را برای تغییرات سیاسی ریشه‌ای و مهم فراهم نموده است. بهره‌گیری از وضعیت موجود بستگی به توان، انسجام، و اتحاد نیروهای برانداز دارد که امید می‌رود در این میان حزب دمکرات کوردستان نقشی تاریخی، و درخور آوازەی بلند و تاریخچەی طولانی خویش داشته باشد.

«حزب مردم بلوچستان» با ادای احترام به شهدای حزب دمکرات کوردستان و همه شهدای راه آزادی انسانها در ایران، برگزاری موفقیت آمیز «کنگرەی ۱۷ شهریور» را در راستای اهداف والای مبارزان شهید ملت رزمنده و نستوه کورد، صمیمانه آرزومند است.

حزب مردم بلوچستان – ماه مەی ۲۰۱۹

پیام هیئت سیاسی- اجرائی حزب چپ ایران (فدئیان خلق) به کنگره هفدهم حزب دمکرات کردستان

دوستان عزیز!

برگزاری کنگره هفدهم را به همه شما پیشمرگان، اعضا و کادرهای حزب دمکرات تبریک می‌گوییم و موفقیت کنگره شما را آرزومندیم.

کنگره شما در شرایطی برگزار می‌شود که کشور ما با بحران‌های متعددی مواجه است. چهل سال حکومت جمهوری اسلامی کشور ما را با انبوه چالش‌های کلان سیاسی، اقتصادی، فرهنگی، محیط زیستی و اجتماعی مواجه ساخته است. جمهوری اسلامی نه‌تنها قادر به مهار بحران‌های موجود نیست، بلکه خود عامل اصلی آنها و مانع هرگونه تحولی در کشور است. استبداد مذهبی حاکم ناقض آزادی‌های دمکرتیک مردم ایران، حقوق زنان، ملیت‌ها، اقلیت‌های مذهبی و همه دگراندیشان است. تداوم حکومت جمهوری اسلامی ارمغانی جز فلاکت اقتصادی برای بخش مهمی از مردم و انزوای بین‌المللی برای کشور ما نداشته است. هم اکنون نیز بعد از خروج دولت ترامپ از برجام و با بازگشت مجدد تحریم‌ها و تنگ‌تر شدن حلقه‌ی محاصره اقتصادی، اوضاع اقتصادی بیش از پیش بحرانی‌تر شده است و این همه بر زندگی و گذران روزمره تأثیری بلاواسطه گذاسته است. مردم کشور ما روزهای دشواری را پشت سر می‌گذارند. افزون بر این، تشدید جو تنش بین دولت ترامپ و رهبر جمهوری اسلامی، خطر جنگ و درگیری نظامی را هم بیشتر کرده است که فشار اصلی آن به مردم کشورمان منتقل می‌شود.

در چنین شرایطی ضرورت گشودن چشم‌اندازی دیگر در برابر مردمی که زیر چتر استبداد و سرکوب برای آزادی و برای نان مبارزه می‌کنند، وظایف سنگینی ر در برابر نیروهای آزادیخواه جامعه ما می‌گذارد. مردم کشو راه نجاتی جز گذار از این رژیم ندارند. این واقعیت را امروز بخش بزرگی از جامعه‌ی ما با گوشت و پوست خود لمس می‌کنند. اوج‌گیری جنبش‌های اجتماعی موید این واقعیت است.

با توجه به این واقعیت نیز، امروز ترسیم یک دورنمای روشن در برابر کوشش آزادیخواهانه مردم کشورمان اهمیتی دو چندان یافته است. احزاب سیاسی و نیروهای جمهوری‌خواه ضرورت دارد با درک این شرایط صفوف خود را فشرده‌تر کرده برای ایجاد یک جمهوری دمکراتیک مبتنی بر اراده‌ی ازاد مردم نقش مهمی

ایفا کنند. جامعه‌ی ما امروز بیش از هر زمان دیگری نیازمند اتحادی است از جمهوری‌خواهان که بتوانند به جای یک امید بستن به اقدامات این یا آن دولت خارجی، تلاش مردم جمعی ایران را برای دستیابی به دمکراسی تقویت نمایند.

به باور ما، نیروهای جمهوریخواه، سکولار و دمکرات ایران، باید دست در دست هم، برای استقرار نظامی در کشورمان بکوشند که در آن یگانه منشأ مشروعیت حکومت، اراده رای مردم باشد، جدای دین از دولت عملی شده، مذهب امر خصوصی هر فرد تلقی گردد، هر کس صرف نظر از جنسیت، ملیت، عقیده و مذهب خود از حقوق و فرصت‌های برابر برخوردار گردد. حقوق ملی _ قومی تأمین و آزادی بی‌قید وشرط عقیده، بیان و دیگر آزادی‌های مدنی و حقوق انسانی مردم ایران تضمین گردد.

حزب چپ ایران (فدائیان خلق) از شکل‌گیری همکاری ده جریان استقبال کرد و تأکید بیانیه «همبستگی برای آزادی و برابی در ایران» بر مخالفت با دخالت دولت‌های خارجی در امور داخلی ایران را مثبت تلقی نمود. ما هم مخالفت دولت‌های خارجی در امور داخلی کشور و الترناتیوسازی آنان برای مردم ایران هستیم و معتقدیم که هیچ قدرتی در جهان قادر به تحقق آرمان‌های آزادیخواهانه‌ی مردم نیست، مگر خود مردم ایران. دخالت قدرتهای خارجی در سرنوشت مردم ایران مضر و مخرب خواهد بود. امیدواریم بر این مبنا، جریان سیاسی کشور از جمله حزب شما علیه سیاست‌های تنش‌زا و مداخله جویانه قدرتهای خارجی به‌ویژه دولت ترامپ در امور ایران موضع بگیرند.

حزب دمکرات کردستان یکی از قدیمی‌ترین احزاب سیاسی در کشور ما و دارای جایگاه و موفقیت برجسته در میان مردم کردستان ایران است. حضور مستمر حزب دمکرات کردستان در مبارزات طولانی مردم کردستان ایران، برای کسب حقوق ملی و دمکراتیک خود، بر هیچ‌کس پوشیده نیست. برای ما همکاری و پیوندیابی جریان‌های سیاسی کردستان ایران از جمله حزب شما با احزاب و سازمان‌های سراسری به‌ویژه جریان‌های چپ ایران و فشرده‌تر نمودن صفوف حزب دمکرات، از اهمیت اساسی برخوردار است. امیدواریم که کنگره شما بتواند راه این همکاری و پیوندیابی و وحدت شما و حزب دمکرات کردستان ایران را به سهم خود هموارتر سازد تا بتواند در قامت حزبی متحد برآمد کنید.

هیئت سیاسی- اجرائی حزب چپ ایران (فدائیان خلق)

پیام حزب آزادی و رفاه ایرانیان
به کنگره‌ی ١٧ حزب دمکرات کردستان

هم میهنان آزادیخواه در حزب دمکرات کردستان!
با درود به برگزارکنندگان و هموندان حزب در کنگره هفدهم و با آرزوی موفقیت کنگره، بویژه در تدارک برنامه راهبردی لازم برای گذر از نظام دیکتاتوری اسلامی.
هم میهنان آزادیخواه در کنگره هفدهم، این نظام انسان‌کش، طبیعت‌کش، فرهنگ‌کش وبحران‌زا در داخل، در منطقه و سطح بین‌المللی در آستانه فروپاشی است. به‌همین دلیل، این رژیم ترور و اختناق، نیروهای تروریست خارجی دست‌پرورده خود را برای سرکوب مردم وارد مرزهای ایران کرده است. خروج از این شرایط بحران‌زا و اوضاع اسفناک کشور و مردم، تنها و تنها با برکناری این نظام و استقرار حاکمیت دموکراتیک مردم امکان پذیر می‌گردد. امیدوارم در ماههای آینده شاهد گسترش جنبش‌های اقشار مختلف مردمان ایران، بویژه گرسنگان در سراسر ایران باشیم تا شرایط گذر از این نظام هر چه بیشتر فراهم گردد.
هم میهنان آزادیخواه در «حدک» شما بخوبی آگاه هستید که گذر از این نظام تنها با یک همگرایی فراگیر سراسری از آزادیخواهان دموکرات امکان پذیر است. در نبود این همگرایی میان آزادیخواهان این فرصت تاریخی از دست خواهد رفت.
ما، در حزب آزادی رفاه ایرانیان، دست شما وهمگی آزدیخواهان را برای هم نیرو شدن و گذر از این حاکمیت و برپایی و نهادینه کردن آزادی و دموکراسی می‌فشاریم. طی رایزنی‌ها با گروهای دیگر طی چند ماه اخیر، به اصول مشترک وحداقلی زیرین دست یافته‌ایم که جهت آگاهی شما گرامیان نیز ارسال می‌کنیم و آمادگی خود را برای پرداختن به این مهم اعلام می‌داریم.

یک_ باوارمندی به اصلاح ناپذیر بودن نظام اسلامی و خواهان گذر از این نظام، با پرهیز از روش‌های قهرآمیز با حق دفاع از خود بعنوان یک اصل از حقوق بشری.

دو_ باورمندی جدایی دین از دولت و حکومت. اصل آزادی دین آزادی از دین.

سه_ باورمندی به منشور حقوق بشر (با تأکید بر رفع هرگونه تبعیض جنسیتی، قومی و عقیدتی) و نهادینه کردن آن در ایران، پس از گذر از نظام اسلامی.

چهار_ باورمندی به دموکراسی و نظام جمهوری پارلمانی، غیرمتمرکز، واستقلال و یکپارچگی ایران. شیوه اداره مملکت را مجلس مؤسسان آینده تعین خواهد کرد.

پنج_ بارومندی به عدم دخالت نظامی و وابستگی به دولت‌های خارجی در روند گذر از نظام.

هم میهنان آزادیخواه و حق‌طلب در «حدک»، امید که کنگره شما با پرداختن به این نیاز تاریخی جنبش آزادیخواهانه مردمان ایران، گامهای سازنده‌ای را پیشنهاد، که در تحقق آن کوشا و همراه شویم.

برقرار باد همگرایی سراسری آزدایخواهان برای استقرار دموکراسی!

به امید پیروزی!

حزب آزادی و رفاه ایرانیان
دکتر شهلا عبقری
دبیر نخست

پیام حزب تضامن دموکراتیک اهواز به کنگره ۱۷ حزب دمکرات کردستان

دوستان و همرزمان عزیز!

به مناسبت برگزاری کنگره هفدهم حزب دمکرات کوردستان که تحت عنوان «کنگره‌ی شهدای ۱۷ شهریور» برگزار می‌شود، حزب تضامن دموکراتیک اهواز، مفتخرانه، گرمترین درودهای خود را به همرزمان نستوه در حزب دمکرات کوردستان که در جبهه پیشتازان ملت برادر کورد قرار دارد تقدیم می کند.

همرزمان گرامی شعار «اتحاد، مبارزه و پشتکار، ضامن پیروزی است»، انتخابی به‌جا برای کنگره شماست که با درک شرایط عینی مبارزه‌ای که همه ملیت‌های تحت ستم مضاعف با آن روبه‌رو هستند برگزیده شد است.

ما نیز ضمن تأکید بر این شعار، ایمان داریم که عمومیت دادن به آن در میان کلیه سازمان‌ها و احزاب همه ملیت‌ها، ضرورتی تاریخی است که راه پیروزی بر رژیم ستمگر حاکم را هموار می‌سازد.

کنگره شما از یک سوی همزمان با اوج گرفتن مبارزه حق طلبانه ملت عظیم کورد در چهار پاره کوردستان و از سوی دیگر گسترده‌تر شدن پیکار ملل در ایران علیه دیکتاتوری، استبداد دینی، شوینیسم، پاکسازی ملی، زبانی و فرهنگی ملیت‌های تحت ستم مضاف برگزار می‌شود.

ما به شما مژده می‌دهیم که در مبارزه خود در راه تحقق دموکراسی و عدالت اجتماعی برای ایران و فدرالیسم برای همه ملیت‌ها، تنها نیستید زیرا ملت عرب اهواز همچون دیگر ملیت‌های مبارز در ایران در کنار شما و دوش به دوش شما، عزم خود را جزم کرده تا دست‌یابی به حقوق حقه خود از پای ننشیند.

ملت ما در حوادث اخیر در مواجهه با سیلاب‌های ویرانگر و رسوا کردن مسئولان محلی و مرکزی اوج قهرمانی بی‌نظیر و شجاعت وصف‌ناپذیری را به نمایش گذاشت.

ملت ما بر این باور است که رژیم حاکم در ایران مسئول بخش اعظم این فاجعه است زیرا با طرح‌های سدسازی خلاف شرایط طبیعی منطقه به منظور استفاده حداکثری از ثروت آبی اهواز از یک سوی و سوق دادن سیلاب به

شهرها، روستاها، مزارع ونخلستان‌ها به جای مرداب هور العظیم (هور الحویزه) به منظور حفاظت از چاه‌های نفت در بخش خشک‌شده مرداب هور العظیم از سوی دیگر باعث زیر آب رفتن ۹ شهر و ٢٦٠ روستا و جابه‌جایی حدود نیم میلیون شخص شد.

این حادثه پیامی واضح برای حاکمیت به شدت مرکزگرا فرستاد مبنی بر اینکه ملت عرب اهواز از آمادگی بالایی برای همدلی، وحدت و ازخودگذشتگی دارد. ما پیشتر چنین صحنه‌هایی را در میان ملت عظیم کورد و سایر ملل ایران شاهد بودیم.

در اینجاست که احزاب ملیت‌های تحت ستم در ایران با اتکا به پُتناسیل نهفته در ملل خود ملزم به گزینش راه‌کارهایی برای به فعل درآوردن این پُتناسیل از طریق پذیرش طرح‌های قابل اجرا و ایجاد جبهه‌ای هرچه فراگیرتر هستند که بتواند طیف وسیع‌تری از اپوزیسیون را در بر بگیرد.

ما بر این باوریم که سازمان‌های کورد و به ویژه حزب شما که وارث تاریخ آغشته به خون ملت مبارز کورد است، می‌توانند با انتقال تجارب خود به دیگر همرزمان در ایران، نقشی تاریخی در ایجاد هماهنگی و همدلی مبارزاتی در راستای تحقق پیروزی بر دیکتاتوری ایفا کنند.

حزب تضامن دموکرایتک اهواز بار دیگر انعقاد هفدهمین کنگره حزب دموکرات کوردستان را به ملت عظیم کورد و به هم‌رزمان خود تبریک می گوید و برای شما آرزوی موفقیت در تحقق اهداف مبارزاتی را دارد.

پیروز باد ملت بزرگ کورد.
پیروز باد ملت بزرگ عرب.
پیروز باد مبارزات ملیتهاي تحت ستم.

حزب تضامن دموکراتیک اهواز

پیام جنبش جمهوری خواهان دموکرات و لائیک ایران به هفدهمین کنگره حزب دموکرات کردستان

همراهان وهمرزمان گرامی، صمیمانه ترین تبریکات ما را به مناسبت برگزاری هفدهمین کنگره خود بپذیرید. امیدواریم برای پیشبرد مبارزات به حق مردم کردستان ایران علیه نظام خودکامه مذهبی، سرکوبگر و دستیابی به حقوق مسلم شان در راستای تحقق جمهوری، دموکراسی، عدالت اجتماعی و حقوق بشر، راه کارهای لازم وگام های سنجیده ای را برگزینید .

شوربختانه کنگره شما در شرایطی برگزار می شود که هنوز جنگ های خانمانسوز قدرت های جهانی در منطقه از تب وتاب نیفتاده ومردمان ساکن منطقه با پیامد های فاجعه بار آنها سخت درگیرند. اعلام بیت المقدس به عنوان پایتخت اسرائیل، و بلندی های جولان درسوریه به عنوان بخشی از خاک اسرائیل از سوی ترامپ معنائی جز نفی حق تعیین سرنوشت ملت فلسطین ندارد و تایید آشکار برتری بلا منازع اسرائیل است. از یک سو ما شاهد نزدیکی های نظامی- سیاسی ترامپ با حاکمان مرتجع عربستان سعودی و امارات متحده عربی و توجیه گرجنایات این رژیم ها در قبال دلارهای نفتی هستیم و ازسوی دیگر با خروج آمریکا از برجام نه تنها به معنای بازگشت تحریم های گذشته، بلکه با اجرای تحریم های جدید و گسترده تر قرارست اقتصاد ایران دچار ورشکستگی کامل شده و به برآمد شورش توده های ناراضی منجر شود.

با اضافه شدن سپاه پاسداران به فهرست سازمان های تروریستی از طرف ترامپ و اعلام متقابل سپاه مبنی بر تروریست بودن نظامیان آمریکائی مستقر در منطقه دست در دست هم داده، عملا وضعیتی انفجاری را بر منطقه حاکم کرده است .هر زمان این خطر در کمین است که با کوچکترین درگیری میان این نیروها جنگ دیگری به مردمان این خطه تحمیل شود ونه تنها امنیت منطقه خاورمیانه بیش از پیش بدتر شود بلکه صلح جهان به خطر خواهد افتد .

خوشبختانه در چنین شرایط خطیری برگزاری کنگره حزب دموکرات به عنوان بخشی ازجنبش دموکراسی خواهی و آزادی طلبی مردم کردستان، نشان بارزی از پابرجائی سنت های دیرینه مقاومت علیه تبعیض های ملی و پایمال شدن

حقوق شهروندی در ایران است.

جنبش مردم کردستان در درازای بیش از هفتاد سال مبارزه متشکل همواره به عنوان سنگر آزادی خواهی و برابر طلبی و جزء جدا ناپذیری از جنبش دموکراسی خواهی سراسری مردمان ایران بوده ویکی از پرسابقه ترین حرکت های جمهوری خواهی دموکراتیک در کشور است. هم از اینرو همواره مبارزین و مبارزات این خطه آماج حملات وحشیانه ارگان های سرکوبگر دولت های مستبد مرکزی قرار گرفته و متقبل هزینه های سنگین انسانی شده است .

رژیم جمهوری اسلامی طی چهل سال حاکمیت تمامیت خواه خود تلاش کرده از طریق پیگرد، دستگیری، زندان و اعدام ازتشکل یابی و حضور برجسته نیرو های مخالف جلوگیری کند و با ترویج دروغ و اتهام بی اساس پیوندهای عمیق مبارزاتی میان نیروهای سراسری وملیتی را تضعیف کند. با این حال به همت نیروها و احزاب جمهوریخواه دمکرات و بدنبال روند پر فراز و نشیب گذشته، این بار بر پایه اعتبار و اعتماد متقابل موفق شدیم پس از سه سال گفت و گو در راه ایجاد زمینه های همکاری وهمیاری و در راستای همگرائی طیف جمهوری خواهان دموکرات به تفاهم نامه مشترکی دست پیدا کنیم و با کارپایه قرار دادن این سند همکاری پایداری را تحت عنوان «همبستگی برای آزادی وبرابری در ایران» برپا کنیم.

بی شک با باورمندی و رعایت تمامی بندهای تفاهم نامه میتوانیم در تقویت تفاهم مشترک و تحکیم پیوندهای این مجموعه چند گانه سیاسی (با چینشی ازجریان ها، نیروها، احزاب و جنبش ها با برنامه ها و دیدگاه های متفاوت) گام برداریم و با ارائه مبارزه ای مشترک، همسو وهماهنگ به عنوان قطبی موثر از جمهوری خواهان دموکرات و لائیک در پهنه سیاسی حضور برجسته ای به نمایش گذاریم. بی تردید در این راه پایبندی به مفاد تفاهم نامه در فعالیت های مشترک ضامن نزدیکی ها و پایداری همکاری های آتی ماست .

ما بر این باوریم که بدون همکاری و ائتلاف فراگیرنیروهای جمهوری خواه دموکرات نمی توان در روند توانمند سازی وانسجام جنبش های اجتماعی- اعتراضی جاری، موثر واقع شویم. اما با برقراری پیوند های لازم با نیروهای سیاسی داخل و خارج می توانیم در روند جایگزینی نظام منفور جمهوری اسلامی با یک نظام مبتنی بر جمهوری، دموکراسی، جدائی دولت و دین و تامین برابرحقوقی مردمان ایران در همه زمینه ها، نقش آفرینی کنیم.

تمرکز گرائی دولت های مدرن حداقل در صد سال گذشته، آسیب های گوناگون و عمیقی بر همزیستی مسالمت آمیز و تاریخی اقوام و ملیت های ساکن ایران وارد آورده و نابرابریها و تبعیضات راعمیق تر کرده است.

با تاکید بر این اصل دموکراتیک که تعلق به یک قوم وملت هرگز نباید مبنای امتیاز یا محرومیت در جامعه باشد، رفع نابرابری ها، تبعیض ها و ستم ها و شکاف های ناشی از آن را از ضروری ترین گام ها در راستای استقرار دموکراسی در فردای براندازی رژیم جمهوری اسلامی می دانیم .

ما، جنبش جمهوری خواهان دموکرات لائیک ایران با پایبندی به یکپارچگی ایرانی دموکراتیک و حفظ وحراست از استقلال کشور، به معنای مخالفت با هر گونه مداخله قدرت های خارجی درحق تعیین سرنوشت مردم ایران، که تنها به دست های توانا و اراده مستقل وخلل ناپذیر مجموعه مردم ایران تعیین می شود از حقوق مسلم اقوام وملیت های ایران در تصمیم گیری ها و مشارکت های فراگیر و آزادانه دموکراتیک در امور محلی ومنطقه ای به منظور توسعه موزون و همه جانبه در خدمت رفاه مردمان ساکن این مناطق دفاع می کنیم و انرا به عنوان ابزاری لازم برای سامان دهی به همزیستی مسالمت آمیز و رهائی خواهانه اقوام وملیت های ایران ارزیابی می کنیم .

برگزاری کنگره شما در این شرایط خطیر گامی موثر ومثبت در جهت توانمندی صفوف جمهوری خواهان دموکرات لائیک ایران می باشد. ما همکاری با حزب دموکرات کردستان را در راستای براندازی رژیم جمهوری اسلامی ایران و در چارچوب تفاهم نامه مشترکمان، راهبردی درخور برای تحقق صلح، عدالت، دموکراسی، جمهوری و جدائی دولت از دین در ساختاری غیرمتمرکز فدرالی می دانیم .

در پایان بار دیگر برای شما موفقیت آرزو می کنیم .

برقرار باد جمهوری، دموکراسی، جدائی دولت از دین و ساختاری غیر متمرکزفدرال در ایران

سرنگون باد جمهوری اسلامی

شورای هماهنگی جنبش جمهوری خواهان دموکرات و لائیک ایران

٣٠ اپریل ٢٠١٩ مطابق با ١٠ اردیبهشت ١٣٩٨

پیام اتحاد دمکراتیک آذربایجان- بیرلیک به کنگره هفتم حزب دمکرات کردستان

ضمن سلام، برگزاری کنگره هفتم حزب دمکرات کردستان را به شما تبریک میگوییم.

همچنانکه درجریان هستید اقتدار رژیم جمهوری اسلامی ایران به دلیل اعتراضات و عصیانهای داخلی و فشارهای خارجی در حال گسست و حتی فروپاشی است. اتحاد همه جانبه جریانات سیاسی ترقی خواه در سطح ایران، و بویژه همدلی و همبستگی جنبش های ملی- دمکراتیک متعلق به خلقهای تحت ستم در مرحله کنونی بشدت ضروری و حیاتی است.

اینک مبارزه با رژیم جمهوری اسلامی و نیروی سرکوب آن اتحاد همه جانبه نیروهای ترقی خواه مخالف را طلب میکند. حفظ این اتحاد حتی بعد از سرنگونی جمهوری اسلامی نیز بویژه برای خلق های تحت ستم ضروی و تعیین کننده است. در واقع حفظ روابط دوستانه خلق های تحت ستم حتی بعد از جمهوری اسلامی و برای نقش آفرینی در شکل دهی به ساختار سیاسی جدید در ایران فردا اجتناب ناپذیر و بسیار حیاتی است. واقعیت این استکه خلق های ما برای دستیابی به حقوق ملی شان در فردای جمهوری اسلامی نیز راه پر پیچ و خمی در پیش دارند و کوهی از مشکلات را در تقابل با تمامیت خواهی و مرکزگرایی در پیش روی خود خواهند داشت. بنابراین مناسبات دوستانه جنبش های ملی- دمکراتیک و بویژه همدلی جنبش ملی تورک و جنبش ملی کرد بسیار ضروری و تعیین کننده است.

حتما مطلع هستید که تمایلات الحاق گرایانه ایی در میان بخشی از احزاب کرد وجود دارد که برای نمونه اورمیه را بخشی از کردستان به حساب میآورند. این تمایل و تشدید آن در مطبوعات و مدیای کردی به اتحاد عمل سیاسی جنبش ها ملی خلق های ما خدشه وارد میکند و نگرانی ها را در بروز کمکش

میان فعالین این دو جنبش افزایش میدهد. ما در کنگره ملیتهای ایران فدرال برای مقابله با این معضل قطعنامه ایی را به تصویب رساندیم و در آن تاکید کردیم که؛ «تعیین حدود و ثغور سرزمینهای ملی متعلق به ملیتهای ساکن در ایران تنها در اختیار مجلس ملی/ایالتی و مشروع آن سرزمینهاست و حل اختلافات ارضی محتمل میان آن ملیت ها تنها و تنها از طریق مذاکره میان نمایندگان مجالس قانونی متعلق به این ملیت ها امکانپذیر است.»

در آن قطعنامه همچنان تاکید شد است که: «طرح ادعاهای ارضی در عمل با تشدید تضاد میان جنبش های سیاسی ملیت های ساکن در ایران، عملا خدمت به جمهوری اسلامی ایران است.

ما، تشکل های عضو کنگره ملیت های ایران فدرال، مسئولیت حل اختلافات محتمل ارضی میان مناطق ملی در ایران را به مذاکرات متقابل و با تکیه بر شیوه مسالمت آمیز و دموکراتیک مجالس ملی در آن مناطق واگذار میکنیم و به آن تاکید داریم».

ما، در اتحاد دمکراتیک آذربایجان قبول و رعایت مفاد قطعنامه کنگره ملیتهای ایران فدرال مبنی بر «تعیین حدود و ثغور سرزمینهای ملی» را برای کنگره حزب دمکرات کردستان تاکید میکنیم و آن را برای حفظ همدلی و اتحاد عمل دو جنبش ملی تورک و کرد بسیار ضروری میدانیم. تاکید به این قطعنامه تاکید به تقویت جبهه متحد خلقهای تحت ستم علیه استبداد و ارتجاع حاکم در ایران است. با این مطالبه ما برای کنگره هفتم حزب دمکرات کردستان در دوره آتی آرزوی موفقیت داریم.

اتحاد دمکراتیک آذربایجان- بیرلیک

پیام بهزاد کریمی، از رهبران حزب چپ ایران (فدائیان خلق)

کاک خالد حسن پور گرامی!
با درودهای دوستانه و رفیقانه!
نامه شما که حاوی دعوت نامه رسمی کمیته مرکزی حزب دمکرات کردستان از اینجانب برای ارسال پیام به کنگره هفدهم تان بود را دریافت کردم و از شنیدن خبر خوش برگزاری کنگره حزب شما بسیار خوشحال شدم. از ابراز اعتماد شما نسبت به ما و شخص خودم صمیمانه سپاسگزارم و آن را نشانه تاکید بر دوستی و مناسبات دیرینه مان می دانم. من این دعوت نامه را در اختیار رفیق مسئول روابط عمومی حزب چپ ایران (فدائیان خلق) قرار دادم و یقینا شما پیش از مهلت مقرر، شادباش حزب ما به مناسبت تشکیل کنگره هفدهم خود را دریافت خواهید کرد.

من خود شخصا از اینکه شما بعد تحمل آن ضربات سنگین ناشی از تعرض جنایتکارانه پارسال سپاه پاسداران جمهوری اسلامی به محل نشست مسئولین حزب دمکرات کردستان توانسته اید این چنین مصممانه بپا خیزید و عزم راسخ بدارید تا در شرایط سرنوشت ساز کنونی نقش نوینی در کردستان ایران و کل سپهر سیاسی ایران ایفاء کنید با همه وجود خرسندم. من همین جا لازم می دانم تا احترام خود نسبت به قربانیان آن فاجعه خونین و نیز به نام و یاد همه جانباختگان حزب دیر پای شما در حیات نزدیک به هشتاد ساله اش را باردیگر اعلام بدارم. برای کنگره شما از صمیم دل موفقیت آرزومندم.

با احترام، بهزاد کریمی
۶ اردیبهشت ماه ۱۳۹۸ برابر با ۲۶ آوریل ۲۰۱۹

پیام حشمت‌اله طبرزدی
دبیر کل جبهه دموکراتیک ایران
به هفدهمین کنگره حزب دمکرات کردستان

جناب آقای مصطفی مولودی دبیرکل محترم حزب دمکرات کردستان!
مسئولان محترم دفتر سیاسی و اعضای سراسری حزب!
با تقدیم احترام، برگزاری کنگره حزب را به شما و همه اعضاء و دوستدران حزب شما شادباش می‌گویم و در تدوین برنامه‌ها و اجرای امورات این کنگره بریتان آرزوی موفقیت و پیروزی می‌نمایم.

دوستان ارجمند!
بسیار خرسندم که حزب شما در طول سالهای سخت و طولانی با اتخاذ مواضع صحیح و اصولی توانسته است چالش‌های عظیمی را پشت‌سر گذاشته و سرانجام در یک اتحاد دموکراتیک و سراسری بنام شورای دمکراسی خواهان ایران قرار بگیرید. من اعتقاد دارم که حزب شما با ساختار تشکیلاتی دموکراتیک، بعنوان یک تشکل بزرگ و قوی می‌تواند بخوبی از عهده رسالت تاریخی خود که همانا دفاع از حقوق مردم کردستان و مردم سراسر ایران است، بربیآید، ما نیز خود را در دردهای مردم کردستان و نیز تمام مردم رنج کشیده ایران سهیم می‌دانیم و در دفاع از حقوق آنها در کنار شما قرار داریم.

دوستان ارجمند!

همانطوری که استحضار دارید جمهوری اسلامی بعنوان یک حکومت ایدئولوژیک، تمامی مبانی عرفی و قانونی بین‌المللی را زیر پا گذاشته است و با اتخاذ سیاست‌های غیرمتعارف و غیر اصولی، هم باعث ایجاد فقر جامعه و بحران در اقتصاد کشور شده است و هم کشورهای منطقه خاورمیانه را به جنگهای ویرانگر کشانده است.این حکومت اثبات کرده است که حافظ منافع ملی و منافع مردم کشور ما نیست و بنابراین از دید مردم ایران، دلیلی برای ادامه این حکومت وجود ندارد. من معتقدم نیروهای دمکرات با اتحاد و با تلاش‌های روزافزون خود می‌توانند به درستی نقش مرکزی و میدانی خود را درعرصه دفاع از حقوق مردم ایفاء نمایند و جنبش‌های موجود در کشور را در جهت اتحاد سراسری و مباره، متحد و راهبری نمایند. ما معتقدیم حزب شما بعنوان یک ارگان پیشرو و دمکرات، انگیزه و توانایی آنرا دارد در این مسیر سخت در کنار سایر تشکل‌های پیشرو، سکولار و دمکراسی‌خواه رسالت تاریخی خود را با موفقیت به سرانجام برساند.

دوستان عزیز!

بار دیگر از طرف خود و جبهه دموکراتیک ایران تلاش‌های شما دربرگزاری کنگره هفدهم حزب را قدر می‌نهم و ادامه فعالیت‌های موفقیت آمیز شما را آرزومندم.

با احترام

حشمت‌اله طبرزدی

دبیرکل جبهه دموکراتیک ایران

له بڵاوكراوه‌كانی:
كۆمیسیۆنی چاپه‌مه‌نیی
حیزبی دێموكراتی كوردستان
١٣٩٨